
SVEN VESTING
Vraja milioanelor
VOL 2

57. Visurile revoluţionarei

Printre revoluţionarii sosiţi la Petersburg, se afla şi Sonia Petrovici. Această femeie frumoasă şi pătimaşă, ştiuse să-şi câştige încrederea revoluţionarilor. În vinele ei curgea sânge de ţigan. Părintele ei fusese tătar.

În drum spre capitală, delegaţii erau foarte veseli. Într-un rând, însă, nu lipsise mult ca lucrurile să ia o întorsătură tragică. Aceasta se întâmplase când artileria generalului Potcikev deschisese un foc viu asupra trenului spre a zădărnici înaintarea lui. Din fericire, însă, obuzele nu sfărâmară decât un singur vagon de la coada garniturii. Apoi revoluţionarii năvăliră din pădurea apropiată şi alungară trupele republicane.

Altminteri, călătorii ar fi avut o soartă groaznică. Prinţul Potcikev i-ar fi ucis fără cruţare, căci cea mai mare parte din ei erau delegaţi ai sovietelor.

Veselia reveni din nou printre pasagerii trenului. Sonia Petrovici glumea cu bărbaţii şi asculta cu luare aminte spusele tovarăşilor ei care fuseseră în capitală şi văzuseră pe fruntaşii revoluţionari.

Dar, în acelaşi timp, tânăra, care era îmbrăcată în portul fetelor din gubernia Volgăi, nu părăsea din ochi mica ei valiză de călătorie.

Uneori gândurile Soniei se îndreptau spre Boris Verodin. Din spusele celor din jurul ei, frumoasa fată înţelesese că luntraşul avea înaintea lui un viitor strălucit şi stătea la loc de frunte în mişcarea revoluţionară. Toţi vorbeau de el cu respect şi încredere.

Într-un rând, ea zise unui bărbat voinic, care o privise adesea cu ochii străpungători şi care îl cunoştea pe Boris de multă vreme:

— Ascultă-mă, tovarăşe, ştii că Boris Verodin a fugit din gubernia lui, împreună cu o prinţesă, care fusese condamnată la moarte?

— Să fi făcut el una ca asta? Tocmai el, care urăşte de

moarte pe nobili? replică celălalt, neîncrezător.

— Totuşi, aşa e, stărui Sonia.

— Atunci află că tocmai prinţii sunt duşmanii săi cei mai neîmpăcaţi. Aşa, de pildă, prinţul Potcikev, comandantul trupelor albe care operează în regiunea Volgăi, este autorul nenorocirilor sale.

Sonia zâmbi batjocoritor:

— Şi când te gândeşti că Verodin a fugit tocmai cu prinţesa Potcikev! Aceasta e fiica prinţului Gogineff, care şi-a luat de la noi răsplata fărădelegilor sale. După ce avu loc cununia cu Potcikev, tânăra prinţesă dispăru fără urmă şi nu se ivi decât după două zile, pe acoperişul castelului incendiat de noi. Totuşi, scăpă cu viaţă. O arestarăm, însă Boris o puse în libertate şi fugi cu dânsa.

Omul înălţă din umeri.

— Pesemne că voia să se bucure de farmecele ei. La urma urmei, şi asta e o răzbunare împotriva prinţului! Şi apoi, la Petrograd n-o să se facă prea mult caz asupra acestei întâmplări, fiindcă Boris Verodin se află în cele mai bune relaţii cu membrii comitetului revoluţionar.

Sonia Petrovici fierbea de mânie. Ea îşi propusese să se întâlnească în capitală cu Boris Verodin şi să încerce să-l atragă în mrejele ei. Dacă n-ar fi izbutit, urma să-l denunţe sovietului ca trădător al cauzei sfinte.

Acum însă, după ce auzise cuvintele tovarăşului, se părea că era greu să întreprindă ceva împotriva tânărului. Dar n-avea încotro, trebuia s-aştepte desfăşurarea evenimentelor. Înainte de toate însă, Sonia ardea de nerăbdare să se arunce în vălmăşagul luptei.

Ea se gândi la caseta pe care o ascunsese în valiză. Ce o fi cuprinzând, oare? Se va putea folosi de conţinutul ei?

Când ajunseră la Petrograd, viaţa însufleţită a oraşelor mari şi o îmbulzeală de nedescris, întâmpinară pe oacheşa revoluţionară. Ea rămase în gară, privind în jur cu ochii ei mari, sfredelitori.

— Oraşul acesta… mă face fericită! murmură dânsa.

În acea clipă luă hotărârea să nu se mai înapoieze niciodată în satul ei natal. Ce avea să caute acolo? Nu, va rămâne în Petrograd. Numai aici putea să găsească viaţa pe care trebuia s-o ducă o femeie ca dânsa.

Cumpără o bucată de cozonac şi bău o ceaşcă de ceai, apoi porni spre oraş, cu valiza în mână. Indivizi zdrenţăroşi, cu mutre suspecte, unii purtând uniforme militare, se oferiră să-i ajute.

Dar ea îi refuză pe toţi, croindu-şi drum prin mulţime. Un bărbat cu înfăţişare sălbăticită se luă după dânsa şi o urmări tot mai stăruitor, până ce, în cele din urmă, încercă s-o cuprindă în braţe. Sonia, însă, nu-şi pierdu cumpătul şi-i cârpi o palmă atât de zdravănă că individul se dădu înapoi, împleticindu-se.

— Na, acum cred că te-ai lecuit! făcu ea, pornind mai departe, netulburată.

Mulţimea se adunase pe un loc viran şi asculta o cuvântare. Sonia se opri şi privi cu luare aminte la orator. Ea mai avea multe de învăţat şi voia să şi înveţe, căci ţinea să ajungă departe.

Ce va fi de pildă, dacă s-ar înfiinţa un nou comisariat al poporului, care să-i fie încredinţat ei? Chiar în clipa de faţă, mai multe femei ocupau, în mod provizoriu, slujbe înalte. Şi nu va trece multă vreme, până ce revoluţionarii vor ajunge la putere. Desigur că Kerenski îşi şi făcuse bagajele.

Sania băgă de seamă că dânsa ar fi vorbit mai bine decât oratorul acesta. Se îndreptă spre mulţime şi aţinti ochii ei negri asupra vorbitorului care ridicase un braţ şi, în aplauzele celor de faţă, rostea cu gesturi teatrale o cuvântare, din care nu se înţelegea mai nimic…

— Lăsaţi-mă şi pe mine să vorbesc! strigă ea, deodată. Vin din provincie, de pe malul Volgăi, şi vreau să vă spun cum se poartă soldaţii guvernului!

Mulţimea scoase un „bravo” puternic şi doi bărbaţi o luară pe sus şi o duseră până la lada pe care se cocoţase agitatorul.

Strângând la piept valiza în care se afla preţioasa casetă, ea se simţi însufleţită de o putere ameţitoare. Această

comoară avea să-i aducă fericirea – simţea prea bine lucrul acesta.

Tânăra vorbi cu înflăcărare, vrăjită de propriile ei cuvinte. Ponegri guvernul şi ridică sovietele în slava cerului. Mulţimea din jur sporea mereu.

Deodată revoluţionara tăcu şi sări de pe ladă. Văzuse câteva braţe întinzându-se spre valiză. Cu mare greutate, ea îşi făcu loc printre cei adunaţi şi porni mai departe.

Totuşi, doi tineri se luară după dânsa şi intrară în vorbă, oferindu-i ajutorul lor, deoarece, după cum se părea nu cunoştea oraşul. Sonia primi propunerea şi, după câtva timp, intrară cu toţii într-o ceainărie. Mâncăruri nu prea erau, căci merindele începuseră să lipsească. În schimb, băură vin şi ronţăiră seminţe de floarea soarelui.

Sângele tinerei revoluţionare începu să se înfierbânte din pricina alcoolului. Era timpul să se retragă, deoarece trebuia să-şi facă rost de un adăpost pentru noapte. Fu condusă într-o casă rezervată delegaţilor. Istovită de oboseală, ea se prăbuşi peste valiza ei, într-o sală care mirosea a mucegai.

Când se trezi, a doua zi dimineaţă, zări în jurul ei mai multe femei, care flecăreau în timp ce beau ceai şi ronţăiau pesmeţi. După cât se părea, de multă vreme nu mâncaseră altceva.

Sonia părăsi casa şi porni pe străzi, asudând, cu valiza în mână. Privea cu luare aminte în jurul ei, căutând un adăpost mai ca lumea; dar toate hotelurile erau ocupate. Cea mai mare parte fuseseră închise. Adeseori ea fu oprită de agenţii Cekei, care o luară la cercetări. Toate hotelurile erau supravegheate de revoluţionari care cunoşteau pe fiecare pasager în parte.

Membrii Dumei, care făceau parte din acelaşi partid, locuiau la un loc. Acum nu mai exista nicio punte de trecere între oamenii de culori politice diferite. Afară de menşevici şi social-revoluţionari – din care se socoteau ca făcând parte şi membrii guvernului – toţi ceilalţi reprezentanţi ai partidelor nu mai asistau la şedinţele Dumei.

Într-o piaţă, Sonia se întâlni cu unul din delegaţii care

veniseră în capitală cu acelaşi tren.

— Încotro, tovarăşă? întrebă acesta.

— Mi-am bătut picioarele în căutarea unei locuinţe şi tot n-am găsit nimic, zise ea, necăjită.

— Asta s-a brodit tocmai bine. Du-te la hotelul „Constantin cel Mare”. Monarhiştii care locuiau acolo au fost pur şi simplu arestaţi, fiindcă ne trebuiau camerele pentru delegaţii sovietelor. Prizonierii au fost transportaţi în fortăreaţa Petru şi Pavel, unde sunt mai în siguranţă. Ia-o înainte, apoi la dreapta, după primul colţ, unde ai să vezi o casă mare, cea mai frumoasă din toată strada. Acolo vei fi găzduită, în calitate de delegată.

Sonia îi mulţumi, apoi îşi iuţi paşii, temându-se să nu piardă şi acest adăpost.

De astă dată avu noroc, căci găsi o cameră – la mansardă, ce-i drept. Răsuflând uşurată, ea încuie uşa în urma ei, desfăcu valiza, şi scoase caseta pe care încercă s-o deschidă cu ajutorul unui briceag vechi.

Însă sforţările sale rămaseră zadarnice, căci caseta era făcută dintr-un material rezistent, iar lacătul era foarte complicat.

În cele din urmă, cuprinsă de furie, Sonia o zvârli la pământ. Se auzi un zăngănit şi nenumărate obiecte de preţ se rostogoliră prin odaie.

Tânăra scoase o exclamaţie de uimire şi privi, cu ochi holbaţi, la bijuteriile care sclipeau de-ţi luau ochii. Apoi se plecă şi le adună, cu mâini înfrigurate. Erau acolo nestemate scânteietoare, obiecte din aur şi platină, brăţări de argint, ba chiar şi câteva pungi cu bani, pe care le deschise. Numără cu înfrigurare bancnotele care se aflau înăuntru. Era o sumă fantastică. Nici nu-i venea să creadă că avea atâţia bani dintr-odată. Apoi, mai găsi şi o scrisoare, pe care o desfăcu. Două pagini erau acoperite cu un scris des şi tremurător – pesemne scrisul bătrânei oarbe.

Parcurse rândurile aşternute în scrisoare şi din când în când un suspin de fericire îi ridică pieptul. Niciodată nu s-ar fi aşteptat la un asemenea noroc. Documentul acela pecetluit

care se aflase într-o despărţitură a casetei, îi deschidea calea spre bogăţii nemăsurate. Oricare ar fi fost situaţia din ţară, nimeni n-ar fi putut să se atingă de aceste comori.

Sonia privi documentul, cu ochi scânteietori. La început voi să desfacă pecetea; apoi însă renunţă, zicându-şi că tot n-ar fi putut înţelege ce era scris acolo şi, în afară de asta, ştia de cine avea nevoie pentru a pune mâna pe comoară. Acum lucrurile luaseră o întorsătură, care trebuia să hotărască pe Boris să se apropie de frumoasa revoluţionară.

În acea zi, Sonia nu ieşi din camera ei. Cusu în fustă documentul, scrisoarea şi giuvaerurile, reţinând numai un colier şi o pereche de cercei, pe care voia să le poarte. Banii numerar aveau să-i îngăduie să ducă o viaţă îmbelşugată, căci reprezentau o sumă enormă, mai ales că erau în bancnote străine care, prin scăderea rublei căpătaseră o valoare foarte mare.

În zilele următoare, Sonia se avântă în vârtejul plăcerilor. Îmbrăcă toalete scumpe şi vizită localuri elegante, unde petrecea până în zori de zi. Astfel făcu cunoştinţa unui bărbat care, datorită evenimentelor din ultimul timp, izbutise să adune bogăţii nemăsurate. Era un membru al Comitetului revoluţionar. Înainte vreme fusese misit de case, astfel că acum i se dăduse însărcinarea să vândă palatele nobililor, care nu se mai foloseau de ele. Ceea ce rezulta din aceste vânzări urma să fie predat fondului revoluţionar, însă burtosul Mencikovski – cum se numea – avea grijă să-şi ia partea leului. Prinţii şi ceilalţi nobili care rămăseseră în Petrograd, nu fură izgoniţi din locuinţele lor, dar stăteau acolo ca pe jăratec.

Sonia luă masa cu acest Mencikovski, ale cărui degete erau împodobite cu inele preţioase. Burtosul se îndrăgostise lulea de frumoasa revoluţionară. Ochii săi mici şi vicleni, dispăreau aproape îndărătul grămăjoarelor de grăsime.

Într-o seară, burtosul o ciupi de obraji şi zise:

— Ascultă-mă, tovarăşă, văd că ai giuvaericale de mare preţ. Ia spune-mi şi mie, de unde ai pus mâna pe ele?

— Aşadar sunt veritabile? întrebă ea, străduindu-se să-şi stăpânească tulburarea.

— Valorează cel puţin o mie de lire sterline. Cu banii ăştia ai putea să-ţi cumperi o casă frumoasă. Dacă vrei, pot să-ţi fac rost de una; şi ceilalţi tovarăşi au casele lor.

— Eu, însă, aş vrea un palat.

— Un palat? făcu burtosul, încreţind fruntea. Eşti cam pretenţioasă, tovarăşă. Un palat?... În sfârşit, vom vedea noi... vino la mine mâine dimineaţă, am să-mi dau toată osteneala să-ţi împlinesc dorinţa.

Mencikovski clipi din ochi, apoi zise:

— Vei avea cel mai frumos palat care îmi stă la dispoziţie. Pot să-l vând oricui. Ambasada engleză mi-ar oferi de două ori pe atât, însă eu am să ţi-l dau ţie. Cu o singură condiţie, însă...

Sonia zâmbi. Ştia ea prea bine ce avea să-i ceară burtosul.

— Trebuie să-mi făgăduieşti că mă vei pofti la inaugurare şi voi rămâne oaspetele tău, urmă misitul.

— Bine, dorinţa îţi va fi împlinită. Mai ai ceva de spus?

— Trebuie să-mi dai o guriţă, ca să pecetluim învoiala.

Sonia îşi trecu peste gură dosul mânecii, apoi îi întinse buzele şi închise ochii. Burtosul o sărută cu patimă.

Tânăra se înfioră, simţind pe buze un gust amar, dar îşi stăpâni dezgustul, căci această sărutare avea să-i aducă un palat.

În acea noapte, ea văzu în vis o casă minunată, cu multe încăperi, una mai frumoasă ca cealaltă. Gobelinuri preţioase atârnau pe pereţi, iar picioarele se afundau în covoare groase, aşa cum citise ea în cărţile de basme. Toate visurile ei – pe care şi le făcuse în copilărie, când purta rochii zdrenţăroase şi umbla cu picioarele goale – păreau că se vor împlini acum.

Când se trezi, pătimaşa fată se îmbrăcă în grabă şi, arzând de nerăbdare, porni spre locuinţa misitului.

Acesta o salută plin de bucurie şi o pofti să ia loc.

— Ascultă-mă, tovarăşe, făcu ea, îţi atrag atenţia că nu prea am chef să aştept. Vreau să intru cât mai curând în stăpânirea palatului, altminteri mă adresez în altă parte.

— Să nu-ţi închipui că poţi cumpăra în altă parte, replică burtosul. Numai eu vând ieftin.

— Da, dar tu nu eşti decât misitul şi pot foarte bine să mă adresez direct proprietarului.

— Asta nu ţi-ar folosi la nimic, căci numai vânzările făcute prin mine sunt valabile.

— Şi când pot vedea palatul?

Mencikovski privi la ceas.

— Peste o oră, răspunse el. Vrei să aştepţi?

— Bine, aştept, dar niciun minut mai mult.

Burtosul îşi reluă lucrul, însă în timp ce răsfoia printre hârtiile sale, privea adesea, cu coada ochiului, spre frumoasa vizitatoare.

În cele din urmă, Mencikovski fu gata şi porniră să vadă palatul.

Acesta era o clădire minunată, care plăcu nespus de mult pătimaşei ţigănci.

— Şi, a aparţinut, într-adevăr, unui prinţ? întrebă ea, cu ochi scânteietori.

— Da, unuia veritabil… prinţul Alexandru Gogineff.

Tânăra izbucni într-un râs atât de sălbatic, încât misitul îşi închipui că fata îşi pierduse minţile. Şi bănuiala sa prinse şi mai mult temei, când Sonia îl îmbrăţişă şi începu să ţopăie cu el prin încăpere, strigând:

— Palatul prinţului Gogineff?… Asta-i minunat… încântător!

Deodată tresări. Uşa se deschise şi ochii scânteietori ai Soniei se aţintiră asupră făpturii care se ivise în prag.

58. Salvată din valurile Volgăi

Soţii Sisburavici locuiau în satul Kalutcin, nu departe de ţărmul Volgăi. Cei doi bătrâni aprovizionau cu peşte şi mâncăruri pe călugării din mănăstirea apropiată, ale căror precepte nu le îngăduiau să părăsească mănăstirea decât în împrejurări anumite.

Sisburavici era pescar, ca mulţi locuitori din ţinutul acela. Iarna se îndeletnicea cu împletitul coşurilor şi în acest scop, aduna de cu vară materialul trebuincios.

Întotdeauna când se ducea la mănăstire, călugării îi dădeau

o listă de cele ce aveau nevoie. Bătrâna pleca apoi la târg şi făcea cumpărăturile pe care le încărca într-un cărucior cu patru roţi. În acest chip, cei doi soţi îşi aveau traiul asigurat şi duceau de multă vreme o viaţă liniştită.

Într-una din zile, vântul sufla cu putere prin uliţele mohorâte ale satului. Bătrânul Sisburavici oftă şi luă hotărârea să pornească spre ţărmul fluviului, pentru a-şi strânge plasa, căci curentul puternic ar fi putut s-o smulgă de la locul ei.

Pescarul aprinse un felinar şi-şi îmbrăcă mantaua de ploaie.

— Ce-ar fi să laşi plasa în apă până mâine dimineaţă? propuse nevasta lui. Pe vremea asta urâtă s-ar putea să răceşti.

Bătrânul râse îngăduitor:

— Oameni ca noi nu răcesc aşa lesne – asta o las pe seama altora care sunt mai plăpânzi decât mine.

— Atunci fii cu băgare de seamă, Ivane. Vezi să nu te zărească soldaţii, căci astă-noapte va trece pe aici o corabie cu tunuri. Asta mi-a spus-o fierarul. Soldaţii sunt fără milă şi iau cu ei orice le cade în mână, chiar dacă nu le e de folos.

— N-ai nicio grijă, draga mea. Voi fi cu băgare de seamă.

Pescarul părăsi căsuţa, iar bătrâna se aşeză în faţa sobei şi începu să citească, poate pentru a cincea oară, o scrisoare pe care o primise înainte cu două săptămâni. Era de la fiul lor, care îi înştiinţa că se înapoiase de pe front, îşi reluase slujba la calea ferată şi străbătea la fiecare două zile distanţa Moscova-Petrograd. Mai zugrăvea, de asemenea, evenimentele petrecute în ultimul timp în cele două oraşe şi încheia făgăduind că în curând va veni în satul său să-şi vadă părinţii.

Bătrâna scoase un suspin de fericire.

Fiul acesta era singura bucurie a vieţii lor. Fedor îşi făcuse serviciul militar la Petrograd, într-un regiment de gardă şi, în timpul războiului ajunsese până la gradul de sergent. Apoi, nevrând să ia parte la revoluţie, îşi reluase slujba lui de fochist de locomotivă.

Femeia rămase pe gânduri. Deodată ciuli urechile, căci

auzise paşi apropiindu-se. Să se fi înapoiat bărbatul ei? Da, el era, îi cunoştea mersul. De astă dată, însă, păşea mai greoi ca de obicei.

Se ridică, îndreptându-se spre uşă. Dar înainte de a o deschide, aceasta fu împinsă pe din afară şi pescarul intră în odăiţă, răsuflând din greu. Ducea în braţe o femeie, al cărui chip palid era încadrat de bucle negre, mătăsoase.

— Dumnezeule, ce înseamnă asta? strigă bătrâna, înspăimântată. Ce-i cu nenorocita?

Şi, adăugă, înfiorându-se:

— E moartă… ce vrei să faci aici cu cadavrul?

Pescarul depuse pe laviţă trupul nemişcat, apoi răsuflă din adânc:

— Nu ştiu dacă a murit, zise el. Am găsit-o în plasă, de care se încleştase. Cred că mai trăieşte. În orice caz, însă, datoria noastră de creştini este să facem toate încercările ca s-o readucem în simţiri.

Bătrâna începu s-o dezbrace; apoi pescarul puse în mişcare braţele nenorocitei, în timp ce nevasta lui îi făcea masaje în regiunea inimii.

Trecu multă vreme până ce înecata dădu semne de viaţă. Cei doi bătrâni erau gata să-şi piardă nădejdea că încercările lor vor fi încununate de izbândă.

— În sfârşit, murmură pescarul, trăieşte… Nevastă, ia dă-ncoace romul, s-o mai înviorăm niţel. Slavă Domnului, că am ajuns aici. Nu pricep nimic din toată chestia; văd însă că femeia e nespus de frumoasă şi bănuiesc că e din lumea mare.

Bătrâna îl privi speriată.

— Poate că e vreo nobilă care a fugit de frica revoluţionarilor! zise ea, cu teamă.

— Oricine o fi, trebuie să ne facem datoria de oameni, răspunse pescarul.

Femeia aduse sticla cu rom şi turnă câteva picături între buzele nenorocitei. Frumoasa fată tresări de câteva ori, apoi deschise ochii – doi ochi negri, minunaţi, care priviră uimiţi în jurul lor.

— Unde mă aflu? îngână ea.

Deodată, o amintire înfiorătoare păru că se trezeşte în mintea ei şi o groază de nedescris i se întipări pe chip.

— Boris, unde eşti? murmură ea.

— Pe cine căutaţi, stimată doamnă? întrebă bătrâna, cu blândeţe. Bărbatul meu voia să-şi strângă plasa şi v-a găsit încleştată de ochiurile ei.

— Dumnezeule, îngână tânăra, el e mort… s-a înecat.

Şi mâhnirea pricinuită de pierderea iubitului, copleşi pe sărmana fată. În zadar încercară cei doi bătrâni s-o mângâie. În zadar miloasa femeie îşi trecu braţul pe după gâtul ei şi-i dezmierdă chipul palid. Nenorocita izbucnise în plâns amarnic şi ruga Cerul s-o scape de chinurile ei pământeşti.

Deodată se ridică, dar se prăbuşi din nou şi ochii-i se închiseră.

— Sfinte Dumnezeule, moare! strigă bătrâna, îngrozită.

Cei doi soţi îşi împreunară mâinile şi începură să se roage, în timp ce lacrimi le şiroiau pe obrajii zbârciţi de vremuri.

— Aşadar, i-a fost dat să moară, după ce am salvat-o, zise pescarul, adânc înduioşat. Poate fi Dumnezeu atât de neîndurător?

— Socot că face o faptă bună, chemând-o la El, răspunse femeia, suspinând. Altminteri, nenorocita şi-ar fi pierdut minţile de durere. Ai văzut strălucirea din ochii ei când a rostit numele aceluia pe care îl caută? Acest Boris trebuie să fie o rudă foarte apropiată, poate chiar soţul sau logodnicul ei.

Pescarul clătină capul, îndurerat:

— Nu, nu cred să fie soţul ei, căci e prea tânără. Dar i-o fi frate, logodnic, sau iubit. Totul e învăluit în mister. Ce au căutat pe fluviu aceşti doi tineri pe vremea asta?

Bătrâna se plecase deasupra Nataşei, – căci ea era – ascultându-i răsuflarea. Dar viaţa părea să fi zburat din acest trup nemişcat.

Cei doi bătrâni se priviră nehotărâţi.

— În orice caz, trebuie să mai facem o încercare ca s-o readucem în simţiri, zise pescarul, apoi. Dezbrac-o şi du-o în patul lui Fedor. Ce nenorocire! Dacă aş fi ajuns la ţărm mai de

vreme, fără îndoială că aş fi izbutit să-l salvez pe tânărul după care tânjea biata femeie.

— Du-te repede şi caută de repară greşeala, îl povăţui nevasta lui. Poate că tot mai dai de el; în timpul ăsta eu am să mă ocup de nenorocită.

Pescarul mai aruncă o ultimă privire spre Nataşa, apoi luă o prăjină lungă şi părăsi coliba.

Alergă din răsputeri prin noaptea bântuită de furtună; ploaia se scurgea în şiroaie pe mantaua sa.

În cele din urmă, ajunse la ţărm şi încercă să descopere vreun punct întunecat pe oglinda apei. Alergă de-a lungul malului, dar toate sforţările sale rămaseră zadarnice. După jumătate ceas, porni din nou spre colibă.

Cu chipul grav, pescarul păşi pragul căsuţei sale, în care plutea un miros plăcut. Nevasta lui care se afla lângă sobă, îl învălui într-o privire.

— Trăieşte? Şi-a venit în simţiri? întrebă el, cu teamă.

— Da, trăieşte, răspunse femeia.

— Slavă Domnului!

— Dar tu? Ai făcut ceva? Ai dat de vreo urmă a tânărului?

Pescarul clătină capul, întristat.

— Am cercetat tot ţărmul, dar n-am găsit nimic. Valurile or fi târât în sus pe însoţitorul frumoasei femei. În asemenea nopţi ştii şi tu cât e Volga de furioasă.

Bătrâna oftă din adâncul inimii.

— Se tânguie mereu după Boris al ei, zise dânsa. Acum am să-i pregătesc un ceai, ca să se mai încălzească niţel. Mă tem, însă, că se va îmbolnăvi, căci frigurile au şi început s-o scuture, iar ochii-i au căpătat o strălucire ciudată.

Pescarul se îndreptă spre uşă, o întredeschise şi privi în odaia învecinată, căci femeia salvată scosese un strigăt.

Mâinile-i ca de ceară erau împreunate deasupra cuverturii patului. Buzele se mişcau, rostind o rugăciune, iar ochii-i erau închişi.

— Sfinte Dumnezeule din Ceruri, ocroteşte-mi iubitul, şi scapă-l de la înec, murmură ea, cu evlavie. Dacă nu mai e îi viaţă, ia-mă şi pe mine, colo sus, lângă Tine, căci nu pot trăi

fără Boris.

Bătrâna se apropie de patul nenorocitei şi rămase la căpătâiul ei, tăcută, căci îşi dăduse prea bine seama că această femeie nu putea fi mângâiată prin vorbe goale şi că mâhnirea pricinuită de pierderea iubitului o aducea aproape de nebunie. Încet, încet, Nataşa se linişti şi, în cele din urmă, adormi. Pieptul îi tresălta cu putere. Adeseori, ea mişca braţele şi murmura, în delir, cuvinte drăgăstoase.

Când se iviră zorile, pescarul se duse iarăşi la ţărm, nădăjduind să găsească trupul neînsufleţit îl necunoscutului. Dar şi de astă dată căutările lui rămaseră zadarnice. Pe de o parte, răsuflă uşurat, căci n-ar fi vrut să fie martor la durerea ce ar fi cuprins-o pe sărmana fată, văzând cadavrul iubitului ei. Cine ştie, unde îl târâseră valurile! Poate că trupul era la multe verste depărtare şi nu ieşea la iveală decât după o bună bucată de timp.

Sisburavici se înapoie în colibă, unde află de la nevasta lui că Nataşa fusese cuprinsă de friguri şi vorbea, în delir, despre întâmplări înfiorătoare.

Îngroziţi, cei doi bătrâni traseră cu urechea la cele ce spunea bolnava:

— Saşa… draga mea Saşa… vino şi găteşte-mă pentru nuntă… Ah, iubitule, cât eşti de frumos… numai pentru tine am să mă împodobesc… Auzi împuşcăturile soldaţilor lui Potcikev?… Ei ucid pe sărmanii oameni… Ah, ce vrei de la mine, sălbaticule?… Pleacă, altminteri mă arunc în valuri… N-am să-ţi aparţin… nu… nu… niciodată! N-ai dreptul să mă cumperi… Tată… dragul meu tată… te implor, cruţă-mă… nu mă vinde… acestui om înfiorător… ale cărui mâini sunt mânjite cu sângele atâtor nenorociţi… Ah, Boris… vrei să-l ucizi… fiindcă te-a trimis în Siberia… Fugi, fugi… el e puternic… e duşmanul tău de moarte… Te va nimici… lasă-mă în voia sorţii… numai eu port vina nenorocirii tale… Iată, vin zbirii şi te vor prinde… prinţul va porunci să fii împuşcat. Ajutor, ajutor! Arde castelul… ah, flăcările mă mistuie… unde eşti… Boris, iubitule… salvează-mă! Nu simţi, ca şi mine, văpaia focului?… Boris, unde eşti?…

Se linişti iarăşi; un zâmbet de fericire încolţi pe buzele ei, în timp ce obrajii i se aprinseră de fierbinţeală.

— Mă iubeşti, Boris… da, da, ştiu că mă iubeşti… ştiu că ţii la Nataşa mai mult decât la viaţa ta… Dar de ce nu mai vii?… De ce stai atâta? Hai, grăbeşte-te… preotul ne aşteaptă, ca să ne cunune.

Apoi începu să cânte duios melodia luntraşilor de pe Volga.

— Ah, e sfâşietor! îngână pescarul. Rămâi lângă dânsa, în timp ce eu mă duc la ţărm să întind plasa, căci fraţii de la mănăstire au nevoie de peşte.

Bătrânul se întoarse cam pe la amiază. Nevasta lui şedea lângă sobă şi privea îndurerată în gol.

— Ei, ce se mai aude? întrebă pescarul, cu teamă.

— Oh, a fost îngrozitor, răspunse femeia. S-a zvârcolit, a strigat şi a plâns, că ţi se rupea inima de milă. Acum e liniştită… chiar prea liniştită. Ce-ar fi să-l anunţăm pe staroste?

Pescarul rămase pe gânduri câteva clipe, apoi răspunse:

— Cine ştie dacă astfel facem bine nenorocitei? Poate că a fugit de teama revoluţionarilor? Ştii doar cât de grozave sunt vremurile prin care trecem. Răscoala a izbucnit pretutindeni. Fireşte, până acum noi nu prea am avut de suferit, însă satele din vecinătate, care se află în apropierea liniei ferate, au fost cuprinse de molimă. Fiecare se crede stăpân şi nu mai vrea să muncească. Ce folos că pământul a fost împărţit sătenilor, de vreme ce nu vor să-l lucreze? Ce folos că li s-au dat vite, dacă le taie, în loc să le crească?

Bătrâna clătină capul, cu mâhnire, încuviinţând spusele pescarului. Apoi se îndreptă către uşa camerei alăturate şi privi spre patul tinerei femei, care dormea liniştită.

— A aţipit, zise ea. Ar fi bine dacă ar dormi câtăva vreme. Deocamdată vom tăinui oamenilor, prezenţa ei aici. În orice caz, am să vorbesc cu fraţii de la mănăstire care au să mă sfătuiască ce să fac.

Pescarul încuviinţă; el era întotdeauna mulţumit cu hotărârile pe care le lua femeia sa.

58 bis. – La Petrograd

După câteva zile, Nataşa biruise criza; constituţia ei robustă alungase moartea care îşi încleştase ghearele în trupu-i tânăr. Zăcea în pat nemişcată căutând să-şi lămurească întâmplările petrecute în ultimele zale. Durerea care îi sfâşia inima o făcea şi mai frumoasă.

Nici nu se mai îndoia că iubitul ei îşi găsise moartea în valuri. Când rămânea singură, izbucnea în plâns, copleşită de mâhnire.

Acum avea o singură dorinţă: să moară cât mai curând. Se ruga lui Dumnezeu s-o scape de chinuri, căci nu mai avea niciun rost pe lume.

Şi ce înfăţişare luase patria ei? Nataşa simţea că niciodată nu va avea puterea să-şi croiască un drum prin vârtejul acesta ameţitor. Era doar atât de tânără şi slabă! Boris era singurul ei sprijin. Ar fi fost nespus de fericită să poată locui, împreună cu el, într-o colibă oricât de sărăcăcioasă şi să împartă cu dânsul ultima bucăţică de pâine. Acum, însă, orice nădejde era zadarnică. Aştepta cu nerăbdare ziua când avea să părăsească patul, pentru a-şi putea duce la îndeplinire funestul ei plan. Moartea, da, moartea îi va îngădui să-şi revadă iubitul, să rămână lângă el, pentru totdeauna…

La gândul acesta o expresie de fericire se întipărea pe chipu-i frumos şi bunii oameni care o salvaseră, se bucurau din suflet, crezând că Nataşa se va întrema în curând.

Într-una din zile, prinţesa rămăsese singură în colibă. Bătrâna se dusese la oraş spre a face cumpărături pentru călugări. Merindele deveniseră din ce în ce mai rare şi, de câteva săptămâni încoace, fraţii de la mănăstire nu se mai hrăniseră decât cu legume sau peşte, pe care le aducea Sisburavici.

În acea zi, bătrânul lipsea şi el de acasă, căci se dusese la pescuit.

Deodată, Nataşa, ciuli urechile, căci auzise paşi afară. Pescarul nu putea fi, căci îi cunoştea mersul. Cu atât mai puţin nevasta lui, care nu avusese timpul să se înapoieze din

oraş.

Uşa se deschise şi un călugăr îmbrăcat într-o rasă lungă, cenuşie, cu capul gol, păşi pragul. La început, Nataşa se sperie; dar îşi reveni repede şi privi liniştită spre acela care intrase. Chipu-i era blând şi grav, iar ochii săi cenuşii trădau o fire cinstită, sinceră.

— Mama Sisburavici mi-a vorbit de dumneata, copila mea, zise călugărul, aşezându-se lângă patul Nataşei.

După cum era obişnuită din copilărie, prinţesa întinse mâna şi făcu spre călugăr semnul sfintei cruci. Sărmana fată se simţea ocrotită alături de cucernicul om, care o privea cu blândeţe, gata parcă să-i dea ajutor.

— Fii binecuvântată, fiica mea, zise călugărul, ridicând mâna deasupra capului ei.

Apoi se plecă spre dânsa şi urmă:

— Văd că faci parte dintr-o familie nobilă, copila mea. Vrei să-mi destăinuieşti ce-ţi apasă inima? Trecem prin vremuri groaznice; fie ca Domnul să lumineze mintea conducătorilor ţării, astfel ca hotărârile lor să fie spre binele Rusiei.

Nataşa oftă din adânc şi ochii-i se umeziră.

— Da, ai ghicit, Sfinţia ta! exclamă ea, cu glas tremurător. M-am născut într-un castel, dar grozavele întâmplări din ultimul timp, m-au adus în această stare.

Călugărul o privi plin de tristeţe.

— Şi ce aş putea face pentru dumneata, fiica mea?

Prinţesa voi să răspundă ceva, însă durerea îi înăbuşi glasul. Nicio şoaptă nu ieşi de pe buzele ei. Călugărul îi cuprinse mâinile şi o privi cu blândeţe.

— Nu, nu mai am nevoie de niciun ajutor, bâigui sărmana femeie. Am pierdut tot ce am avut mai scump pe lume. El se odihneşte în valurile Volgăi... iubitul meu... soarele vieţii mele!

Călugărul înţelese şi o lăsă să plângă în voie.

— Dumnezeu e bun şi drept, zise el, cu evlavie. Dacă El te-a pus la această încercare, înseamnă că a fost spre binele dumitale. Stăpâneşte-te, copila mea, nu deznădăjdui! Numai cei care şi-au pierdut încrederea în Cel de Sus

deznădăjduiesc.

— Dar nu-l pot uita… nu vreau să mai trăiesc… mă simt atât de singură şi părăsită! murmură prinţesa.

Călugărul încercă din nou s-o mângâie cu vorbe blânde.

— După cum văd, nu mai ai pe nimeni căruia să i te poţi spovedi, zise el, înduioşat. Asta e rău, cu atât mai rău, cu cât în vremurile de faţă nimic nu mai e lăsat la locul lui. Noi, fraţii din mănăstire, am întins de multe ori mâna acelora care renunţaseră la viaţă. De aceea, copila mea, te rog încă o dată, să-mi spui tot ce ai pe suflet. Înainte de a-ţi putea da un sfat bun, trebuie să văd totul limpede.

Nataşa se lupta cu ea însăşi. În cele din urmă se hotărî să destăinuiască numai ce se petrecuse în ultima noapte.

După ce sfârşi, călugărul clătină capul, întristat.

— Aşadar, bărbatul acesta a fost singurul dumitale sprijin în viaţă? întrebă, compătimitor.

— Da, părinte, el a însemnat totul pentru mine. N-am nici mamă, nici tată, sunt singură pe lume.

— Şi încotro porniserăţi?

— Spre Petrograd. Mă lăsasem cu totul condusă de soţul meu, nu ştiu ce avea de gând să facă în capitală.

— Dacă ai vrea să-ţi urmezi drumul, poate că aş izbuti să-ţi fiu de folos. Ai acolo ceva cunoscuţi, care ar putea să te ajute?

Prinţesa clătină capul încetişor. Un fior îi străbătu trupul, gândindu-se la prinţul Potcikev, soţul ei legitim.

Ar fi fost lesne cu putinţă să-l întâlnească în capitală, şi atunci el avea să-şi ceară drepturile.

— Ce să caut singură în marele oraş? răspunse ea. Fireşte, dacă Ţarul…

Se întrerupse deodată, căci nu voia să se trădeze. Dar călugărul prinsese o bănuială.

— Ai fost înainte vreme în relaţii cu familia imperială? întrebă el, repede.

— Da, dar e mult de atunci.

— Prea mult nu poate săi fie, căci eşti tânără încă, zise călugărul, zâmbind cu blândeţe.

— Era… pe vremea când… „Sfântul” se mai afla în viaţă, bâigui Nataşa.

— Vorbeşti de Rasputin?

Prinţesa încuviinţă. Cucernicul om plecă ochii în pământ, posomorât.

— Am să-ţi fac o propunere, copila mea, zise el apoi. Dacă vrei, poţi locui la noi, în mănăstire. Ducem o viaţă simplă, în schimb vei fi la adăpost, căci frământările din ţară n-au pătruns până acolo. Primeşti?

Prinţesa rămase surprinsă. Începu să chibzuiască. N-ar fi fost bine să primească această propunere mărinimoasă? Şi unde putea ea să găsească linîştea, de care avea nevoie, dacă nu în mănăstire? Fireşte că revoluţionarii vor cruţa sfântul lăcaş.

— Trebuie să mă mai gândesc, răspunse ea. Dacă mă voi hotărî să vin, mama Sisburavici vă va anunţa la timp.

— Bine, fiica mea. Numai nu-ţi pierde curajul. Te aşteptăm să vii la noi. Avem mult de lucru, colo sus, astfel că n-ai să te plictiseşti.

Călugărul o binecuvântă şi părăsi căsuţa.

Nataşa îl urmări cu privirea. O linişte binefăcătoare pusese stăpânire pe dânsa. Cuvintele acestui om îi risipiseră gândurile negre; cel puţin, acum nu se mai gândea la moarte.

Pe de altă parte, călugărul îi amintise, fără să vrea, de o hotărâre pe care ea o luase de multă vreme. Îşi pusese doar în gând, să-şi ofere serviciile familiei imperiale, care era ţinută prizonieră. Ţarina fusese întotdeauna bună cu ea, iar fiicele acesteia o iubeau. Dacă ar face o vizită familiei imperiale, dacă ar deveni prietena sărmanelor prinţese, în marea lor durere?

Gândul acesta prinse rădăcini din ce în ce mai adânci.

Da, avea un scop în viaţă, trebuia să îndeplinească o misiune. Fireşte, mai erau şi amintiri neplăcute din vremea când ţarismul era în floare. Călugărul acela înfiorător, cu ochii lui scânteietori, mai trăia în mintea ei. I se părea că-l vede şi acum, în atitudinea lui mândră, cu privirile sale străpungătoare, cărora li se supuneau marile decese şi, mai

ales, Ţarina.

Dar omul acesta nu mai trăia. Fusese răpus în chip sângeros.

Nataşa luă hotărârea să-şi pună planul în aplicare cât mai repede cu putinţă. Şi cu acest gând aţipi.

Trecuse vreun ceas de la plecarea călugărului, când un nou vizitator se îndreptă spre coliba pescarului. De astă dată era un bărbat tânăr, care purta uniforma celor de la calea ferată. Deschise uşa, însă rămase mirat, văzând că nimeni nu-l întâmpină cu braţele deschise. Tânărul acesta, un flăcău chipeş şi voinic, era Fedor Sisburavici, singurul fiu al celor doi bătrâni.

— Matuşca, unde eşti? strigă el, râzând voios. Ei, nu cumva…

Vorbele i se opriră în gâtlej. Crăpase niţel uşa odăii alăturate şi zărise pe frumoasa femeie, care dormea. Tânărul rămase cu privirile aţintite la ea, apoi îşi trecu mâna peste ochi.

— O prinţesă, murmură el, cuprins de uimire, fără să bănuiască ce aproape era de adevăr şi neputându-şi dezlipi ochii de la dânsa.

Apoi, însă, se reculese şi intră în cealaltă odaie, unde rămase pe gânduri. Cum ajunsese minunata făptură în coliba părinţilor săi? Cine era ea? Mai aruncă o privire pe uşa întredeschisă, apoi se aşeză pe un scaun şi rămase în aşteptare. În cele din urmă, auzind paşi care se apropiau, se ridică şi părăsi încăperea, mergând în vârful picioarelor. Tatăl său intrase în colibă şi, tocmai îşi lăsa jos sacul din spinare.

— Fedor, scumpul meu! strigă el, plin de bucurie. Ah, ce surpriză!

Bătrânul pescar privi cu mândrie la fiul său.

— Mă bucur că eşti sănătos, tată, zise chipeşul tânăr. Dar unde e mama?

— S-a dus la oraş ca să cumpere merinde pentru fraţii de la mănăstire. Ah, ce o să se mai bucure când te-o vedea! Dar ia spune, ce se mai aude prin Petrograd şi Moscova? S-a isprăvit cu măcelurile?

— Dimpotrivă, în ultimul timp, revoltele s-au înmulţit şi au răsturnat totul cu josul în sus. Oamenii sunt arestaţi pe străzi, fiecare se crede îndreptăţit să facă ce vrea. Ah, tată, se petrec fapte despre care voi nici nu bănuiţi aici, în satul acesta liniştit.

Pescarul privi întristat la fiul său.

— Nu spune asta, Fedor. Veştile au ajuns la noi. Satele de pe malurile Volgăi au fost date pradă flăcărilor. Prinţul Potcikev a lăsat urme, pe oriunde a trecut. Furia lui, că roşii au izbutit să-şi alcătuiască o armată, nu mai cunoaşte margini. Potcikev are pe cuget multe vieţi omeneşti.

— În Petrograd se vorbeşte mult despre dânsul. Se ştie că e singurul comandant ale cărui trupe au mai rămas disciplinate.

Bătrânul vru să mai pună şi alte întrebări, dar fiul său îl apucă de braţ şi-i acoperi gura cu mâna.

— Să lăsăm asta, tată, zise el, mai bine spune-mi ce-i cu fata aceea încântătoare, pe care aţi adăpostit-o aici. Parcă e ruptă din rai. Zău, nu m-aş mira deloc dacă mi-ai spune că aşa este!

Pescarul privi, zâmbind, la fiul său.

— E o biată femeie, pe care am salvat-o din valurile fluviului. Din fericire, s-a prins în plasa mea şi am venit la timp ca s-o găsesc în viaţă.

Fedor tresări speriat.

— Cum, făptura asta fermecătoare ar fi putut să moară înecată? exclamă el.

Bătrânul îi povesti tot ce ştia. Băiatul ascultă, cu răsuflarea întretăiată. Apoi, puse fel de fel de întrebări, vrând să afle, mai ales, dacă acel Boris scăpase cu viaţă.

Pescarul clătină capul.

— După părerea mea, nenorocitul şi-a găsit moartea în valuri, zise el.

Fără voie, tânărul Sisburavici scoase un suspin de uşurare.

Cam după un ceas, bătrâna se ivi în căsuţă. Mare fu bucuria ei, la vederea băiatului. Îl cuprinse în braţe şi-l sărută cu dragoste, apoi începu să-l descoase, ca şi bărbatul ei, vrând să afle tot ce se petrecea în Petrograd şi Moscova.

Tânărul fu nevoit să repete tot ce spusese tatălui său. Însă gândurile sale erau în altă parte şi-şi arunca mereu privirile spre uşa îndărătul căreia se afla minunata făptură.

Deodată, uşa se deschise şi Nataşa se ivi în prag. Era nespus de frumoasă, cu toate că purta o îmbrăcăminte atât de simplă. Ea privi încurcata spre chipeşul tânăr şi roşeaţa care aprinse obrajii acestuia, o făcu să tresară. Totuşi, se apropie de el şi-i întinse mâna.

Fedor îşi dădu seama că n-avusese o purtare tocmai demnă de un bărbat şi plecă privirile. Dar, încetul cu încetul, stinghereala dintre ei dispăru.

În ceasurile care urmară, inima tânărului începu să bată din ce în ce mai tare şi, înainte de asfinţitul soarelui, Fedor simţea că se îndrăgostise nebuneşte de fermecătoarea femeie.

Totuşi, era destul de isteţ ca să-şi ascundă patima, căci zărea teama ce se întipărise în ochii ei, când privirile lor se întâlneau.

— Ce se aude cu împăratul şi familia sa? întrebă pescarul, după ce se adunaseră în jurul mesei.

— Nu ştiu nimic hotărât. Se spune, însă, că vor fi duşi în Siberia, răspunse băiatul.

Nataşa păli.

— Cum, vor îndrăzni să aducă Ţarului această insultă? făcu ea, tremurând.

— Nu prea mă ocup de chestiile astea, urmă Fedor. În orice caz, n-o să le meargă tocmai bine.

Auzind acestea, hotărârea prinţesei de a porni spre Petrograd, se întări şi mai mult.

În zilele următoare, Nataşa stătu adesea de vorbă cu fiul pescarului, căruia îi destăinuise planul ei de a pleca în capitală. Fedor Sisburavici îi făgăduise s-o ajute – dar, în sinea lui, se gândea la propria sa fericire.

Era vrăjit de frumuseţea Nataşei, dar nimeni nu bănuia patima ce pusese stăpânire pe el. Părinţii săi erau prea puţin pătrunzători, ca să-şi poată da seama de dragostea mistuitoare care se născuse în inima fiului lor.

Numai prinţesa simţea că privirile învăpăiate ale tânărului o

urmăreau adesea pe furiş. Era prietenoasă cu el – atât cât îi îngăduia mâhnirea pricinuită de moartea iubitului – dar ştia întotdeauna să facă în aşa chip ca Fedor să rămână cât mai puţin timp lângă dânsa. Tânărul locuia la Petrograd într-o casă de lângă gară. Întotdeauna el visase o viaţă liniştită, alături de o soţie dragă şi acum se părea că visul său avea să se înfăptuiască. Dacă Boris acela, după care tânjea frumoasa femeie, nu mai era în viaţă, de ce n-ar fi putut să-i ia el locul? Doar era şi dânsul un bărbat destul de impunător şi multe fete ar fi fost fericite să-l poată lua de soţ.

Într-una din zile, cei doi bătrâni aflară cu uimire că Nataşa va pleca spre Petrograd. Tânăra le vesti asta, rugându-i, în acelaşi timp, să comunice bunului călugăr că nu va veni la mănăstire.

Fireşte că nimeni nu putu să se împotrivească.

Tânărul îi propuse s-o ia cu dânsul în capitală şi prinţesa primi cu bucurie propunerea lui, astfel că cei doi se pregătiră de plecare.

A doua zi dimineaţă, porniră într-o trăsură spre staţia de cale ferată. Trenul era plin de oameni: soldaţi, care cântau cântece obscene; ţărani înarmaţi, care priveau înaintea lor, frământaţi de griji; nobili, care îşi pierduseră avutul şi fuseseră alungaţi din casele lor.

La fiecare staţie se iveau bărbaţi cu înfăţişarea aspră – unii în uniformă, alţii în civil – care cercetau actele călătorilor. Nimeni n-ar fi putut spune dacă aveau sau nu dreptul s-o facă.

Din când în când un pasager era coborât din tren şi luat în primire de oameni înarmaţi până în dinţi.

Peste rochia ei simplă, Nataşa îşi pusese veştmintele ţărăneşti şi-şi acoperise capul cu o broboadă.

Fedor era foarte îngrijorat de soarta ei şi căuta să-i facă drumul cât mai plăcut. Când fusese nevoit să se legitimeze, tânărul o dăduse drept sora lui.

Adesea, când stătea noaptea lângă ea, fiul pescarului îi lua mâna, cu sfială. Atunci Nataşa tresărea şi inima i se strângea de teamă. Nu voia să-i facă mustrări, dar nici nu putea să

rabde încercările lui de a se apropia de dânsa.

În cele din urmă, primejdia părea trecută; căci într-o dimineaţă marele oraş începu să se zărească în depărtare. Cupolele aurite se înălţau spre cer şi un văl uşor de ceaţă plutea deasupra caselor.

Cu cât se apropiau de Petrograd, cu atât creştea şi neliniştea Nataşei. Trebuia să fugă, să se depărteze de acest om. Simţea că tânărul nu va putea să se mai stăpânească multă vreme şi-i va mărturisi toată dragostea ce o nutrea pentru dânsa.

Iar Fedor nici nu bănuia măcar, ce mult se temea dânsa de el. Pe de altă parte, ea n-ar fi vrut să-l îndurereze, căci părinţii lui o scăpaseră de la moarte şi trebuia să le fie recunoscătoare…

Fabrici şi căsuţe dărăpănate trecură pe dinaintea lor, apoi trenul se opri în gară. Nataşa stătea la fereastră şi privea afară, la forfoteala de pe peron. O teamă nemărginită pusese stăpânire pe ea. Avea senzaţia că e înconjurată numai de duşmani.

Sprijinindu-se de braţul tânărului, prinţesa coborî din vagon.

— Trebuie săi ieşim pe acolo, zise el, cu glas răguşit.

Gândul la fericirea ce-l aştepta, îi răpise aproape graiul. Era singur, în marele oraş, cu această făptură minunată, care se bizuia numai pe ajutorul lui şi el avea s-o ocrotească.

— Nataşa… te iubesc! îi şopti dânsul, în timp ce se îndreptau spre ieşire.

Prinţesa tresări şi se făcu galbenă ca ceara.

— Nu… nu-mi vorbi astfel! bâigui ea, rămânând locului. Nu… fireşte că nu… trebuie să rămânem doar prieteni.

— Nataşa, sunt nespus de fericit să te pot ajuta. Vino, colo, peste drum, e locuinţa mea, căminul meu…

Picioarele Nataşei se făcură grele ca plumbul. Să locuiască la el, în casa aceea roşie? Sărmana femeie îşi roti privirile în jur, căutând ajutor parcă.

— Da, îndată, murmură ea, ducându-şi mâna la inimă.

— Dar ce-i cu tine, Nataşa? întrebă tânărul speriat.

— Mi-e sete… dă-mi puţină apă… sau un pahar cu vin.

Fedor îi ajută să meargă până la o bancă din apropiere, apoi se depărtă pentru a-i împlini dorinţa. Prinţesa îl văzu făcându-şi loc prin mulţime şi străduindu-se să înainteze cât mai repede.

— Iartă-mă, şopti ea, ridicându-se şi privind cu neîncredere în jurul ei.

Încotro să se îndrepte, astfel ca să nu iasă în calea tânărului?

Alergă peste şine, se strecură printre vagoane apoi ajunse înaintea unei scări. Se pregăti să urce treptele, când un soldat revoluţionar se ivi în faţa ei. Dar dânsa porni în goană mai departe. Urechile îi vâjâiau, aproape că nu-şi dădea seama unde calcă. În cele din urmă se opri dedesubtul unui pod şi răsuflă din adânc.

Aşteptă acolo vreo jumătate de ceas până ce se încumetă să iasă la iveală. Apoi îşi urmă drumul, privind cu teamă în jur. Trăsuri – dintre care unele încărcate cu arme – treceau în goană pe dinaintea ei. Soldaţii îi aruncau priviri obraznice.

— Dumnezeule, ce vremuri de urgie! murmură dânsa, tremurând de spaimă.

Îşi iuţi paşii. Dar, deodată se opri. Oameni răcneau din răsputeri, apoi răsunară detunături de armă; gloanţele se izbeau de zidurile caselor.

Strada se goli. Cei din urmă oameni care mai rămăseseră afară, dispărură îndărătul unei uşi. O trupă de călăreţi se ivi la capătul străzii. Nataşa scoase un ţipăt şi se repezi spre uşă.

— Oameni buni, lăsaţi-mă înăuntru! se rugă ea, deznădăjduită.

Dar nimeni nu-i răspunse. Trupa de călăreţi se apropia cu iuţeala fulgerului, stârnind în jurul ei un nor de praf. În acest timp împuşcăturile răsunau fără încetare.

Frumoasa femeie se prăbuşi la pământ, plângând.

59. Dragostea prinţului Iesta

Spre uimirea tânărului său prieten, Boris Verodin înaintă

către necunoscut şi-i întinse mâinile, pe care acesta le strânse cu căldură. Celelalte două persoane, un bătrân şi o bătrână, cu înfăţişări distinse, făcură şi ele mutre mirate.

— Dumneata aici, domnule Vasilieff? întrebă Verodin, după ce se mai reculese. Ah, mi s-a luat o piatră de pe inimă, căci acum ştiu cel puţin că sora mea a ajuns cu bine în Petrograd.

Moşierul păli, îşi retrase mâinile şi plecă privirile în pământ.

— Ce s-a întâmplat... domnule Vasilieff, ce-i cu dumneata? urmă tânărul, cuprins de teamă.

— Trebuie să-ţi dau o veste tristă, Boris, răspunse celălalt, cu glas slab. Irina e...

Revoluţionarul îi încleştă braţele cu atâta putere, încât chipul moşierului se schimonosi de durere.

— Ce... ce vrei să spui? strigă Boris, îngrozit. Irina... şi Irina... e moartă?

— Moartă? Nu, asta nu! replică moşierul.

— Slavă Domnului! Credeam că nici ea nu mai e în viaţă!

— Cum adică?

Vasilieff îl privi cercetător. O mare schimbare se produsese cu omul dinaintea sa; o expresie de durere nemărginită se întipărise în jurul gurii tânărului revoluţionar.

— Nu cumva vrei să spui că... prinţesa... e moartă? urmă moşierul, cuprins de bănuială.

Boris Verodin oftă din adânc.

— Da, e moartă, îngână el. Înecată în Volga. Barca noastră s-a ciocnit cu o corabie şi am căzut amândoi în apă. N-am putut s-o salvez, căci îmi pierdusem cunoştinţa. Când mi-am venit în fire, mă aflam pe bordul unui vas revoluţionar. Ah, mai bine nu m-aş fi trezit niciodată!

— Groaznic! murmură Vasilieff, înfiorat.

În acest timp, familia prinţului Ulkitzki se retrăsese din odaie, astfel că bei doi bărbaţi rămăseseră singuri.

— Da, e groaznic, încuviinţă Boris, oftând din adânc. Acum viaţa nu mai are niciun rost pentru mine. La ce bun să mai trăiesc, de vreme ce iubita mea e moartă?

Moşierul îl duse spre un scaun.

— Şezi, Boris! zise el, cu blândeţe. Nu trebuie să te

războieşti cu soarta. Timpul te va face să uiţi.

— Niciodată, domnule Vasilieff – niciodată.

La cererea moşierului, Boris povesti trista soartă a Nataşei.

— Nu e cu putinţă să fi fost salvată? întrebă Vasilieff, spre a-şi încuraja prietenul.

Tânărul clătină capul şi, aţintind asupra moşierului, ochii săi albaştri, zise:

— Nu, sărmana mea Nataşa a pierit în valuri.

Celălalt rămase tăcut.

— Dar, spune-mi, ce-i cu Irina? întrebă Boris, deodată. Citesc pe chipul dumitale că s-a întâmplat ceva scumpei mele surioare. Vorbeşte!

— Nu pierde curajul, dragul meu! începu Vasilieff. Am făcut tot ce mi-a stat în putinţă… am fost chiar la Kerenski. Dar ascultă ce s-a întâmplat: Ajunseserăm în zona de luptă. Până a nu apuca să intrăm în oraş, începu războirea dintre armata lui Potcikev şi trupele roşii. Aratcin ieşi biruitor şi republicanii fură nevoiţi să se retragă prin pădure. Irina se afla într-un han din apropiere. Pornisem singur la drum, ca să văd cum stau lucrurile şi eram hotărât să mă înapoiez s-o iau şi pe dânsa, dacă m-aş fi încredinţat că nu ne ameninţă nicio primejdie… În retragerea lor, trupele albe trecură pe dinaintea hanului. Irina tocmai ieşise din casă, pregătindu-se să fugă în pădure, când Potcikev o zări şi porunci să fie dusă cu ei. Când m-am întors la han, după jumătate ceas, aflai groaznica veste. Am plecat imediat spre Petrograd şi am cerut o audienţă preşedintelui republicii, pe care l-am rugat să-mi ajute s-o liberez pe Irina. Până acum, însă, n-am ajuns la niciun rezultat.

— Aşadar… nenorocita… e în mâinile lui Potcikev? strigă Boris, plin de mânie. În mâinile acestui răpitor, acestui ticălos, care a înfăptuit atâtea nelegiuiri!

Cuprins de furie neputincioasă Boris strânse pumnii şi scrâşni din dinţi. Apoi, o flacără se aprinse în ochii săi şi, ridicând mâna, zise cu glas solemn:.

— Jur că mă voi răzbuna cumplit, dacă se va atinge măcar de un singur fir de păr din capul Irinei! Îmi voi găsi eu surioara

şi ea îmi va povesti totul. Vai de el, dacă se va încumeta să-i facă ceva!

Rămase tăcut câteva clipe, apoi întrebă:

— Când vine Potcikev în capitală?

— Asta, n-aş putea să-ţi spun. Dar am eu spionii mei şi voi fi anunţat imediat ce se va ivi. Sunt şi eu de acord cu tine, Boris. Îţi făgăduiesc că dacă se va întâmpla ceva Irinei, acest Potcikev va plăti cu viaţa nelegiuirea sa.

Revoluţionând îi întinse mâna şi cei doi bărbaţi se priviră ţintă. Hotărârea luată îi unea.

Totuşi, Boris era foarte uimit, căci nu putea să înţeleagă ce-l îndemnase pe misteriosul moşier să ia, cu atâta însufleţire, apărarea Irinei. O iubea, poate?

Dar tânărul nu se lăsă furat de gânduri, zicându-şi că odată şi odată, totul se va lămuri.

Părinţii prinţului Ulkitzki intrară din nou în încăpere. Iesta prezentă pe Boris celor doi bătrâni, care priviră cu luare aminte la chipeşul luntraş, cu faţa nobilă şi trăsături energice.

— Iesta mi-a vorbit mult de dumneata, zise bătrânul prinţ. Fii binevenit în casa noastră! Deşi suntem cam strâmtarăţi, totuşi ne bucurăm din suflet să-ţi facem loc printre noi şi să împărţim cu dumneata puţinul ce ne-a mai rămas.

Boris sărută mâinile celor doi bătrâni şi distinsa doamnă îi dezmierdă părul des şi blond.

— Te vom socoti ca un al doilea fiu zise ea, cu blândeţe.

După câtva timp, Boris şi Iesta se duseră în grădină. Tânărul luntraş păşea pe alee, gândindu-se la sărmana sa soră. Soarta îi dăduse o nouă lovitură. Oftă din adânc şi o lacrimă sclipi în ochii săi. Totuşi, mâhnirea produsă de răpirea Irinei, era cu totul altfel decât aceea pricinuită de moartea iubitei. Simţea prea bine că niciodată nu va nutri pentru Irina decât o dragoste frăţească, simţea că nu va putea s-o iubească aşa cum îi ceruse mama Anuşca. Era şi rămânea sora lui – dar nimic mai mult. Şi, totuşi, era gata să lupte pentru dânsa, s-o elibereze… s-o răzbune.

Iesta se adâncise şi el în gândurile sale, dar Boris îşi dădu seama de asta, abia în clipa când el coti într-o alee

lăturalnică, fără să observe că prietenul său îşi urma drumul.

— Ce-i cu tine, Iesta? întrebă chipeşul luntraş. Pot să-ţi fiu de vreun folos? Vrei să-mi destăinuieşti ce ai pe suflet?

Tânărul prinţ oftă din adânc.

— Nu ştiu dacă pot vorbi cu tine despre asta, zise el, şovăind. Poate că ai să râzi de mine?

Verodin clătină capul, întristat.

— Cum îţi închipui că aş putea să-mi bat joc de mâhnirea ta! zise el. Te rog să mă crezi că iau parte din toată inima la durerea ce te apasă.

— Atunci, ascultă-mă… îmi vorbeai înainte despre dragostea ta şi mi-ai povestit că sărmana fată s-a înecat… Crede-mă că nimeni nu te poate înţelege mai bine ca mine.

Se întrerupse câteva clipe, apoi urmă:

— În ultimul timp am ieşit seara prin oraş, colindând străzile, fără ţintă. Într-o noapte, un automobil mare venea în goană pe unul din bulevarde. Nu-l luai în seamă. Zării, însă, înăuntru, mai mulţi soldaţi şi, dacă nu mă înşel, chiar şi un ofiţer. Deodată, maşina se opri brusc şi o femeie se năpusti afară, prăbuşindu-se la pământ. Rămăsesem atât de surprins, încât nu izbutii să fac nicio mişcare. Necunoscuta se ridică repede şi, în clipa următoare, stătea înaintea mea, cu mâinile împreunate şi mă rugă cu glas slab: „Salvaţi-mă, domnule… salvaţi-mă… am căzut în mâinile unor oameni înfiorători… ah, îmi voi pune capăt vieţii!”. Nu ştiu ce a mai spus, căci eram atât de tulburat că nu puteam nici să gândesc măcar. Frumuseţea ei neasemuită, glasu-i dulce şi minunăţii ei ochi albaştri, mă uluiseră. Îmi venii în fire abia când soldaţii se apropiaseră de noi şi apucară cu asprime pe tânăra fată, târând-o după ei. Vrusei să protestez, să mă împotrivesc, dar ar fi fost o adevărată nebunie, căci două revolvere şi o carabină se îndreptaseră spre mine. La cea mai mică încercare de a sări în ajutorul nenorocitei, gloanţele mi-ar fi ciuruit capul. După câteva clipe, maşina dispăruse ca o nălucă. Rămăsei pe gânduri. Îmi dădeam prea bine seama că această minunata făptură se afla în cea mai mare primejdie, dar nu puteam face nimic. Spre deznădejdea mea, simţeam

că necunoscuta îmi trezise în inimă o dragoste fierbinte, căci nicio femeie nu mă făcuse să tresar cu atâta putere. O luai la goană în direcţia pe care o apucase maşina şi ajunsei, istovit, într-o stradă lăturalnică. Automobilul se oprise înaintea unui palat mare, însă porni mai departe, în aceeaşi clipă, fără să-mi pot da seama dacă pasagerii se mai aflau înăuntru. Bănuii că nenorocita fusese transportată în clădire şi încercai să culeg informaţii asupra proprietarului ei. Dar toate străduinţele mele rămaseră zadarnice, astfel că mă văzui nevoit să mă depărtez.

60. Salvară din ghearele vampirului

Boris Verodin ascultase cu luare aminte – atât cât îi îngăduia starea lui sufletească – povestirea prietenului său. Apoi, aţinti o privire cercetătoare spre tânărul prinţ.

— Sărmane băiat! zise el, compătimitor. Da, e o întâmplare foarte ciudată. Crezi că necunoscuta avea nevoie de ajutorul tău, crezi că i se putea întâmpla ceva rău?

— Da, sunt sigur de asta, strigă Iesta. Dacă ai fi văzut, spaima întipărită în ochii ei, ai fi rămas încredinţat, ca şi mine, că nenorocita se află în cea mai mare primejdie.

Boris Verodin rămase pe gânduri.

— Ce ar fi să ne ducem asta-seară pe acolo? întrebă el. Poate că avem mai mult noroc?

Iesta strânse, cu recunoştinţă, mâna prietenului său:

— Aş fi vrut să-ţi fac eu această rugăminte, dar nu îndrăzneam, ştiind că eşti atât de mâhnit.

— Aşadar, când s-o întuneca, pornim la drum! hotărî revoluţionarul. Se cuvine, cu atât mai mult să-ţi dau ajutor, căci şi sărmana mea soră a fost hărăzită unei soarte asemănătoare cu aceea a necunoscutei care te-a vrăjit. Zilele astea vom porni cercetări în această direcţie şi vai de el dacă ticălosul s-a atins de dânsa.

Iesta nu încercă să afle mai mult, căci ştia că prietenul său va vorbi atunci când va fi sosit momentul prielnic.

După cină, cei doi prieteni părăsiră casa. Înainte însă, Iesta

arătase lui Boris încăperea de la primul etaj, unde avea să locuiască. Vasilieff fusese şi el adăpostit în casa bunilor oameni. Tinerii păşeau tăcuţi prin străzile învăluite în beznă. Locuitorii paşnici nu prea ieşeau noaptea din casele lor, căci în acele vremuri tulburi se puteau întâmpla multe grozăvii. Oraşul părea un vulcan, care ameninţă să izbucnească. Adeseori, se zăreau pe străzi patrule din armata republicană. Dar cu toţii ştiau că acestea nu se vor mai putea arăta prin oraş multă vreme.

Strigăte răsunau din când în când în tăcerea nopţii:

— Moarte trădătorilor!

— Asta e strada, zise deodată prinţul, rămânând locului şi apucând cu putere de braţ pe prietenul său.

— Vino! şopti Boris, pornind mai departe, cu hotărâre.

După câtva timp, Iesta se opri iarăşi, de astă dată înaintea unui palat impunător, în faţa căruia se afla o grădină.

— Aici e, murmură dânsul, oftând. Asta e casa în care a fost dusă nenorocita.

Boris Verodin cercetă cu privirea faţada clădirii. Obloanele erau trase la ferestre şi din casă nu pătrundea nici cel mai mic zgomot. Părea nelocuită. De o parte se afla o potecă pe care se mai puteau zări urmele roţilor unui automobil, care, pe semne, duceau la garaj.

Luntraşul arătă spre pământ, unde se vedea o pată de ulei.

— N-auzi nimic? şopti, deodată Iesta, apucând de braţ pe prietenul său. Parcă au răsunat glasuri omeneşti?

Verodin încuviinţă din cap. Auzise şi el un zgomot nelămurit. Traseră cu urechea şi se încredinţară din ce în ce mai mult că în casă se aflau oameni.

Tânărul prinţ era nespus de îngrijorat pentru soarta frumoasei necunoscute şi prietenul său izbuti cu greu să-l mai liniştească puţin.

— Boris, mă înfior la gândul că i s-ar fi putut întâmpla ceva sărmanei femei, zise Iesta, tremurând.

— Nu trebuie să ne gândim numai la rău, răspunse luntraşul. Deocamdată, ştim bine, că frumoasa necunoscută se află în această casă.

Boris voia tocmai să se caţere peste zid, spre a găsi vreun mijloc ca să pătrundă în casă, când o larmă se produse îndărătul uşii acesteia. Se auzeau glasuri omeneşti, întrerupte de râsete zgomotoase. Îndată după aceea, uşa fu dată în lături şi câţiva bărbaţi în uniforme militare se iviră în prag. Se cunoştea cât de colo că erau beţi, căci abia se mai ţineau pe picioare, râdeau şi făceau glume.

Cei doi prieteni îşi dădură seama, de la cea dintâi privire, că era vorba de ofiţeri din armata republicană. Aceştia se luară de braţ şi porniră spre poartă, în timp ce uşa fu închisă în urma lor. Câţiva indivizi, care păreau şi ei beţi, se ţineau după ei.

Boris Verodin şi prietenul său se retrăseseră repede în umbra unui zid. În timp ce ofiţerii străbătuseră drumul până la poartă, cei doi tineri avuseseră tot timpul să se ascundă, astfel ca să nu poată fi zăriţi.

— Rămâi aici! şopti luntraşul. Eu voi încerca să aflu ceva din convorbirile lor. Mă întorc numaidecât.

Revoluţionarul se strecură ca o umbră în urma ofiţerilor beţi.

După vreun sfert de ceas se înapoie. Avea chipul încruntat şi prietenul său înţelese că nu descoperise nimic.

— La colţul străzii aşteptau câteva maşini, cu care au plecat indivizii, raportă luntraşul. Pe semne că s-au dus într-unul din hotelurile ocupate de ofiţerii armatei republicane.

Prinţul scoase un suspin.

— Cel mai bun lucru ar fi să cer mâine o împuternicire din partea sovietului, pe baza căreia voi putea pătrunde în casă, urmă Boris Verodin.

Şi, văzând chipul îndurerat al prietenului său, adăugă:

— Îţi vine greu să aştepţi atâta, de aceea ne vom bizui numai pe puterile noastre. Voi încerca să intru înăuntru printr-o uşă dosnică sau printr-o fereastră.

Iesta răsuflă uşurat, ca şi cum i s-ar fi luat o piatră de pe inimă. Nu mai avea răbdare să stea locului, căci soarta frumoasei necunoscute îl îngrijora peste măsură. Inima îi spunea că o mare primejdie pluteşte deasupra capului ei.

Dintr-o săritură, Boris fu dincolo de zidul care nu era prea înalt. Prietenul său îl urmă. În curând ajunseră în curte, care era curată şi îngrijită. Cam spre fundul ei, se vedea un garaj şi o grădină.

— Colo se află o gheretă, şopti Iesta prietenului său. După cât se pare, casa aparţine unui ofiţer superior.

Boris Verodin încuviinţă.

— Da, am zărit şi eu ghereta, răspunse el încet.

Găsiră repede intrarea în palat. Uşa nu era încuiată. Încet, ferindu-se de orice zgomot, Boris Verodin apăsă pe clanţă. Un aer înăbuşitor îi izbi în faţă. Mirosea a vin şi a fum de ţigări.

Împiedicându-se de un obiect greu, luntraşul se plecă repede şi pipăi în jur, dar se dădu imediat înapoi şi apucă pe prietenul său de braţ.

— Nu face nicio mişcare, dacă nu vrei să te pomeneşti cu un glonte în cap! şopti el.

Dar nu se-ntâmplă nimic. Boris scoase lanterna de buzunar şi, la lumina ei, cei doi tineri zăriră pe trepte un soldat care dormea adânc. Era pe semne, ordonanţa vreunui ofiţer şi după mirosul ce-i ieşea din gură, se putea ghici că era beat mort.

Boris Verodin zâmbi.

— Ăsta nu e vătămător, zise el. Până mâine dimineaţă nu e în stare să scoată nicio vorbă.

Cei doi prieteni trecură peste trupul beţivului şi păşiră pe treptele acoperite cu covoare, care înăbuşeau orice zgomot.

O uşă era întredeschisă. Îndărătul ei se auzea răsuflarea unui om.

Boris trase cu urechea.

— Ăsta e un bărbat, şopti el. Trebuie să ne ferim să facem cunoştinţa cuiva.

Închise uşa şi porniră mai departe.

Deodată, la o cotitură a scării, o rază de lumină sfâşie bezna. Un omuleţ îndesat, cu cămaşă de noapte pe el, se ivi înaintea lor, ţinând în mână un revolver. Chipul său, care mai era aprins de băutură, se schimonosise grozav. Era un chip înfiorător, care nu se poate uita niciodată.

Părul îi atârna pe frunte în neorânduială, sporind expresia de brutalitate a trăsăturilor sale.

Ca un fulger trecu prin mintea luntraşului. Îl cunoştea pe acest om – era căpitanul Semelov, „Tiranul”, care dăduse foc satului său şi încercase să împiedice fuga lui şi a Nataşei.

Boris Verodin se azvârli la pământ, trăgând şi pe prietenul său cu sine. În acelaşi timp, scoase revolverul. Până a nu apuca să tragă, răsună o detunătură, dar glonţul nu-şi nimeri ţinta.

În clipa următoare, Boris sări în sus şi se năpusti asupra lui Semelov. Cei doi bărbaţi se luptară câteva clipe, apoi vânjosul luntraş ridică trupul căpitanului şi-l azvârli pe trepte.

„Tiranul” se rostogoli pe scară ca o minge, dar înainte de a ajunge jos, tânărul se şi afla lângă el şi-l izbi cu atâta putere încât Semelov îşi pierdu cunoştinţa.

Boris Verodin urcă iar treptele; ajuns sus, trase cu urechea. Dar locatarii palatului păreau atât de beţi, încât nici zgomotul împuşcăturii nu-i trezise.

— Ştii cine e omul acesta? întrebă luntraşul arătând spre trupul nemişcat al căpitanului.

— Nu, nu-l cunosc, răspunse prinţul Ulkitzki.

— E poreclit „Tiranul” şi e omul de încredere al prinţului Potcikev, duşmanul meu de moarte.

Deodată, Boris duse mâna la frunte.

— Ei, drace, murmură el, dar ăsta e palatul prinţului… Ticălosul să fi…

Nu se încumetă să-şi sfârşească fraza, căci o bănuială îngrozitoare încolţise în mintea lui.

— Ce înfăţişare avea nenorocita? strigă el, cu glas răguşit, apucând de umeri pe prietenul său şi scuturându-l cu putere.

Iesta se înspăimântase, văzând chipul desfigurat al luntraşului.

— Era… frumoasă… blondă, cu ochi albaştri, bâigui el.

— Frumoasă şi blondă? îngână Boris. Da… ea este… sora mea, Irina… ticălosul a răpit-o.

Fără să mai ţină seamă de primejdii, porni înainte ca o furtună. Ţinând revolverul într-o mână, luntraşul deschise

uşile, dar pretutindeni era întuneric.

— Uite, colo, în fund, şopti Iesta, deodată, arătând spre un soldat sprijinit de zid, care se pregătea să ridice arma.

— Nu te mişca, altminteri s-a sfârşit cu tine! scrâşni Boris Verodin, năpustindu-se spre el.

Soldatul se lăsă dezarmat şi aţinti o privire rătăcită asupra luntraşului...

— Cine e îndărătul uşii? se răsti acesta la dânsul.

Celălalt bâigui câteva vorbe, pe care nu le înţelegea nici el. Apoi, alunecă de-a lungul zidului de care se sprijinise şi se prăbuşi la pământ.

— S-au îmbătat ca nişte porci! strigă Boris, dezgustat.

Trase cu urechea, apoi bătu în uşă, întrebând:

— E cineva acolo?

Tânărul se auzi strigat pe nume.

— Cine are cheia? întrebă el, cu înfrigurare.

Dar nimeni nu răspunse. Toţi erau beţi turtă. Căpitanul Semelov nu-şi venise încă în simţiri şi zăcea în acelaşi loc, cu ochiul umflat.

Boris se repezi în uşă cu toată puterea. După multe sforţări, aceasta zbură din ţâţâni.

În clipa următoare, Irina se afla în braţele fratelui ei vitreg. Tânăra izbucni în plâns, dar se linişti repede. Luntraşul o împinse deoparte cu blândeţe.

— Ţi s-a făcut... vreun rău... surioară? întrebă el, cu glas ce nu prevestea nimic bun. Sau... ah, nici nu mă încumet să mă gândesc la asta, izbucni el, ascunzându-şi faţa în palme.

Irina îi puse mâna pe umăr.

— Fii liniştit, frăţioare, nimeni nu mi-a făcut vreun rău. Dar am trecut printr-o spaimă de nedescris şi n-am avut curajul să mă culc, chinuită de teamă că aş putea fi atacată în timpul somnului.

— Unde e prinţul... ticălosul acela? strigă Boris, cu ochii scânteind de furie. Acum mă voi răfui cu el.

— Nu ştiu, dar mi se pare că n-a sosit încă, răspunse fata. L-am văzut o singură dată, când a trecut călare prin faţa hanului şi a poruncit oamenilor săi să mă ia cu dânşii. Drumul

a durat mai multe zile, apoi am fost adusă aici.

Fericită că-şi redobândise libertatea, tânăra se aruncă la pieptul fratelui ei şi vărsă lacrimi de bucurie. Apoi, ridică privirile spre dânsul.

— Spune-mi, te rog, cum ai izbutit să afli că sunt aici? întrebă ea.

Luntraşul se uită la prietenul său, care până acum se ţinuse deoparte, privind cu admiraţie la frumoasa copilă. Iesta se înclină în faţa ei.

— Nu e acesta… nu sunteţi dumneavoastră… domnul căruia i-am cerut ajutor? bâigui Irina, făcându-se roşie.

Iesta strălucea de bucurie.

— E prietenul meu, răspunse Boris în locul prinţului. Ne-am cunoscut în Siberia; ieri ne-am întâlnit în Petrograd şi m-a luat în casa părinţilor săi, unde se află şi domnul Vasilieff. Bunul moşier se va bucura mult când te va vedea. E uimitor ce mult te iubeşte.

Verodin privi cu luare-aminte la sora lui vitregă, apoi urmă:

— Ai putea să fii copila lui… abia acum îmi dau seama ce mult semeni cu el.

O mare bucurie o cuprinse pe Irina, auzind că moşierul locuia împreună cu Boris.

— Domnul Vasilieff mi-a povestit ce vi s-a întâmplat, continuă luntraşul. Hangiul îi spusese că prinţul te-a răpit. Îţi poţi închipui starea mea, gândindu-mă că eşti în puterea acestui om neîndurător. Am chibzuit în fel şi chip, dar nu vedeam niciun mijloc de a-ţi veni în ajutor. Atunci, prietenul meu m-a pus pe urmele tale. El mi-a povestit întâmplarea la care a fost martor şi, în acest chip, am izbutit să dăm de tine.

Roşind până-n albul ochilor, tânăra întinse mâna prinţului, care se plecă şi i-o sărută. Cu ochi scânteind de fericire, tânărul se împotrivi tuturor dovezilor de recunoştinţă ale fermecătoarei copile.

— Acum, însă, trebuie să plecăm, zise Boris Verodin. Să părăsim cât mai repede casa asta blestemată!

Cei trei tineri coborâră treptele. Irina aruncă o privire plină de teamă asupra căpitanului Semelov, care mai zăcea pe

podea, şi răsuflă uşurată, abia când simţi aerul înviorător al nopţii. După ce străbătură o bucată de drum, Irina se interesă de soarta Nataşei.

Boris Verodin păru să fi primit o lovitură de moarte. Trupul său uriaş se gârbovi şi un geamăt scăpă de pe buzele sale.

— Pentru numele lui Dumnezeu… Boris, ce-i cu tine? strigă Irina, înspăimântată. S-a întâmplat ceva… Nataşei?

Luntraşul ridică privirile spre dânsa. Trăsăturile sale se schimonosiseră, iar ochii săi albaştri pierduseră orice strălucire.

Irina înţelese ce se întâmplase.

— A… murit? exclamă ea, aruncându-se la pieptul fratelui său.

Şi, în mijlocul străzii învăluită în beznă, tânăra izbucni într-un plâns sfâşietor, înduioşată de soarta tragică a prietenei sale.

După câtva timp, cei trei porniră mai departe, tăcuţi. Unul singur era fericit, prinţul Ulkitzki. El păşea ca în vis, alături de frumoasa fată şi bucuria lui că izbutise s-o scape din ghearele răpitorilor ei, nu mai cunoştea margini. O văpaie mistuitoare clocotea în pieptul său – o văpaie cum nu mai simţise niciodată.

61. Singură pe lume

Când îşi reveni în simţiri, Nataşa văzu un bărbat, care se plecase deasupra ei. Strada era pustie. Necunoscutul avea o înfăţişare proastă, iar ochii săi o priveau plini de dorinţă.

— Ce-i cu tine, copila mea? întrebă el. Ai fost izbită de caii soldaţilor?

Prinţesa îşi aminti tot ce se petrecuse.

— Nu, n-am nimic, domnule, zise ea, ridicându-se şi dându-se înapoi cu teamă. Am auzit împuşcături şi, cuprinsă de spaimă, mi-am pierdut cunoştinţa.

— Aha, se vede că n-ai mai fost în capitală, răspunse el, sorbind-o din ochi. Dar, dacă nu mă înşel, ai nevoie de ajutor.

— Nu, n-am nevoie… aş vrea să plec.

Bărbatul, încercă s-o reţină, oferindu-i ocrotirea sa şi făgăduindu-i un adăpost. Dar Nataşa se împotrivi şi porni înainte, fără să ţină seamă de vorbele necunoscutului, care păşea alături de dânsa.

Deodată, omul o cuprinse în braţe. Vuietul marelui oraş se auzea în depărtare.

Nataşa scoase un ţipăt şi se apără cu deznădejde. Izbi pe necunoscut cu pumnul şi-l zgârie, încercând să scape din strânsoare. Individul scoase o înjurătură şi-i dădu drumul. Cineva îl înşfăcase de ceafă.

— Las' că te învăţ eu minte să te mai legi de femei, ticălosule! strigă salvatorul, izbindu-l cu atâta putere încât celălalt se prăbuşi la pământ.

Nataşa se uită plină de recunoştinţă spre acela care îi venise în ajutor. Deodată, tresări. Omul i se părea cunoscut. Era un bărbat de vârstă mijlocie, care o privea cu luare-aminte.

— Îmi dai voie să te însoţesc o bucată de drum, copila mea? întrebă el. Dacă m-aş depărta, ticălosul nu ţi-ar da pace.

Prinţesa şovăi o clipă, apoi clătină capul în semn de încuviinţare. Porniră mai departe, în timp ce celălalt ridică pumnul ameninţător, dar nu se încumetă să-şi reînnoiască atacul. Scoţând o înjurătură, ticălosul pieri în beznă.

Ajungând la un colţ de stradă prinţesa răsuflă uşurată.

— Pe vremurile astea, fetele n-ar trebui să iasă singure pe stradă, zise bărbatul, aţintind iar asupra Nataşei o privire sfredelitoare.

Tânăra oftă.

— Am sosit chiar azi în capitală, răspunse ea. Cuprinsă de un leşin, m-am prăbuşit la pământ.

Salvatorul ei clătină capul.

— Eşti singură aici? întrebă el, compătimitor.

Prinţesa încuviinţă cu tristeţe, neîncumetându-se să-i destăinuiască faptul că fugise de teama lui Fedor Sisburavici, fiul pescarului.

— Dacă nu mă înşel, ne-am mai văzut noi cândva, reluă

bărbatul, după un răstimp.

— Tot ce se poate, răspunse Nataşa. Aceeaşi impresie o am şi eu, numai că nu-mi pot aminti cu ce prilej ne-am întâlnit.

— N-ai mai fost niciodată în Petrograd? cercetă necunoscutul.

— Ba da, mai ales iarna – de obicei vara stăteam la castelul nostru de pe…

Se întrerupse, cuprinsă de spaimă, căci îşi dăduse seama că n-ar fi trebuit să destăinuiască acest lucru. Un fulger păru că străbătuse mintea străinului.

— Acum ştiu cine sunteţi, exclamă el. N-am onoarea să mă aflu înaintea prinţesei Nataşa de Gogineff?

Tânăra păli. Rămase locului, răsuflând din greu. Aşadar, fusese recunoscută, cu toate că purta veştminte ţărăneşti? Dându-şi seama că n-avea niciun rost să mai tăgăduiască, Nataşa clătină capul în semn de confirmare.

— Sfinte Dumnezeule, dar cum aţi ajuns în halul ăsta? întrebă necunoscutul, luând o ţinută plină de respect. Eraţi doar, doamnă de onoare a Maiestăţii Sale!…

— Am fost nevoită să fug din castelul nostru, care a căzut pradă flăcărilor, murmură ea. Tatăl meu a fost ucis de revoluţionari.

— Groaznic! îngână bărbatul. Şi numai dumneavoastră aţi izbutit să fugiţi?

Prinţesa dădu din cap, cu tristeţe:

— Da, numai eu.

— Nu cumva vă amintiţi de un căpitan, care comanda adeseori garda palatului de iarnă? urmă străinul.

— Ah, acum ştiu cu cine stau de vorbă, răspunse ea. Vă mulţumesc din suflet pentru ajutorul dat.

Nataşa îi întinse mâna, vrând să-şi ia rămas bun, dar bărbatul zise:

— Îmi îngăduiţi să vă însoţesc până la palatul dumneavoastră, prinţesă? Bănuiesc că acolo vreţi să vă duceţi?

Prinţesa tresări, însufleţită de nădejde. Până acum nu se gândise la palatul ei din Petrograd. Aşadar, avea un cămin,

unde putea să se adăpostească fără nicio teamă. Desigur că bătrânii servitori, care păzeau palatul în timpul lipsei lor, se mai aflau acolo.

Tânăra încuviinţă în tăcere şi cei doi îşi iuţiră paşii. Pe drum, ea povesti groaznicele întâmplări desfăşurate pe malul Volgăi, dar nu aminti nimic despre căsătoria ei cu prinţul Potcikev. De asemenea, nu vorbi despre dragostea pentru Boris Verodin şi tragicul lui sfârşit.

Din când în când, ofiţerul clătina capul, îndurerat.

— Dumnezeu ştie ce ne mai aşteaptă, zise el, în cele din urmă, oftând şi privind posomorât înaintea sa.

Apoi, cuprinse mâna Nataşei:

— Îmi îngăduiţi să vă dau un sfat, prinţesă? Vindeţi palatul la orice preţ. Prefaceţi totul în bani, chiar dacă n-aţi izbuti să adunaţi decât o sumă foarte mică, cu care să puteţi trăi câtva timp, în străinătate. Cine are putinţa să părăsească Rusia, trebuie să plece cât mai curând, căci ne aşteaptă vremuri foarte grele. Dacă nu vindeţi palatul, acesta va fi confiscat de revoluţionari, care susţin că nobilii şi burghezii nu mai au dreptul la bunurile lor.

— Da, voi urma sfatul dumneavoastră, domnule căpitan, răspunse Nataşa. Dar unde pot găsi un cumpărător?

Celălalt rămase pe gânduri.

— Îmi îngăduiţi să vă fiu de ajutor la vânzarea casei? întrebă el, apoi.

Şi, la încuviinţarea prinţesei, urmă:

— Trebuie să ne adaptăm împrejurărilor. În sinea mea, gândesc ca şi mai înainte, dar nu mi-e îngăduit să-mi spun părerile. Am rămas un monarhist convins şi dorinţa mea cea mai arzătoare e reîntronarea regimului ţarist. Fireşte, trebuie să mărturisesc că acesta are nevoie de mari prefaceri. Poporul trebuie tratat omeneşte şi să i se îngăduie să ia parte la guvernarea ţării. Absolutismul ţarist e o nebunie. În momentul de faţă mă ocup cu ajutorarea acelora care au trăit în condiţii mai bune. De aceea, am tot felul de legături. Sunteţi de acord să vă trimit pe cineva care ar fi dispus să cumpere palatul dumneavoastră?

— Da, domnule, şi vă mulţumesc din inimă.

— N-aveţi pentru ce să-mi mulţumiţi, prinţesă. Sunt bucuros că vă pot servi. Şi dacă veţi avea nevoie cândva de un sfat, vă rog să mi-l cereţi… am legături cu regimul actual.

Apoi adăugă, îndurerat:

— Fireşte, aceste legături pot fi rupte în curând, căci suntem înaintea unei noi crize de guvern… Fie ca Domnul să ne ia sub ocrotirea Sa.

— Dar cum o duce Ţarul şi familia imperială? întrebă Nataşa, îngrijorată.

— Pentru numele lui Dumnezeu, mai încet prinţesă, căci oamenii nu prea vor să audă vorbindu-se de împărat. Abia acum se poate observa cât de puţin îl iubeşte poporul. Nu prea o duce bine. Se şopteşte că va fi îndepărtat din Ţarskoe Selo, cât mai repede cu putinţă. Dar nimeni nu ştie unde va fi dus. Fireşte, guvernul şi, mai ales, Kerenski, or fi ştiind ei, însă păstrează cea mai mare taină asupra acestui lucru.

— Credeţi că ar fi cu putinţă să pătrundă cineva în preajma familiei imperiale?

— Vreţi să faceţi asta, prinţesă? Eu unul nu v-aş sfătui. Nu ştiu dacă vi se va da încuviinţarea; în orice caz, puteţi încerca… O clipă, vă rog… iată, vă dau o adresă, unde vă puteţi înfăţişa. S-a întocmit un comitet pentru eliberarea familiei imperiale. Poate că doriţi să luaţi parte şi dumneavoastră la această acţiune?

Căpitanul strecură în mâna Nataşei o carte de vizită, pe care era scrisă o adresă.

— Veţi fi primită cu mare bucurie, dacă veţi spune că faceţi parte dintre aceia care au rămas credincioşi Ţarului, urmă el. Persoana respectivă vă cunoaşte… însă, deoarece nu mi-e îngăduit să rostesc nume, vă rog să nu-mi cereţi să vă spun despre cine e vorba.

Nataşa ascunse cartonaşul în veşmintele ei. Între timp ajunseseră pe strada unde se afla palatul familiei Gogineff.

Prinţesa îşi luă rămas bun de la salvatorul ei, care îi strânse mâna şi o rugă din nou să i se adreseze, cu toată încrederea, oricând va avea nevoie de un ajutor.

Tânăra făgădui, apoi se îndreptă spre intrarea clădirii. Trase clopoţelul şi rămase în aşteptare şi cu inima strânsă de teamă. I se va deschide, oare? Casa mai era locuită, sau fusese părăsită de bătrânii servitori?

Răsuflă uşurată când auzi paşi îndărătul uşii.

— Slavă Domnului! murmură ea, plină de bucurie. Aşadar, oamenii mai sunt aici.

În clipa următoare, uşa se deschise şi bătrânul servitor se ivi în prag.

— Pe cine căutaţi? întrebă el, bănuitor, deoarece nu recunoscuse pe stăpâna lui.

— Ipanoff, nu, mă mai cunoşti? zise Nataşa.

Servitorul făcu ochii mari.

— Dumneavoastră… prinţesă? bâigui el. Şi încă în veştminte ţărăneşti? Sfinte Dumnezeule, ce s-a întâmplat? Cum de aţi venit pe jos?

— Uiţi prin ce vremuri trecem, Ipanoff? răspunse prinţesa, întristată. Trăsurile şi automobilele sunt folosite numai de soldaţi şi revoluţionari, ca să poată ucide în voie… Dar lasă-mă înăuntru, căci n-aş vrea să fiu văzută.

Bătrâna servitoare se apropiase şi dânsa.

— Dumnezeule, scumpa noastră prinţesă e aici!! exclamă ea, plină de bucurie. Acum cel puţin nu mai suntem singuri. Când vine stăpânul nostru, Excelenţa Sa?

Nataşa izbuti cu greu să-şi stăpânească lacrimile.

— Niciodată… tata nu mai vine niciodată… e mort.

— Mort?

— Da, a fost ucis de revoluţionari, răspunse prinţesa.

Cei doi bătrâni îşi făcură semnul crucii şi ochii li se umplură de lacrimi. Ce-i drept, stăpânul lor fusese un om foarte aspru, totuşi îl iubiseră, căci erau de aproape patruzeci ani în serviciul familiei Gogineff. Şi acum, toată strălucirea acesteia se întunecase. Nataşa se duse în odaia unde locuia totdeauna când venea la Petrograd. În sfârşit, după atâtea săptămâni de tulburare, putea să răsufle în voie.

Adânc întristată, Nataşa privi afară, spre grădina acoperită de frunze veştejite. Şi în sufletul ei era toamnă. Mâhnirea

pricinuită de moartea iubitului nu i se va şterge niciodată din inimă.

Se aşeză pe marginea patului şi izbucni în plâns. Va mai încolţi vreodată un zâmbet pe buzele ei? Nu, desigur că nu, căci rana era adâncă, prea adâncă…

Într-un târziu se mai potoli. Tăcerea care domnea în casă avea un efect liniştitor asupra nervilor ei. Deodată însă, fu cuprinsă de teamă. I se părea că se află într-un cavou. Totul părea mort în jurul ei.

Da, ofiţerul avea dreptate, sfătuind-o să vândă totul şi să părăsească Rusia. Niciodată nu s-ar fi simţit bine în această casă, unde petrecuse atâtea ceasuri triste, chiar în copilărie.

A doua zi dimineaţa, bătrâna servitoare o trezi, aducându-i dejunul. Nataşa o rugă să-i povestească tot ce se petrecuse în palat în ultimul timp.

— Am rămas în casă toată vremea, răspunse credincioasa slujnică. Cumpărăturile trebuincioase le-am făcut numai prin apropiere. Într-o zi a venit o comisie, care a cercetat palatul. Se spunea că toate casele vor fi confiscate, căci ele aparţin republicii. De atunci, însă, nu s-a mai arătat nimeni. Oamenii care făceau parte din comisie nu prea insuflau încredere. Printre aceştia se aflau şi câţiva marinari, înarmaţi până în dinţi, care s-au purtat ca nişte brute.

Nataşa nu prea dăduse atenţie vorbelor bătrânei. Gândurile ei erau departe. Hotărârea de a pătrunde până la familia imperială, căreia voia să-i ofere serviciile, i se întări din ce în ce mai mult în minte. Nu mai avea nicio ţintă în viaţă… idealul ei, dragostea ei, se spulberaseră.

Şi, la mâhnirea ei se adăuga şi teama nemărginită că s-ar putea întâlni cu prinţul Potcikev.

Timp de o săptămână, prinţesa nu părăsi casa. În primul rând, trebui să-şi facă rost de îmbrăcăminte. Căci nu adusese nimic cu dânsa, iar toaletele care se aflau în palat nu puteau fi folosite, deoarece erau prea elegante.

În cele din urmă, se încumetă să iasă în stradă. Bătrânul se oferi s-o însoţească, dar Nataşa se împotrivi, căci nu voia să primejduiască viaţa credinciosului servitor.

Păşind cu teamă şi aruncând mereu priviri bănuitoare în jurul ei, Nataşa ajunse, după puţin timp, înaintea casei despre care îi vorbise fostul ofiţer. Clădirea se afla în fund, în mijlocul unei grădini. O potecă îngustă, mărginită de arbori înalţi, ducea până la intrare.

Prinţesa bătu în uşă. Nu aşteptă mult şi în prag se ivi o servitoare, care o privi cu luare aminte.

— Ce doriţi, vă rog? întrebă ea.

Tânăra şovăi.

— Dacă nu-mi răspundeţi pentru ce aţi venit, nu vă pot lăsa înăuntru, urmă femeia.

Nataşa îi cuprinse mâna.

— Sunt… credincioasă familiei imperiale, şopti ea, cu teamă.

Slujnica se dădu la o parte şi vizitatoarea paşi într-un coridor întunecos, din care intră într-un salon mobilat cu eleganţă. Se aşeză pe un fotoliu aurit şi rămase în aşteptare, rotindu-şi privirile în jur.

Deodată, o mare nelinişte puse stăpânire pe dânsa. Deasupra biroului elegant sclipeau doi ochi ameninţători, care erau aţintiţi spre ea. De o parte, fulgerau aceleaşi priviri. Nataşa avea simţământul că ochii aceştia înfiorători o urmăreau din toate colţurile încăperii.

Privind cu luare aminte, prinţesa zări mai multe din aceste portrete, înfăţişând pe sfântul călugăr, care fusese răpus.

Ea se simţi străbătută de fiori. Omul acesta îngrozitor era, oare, şi după moarte în legătură cu tot ceea ce privea familia imperială?

Cel puţin aşa se părea. Nataşa fusese întotdeauna, şi rămăsese şi acum, devotată cu trup şi suflet suveranilor ei. Dar atitudinea poruncitoare, pe care călugărul acesta o avea faţă de femei, o făcuse să se depărteze din preajma familiei Ţarului. Când îşi dăduse seama că Rasputin voia s-o atragă şi pe dânsa în mrejele sale, tânăra prinţesă părăsise palatul imperial şi se retrăsese în reşedinţa de vară a tatălui ei.

Şi, în timp ce ea trăise acolo viaţa ei liniştită, Rasputin fusese omorât de vrăjmaşii săi. Dar spiritul lui mai plutea şi

acum deasupra a tot ce amintea despre Ţar şi familia sa.

Uşa se deschise pe neaşteptate. Nataşa auzi foşnetul unei rochii şi, ridicând privirile spre făptura care se apropia, scoase o exclamaţie de surprindere.

62. O veste înfiorătoare

Cele două femei rămaseră câteva clipe faţă în faţă, fără să scoată un cuvânt. Apoi, Nataşa întinse celeilalte mâna.

— Cum, dumneata, doamnă Virubova? exclamă ea. La asta nu m-aş fi aşteptat niciodată!

— Da, eu sunt… dar cum ai ajuns aici? întrebă Virubova, cu blândeţe, trecându-şi braţul pe după mijlocul prinţesei, şi îndreptându-se spre un divan.

— M-am întâlnit pe stradă cu cineva care m-a recunoscut, răspunse Nataşa. Din vorbă în vorbă începurăm să discutăm despre Ţar şi familia imperială, iar eu îmi exprimai dorinţa de a mă pune în legătură cu împărăteasa. Domnul – era un căpitan din fosta gardă a Ţarului –, îmi dădu aceasta adresă, fără să rostească niciun nume.

— Da, ştiu despre cine e vorba, baronul Arnteff, originar din provinciile baltice. N-a mai fost de multă vreme pe aici.

Virubova fusese favorita Ţarinei şi răsplăti printr-o credinţă nestrămutată, cinstea pe care i-o făcuse suverana. Când familia imperială fu dusă în captivitate, Virubova n-o urmă, căci se stabilise o înţelegere între ea şi împărăteasă.

Nataşa ascultă, ca vrăjită, cele ce-i povestea eleganta doamnă. În ultimul timp, această femeie nu-i fusese tocmai simpatică. Odinioară, prinţesa ascultase, fără să vrea, discuţia dintre doi servitori. Vorbeau cu dispreţ despre Virubova, afirmând că ar fi iubita lui Rasputin. La început, Nataşa nu dădu crezare acestor cuvinte, apoi însă îşi aminti de o scenă pe care o văzuse cu propriii ei ochi. Într-o noapte era de serviciu ca doamnă de onoare a Ţarinei. Cam pe la orele douăsprezece, Ţareviciul fu cuprins de unul din accesele sale misterioase şi „Sfântul” petrecu vreo câteva ceasuri la căpătâiul lui. Apoi Rasputin părăsi camera bolnavului şi Ţarina

îl însoţi până la uşă, unde îi sărută mâna, plină de umilinţa.

De teamă să nu se întâlnească cu omul acesta înfiorător, Nataşa se ascunse îndărătul unei draperii. Deodată, zări în coridor un chip palid. Era Virubova. Ea cuprinse mâna lui Rasputin, dar el o îmbrânci cu asprime. Atunci, favorita Ţarinei căzu în genunchi şi ridică mâinile spre călugărul făcător de minuni.

Nataşa rămăsese ca încremenită, neputând să priceapă nimic din cele ce se petreceau. Virubova se ridică şi porni în urma „sfântului”, care se opri înaintea odăii ei, părând să chibzuiască. În cele din urmă, dispăru îndărătul uşii, împreună cu frumoasa femeie.

A doua zi, chipul favoritei strălucea de fericire. De atunci, Nataşa se ferise de ea, dar nu suflă nicio vorbă despre cele întâmplate, după cum nici acum nu lăsă să se întrevadă că cunoştea această taină.

Virubova nu luă în seamă purtarea rezervată a tinerei prinţese Gogineff. Ea era o femeie frumoasă, isteaţă şi, mai ales, foarte credincioasă Ţarinei.

— Da, am format o organizaţie, alcătuită din toţi aceia care au rămas devotaţi împăratului, zise dânsa. Ţinem adunări foarte dese. Cred că, într-o bună zi, vom fi nevoiţi să ne folosim de forţă, spre a pune în libertate pe Ţar, căci revoluţionarii aceştia blestemaţi i-au jurat moartea. Închipuie-ţi, draga mea, oamenii ăştia şi-au pus în gând să ucidă pe nobila noastră împărătească şi pe copiii ei.

— Cum, au ajuns atât de departe? Murmură Nataşa, aruncând mereu priviri temătoare spre nenumăratele portrete ale „sfântului”.

Virubova observă aceasta.

— El ne-a prevenit, el, făcătorul de minuni, răspunse ea, oftând. Le-a poruncit să nu declare războiul, căci aceasta ar însemna sfârşitul monarhiei… dar n-au vrut să-i dea crezare.

— Nu, n-au vrut să-i dea crezare, repetă Nataşa, cu gândurile departe. Dar, spune-mi, te rog, cum a fost ucis? urmă ea, privind bănuitoare în jur, ca şi cum s-ar fi temut de spioni.

Virubova îşi înălţă trupul şi pe faţa ei palidă se întipări o expresie de mâhnire adâncă.

— Ucigaşii l-au ademenit în castelul unuia din ei, vrând să-l otrăvească. Dar el era învăluit de harul Dumnezeirii, astfel că otrava nu şi-a făcut efectul. Atunci, ticăloşii s-au năpustit asupra lui şi l-au ucis, iar trupul său sfânt a fost aruncat în valurile Nevei. Ţarina a poruncit ca rămăşiţele-i pământeşti să fie aduse şi îngropate la Ţarskoe Selo, dar ucigaşii nu i-au dat răgaz nici acolo. A fost un sfânt şi Rusia n-l va uita niciodată!

Şi, fără să-i pese de vizitatoarea ei, Virubova izbucni într-un plâns deznădăjduit. Nataşa simţea o milă adâncă pentru această femeie, pe care dragostea ei vinovată o încătuşase atât de puternic, încât chipul călugărului nu i se putea şterge din minte.

După ce se mai linişti, favorita Ţarinei vorbi despre familia imperială care era prizonieră în Ţarskoe Selo.

— O, suntem sprijiniţi de oameni foarte puternici, urmă dânsa. Ambasadorul Angliei se interesează foarte mult de soarta Ţarului şi ne-a făgăduit ajutorul său.

— Dar, spune-mi, te rog, nu există vreun mijloc prin care să pot ajunge în preajma familiei imperiale? întrebă prinţesa. Aş fi bucuroasă să pot oferi Ţarinei serviciile mele.

Virubova o sfredeli cu privirile, apoi îi întinse mâna.

— Am să vorbesc cu cineva care e în bune relaţii cu guvernul, răspunse ea. Dar, până una alta, poţi încerca dumneata însăţi. Du-te la Ţarskoe Selo şi vorbeşte cu mareşalul curţii, care te cunoaşte doar. De asemenea, comandantul gărzii, un anume Kobilinski, e un om de înţeles. Fereşte-te însă de revoluţionari, care dau târcoale palatului, insultând familia imperială! Ba, nespălaţii ăştia au pătruns chiar în grădină şi, unul din ei, un trimis al sovietului din Petrograd, a îndrăznit să intre în castel, cerând să-l vadă pe împărat, căci poporul bănuieşte că el nu se mai află în Ţarskoe Selo.

Nataşa oftă şi rămase pe gânduri, în timp ce Virubova urma să vorbească.

— Ştii ce, zise aceasta, ca încheiere, mâine îţi voi pune la

dispoziţie trăsura mea, care te va duce la Ţarskoe Selo. Sunt sigură că Ţarina te va primi cu bucurie. Cunoşti pe colonelul Kobilinski?

— Din nefericire nu-l cunosc. Totuşi nădăjduiesc că voi pătrunde în castel.

Nataşa mai rămase câtva timp în locuinţa favoritei, apoi, în amurg, porni spre casă şi răsuflă uşurată când ajunse.

Ipanoff o întâmpină, pradă unei mari tulburări.

— În lipsa dumneavoastră a fost aici un bărbat care susţinea că e împuternicit de guvern să vândă palatele prinţilor, raportă bătrânul.

Nataşa clătină capul în semn de încuviinţare.

— Sunt gata s-o fac, răspunse ea. Nu mai încape îndoială că bunurile nobililor vor fi confiscate. Dacă apuc să vând casa, am cel puţin avantajul să pot lua ceva bani pe ea. Nu ţi-a spus cât oferă?

— O, nu ne părăsiţi, prinţesă, se rugă bătrânul, cu lacrimi în ochi. Gândiţi-vă, locuim aici de patruzeci de ani. Unde să ne ducem acum la bătrâneţe?

Durerea sărmanului servitor o înduioşă nespus pe Nataşa, dar ea îşi dădea prea bine seama că nu-i putea ajuta cu nimic.

— Dacă nu-l vând, atunci peste câteva zile voi fi alungată din palat, fără să mi se dea vreo despăgubire, zise ea. Poate că vi se îngăduie să rămâneţi aici. Desigur că viitorul proprietar va fi bucuros să aibă doi paznici credincioşi. În orice caz, am să vorbesc cu el în această privinţă.

Bătrânul o privi, întunecat.

Actul de vânzare se şi află în camera dumneavoastră, prinţesă, zise el, oftând. Misitul a spus să-l iscăliţi, căci o să se înapoieze ca să-i ia.

Într-adevăr, Nataşa găsi în odaia ei actul de vânzare, pe care îl citi. I se ofereau cinci sute de lire sterline. Era o sumă de batjocură, totuşi prinţesa se bucură din inimă că va intra în stăpânirea ei, căci bănuia că peste câteva zile nu va lua nici atât.

În afară de asta, actul mai prevedea că servitorii vor fi

reţinuţi, cu toate că sunt bătrâni şi nu mai pot munci.

Aşadar, sărmanii oameni nu erau nevoiţi să părăsească palatul. Lucrul acesta era o mângâiere pentru nobila femeie.

A doua zi, prinţesa vizită din nou pe Virubova.

— Trăsura te aşteaptă, zise ea. O vei găsi în apropiere. Vizitiul meu te cunoaşte, căci i-ai fost descrisă. Lucrul cel mai bun ar fi să nu opreşti chiar în faţa porţii, căci blestemăţii ăia care vor să guverneze, dau târcoale castelului, ca nişte fiare de pradă.

Inima prinţesei bătea cu putere. Totuşi, ea îşi adună curajul şi, cu zâmbetul pe buze, îşi luă rămas bun de la Virubova.

Într-adevăr, echipajul aştepta la o mică depărtare de casă. Vizitiul ajută Nataşei să se urce în trăsură, apoi tânăra îi spuse unde trebuia să oprească.

Cu toate că ocoliră străzile populate, larma pătrundea până la ei.

Soldaţii şi muncitorii luau o atitudine din ce în ce mai dârză. Pretutindeni se puteau vedea ţărani, lucrători şi soldaţi, printre care se aflau şi marinari. Toţi erau înarmaţi şi porniseră în căutarea victimelor, care aveau să le potolească setea de sânge.

După o călătorie lungă, satul se ivi înaintea prinţesei. În depărtare, înconjurat de arbori înalţi, se zărea castelul imperial din Ţarskoe Selo. O tăcere de moarte domnea pretutindeni.

Nataşa coborî din trăsură şi porni pe cărarea ce ducea spre poartă. Deodată, un soldat se apropie de ea.

— Încotro? întrebă el tăios, dar făcu o mutră mirată, văzând frumuseţea neobişnuită a prinţesei.

— Voiam… ah, domnule… n-ai putea să-mi ajuţi să vorbesc cu cineva de la castel?

Omul dădu din cap.

— De ce nu? Fără îndoială că soţul sau tatăl dumneavoastră se află înăuntru?

— Da… nu… voiam doar să intru în castel.

— Ciudat! Aşteptaţi, vă rog, şi eu trebuie să pătrund acolo.

Soldatul bătu cu pumnii în poarta grea de fier. Nataşa

stătea lângă el, cu inima strânsă de teamă. Ar fi vrut să plângă, dar se mai linişti puţin, aducându-şi aminte de vorbele Virubovei, care îi spusese că colonelul era un om prietenos.

Desigur că acesta n-o va împiedica să ajungă la Ţarină, care va fi bucuroasă văzând că cineva îi oferă serviciile. Împărăteasa fusese totdeauna bună cu dânsa.

Poarta fu deschisă, dar Nataşa se cutremură, văzând înaintea ei un pluton de soldaţi din toate armele.

— Urmaţi-mă! zise omul, care o adusese aici. Vă voi conduce în faţa comandantului.

Nataşa păşi în curtea castelului. Dintr-una din odăile de la parter se auzeau glasuri bărbăteşti. Soldatul deschise uşa.

Mai mulţi bărbaţi, tolăniţi în fotolii elegante, stăteau la taifas şi fumau. Cei mai mulţi făceau o impresie foarte rea. Unul singur părea mai inteligent; acesta purta o cămaşă rusească şi cizme înalte.

Priviri curioase se îndreptară către Nataşa şi bărbatul cu figura inteligentă se ridică.

— Ce doriţi, mă rog? întrebă el, curtenitor.

— Aş vrea să vorbesc cu colonelul Kobilinski.

— Cu neputinţă, căci e plecat.

— Oh, îmi pare foarte rău, zise Nataşa, dezamăgită. Dar nu cumva aş putea vorbi... cu cineva de la curte... cu contele Benkendorf, de pildă?

Ceilalţi zâmbiră.

— Sunteţi aristocrată, desigur? interveni unul, un individ cu buze groase şi faţa ciupită de vărsat.

— Sunt burgheză, răspunse Nataşa, cu îndrăzneală.

— Din nefericire nu vă putem împlini această dorinţă, reluă cel cu figura inteligentă. Nu mai e nimeni. Sovietul a pus stăpânire pe castel, soldaţii din gardă au fost eliberaţi. Acum sfatul soldaţilor şi al muncitorilor porunceşte aici. Numele meu e Sizubinov, comisar şi împuternicit al sovietului.

Prinţesa nu se încumetă să mai pună şi alte întrebări. Era înspăimântată.

— Nu-i aşa că voiaţi să vă duceţi la familia imperială?

întrebă Sizubinov, cam batjocoritor.

Prinţesa şovăi; vru să tăgăduiască, dar nu izbuti.

— Da, aşa e, răspunse ea.

— Atunci, va trebui să plecaţi în Siberia, căci familia imperială a fost transportată acolo.

Prinţesa scoase un ţipăt. Aşadar, tot făcuseră asta? O ură neîmpăcată se născu în sufletul Nataşei, împotriva acestor oameni care cutezaseră să se atingă de împăratul lor.

— Da, Nicolai Romanov a fost transportat în Siberia, repetă comisarul sovietului. De altfel, sovietul şi comitetul revoluţionar s-au împotrivit din răsputeri, căci Ţarul trebuia spânzurat împreună cu tot neamul său.

Nataşa se făcu galbenă ca ceara. Era, oare, cu putinţă ca omul acesta inteligent să vorbească astfel? Tânăra îl privi îngrozită.

— Dar... Împăratul... de ce voiaţi să-l spânzuraţi? bâigui ea.

Celălalt râse...

— Ei, dumneata eşti prea tânără ca să poţi înţelege asta.

Într-adevăr, Nataşa nu ştia ce avea împăratul pe cuget. Ea nu cunoştea intrigile care se ţeseau la curte, nici uşurinţa cu care el îşi plecase urechea la bârfelile linguşitorilor şi favoriţilor săi.

Acest Sizubinov lâncezise cinci ani în Siberia, înainte vreme făcea parte din nobilimea ţării. Toată vina lui era că se ridicase împotriva modului cum se alcătuia Duma. Acum, omul acesta era unul din vrăjmaşii cei mai înverşunaţi ai regimului ţarist.

Nataşa îşi dădu seama că nu avea niciun rost să mai rămână acolo. Se îndreptă spre uşă, petrecută de râsetele zgomotoase ale bărbaţilor. Tânăra îşi iuţi paşii. Ce va spune, oare Virubova, la auzul acestei veşti înfiorătoare?

Trăsura porni spre oraş. Se părea că în urma exilării Ţarului în Siberia, furtuna se mai potolise, căci pe străzi domnea oarecare linişte.

O spaimă grozavă o cuprinse auzind un vânzător de ziare, strigând:

„Prinţul Potcikev, destinat să devină dictator!”

Nataşa începu să tremure, căci se îngrozea numai la auzul acestui nume. Simţea prea bine că se va întâmpla o nenorocire, dacă se va mai întâlni o dată cu soţul ei. Şi cât se bucurase la gândul că va găsi un adăpost în sânul familiei imperiale! Desigur că Ţarina ar fi primit-o cu bunăvoinţă. Acum, însă, şi această nădejde se spulberase. Ce-i va aduce, oare, viitorul?

Această întrebare frământa mintea Nataşei, fără ca ea să-şi poată răspunde. O mare povară îi apăsa inima. Îndurerată, frumoasa femeie privea ţintă înaintea ei.

Când apăru în faţa Virubovei, aceasta era cu ochii înroşiţi de plâns.

Favorita Ţarinei o cuprinse în braţe şi o sărută.

— Nu-mi spune nimic, ştiu tot ce s-a întâmplat, îngână ea, mâhnită. Abia plecaseşi că mi s-a şi adus vestea deportării Ţarului şi a familiei sale.

Cele două femei rămaseră câtva timp strâns îmbrăţişate. Nenorocirea, care se abătuse pe capul împărătesei lor, le îndurerase peste măsura. Soarta tragică a familiei imperiale şi a marelui imperiu rusesc se desfăşura ameninţător.

63. O taină şoptită la ureche

La o oră târzie din noapte, Kerenski primi în audienţă un ofiţer care venise la palat într-o trăsură închisă. Un suspin de uşurare scăpă de pe buzele preşedintelui, când ofiţerul trecu pragul biroului său.

— Nu-mi găseam odihnă, căci eram îngrijorat de soarta dumitale, domnule general, zise Kerenski, ieşindu-i în întâmpinare, cu braţele întinse. Acum trei zile am fost informat că sovietul vrea să te înlăture fiindcă ai nesocotit hotărârile sale.

Celălalt făcu o mutră posomorâtă, apoi zâmbi batjocoritor:

— Răspund de faptele mele, Excelenţă. Trebuie să distrugem spiritele rele care sălăşluiesc în sufletele oamenilor. Ar fi fost oare mai bine să las ca soldaţii mei să fie măcelăriţi de bandiţii ăia?

Kerenski începu să se plimbe prin încăpere, cu mâinile împreunate la spate. Apoi, privi cu coada ochiului spre prinţul Potcikev – căci el era ofiţerul.

— Poate că ai dreptate, domnule general, zise preşedintele, oftând. Dar, pe de altă parte, trebuie să ne gândim şi la viitor. Lucrurile nu mai pot merge aşa cum vrem noi. Dacă n-aş fi luat măsuri ca Ţarul şi familia lui să fie transportaţi în Siberia, niciunul din ei n-ar mai fi rămas în viaţă. Răscoala ia proporţii uriaşe. Partidul cadeţilor căruia i s-a interzis să ia parte la şedinţele Dumei, pune la cale reîntronarea Ţarului. Se spune că noi, social-revoluţionarii, ţinem cu ei – ceea ce, fireşte, nu-i adevărat. După părerea poporului, menşevicii nu sunt destul de revoluţionari. Am ajuns nişte păpuşi în mâinile consiliilor muncitoreşti. Comitetul Central ne porunceşte ce măsuri trebuie luate.

Potcikev izbucni într-un râs silit.

— Frumoase vremuri, n-am ce zice!… Aşadar prea onoratul soviet vrea pieirea mea? Ei bine, o să aştepte cam mult, căci deocamdată trupele mele sunt singurele care mai ţin piept.

— Asta se ştie, de aceea te şi urăsc ei, răspunse Kerenski. Dar se mai ştie că te bucuri de devotamentul soldaţilor, numai fiindcă le îngădui să devasteze tot ce le iese în cale.

Prinţul Potcikev îşi mângâie barbişonul. Ochii-i străluceau.

— Vrei să arestez pe membrii sovietului, Excelenţă? Vrei să intru în capitală cu trupele mele şi să restabilesc ordinea? întrebă el, apoi, cu glas ameninţător.

Preşedintele republicii clătină capul, obosit:

— Nu, n-ar avea niciun rost. Cunosc prea bine situaţia. Comisarii mei, pe care i-am trimis să colinde ţara, îmi raportează că răscoala e pretutindeni în creştere. În multe gubernii sovietele au luat puterea cu forţa. Cred că nu exagerez, afirmând că în cazul unei intervenţii armate în Petrograd, vom avea împotriva noastră trei sute de mii de soldaţi revoluţionari, prevăzuţi cu tunuri, puşti şi muniţii din belşug. Cei înapoiaţi de pe front trăiesc după capul lor. Niciun regiment nu ne-a predat armele oamenilor săi. Cea mai mare parte s-au pus la dispoziţia sovietelor.

— Blestemate vremuri! scrâşni prinţul. Dar, cine altul e vinovat, dacă nu guvernul, care s-a dovedit atât de hrăpăreţ?!

Preşedintele înălţă din umeri.

— Mai bine ai spune „greşelile regimului ţarist”. Poporul a ajuns la deznădejde… Dar, dacă, nu mă înşel, şi dumneata ai fost favoritul Ţarului… Nu ţi-e milă de soarta lui?…

— Milă? strigă Potcikev, batjocoritor. Nicolai Romanov nu merită să fie compătimit, căci n-a fost decât o păpuşă care s-a lăsat condus de femei şi de popi. Nu e o adevărată ruşine pentru ţara noastră, că Rasputin, hoţul ăla de cai, a izbutit să ajungă acolo unde a ajuns? Haha, tare aş vrea să ştiu care dintre doamnele de la curte s-a bucurat mai mult de dragostea sfântului!

Kerenski se simţi străbătut de fiori. Aşadar, acesta era omul căruia Ţarul îi acordase toată încrederea lui? Fostul favorit nici nu se sinchisea de soarta împăratului – şi tocmai el ar fi putut să-l salveze?

Acesta era un semn rău pentru Kerenski şi guvernul din acea vreme. Potcikev era un om în care nu se putea avea încredere.

Cine ştie dacă peste scurt timp nu va intra în tratative cu revoluţionarii, pentru a depune armele? Deocamdată, aceştia erau duşmanii lui înverşunaţi, căci ştiau că prinţul are în spatele său o armată disciplinată. Dar mai târziu ce va fi?

Potcikev păru să ghicească gândurile lui Kerenski, căci zise:

— Excelenţă, sunt un partizan devotat al regimului actual.

— Eram sigur de asta, răspunse preşedintele. Dar ştii care sunt duşmanii cei mai neîmpăcaţi pe care îi ai în capitală?

Potcikev dădu din cap.

— Nu, nici nu bănuiesc măcar. Fireşte, sunt sigur că nu prea am prieteni. Dar cine sunt vrăjmaşii mei, asta n-aş putea s-o spun.

— Cunoşti pe un anume Vasilieff?

Punând această întrebare, Kerenski îşi aţinti privirile pe chipul ofiţerului. Acesta şovăi.

— Fostul prizonier al celulei numărul optsprezece din Shlisselburg? întrebă el, apoi, cu glas tărăgănat.

Preşedintele încuviinţă, în tăcere.

Îl cunosc foarte bine, reluă, prinţul. Dar cei cu el?

Kerenski părea încurcat, în timp ce Potcikev aştepta cu nerăbdare, răspunsul său.

— Vasilieff a fost la mine înainte cu câteva zile, urmă preşedintele. Mi-a cerut foarte serios să te trag la răspundere, domnule general… E vorba de o fată. Vasilieff susţine că o ţii cu forţa în stăpânirea dumitale.

Celălalt izbucni într-un hohot de râs. O expresie batjocoritoare se întipări pe chipul său, iar ochii-i scânteiau ca aceia ai unei fiare sălbatice.

— Ei, asta-i acum! exclamă el. Individul şi-o fi pierdut minţile… Dar ia spune, ce atitudine a luat faţă de noul regim? Simpatizează cu guvernul sau a trecut de partea revoluţionarilor? În anumite împrejurări, omul acesta poate deveni foarte primejdios…

— Fireşte că i-am refuzat cererea, urmă Kerenski. Totuşi, mi-ai face mare plăcere dacă pe viitor n-ai mai da prilej să circule asemenea zvonuri, căci ele nu fac decât să aţâţe poporul şi mai mult… Dar spune-mi, te rog, îl cunoşti de aproape pe acest Vasilieff?

Prinţul clătină capul în semn de confirmare:

— După cât ştiu, actele sale s-au găsit în arhiva familiei imperiale. Nu v-aţi lămurit asupra lui?

— Nu s-au descoperit decât vreo câteva date cu privire la prizonierul din celula numărul optsprezece, dar ceva hotărât nu ştim nici noi. Şi, afară de asta, am fost nevoiţi să predăm sovietului toate actele. Acesta vrea să dovedească lumii că ultimii Ţari au fost tot atât de cruzi ca şi străbunii lor, de vreme ce prizonierul din celula optsprezece a putut fi înlăturat fără să fie vinovat cu ceva.

— Excelenţă, voi căuta să te lămuresc, atât cât îmi stă în putinţă răspunse Potcikev. Vasilieff a fost tovarăşul meu de joacă; deşi e mult mai în vârstă ca minte. Ne-am cunoscut pe vremea domniei lui Alexandru al III-lea. Fostul împărat ţinea foarte mult la Vasilieff, erau mai tot timpul împreună, îl lua cu el la vânătoare şi se străduia din răsputeri să stabilească o

strânsă legătură de prietenie între acesta şi Ţareviciul Nicolai. Şi, lucrul acesta i-a şi izbutit. Am locuit multă vreme împreună, în castelul din Livadia. Vasilieff, care era întrucâtva profesorul şi confidentul nostru, avea multe talente. O dată, am plecat chiar în Caucaz, unde Ţareviciul trebuia să facă o călătorie mai lungă... Mai târziu, se produse ruptura. N-aş putea spune ce anume se întâmplase, dar ştiu că era vorba de o femeie. Într-o bună zi, Nicolai se năpusti asupra lui Vasilieff, în grădina castelului din Livadia. Cel atacat se apără cu blândeţe şi, în cete din urmă, izbuti să potolească furia Ţareviciului. În acea zi, împăratul avu cu fiul său o discuţie violentă. Vasilieff, însă, dispăru din preajma familiei imperiale. Se ştia totuşi, că la intervale anumite, el se ivea în palatul din Petrograd sau Ţarskoe Selo şi vorbea cu împăratul multă vreme. De asemenea se mai ştia că Ţarul Alexandru îl lua cu el în călătoriile sale. Nimeni n-avea voie să pomenească ceva despre acest lucru, dar nu mai încape îndoială că în asemenea călătorii, Vasilieff trecea drept un conte din familia Romanov.

— Foarte ciudat! exclamă Kerenski, care ascultase cu luare aminte. Dar cum s-a produs ruptura dintre Ţarul Alexandru şi prietenul său Vasilieff?

Potcikev privi o clipă spre podea, cu chipul schimonosit de ură.

— Asta n-aş putea să-ţi spun, răspunse el apoi. Ştiu, doar că a fost învinuit că ar fi pus la cale un atentat împotriva împăratului. El, însă, a tăgăduit cu încăpăţânare. Odată cu Vasilieff, mulţi nobili şi curteni fură azvârliţi în închisoare, iar alţii deportaţi în Siberia.

— Tocmai din această pricină, sovietul l-a luat sub ocrotirea sa pe acest misterios bărbat, adăugă preşedintele. Se spune că ar fi revoluţionar.

— Poate că şi este! replică generalul, apropiindu-se de Kerenski. Ce-ar fi dacă omul acesta s-ar înapoia la moşia lui? zise el, stăruitor.

— Pentru ce ţii la asta? întrebă celălalt uimit.

— Am două motive. Mai întâi, nu ştiu la ce ne-ar putea el

folosi, dacă s-ar întâmpla vreodată ca lucrurile să revină la vechea lor stare.

Şi deoarece Kerenski aţinti o privire nedumerită asupra lui Potcikev, acesta se plecă spre el şi-i şopti ceva la ureche.

— Eşti uimitor, domnule general! murmură apoi preşedintele. Crezi că zvonul acesta cuprinde un grăunte de adevăr?

Prinţul dădu din cap, în semn de confirmare.

— Dă-ţi seama de asemănarea lor şi, atunci vei fi tot atât de încredinţat ca şi mine. Şi, acum, să revenim la al doilea motiv urmă el. Trebuie, cu tot dinadinsul, să împiedicăm pe revoluţionari de a-l înfăţişa ca pe un martir. Va dispărea, pur şi simplu… Nimeni nu trebuie să ştie că el mai există.

— Nu, nu pot încuviinţa una ca asta, zise Kerenski, cu hotărâre.

— Dacă n-ai curajul, atunci lasă totul în seama mea, Excelenţă! făcu prinţul. Voi purta eu de grijă să se înapoieze acolo de unde a venit.

Preşedintele nu răspunse. În cele din urmă, prinţul se ridică, vrând să părăsească încăperea, dar celălalt îl opri.

— Mai stai o clipă, trebuie să-ţi fac o destăinuire. Spionii mei mi-au adus la cunoştinţă că se urmăreşte înlăturarea dumitale. Aşadar trebuie să pleci din oraş, cât mai repede. Pumnalul ucigător a şi fost pregătit.

Potcikev simţi un fior rece străbătându-i trupul.

— Cine ţi-a spus, Excelenţă? întrebă el, cu glas răguşit.

Kerenski înălţă din umeri.

— Asta n-are nicio însemnătate, domnule general. Există destui spioni chiar printre revoluţionari. Aş putea să-ţi mai spun şi cine a fost ales să-ţi dea lovitura de moarte. Ucigaşul e un bărbat originar din ţinutul unde ai restabilit ordinea.

— Cum îl cheamă? întrebă prinţul, plin de teamă.

— Boris Verodin. Se ştie că omul acesta te urăşte cu înverşunare, căci din pricina dumitale a fost deportat în Siberia. Aşadar, îţi dai seama că sunt bine informat…

Potcikev îşi trecu mâna peste ochi.

— Omul… acesta… se află în Petrograd? îngână el.

— Da, e aici.

Prinţul întinse mâna lui Kerenski, apoi se depărtă în grabă.

— Ah, dacă s-ar putea şti ce se petrece te mintea lui, murmură preşedintele, după ce rămase singur. E un om cu mână de fier. Mai că aş fi ispitit să-i propun dictatura, însă dacă planul nu izbuteşte, ne ducem cu toţii de râpă. Furia poporului n-ar mai cunoaşte margini. Zău, nu mai ştii cum să faci! În orice caz, voi căuta să aduc vorba de asta în şedinţa secretă pe care guvernul o va ţine astă-seară.

64. O ameninţate din umbră

Prinţul Potcikev se grăbea să ajungă în stradă. Când părăsi reşedinţa preşedintelui, el se uită cu luare aminte în jurul său, apoi se urcă în maşină şi închise repede uşa acesteia. Trebuia să se depărteze cât mai grabnic, căci revoluţionarii îşi aveau pretutindeni spionii lor, care erau informaţi asupra tuturor măsurilor luate de guvern şi ştiau cine intră şi iese din palatul lui Kerenski.

Scoţând un suspin de uşurare, Potcikev se tolăni în pernele minunatului automobil. Acum avea cu totul alte gânduri, care îi aminteau de plăcutele clipe ce-l aşteptau. Un zâmbet de mulţumire se ivi pe buzele sale. I se părea că vede înainte-i chipul drăgălaş al Irinei, şi izbucni într-un râs batjocoritor. Ticălosul acela îi răpise soţia, se bucurase de farmecele ei, înainte ca el, prinţul Potcikev, să se cunune cu dânsa. Acum, însă, se va răzbuna cumplit. Fermecătoarea blondină cu ochi albaştri va fi a lui. Ochi pentru ochi, dinte pentru dinte.

Şi, când o va avea în braţele sale, când va fi nevoită să rabde sărutările lui, atunci... atunci o parte din răzbunarea lui va fi împlinită.

Potcikev îşi întinse picioarele şi se gândi, plin de bucurie, la chipul ciudat în care se întâlnise din nou cu Irina.

Fusese o retragere ruşinoasă, atunci când fugiseră din faţa lui Aratcin. Cinci zile încheiate pribegiseră trupele republicane, până ce în cele din urmă, primiseră întăriri. Apoi îşi făcuseră tabăra într-o poziţie apărată, astfel că Potcikev

putu să lipsească vreo câteva zile, în timpul cărora venise în capitală.

Semelov dusese „porumbiţa” la Petrograd şi desigur că o păzea bine ca nu cumva să-i scape, aşa cum scăpase Nataşa.

Deodată prinţul tresări. Aprinsese lumina din interiorul maşinii şi zări pe scaunul din faţa lui un plic, pe care îl luă în mână şi citi adresa:

— „Excelenţei Sale prinţului Nicolai Potcikev”, murmură el.

Privi pe fereastră şi zări în jurul unui foc câteva făpturi zdrenţăroase, care se uitau cu ochi lacomi în toate părţile.

După ce trecu de ei, generalul porunci şoferului să oprească maşina şi coborî. Şoferul era de doi ani în serviciul său şi putea să se bizuie pe el.

— Ei, Paşnov, n-ai lăsat pe nimeni în maşină, pe când eu eram la preşedinte? întrebă prinţul, sfredelindu-l cu privirea.

— Nu, Excelenţă.

— Minţi! strigă Potcikev.

— Spun adevărul curat, Excelenţă. Nimeni n-a fost în maşină. De altfel, n-au trecut decât puţini oameni pe acolo.

Prinţul murmură câteva cuvinte neînţelese şi urcă din nou în automobil. Luă plicul în mână şi-l privi atent, temându-se parcă să-l deschidă.

Apoi, însă, începu să râdă de el însuşi.

— De când ai început să fii laş, Nicolai? îşi zise Potcikev. Ei, nu cumva ţi-e frică să deschizi o scrisoare?

Rupse plicul şi scoase la iveală un bileţel, ale cărui rânduri le citi în grabă. Un fior îi străbătu trupul şi simţi o slăbiciune cum nu mai simţise niciodată.

Apoi rămase cu privirea aţintită în gol, dus pe gânduri, în timp ce mâna în care ţinea biletul îi atârna de-a lungul trupului.

Ridică braţul şi citi înc-o dată, cu glas tremurător:

„Prinţe Potcikev, eşti recunoscut. Dacă vrei ca Elena să nu afle totul, atunci du-te la dânsa. Sărmana tânjeşte de dorul tău. Ea nu ştie că eşti un ticălos”.

— Ce să însemne asta? murmură prinţul. Cine o fi

trimiţătorul biletului? Ce legături sunt între dânsul şi Elena? Ah, asta mai lipsea acum! Zău, îmi vine să înnebunesc!

Hârtia îi căzu din mână şi el se adânci în gânduri, până ce maşina se opri.

Se afla acum înaintea palatului său şi rămase uimit de tăcerea care domnea pretutindeni. Servitorii nu se zăreau nicăieri. Potcikev bătu furios cu piciorul în pământ şi trase clopotul. Un bătrân se ivi în prag şi se plecă smerit înaintea stăpânului său.

— Unde sunt ceilalţi? se răsti acesta.

— Au părăsit palatul, Excelenţă... şi au intrat în rândurile revoluţionarilor, bâigui servitorul.

— Şi soldaţii unde sunt, Sergievici?

— Domnul căpitan ocupă o încăpere de la primul cat.

Zornăind din pinteni, Potcikev urcă treptele şi deschise o uşă de la etajul întâi. Un ofiţer se ridică la intrarea sa. Era căpitanul Semelov.

Generalul îi zâmbi cu bunăvoinţă.

— Nădăjduiesc că fetişcana a ajuns cu bine? întrebă el.

„Tiranul” tresări, şi răspunse cu glas răguşit:

— Din nefericire, nu mai e aici, Excelenţă... A fost eliberată. Se pare că la mijloc nu era lucru tocmai curat.

Potcikev rămase ca trăsnit.

— Nu cumva ţi-ai pierdut minţile, Semelov? Ce înseamnă asta? strigă el apoi.

Căpitanul plecă ochii în pământ şi broboane de năduşeală se prelinseră pe fruntea sa.

— A fost răpită. Mai mulţi bărbaţi au pătruns în palat şi au redat libertatea prizonierei. N-a fost cu putinţă să le ţinem piept, căci erau foarte puternici. Pesemne că făceau parte din partidul revoluţionarilor. În drum spre palat, tânăra a sărit din maşină şi a început să ţipe. Un bărbat i-a luat apărarea, dar l-am pus repede la respect. Nu mai încape îndoială că am fost urmăriţi şi, în timpul nopţii, indivizii au pătruns în palat. Cu toată împotrivirea noastră, prizoniera a scăpat.

Semelov nu istorisi lucrurile aşa cum se întâmplaseră. Şi, înainte de toate, nu pomeni nimic de faptul că în noaptea

aceea fusese beat. Ştia el prea bine că la furie, prinţul devenea foarte primejdios.

Potcikev privi încruntat spre omul său de încredere. Apoi îi puse câteva întrebări, la care Semelov răspunse cu stăpânire de sine. În cele din urmă, generalul se retrase, scoţând o înjurătură.

— Fii gata, căpitane, zise el, când ajunse în prag. Peste puţin timp ne înapoiem în tabăra noastră.

— La ordin, Excelenţă!

Prinţul se îndreptă spre apartamentul său, unde se lasă pradă mâniei ce-l cuprinse. În ultimul timp toate îi ieşeau de-a-ndoaselea. Fetişcana aceea cu care nădăjduise să petreacă ceasuri plăcute, izbutise să-i scape iarăşi.

Nu cumva era mâna lui Vasilieff?

Potcikev luă hotărârea să lămurească lucrurile cât mai curând. Apoi îşi scoase uniforma şi îmbrăcă haine civile. Zâmbind cu răutate, îşi schimbă înfăţişarea, lipindu-şi o barbă falsă. Acum avea o figură foarte interesantă. Niciun artist n-ar fi putut să se travestească mai bine.

Era noaptea târziu, când prinţul părăsi casa şi porni pe jos de-a lungul străzilor. Trecu un pod peste Neva, străbătu uliţe unde nu prea se zăreau oameni, apoi coti într-o stradă dosnică, în care domnea tăcere mormântală.

Deodată se opri înaintea unei căsuţe aşezate în mijlocul unei grădini. O rază de lumină străbătea printr-o crăpătură de la un oblon. Prinţul se apropie de fereastră şi încercă să privească înăuntru, dar nu izbuti să deosebească nimic. Lipi urechea de oblon şi ascultă câtva timp, apoi murmură, scoţând un suspin de uşurare:

— E singură… Aşadar, voi putea s-o iscodesc… Ah, piedica asta trebuie să dispară din calea mea… Numai de-aş şti cine a scris bileţelul!

Se retrase de lângă fereastră, şi scoase o cheie din buzunar. După cât se părea, Potcikev era de-al casei. Fără să facă zgomot, el descuie uşa şi păşi într-un coridor întunecos, de-a lungul căruia merse bâjbâind până ce ajunse la altă uşă, pe care o deschise cu băgare de seamă.

O încăpere mohorâtă se ivi înaintea lui. Într-un pac zăcea o femeie tânără, slabă şi palidă. Era frumoasă, cu toate că o boală nemiloasă îi rodea pieptul. Buzele-i erau lipsite de sânge, iar pleoapele sale vinete păreau un văl deasupra ochilor. Alături de dânsa se afla un leagăn, în care dormea un copilaş cu obrăjori îmbujoraţi.

Prinţul se opri câtva timp, uitându-se în jurul său, apoi privirile sale se aţintiră asupra femeii care zăcea în pat. Cuprins de-o mânie neputincioasă, Potcikev îşi strânse buzele şi o expresie de viclenie şi răutate se întipări în colţul gurii sale.

— Las' că te învăţ eu minte! Doar din pricina ta a trebuit să trec prin spaima asta! scrâşni el furios. Eşti o piedică în calea vieţii mele! Ce ştii tu despre planurile unui prinţ Potcikev? Şi eu, nerodul, m-am lăsat amăgit de chipul tău de mironosiţă! Mângâierile tale mi-au slăbit voinţa. Şi totuşi eşti o femeie care nu poate iubi aşa cum vreau eu…

Faţa lui se schimonosi de furie. Se părea că dintr-un moment într-altul, se va năpusti asupra femeii adormite.

Deodată, aceasta se trezi. Rămase o clipă cu ochii holbaţi la vizitatorul nocturn, apoi scoase un ţipăt uşor şi-şi acoperi faţa cu mâinile.

Prinţul se apropiase de culcuşul bolnavei şi-i apucă mâinile, cu blândeţe. Ochii ei strălucitori de fericire se aţintiră asupra lui.

— Nicolai… tocmai mi-ai apărut în vis… Era atât de frumos! Se făcea că eram din nou în Crimeea unde ne-am cunoscut… Devenise şi un moşier bogat… Atunci, m-am trezit şi am văzut chipul tău… dar era schimonosit grozav. Ah, Nicolai, dac-ai şti ce dor mi-a fost de tine, mai ales în ultimul timp! Puţinii oameni care vin aici, mi-au povestit despre zăpăceala care domneşte pretutindeni. Oh, aici nu se vede şi nu se aude nimic, dar absolut nimic!

Potcikev îi sărută mâna, apoi se aşeză pe marginea patului. Sărmana femeie nu zări sclipirea de furie care se ivi în ochii săi; ea credea că omul acesta o iubeşte cu aceeaşi dragoste curată, cum îl iubea şi dânsa. Nici nu bănuia măcar, că el o

ura sălbatic.

— Cine a mai fost pe aici? întrebă el, apoi.

— Oameni pe care nu-i cunoşti, răspunse femeia cu blândeţe.

Generalul clătină capul, bănuitor.

— Vreau să ştiu totul! Oare n-am dreptul la asta? Nu sunt soţul tău?

Bolnava zâmbi.

— Doar ştii că nu există secrete între noi, dragul meu! zise ea, încet. Spunându-ţi că nu-i cunoşti pe oamenii care vin aici, mă gândeam, numai, să nu te plictisesc cu lămuriri fără rost.

— Tot ceea ce e în legătură cu tine, nu mă poate plictisi.

Femeia îl privi, plină de fericire.

— Ai să rămâi dezamăgit, Nicolai, răspunse ea, mângâindu-i mâna. În primul rând, e fiica îngrijitoarei mele, care mă vizitează aproape în fiecare zi. Bărbatul acesteia se mai află pe front, dar a scris că se va înapoia acasă în curând, deoarece războiul e pe sfârşite şi nu mai au ce face în tranşee. Apoi a mai fost pe aici sora Vera, cu care eram împreună la Crucea Roşie. Ea e revoluţionară. Închipuie-ţi, a intrat în serviciul armatei roşii. Nu e îngrozitor?

— E aceeaşi care era şi ea la Kiev pe vremea aceea?

— Da, încuviinţă bolnava. I-am scris, dar nu se afla în Petrograd. Abia ieri a venit la mine. Ciudat că asemenea fete frumoase şi bine crescute se ocupă cu astfel de lucruri.

— Nu spuneai, pe atunci, că se trage dintr-o familie nobilă? cercetă prinţul.

— Da, ştiam asta, dar nici prin minte nu-mi trecea că e fiica unui prinţ.

— Fiica unui prinţ? repetă Potcikev, aţintind asupra ei o privire plină de nerăbdare. Vorbeşti serios?

— Da, foarte serios. E prinţesa Vera de Ulkitzki. Se spune că mama ei ar fi fost la curte.

Potcikev tresări, abia putând să-şi ascundă tulburarea.

— Şi fratele ei e revoluţionar, urmă femeia. A fost exilat în Siberia, unde a dus-o foarte greu. Acum e iarăşi în capitală.

— De necrezut! exclamă prinţul, cu ochii rătăcind prin

încăpere, ca şi cum ar fi căutat ceva.

— Fireşte că ai vorbit despre mine aceste aşa-zise prinţese? întrebă el, iscoditor.

— Nu prea mult, fiindcă avea şi ea multe de povestit. I-am spus numai cum ne-am cunoscut, şi am amintit câte ceva despre dragostea şi căsătoria noastră, apoi Vera s-a uitat îndelung la fotografia ta.

— Şi... nu cumva a spus că mă cunoaşte? întrebă prinţul, silindu-se să zâmbească.

— Da, cam aşa. Susţinea că ai o mare asemănare cu un anume prinţ „Potcikev” despre care se vorbeşte mult în ultimul timp.

— Asta mi s-a spus şi mie foarte adesea, încercă el să glumească. Dar fii liniştită, draga mea, eu n-am rude atât de simandicoase. Din păcate, nu sunt decât un simplu negustor – ce-i drept, destul de bogat – care îşi câştiga viaţa, călătorind de ici până colo. De altfel, nici acum nu rămân la Petrograd decât două zile.

Tânăra femeie scoase un geamăt şi privi la Potcikev cu ochii holbaţi.

— Nu, Nicolai, nu trebuie să mă îndurerezi atât de mult – îngână ea. În ultimele luni m-am topit de dorul tău. În fiecare zi aşteptam să primesc o scrisoare de la tine, însă n-ai dat niciun semn de viaţă. Şi acum, când în sfârşit eşti lângă mine, vrei să mă părăseşti iarăşi? Nu ţi-a fost dor de soţia şi copilaşul tău?

Potcikev încercase de câteva ori s-o întrerupă; dar ea vorbise cu atâta însufleţire, încât nu izbuti. În cele din urmă tăcu, obosită; şi o tuse seacă îi zgudui pieptul. Faţa îi era suptă şi se vedea cât colo că tânăra şi frumoasa femeie era sortită unei morţi apropiate. Boala nemiloasă îi distrusese plămânii...

Potcikev încercă să se dezvinovăţească:

— Dar trebuie să mă înţelegi, Eleno, sunt voit să-mi văd de afaceri. Vrei ca mai târziu săi murim de foame? Vrei ca creditorii mei să te alunge din aceasta căsuţă frumoasă? Nu, nu mă îndoiesc că-mi dai dreptate.

— Bolnava se mai linişti şi se uită la el, îndurerată.

— Ah, Nicolai, când vom putea oare să rămânem împreună? Şi, apoi, sunt atât de îngrijorată cu privire la sănătatea mea!

— Dar ce zice medicul?

— Îmi recomandă multă linişte. M-a mai sfătuit să nu rămân iarna în Petrograd. Cel mai bun lucru ar fi să plec în Crimeea unde clima e mai dulce.

— Da, n-ar fi rău şi lucrul e cu putinţă, zise prinţul, dus pe gânduri.

— Fratele meu se află şi el în Petrograd, urmă bolnava.

Potcikev îşi înăbuşi un strigăt de furie.

— Cine, fratele tău Timetrius?

— Da, nici n-am altul. A venit din Kiev. Se pare că acolo e şi mai rău decât aici. A fugit din oraş, căci casa noastră a fost luată, împreună cu tot ce se găsea înăuntru. Aşa vor bolşevicii. Fiecare trebuie să-şi dea avutul. Deocamdată, fratele meu va rămâne în Petrograd.

— Ai vorbit… cu dânsul… despre mine? întrebă prinţul, neliniştit.

— Fireşte, şi e foarte bucuros că va putea să te cunoască. Eu, însă, nu ştiam că eşti aici. Păcat, altminteri desigur că ar fi venit azi încoace.

— Las’ că ne vedem noi zilele astea, zise el.

Dar, în sinea lui, se gândi:

„În niciun caz nu trebuie să se întâmple asta… Nu vreau să mă întâlnesc cu el…”

Fireşte, însă, că Potcikev nu lăsă să se întrevadă ce se petrecea în mintea lui.

Deodată, se auzi un scâncet de copil. Bolnava se plecă spre leagăn şi luă micuţul în braţe.

— Nici nu l-ai sărutat încă, pe scumpul nostru Nicolai, zise ea, strălucind de bucurie şi dând prinţului copilaşul care întindea mânuţele spre el.

Potcikev se strădui să pară cât mai vesel şi luă micuţul în braţe. După câteva clipe îl înapoie mamei sale.

Privirile lui erau înfiorătoare. Ce se petrecea, oare, în

sufletul acestui om? Ce punea la cale? Sărmana bolnavă ar fi fost cuprinsă de groază, dacă ar fi ghicit numai o parte din gândurile aceluia în care avusese atâta încredere.

Potcikev căută să afle şi alte veşti de la dânsa, dar încercările sale rămaseră fără rezultat, căci nu era în măsură să i le dea.

În cele din urmă, se pregăti de plecare, făgăduind că se va înapoia a doua zi.

— De ce nu rămâi lângă mine, Nicolai? întrebă ea, cu lacrimi în ochi.

— Nu pot, Elena, răspunse prinţul, cu o blândeţe prefăcută. Astă-seară am o convorbire cu un prieten de afaceri, de fel din Moscova, care pleacă la drum mâine dimineaţă.

— Ah, de ce sunt atât de nenorocită! se tângui femeia, izbucnind în plâns.

Prinţul, care ajunsese în prag, se mai întoarse o dată spre bolnavă.

— Când mă voi înapoia aş vrea să fiu singur cu tine, Eleno, zise el. Dacă vine fratele tău, caută să-l îndepărtezi sub un motiv oarecare.

— Timetrius nu vine mâine aici, răspunse bolnava, oftând. Însă, m-aş fi bucurat mult dacă ar fi făcut cunoştinţă cu tine.

Potcikev părăsi încăperea. Când ajunse afară, se uită cu băgare de seamă în jurul său, apoi porni repede mai departe. Nu zări însă făptura întunecată care se strecură dintr-un tufiş. Era un tânăr cu înfăţişare simpatică, dar gravă.

— Fereşte-te! murmură el, ameninţător. Dacă sora mea nu va fi fericită în timpul scurt cât mai are de trăit, atunci voi şti eu să te găsesc.

Tânărul trase cu urechea la oblon şi dădu din cap mulţumit, când se încredinţă că bolnava îşi adormea copilaşul. Apoi se depărtă grăbit şi dispăru în beznă.

Prinţul Potcikev punea la cale planuri mârşave. Gânduri negre se ţeseau în mintea sa. Nu se mai simţea în siguranţă. Cine îi trimisese biletul? Cine descoperise taina lui?

Nu cumva această Vera Ulkitzki, sora tânărului revoluţionar, voia să-şi apere prietena şi ticluise scrisoarea cu

pricina? Nu, nu, asta era cu neputinţă!

Atunci cine să fi fost acela care cunoştea secretul?

Prinţul nu izbuti să găsească un răspuns satisfăcător. Scrâşnind din dinţi, Potcikev întră în palatul său şi se duse la culcare, în timp, ce planuri diabolice îi frământau mintea.

65. În bârlogul ursului

Când ajunse acasă, Nataşa află de la bătrânul Ipanoff că peste câteva ore, sau cel mult a doua zi, cumpărătorul palatului va veni să ia în primire casa.

Cu toate că era bucuroasă, deoarece în curând avea să intre în stăpânirea unei sume de bani, care îi puteau fi de folos, prinţesa fu cuprinsă din nou de grijile viitorului.

În acea zi Virubova discutase multă vreme cu ea. Favorita Ţarinei voia să se folosească de Nataşa, spre a-şi duce la îndeplinire planurile, care urmăreau eliberarea împăratului şi a familiei sale.

Prinţesa se îndoia dacă va avea energia necesară ca să poată duce la bun sfârşit această misiune primejdioasă. Virubova însă, era plină de încredere şi izbuti s-o însufleţească.

Acum, când iubitul nu mai trăia, când o mâhnire adâncă sfâşia inima ei, tânăra prinţesă îşi găsise un alt ţel în viaţă. Da, trebuia să ducă la capăt înalta ei misiune. Dumnezeu o alesese pentru a deveni eliberatoarea împăratului ei.

A doua zi dimineaţă, convorbiri însemnate avură loc în casa Virubovei. Monarhiştii izbutiseră să se pună în legătură cu Tobolsk, unde fusese transportată familia imperială.

Favorita Ţarinei se afla în fruntea conspiratorilor. La intervale scurte, bărbaţi şi femei se iviră în locuinţa acesteia. Chiar şi un preot era printre ei.

Virubova deschisese salonul şi împrăştiase cărţi de joc pe mesele care se aflau în vasta încăpere.

— Revoluţionarii au spioni pretutindeni, zise gazda. De multă vreme au început să mă bănuiască. Dacă vor pătrunde

în casă, vrând să ne ia prin surprindere, ne vor găsi adunaţi la o nevinovată pasenţă.

Cei de faţă fură de acord cu această măsură de prevedere, şi începură să vorbească despre ceea ce-i adusese laolaltă. Un bătrân general îşi exprimă părerea că, înainte de toate, aveau nevoie de o persoană care să-i pună în legătură cu perechea imperială, fără să trezească bănuielile duşmanilor lor.

— Sunt de aceeaşi părere, zise Virubova. Doamnelor şi domnilor, vă prezint pe prinţesa Nataşa de Gogineff, care e gata să ducă la îndeplinire această misiune. Ţarina a fost întotdeauna binevoitoare cu dânsa, şi desigur că nu va refuza s-o primească. Paznicii Maiestăţilor lor nu pot avea nimic împotrivă.

Nataşa roşi, iar ochii-i scânteiară văzând aţintite asupra ei privirile conspiratorilor.

Deodată răsunară bătăi la uşă. Cei de faţă se înspăimântară, însă Virubova îi linişti repede.

— Poliţiştii nu bat atât de uşor – zise ea, ridicându-se. Trebuie să fie de-ai noştri.

Frumoasa femeie se depărtă, în timp ce conspiratorii luară în mâini cărţile de joc.

După câteva clipe se auziră paşi apropiindu-se apoi, uşa se deschise şi Virubova intră în salon însoţită de un bărbat, care făcu o plecăciune înaintea celor de faţă.

Deodată, noul sosit tresări şi se uită cu mirare la Nataşa, care îl salută plăcut surprinsă.

— Trăieşte, îngână el, asta e mai mult decât ciudat.

Îşi reveni, însă repede, şi luă loc la capătul mesei. Şi pe când discuţia fu reluată cu însufleţire, noul sosit – care nu era nimeni altul decât Vasilieff – puse la cale un plan, cu totul nedemn de sufletul său distins.

La început, moşierul voise să comunice prinţesei că Boris trăia şi era încredinţat că iubita lui murise. Apoi, însă, în timp ce stătea alături de Nataşa, alte gânduri se născură în mintea lui. El avea aceleaşi planuri ca şi bătrâna Anuşca Verodin, cu privire la Boris şi Irina.

Tânărul acesta exercita asupra lui Vasilieff o mare putere de atracţie. Boris Verodin era omul care putea s-o facă fericită pe Irina. La început, când aflase că luntraşul o iubea pe Nataşa, moşierul renunţase la acest gând; mai târziu, însă, nădejdea încolţise din nou în inima lui, căci ştia că prinţesa îşi găsise moartea în valurile Volgăi.

Acum, ea se ivise iarăşi şi-i răsturna toate planurile.

— Trebuie să păstrez tăcere asupra faptului că Boris mai trăieşte, îşi zise el. Nataşa trebuie să rămână cu încredinţarea că iubitul ei e mort. Amândoi s-au obişnuit cu gândul că celălalt nu se mai află printre cei vii. De ce să-i aduc iarăşi împreună?

Vasilieff îşi dădea seama că făptuieşte o mârşăvie, dar soarta copilei sale îl îngrijora nespus, căci el ştia că Irina îl iubeşte cu înfocare pe Boris Verodin.

Moşierul asculta cu luare-aminte hotărârile celor de faţă şi-şi exprimă şi el părerea că familia imperială trebuie salvată cu orice preţ.

După ce consfătuirea luă sfârşit, el se înclină înaintea Nataşei, şi, cu toate că-i venea foarte greu, o întrebă ce se făcuse cu Boris Verodin.

Când sărmana femeie izbucni în lacrimi, Vasilieff se prefăcu surprins, deşi inima-i sângera, gândindu-se la ticăloşia lui.

Pe stradă, Nataşa istorisi cu glasul înecat în lacrimi, nenorocirea care se abătuse asupra ei. Dânsa nu bănuia zbuciumul pe care povestirea ei îl stârnise în inima acestui bărbat nobil.

În cele din urmă îşi luară rămas bun.

Moşierul era bucuros că însoţitoarea lui nu-l întrebase unde locuia. Spuse că în curând va părăsi oraşul.

Dar unde e Irina? întrebă prinţesa, la despărţire.

Celălalt rămase încurcat. Ce să răspundă? Dacă dădea adresa Irinei, totul ieşea la iveală. Căci, desigur, că Nataşa va veni să-şi vadă prietena – şi aceasta nu trebuia să se întâmple cu niciun chip.

— Irina e… în Moscova, minţi Vasilieff. Am dus-o la nişte rude…

— Mi-ar fi făcut plăcere s-o văd, zise Nataşa mâhnită. Totuşi, poate că voi trece vreodată şi prin Moscova…

— Dar acum unde locuiţi? întrebă Vasilieff, repede, ca să schimbe vorba.

— Deocamdată, mai stau în palatul tatălui meu, răspunse Nataşa, oftând. Dar peste scurt timp mă voi muta… căci l-am vândut… Am fost sfătuită să fac astfel, deoarece dacă revoluţionarii ajung la putere – ceea ce se poate întâmpla foarte curând –, avutul nobililor va fi confiscat.

Moşierul clătină capul în semn de încuviinţare.

— Aţi făcut foarte bine, prinţesă, răspunse el. Dacă bolşevicii ajung la cârma ţării, vom rămâne săraci lipiţi pământului. Şi din nefericire, aşa se va întâmpla. Revoluţia ne va distruge pe toţi, dacă nu vom părăsi ţara la vreme.

Apoi se despărţiră. Vasilieff păşi cu capul plecat pe piept, ca un om care ştie că a greşit. Chipul îi era palid, iar ochii umeziţi de lacrimi. Din când în când un suspin îi ieşea din piept.

Da, făptuise o mare mârşăvie. Distrusese fericirea unei fiinţe, minţise, spre a putea netezi calea fiicei sale.

Moşierul se opri locului, zdrobit. Devenise un ticălos, se folosise de uneltiri criminale. Asta nu şi-o putea tăgădui.

Vru să se întoarcă, sa dea lămuriri Nataşei, s-o ia cu dânsul şi s-o ducă înaintea iubitului ei, dar nu izbuti.

Dispreţuindu-se pe sine însuşi, Vasilieff porni în grabă mai departe.

În vremea asta, Nataşa îşi urma drumul în tăcere. Revederea cu Vasilieff trezise amintirile triste. Rana se deschisese iarăşi. Simţea lămurit că niciodată nu va putea fi fericită, niciodată nu se va şterge mâhnirea pricinuită de pierderea iubitului. Cu aceste gânduri amare, prinţesa păşi pragul casei sale. Bătrânul servitor o întâmpină, cu chipul întristat:

— Ce-i cu dumneata, Ipanoff? îl întrebă ea.

— A venit cumpărătorul, prinţesă. E o doamnă, însoţită de misit.

Tânăra urcă treptele; păşi pragul unei încăperi, dar în clipa

următoare se dădu înapoi speriată.

Un râs ascuţit răsună.

— A... dumneata eşti proprietara palatului? strigă batjocoritor Sonia Petrovici.

Şi, luându-şi o ţinută de cuceritor, urmă:

— Ia te uită la cucoana asta, Mencikovski! Ţi-ai fi închipuit vreodată că ar fi în stare să fugă cu un luntraş? Agenţii Cekei porniseră pe urmele ei, căci fusese condamnată la moarte. Ha, ha, nu mai pot de bucurie...

Nataşa privi uluită la femeia din faţa ei. Atitudinea mândră a prinţesei avu un efect puternic asupra misitului. Burtosul încercă să facă o plecăciune, dar aceasta păru foarte caraghioasă, din pricina trupului său voluminos.

— Nu fi atât de răutăcioasă! zise el, adresându-se revoluţionarei.

— Ei, nu cumva te-ai şi îndrăgostit de dânsa? făcu Sonia, batjocoritor. Poţi să încerci, nu se lasă prea greu... Doar s-a căsătorit cu un prinţ şi şi-a luat de amant un biet luntraş.

Nataşei îi venea să intre în pământ de ruşine.

— Îţi doresc să nu simţi niciodată ceea ce am simţit eu acum, zise ea, înăbuşindu-şi un oftat.

Apoi, se întoarse şi coborî treptele.

— De ce ţi-ai bătut joc de ea? întrebă Mencikovski, dojenitor.

— De ce? strigă Sonia, bătând cu piciorul în pământ. Mi-a răpit iubitul, de aceea o urăsc. Fiecare trebuie să se mulţumească cu ceea ce i-a fost hărăzit. Ce-i pasă unei prinţese de un simplu luntraş? Mie îmi aparţine el... mie... Soniei Petrovici. Las' că-l învăţ eu minte. Va trebui să mi se supună, altminteri îl nimicesc.

Mencikovski o privi cu ochi holbaţi. În mintea lui păru că se trezeşte bănuiala că Sonia era o femeie diabolică. Misitul scoase un oftat, dar privi cu dragoste la frumoasa revoluţionară.

Fireşte că-i va da cu piciorul, când nu va mai avea nevoie de el. Sonia era o femele care ştia să poruncească. Dar, burtosul nu-şi putea înăbuşi dragostea, cu toate că simţea, că

va deveni sclavul pătimaşei ţigănci.

După un ceas, Nataşa primi preţul de cumpărare al casei. Acum, trebuia să se grăbească, deoarece Sonia pusese condiţia ca fosta proprietară să părăsească palatul cât mai repede cu putinţă.

Dar sărmana prinţesă nici n-ar fi vrut să mai rămână, căci luase hotărârea să locuiască la Virubova, până ce va putea porni spre Siberia.

Nataşa părăsi palatul printr-o uşă dosnică, după ce dăruise o sută de lire celor doi credincioşi servitori…

Neliniştea care pusese stăpânire pe dânsa devenea din ce în ce mai mare, cu cât se apropia de locuinţa Virubovei. Fără să înţeleagă pricina, Nataşa simţea că păşea tot mai anevoie.

Deodată, un tânăr, care venise grăbit din strada laterală, se opri înaintea ei.

— Vreţi să vă duceţi la Virubova, prinţesă? întrebă el, repede, privind cercetător în jurul său.

Nataşa clătină capul în semn de confirmare. Îl cunoştea pe acest tânăr, care îi fusese prezentat sub numele de Timetrius Halbah. Venise din Sudul Rusiei şi, îngrijorat de soarta familiei imperiale, intrase în rândurile monarhiştilor.

— Atunci, depărtaţi-vă imediat, căci Virubova a fost nevoită să fugă. Câţiva dintre noi au căzut în mâinile trimişilor sovietului, care arestează pe toţi aceia care vor să între în casa ei. Din întâmplare, am aflat ceea ce s-a petrecut şi am izbutit să mă salvez.

— Dar nu ştii unde se află Virubova? întrebă Nataşa, cu inima zvâcnind.

— Habar n-am… Urmaţi-mă însă… vom vorbi, în altă parte… Auziţi, vine un automobil din susul străzii… Se pare că iar a fost arestat cineva.

Cei doi intrară într-o casă şi, abia închiseseră uşa, că maşina trecu în goană pe dinaintea lor. Tremurând de spaimă, Nataşa zări prin geam că în automobil se afla bătrânul general, însoţit da câţiva bărbaţi cu mutre întunecate.

— Sărmanul bătrân! murmură ea, înduioşată. Ce o să i se

facă, oare?

— Probabil că va fi dus în fortăreaţa Petru şi Pavel, răspunse Timetrius Halbah. Trebuie să ne obişnuim cu gândul că vom muri pentru cauza noastră.

Cei doi tineri părăsiră casa şi porniră mai departe. După câtva timp, ajunseră într-o piaţă mare, unde un agitator se cocoţase pe capra unei trăsuri şi ţinea o cuvântare, însoţită de gesturi teatrale. Ochii-i scânteiau şi avea un glas foarte puternic. Individul atâta mulţimea împotriva oamenilor avuţi.

Cu braţele ridicate, cu ochii aţintiţi asupra mulţimii omul acesta răcnea din răsputeri, în aplauzele furtunoase ale celor de faţă.

— Unde vreţi să vă duceţi? întrebă tânărul monarhist, adresându-se Nataşei.

Speriată, prinţesa îşi aminti că n-avea niciun adăpost. Însoţitorul ei observă tulburarea ce-o cuprinsese.

— Aveţi încredere în mine, prinţesă, zise el, voi încerca să vă fiu de folos. Poate că izbutesc să intru în legătură cu Virubova şi, atunci, vă voi aduce la cunoştinţă aceasta.

Nataşa nu stătu mult la gânduri. Tânărul acesta era un om în care se putea avea încredere. Aşadar, îi destăinui că rămăsese fără adăpost şi nu ştia încotro să se îndrepte.

Timetrius chibzui câtva timp, apoi se însenină la faţă.

— Am să vă duc la sora mea, zise el, înveselit. Acolo veţi fi în siguranţă. Primiţi? Sunt sigur că n-o să vă pară rău, căci Elena e bunătatea întruchipată. Apoi, se simte foarte singură, deoarece soţul ei e veşnic pe drum.

Rostind ultimele cuvinte, chipul tânărului se posomorî.

Prinţesa nu se lăsă mult rugată şi primi cu recunoştinţă propunerea. Altminteri, încotro ar fi putut să se îndrepte? Se gândi la Vasilieff, dar nu cunoştea nici măcar adresa lui, căci uitase să i-o ceară.

Timetrius îi luă valiza din mâna şi porniră amândoi spre căsuţa bolnavei.

Neva curgea liniştită în albia ei largă. Bărcile care alunecau pe apă erau încărcate cu arme destinate trupelor albe sau roşii. Totul venea din marele oraş; cele două tabere se sfâşiau

între ele, lucrând la marea operă de distrugere, căci numai astfel poate fi numită această înverşunată luptă dintre fraţi.

În cele din urmă, intrară în căsuţa Elenei. Bolnava se simţea ceva mai bine şi şedea într-un jilţ, ţinând copilaşul în braţe.

Nataşa privi cu încredere la tânăra bolnavă. Aceasta, la rândul ei, se simţi atrasă spre nobila femeie. Când îşi strânseră mâinile, amândouă simţiră că o legătură temeinică se închegase între ele.

Tânărul conspirator povesti surorii sale scopul cu care venise prinţesa şi o mare bucurie o cuprinse pe bolnavă la auzul acestei veşti. De acum încolo, avea pe cineva lângă dânsa. Nataşa era şi ea liniştită, deoarece îşi găsise un adăpost, deşi pentru scurtă vreme – căci, nu mai încăpea îndoială că în curând se vor pune în legătură cu Virubova. Şi atunci putea să pornească spre Tobolsk.

66. Când dragostea mijeşte…

Iesta Ulkitzki stătea dus pe gânduri în grădina casei părinteşti, cu bărbia sprijinită în mâini.

Tânărul prinţ se îndrăgostise la nebunie de Irina şi nădăjduia că, cu timpul, va câştiga inima frumoasei fete. Aceasta, însă, nu prea lua în seamă privirile grăitoare pe care i le arunca Iesta. Ba, se ferea chiar să rămână singură cu el.

La un moment dat, tânărul înţelese totul. Devenise cel mai nefericit om de pe pământ, pierduse orice nădejde în viitor. Cântecul voios, care răsunase în inima sa, amuţise deodată; nu rămăsese decât o rană sângerândă, o rană ce nu putea fi tămăduită.

În acea zi, prinţul voia să stea de vorbă cu Irina, voia să-i mărturisească dragostea şi s-o roage să devină soţia lui. Ştiind că frumoasa fată coborâse în grădină, tânărul pornise în căutarea ei. Într-adevăr, Irina se afla într-un tufiş, îndărătul căruia era zidul proprietăţii vecine. Iesta păşi pe alee, fără să facă cel mai mic zgomot, căci voia să se ivească pe neaşteptate înaintea aceleia pe care o iubea cu atâta

înfocare.

Deodată se opri, auzind glasuri omeneşti. Irina nu era singură. Prinţul se încredinţă că Vasilieff se află lângă dânsa.

Tocmai voia să se apropie de cei doi, când auzi rostindu-se numele său. Nu era frumos din partea lui să stea locului, trăgând cu urechea, dar rămăsese atât de zăpăcit, încât îşi dădu seama de necuviinţa lui abia după ce auzise totul.

— Copila mea, ştiu că-l iubeşti cu înflăcărare pe Boris Verodin, zise moşierul. Şi, la urma urmei, de ce n-ar răspunde şi el la dragostea ta? Prinţesa nu mai e în viaţă; fără voia ei, Nataşa ţi-l răpise. Acum, însă, nimic nu-ţi mai stă în cale. De ce nu s-ar schimba în iubire dragostea lui frăţească?

— Ah, bunul meu ocrotitor, suspină Irina. Aş fi cea mai fericită fiinţă de pe pământ, dacă lucrul acesta s-ar putea înfăptui. De ani de zile îl iubesc cu aprindere şi simt că fără el n-aş putea trăi. Cât eram de nenorocită, când a fost deportat în Siberia şi cu câtă bucurie am aflat vestea că a izbutit să evadeze şi era în drum spre casă!

— În orice caz, fii sigură de sprijinul meu, copila mea, zise Vasilieff. Am şi eu aceeaşi dorinţă pe care o nutrea sărmana ta bunică.

Iesta se retrase în odaia lui şi rămase acolo ceasuri întregi, frământat de gânduri negre. Abia după ce se mai linişti puţin, coborî în grădină şi se aşeză pe o bancă, unde rămase cu privirile pierdute în gol. În cele din urmă, luă hotărârea să intre în armata roşie, nădăjduind că prin aceasta va putea să uite dragostea lui nefericită.

Deodată, ridicând capul, îl văzu înaintea lui pe Boris Verodin. Iesta îşi salută prietenul, dar nu astfel cum îl saluta de obicei.

Boris Verodin, care era un prea bun cunoscător de oameni, pentru a nu-şi da seama că o piedică se aşezase între el şi Iesta Ulkitzki, se uită sfredelitor la prietenul său, care nu fu în stare să-i susţină privirea.

— Ce-i cu tine, Iesta? întrebă luntraşul, cuprinzându-i mâinile. Ţi-am făcut vreun rău?

— Nu, n-am nimic împotriva ta.

Totuşi, lui Boris nu-i scăpă durerea care se desprindea din glasul prietenului său.

— Cu acest răspuns nu scapi de mine, zise el. Vreau să aud ce ai împotrivă-mi, căci nu mă ştiu vinovat cu nimic.

Iesta răsufla din greu. Deodată întinse braţele spre celălalt şi exclamă:

— Iartă-mă dacă sunt frământat de gânduri negre.

Boris Verodin clătină capul.

— Irina… nu e sora ta? urmă Iesta.

Revoluţionarul făcu o mutră surprinsă.

— Sora mea? exclamă el. Da, fireşte!… adică nu e sora mea de sânge, însă am crescut împreună. Dar de ce mă întrebi?

Iesta mărturisi totul, fără să se încumete să privească în faţa prietenului său. Pe chipul grav al lui Boris Verodin se ivi un zâmbet. El cuprinse în mâini capul prinţului şi-l privi ţintă în ochi.

— Aşadar, asta te apasă? zise el. Ei, atunci poţi fi liniştit, căci eu nu sunt şi nici nu voi fi vreodată rivalul tău. Dorinţa cea mai arzătoare a răposatei mele mame vitrege era să mă însor cu Irina, însă, chiar dacă soarta n-ar fi fost cu mine atât de neîndurătoare şi n-aş fi iubit şi pierdut pe prinţesa Nataşa de Gogineff, tot n-aş fi putut să îndeplinesc dorinţa bietei oarbe. O iubesc din toată inima, sunt în stare să fac orice pentru dânsa, dar niciodată nu mi-a trecut prin minte că Irina ar putea să fie altceva decât sora mea. Aşa, acum ştii cum stau lucrurile. Dacă vrei să-i vorbesc despre tine, o fac bucuros.

Iesta schimbase feţe-feţe. În cele din urmă, un suspin de uşurare scăpă din pieptul său.

— Totuşi… ea te iubeşte! zise el, apoi, cuprins din nou de îngrijorare.

— Poate că-şi închipuie numai. Irina e fată curajoasă, ea nu se va lăsa doborâtă de această dragoste.

Prinţul cuprinse mâna prietenului său şi o strânse cu căldură.

— Îţi mulţumesc, Boris, şi iartă-mă că am fost supărat pe tine!

Boris Verodin îi strânse şi el mâna, apoi clătină capul şi zise:

— Nu înţeleg ce-o fi cu Vasilieff. Purtarea lui îmi pare din zi în zi mai misterioasă. De ce vrea el, cu tot dinadinsul, să devin soţul Irinei?

Rămase câtva timp pe gânduri, apoi urmă:

— Oamenii din satul meu vorbeau cu respect de dânsul. Se spunea că ajutase mulţi nenorociţi, dar nimeni nu ştia ceva despre el. După cât se pare, tatăl tău îl cunoaşte mai îndeaproape. N-a vorbit niciodată despre el?

— Foarte puţin. Dacă nu mă înşel îi leagă amintiri triste. În orice caz, părintele meu poartă un respect mare acestui om misterios. Cred că odinioară au fost multă vreme împreună.

Boris îşi avea şi el părerile sale. Ştia că Vasilieff se bucura atât de ocrotirea sovietelor cât şi de aceea a guvernului, care, după cum se ştie, cocheta cu fostul regim. Comitetul Central al revoluţionarilor îi eliberase un permis în baza căruia era apărat împotriva oricărei învinuiri sau bănuieli. Dar de partea cui era omul acesta?

Pe zi ce trecea, tânărul se simţea atras spre Vasilieff, din ce în ce mai mult, dar nu izbutise să afle nimic cu privire la trecutul său.

Boris nici nu bănuia, măcar, rolul pe care moşierul îl jucase pe vremea regimului ţarist; el habar n-avea de iţele tăinuite care îl legau de familia imperială; ştia, doar, că omul acesta ciudat era luat în seamă atât de monarhişti cât şi de partizanii noului regim.

În cele din urmă, tânărul alungase aceste gânduri. Vasilieff era prietenul său în adevăratul înţeles al cuvântului. Încolo, putea să facă ce poftea. Vrăjmaşii săi erau şi vrăjmaşii moşierului; acesta îl ura pe Potcikev cu aceeaşi înverşunare ca şi el însuşi.

Şi apoi, ar fi putut găsi oare pentru Irina un ocrotitor mai bun? Nu era dânsa în siguranţă sub scutul lui Vasilieff? Omul acesta era un prieten credincios şi un sfătuitor înţelept. Nici chiar un părinte nu s-ar fi purtat mai frumos cu fiica sa.

Revoluţionarul se hotărî să se folosească de cel dintâi prilej

spre a vorbi Irinei despre nobilul ei ocrotitor. Poate că dânsa ştia mai multe cu privire la Vasilieff, căci rămăsese întotdeauna lângă bătrâna oarbă, pe când el, Boris, dusese o viaţă nestatornică, mai ales în ultimul timp.

— Ei, Iesta, cum rămâne? Vrei să vorbesc cu Irina? întrebă Verodin, adresându-se iar prietenului său.

Prinţul Ulkitzki oftă din adânc şi răspunse:

— Nu, Boris, nu încă. Poate că ar începe să se teamă de mine. Acum mă simt mult mai liniştit, căci ştiu că niciodată nu-ţi va trece prin minte s-o iei de soţie şi o iubeşti doar ca pe o soră.

Boris nu mai auzi ultimele cuvinte, căci toată atenţia îi era îndreptată spre intrarea casei, unde se ivise trupul zvelt al unei femei.

El o văzu coborând încet treptele şi îndreptându-şi paşii spre grădină. Necunoscuta purta uniforma surorilor de caritate.

Boris Verodin privi cu luare aminte chipul străinei, care semăna întrucâtva cu Nataşa. Avea părul negru şi atât de bogat, încât abia încăpea sub boneta ei albă. Faţa ovală, cu trăsături distinse, era gravă şi frumoasă.

Mai ales ochii tinerei femei aminteau lui Boris pe scumpa sa Nataşa. Când iubita lui îl privise astfel, atunci el simţise că cerul se deschide deasupra sa, atunci fericirea lui nu mai cunoscuse margini.

Şi, iarăşi îl copleşi mâhnirea; iarăşi se simţi întristat de moarte. Îşi dădea seama, din ce în ce mai mult, că nu o va uita niciodată pe aceea care îl vrăjise. Icoana ei îl urmărea zi şi noapte, în vis şi când era treaz.

— Vine cineva, şopti dânsul prietenului său.

Iesta întoarse capul, şovăi, apoi alergă în întâmpinarea tinerei femei.

— Tu, Vera, tu, aici? strigă el, plin de bucurie. Nu te-am mai văzut de jumătate de an. Şi ce minunat arăţi! Te-ai făcut de o mie de ori mai frumoasă de cum erai.

Şi începu s-o sărute, până ce tânăra se desprinse, râzând, din îmbrăţişarea lui.

— Ei, Iesta, fii mai potolit, vezi doar că nu suntem singuri! zise ea, îmbujorându-se, în vreme ce ochii-i mari se aţintiră, curioşi, asupra lui Boris Verodin.

Cu o politeţe firească, luntraşul salută pe tânăra soră de caritate.

— Boris Verodin, cu care am fost împreună în Siberia şi a devenit acolo cel mai bun prieten al meu, îl prezentă prinţul. Şi asta, dragul meu Boris, e sora mea, care slujeşte ca soră de caritate în armata generalului Aratcin.

— Am mai auzit de dumneata, domnule Verodin, zise Vera Ulkitzki – fratele meu vorbea întotdeauna plin de entuziasm, despre bunul său prieten.

— Iesta e un tânăr visător şi are multe idealuri, răspunse luntraşul.

Prinţul se uită la el, strălucind de bucurie.

— Fii cuminte, Boris, eu nu sunt singurul care te ridică în slava cerului. Nici nu ştii ce mulţi prieteni ai, zise el.

— Dar duşmanii mei sunt şi mai numeroşi, replică luntraşul, cu amărăciune.

— Mulţi vrăjmaşi, multă cinste, domnule Verodin, interveni tânăra fată.

— Ia spune, Vera, ţi-ai îmbrăţişat părinţii? întrebă Iesta.

— Nu, căci abia acum am sosit. Rămân aici opt zile – atâta am concediu. Deocamdată luptele au încetat, căci Aratcin nu vrea să se facă zadarnice vărsări de sânge. E hotărât să intre în tratative cu duşmanul său. Dar e îndoielnic dacă prinţul Potcikev va primi să stea de vorbă.

— Evenimentele politice îl vor constrânge la asta, zise Boris Verodin, cu însufleţire. Cauza noastră sfântă nu poate fi stăvilită cu ajutorul câtorva mii de soldaţi. Ea a înmugurit şi va da roade minunate.

Tânăra soră de caritate îl privi cu ochii strălucitori. Era şi ea prinţesă şi, întocmai ca Nataşa, se bucurase odinioară de bunăvoinţa împăratului. Toată viaţa ei fusese o adevărată sărbătoare. Apoi, însă, izbucni războiul şi se duse să-şi slujească patria, îndeplinind serviciul de soră de caritate.

În acest timp, începură frământările lăuntrice din Rusia.

Încet, dar, sigur, părerile Verei Ulkitzki se schimbară. Viaţa strălucitoare a nobililor îi apăru în altă lumină.

Văzu mizeria soldaţilor, văzu cum era asuprit poporul. În timp ce prinţii înotau în bogăţie şi belşug, în timp ce dădeau serbări fastuoase, soldaţii flămânzeau pe front şi erau copleşiţi de nevoi.

Inima-i se umplu de indignare şi, încetul cu încetul, tânăra începu să urască pe nobili şi deveni ocrotitoarea celor năpăstuiţi.

Părinţii ei văzură cu groază că copila lor se depărtează de ei şi că se înflăcăra pentru acelaşi ideal cu şi fiul lor, care trecuse de partea noilor învăţături. Dar ei nu puteau să schimbe nimic, cu atât mai mult cu cât în sinea lor încuviinţau idealul celor doi copii.

Conducătorii imperiului rusesc păcătuiseră mult împotriva poporului, dar păcatele lor aveau să fie ispăşite tot de cei oropsiţi, căci ei trebuiau să sufere urmările groaznice ale revoluţiei.

Vera Ulkitzki întinse mâna tânărului revoluţionar.

— Să ne înfrăţim pentru binele şi liberarea patriei noastre, domnule Verodin! zise ea.

Boris îi cuprinse mâna şi o duse la buze, închise ochii şi un fior îi străbătu trupul, gândindu-se la sărmana lui iubită, care îşi găsise o moarte atât de tragică.

Vera băgă de seamă tulburarea luntraşului şi, fericită, închise şi ea ochii pentru o clipă. Dânsa nu iubise niciodată, inima ei nu fusese încă atinsă de văpaia dragostei. Niciun bărbat n-avusese vreo înrâurire asupra ei.

Acum, însă, sângele începu să-i clocotească în vine, pieptu-i zvâcnea cu putere şi, un strigăt de bucurie era cât p-aci să-i scape de pe buze.

— Ce faci, domnule Verodin? zise ea, roşind uşor. Suntem tovarăşi doar… Vrei să-mi spui, tovarăşă” sau „soră”?

— Da, răspunse luntraşul, cu o privire care pătrunse până în adâncul sufletului ei, te voi numi „sora Vera”, iar eu sunt pentru dumneata „fratele Boris”.

Legătura de prietenie fusese pecetluită.

În acest timp, Iesta Ulkitzki era frământăm de gânduri. Durerea lui începu să se irosească şi soarele dragostei răsări din nou. Dacă voinicul luntraş se îndrăgostea de Vera, dacă se lăsa vrăjit de drăgălaşa prinţesă, atunci Irina –, minunata floare de pe malul Volgăi – va fi nevoită să renunţe la iubirea ei şi nu era cu neputinţă ca, mai târziu, năzuinţele lui să se înfăptuiască.

67. O crimă înfiorătoare

Elena şi Nataşa duceau o viaţă modestă, dar liniştită. Ecoul revoluţiei nu pătrunsese încă în străduţa lăturalnică, unde se afla locuinţa bolnavei. În grădina mare din jurul casei, fructele atârnau pe ramuri, cu toate că venise toamna. Nimeni nu se gândise încă să cerceteze această uliţă şi să tulbure pacea celor două femei.

Razele soarelui scăldau minunata grădină, în mijlocul căreia căsuţa părea o adevărată podoabă. În ziua următoare vizitei lui Potcikev, tânăra bolnavă primi o scrisoare, pe care o deschise tremurând, căci recunoscuse scrisul soţului ei.

Elena presimţea că se întâmplase ceva neplăcut – şi nu se înşelase deloc.

Întristată de moarte, biata femeie parcurse cele câteva rânduri. Apoi, scoase un strigăt de durere, i se întunecă înaintea ochilor şi se prăbuşi în perne.

Nataşa, care tocmai se afla în odaie, fu cuprinsă de spaimă. Ea se apropie de patul bolnavei, îi puse o pernă sub cap şi-i dădu să bea o doctorie întăritoare. Apoi începu s-o mângâie, plină de dragoste.

Deodată privirile Nataşei căzură asupra scrisorii, care se afla pe podea. Rămase câteva clipe şovăitoare, apoi ridică hârtia şi citi:

„Iubito! Trebuie să plec imediat. Iartă-mă, că nu pot să te văd.

Rămân al tău, Nicolai”.

Privirile Nataşei rămaseră aţintite pe bilet. Scrisul îi era

cunoscut. Unde îl mai văzuse oare?

Un gând îi fulgeră deodată prin minte: era scrierea prinţului Potcikev. Da, când locuia la castelul de vară, cu părintele ei, primise adesea scrisori din partea lui Potcikev.

Tânăra prinţesă lăsă hârtia să-i cadă din mâini, căci avea impresia că atingerea acesteia îi arde degetele. Apoi, se ocupă iarăşi de bolnavă, care părea atât de nefericită.

După puţin timp, Elena deschise ochii. Lacrimi îi atârnau de gene. Nataşa îi cuprinse mâna şi o strânse cu căldură.

— Nu pune la inimă, zise ea. Soţul dumitale o fi fost nevoit să procedeze astfel. Fără îndoială că data viitoare, când va veni iarăşi, va rămâne mai multă vreme.

Elena suspină.

— Aşa a făcut întotdeauna, murmură ea, copleşită de mâhnire. Doar în cele dintâi patru săptămâni am fost fericită cu el. Pe atunci, locuiam în apropiere de Kiev, într-o casă frumoasă, scăldată în soare. Nicolai venea la mine în fiecare zi. Apoi a plecat într-o călătorie lungă, astfel că am rămas singură multă vreme. Mai târziu m-a adus la Petersburg, sub cuvânt că aici aş fi mai la adăpost. Ah, dacă ai şti ce greu am dus-o! Tânjeam veşnic de dorul lui. El, însă, m-a neglijat cu totul. În cele din urmă, am început să mă îndoiesc asupra afacerilor sale. E întotdeauna misterios şi nu vrea nici măcar să facă cunoştinţă cu fratele meu.

Nataşa deveni din ce în ce mai neliniştită. Avea simţământul că o mare primejdie o ameninţa.

— Pe soţul dumitale… fi cheamă Nicolai? întrebă ea, deodată.

Elena încuviinţă din cap.

— Şi mai cum? urmă Nataşa.

— Nicolai Rotberg. Soţul meu e negustor şi face călătorii prin Asia. Ba, a ajuns chiar şi în Egipt.

Nataşa începu iar să şovăie. Suspinul de uşurare care sta să-i scape din piept, deveni greu, apăsător.

— Cum, soţul dumitale a fost şi în Egipt? întrebă ea. Când… când s-a întâmplat asta?

— Înainte de război.

Prinţesa rămase cu privirea pierdută în gol. Ce însemnau, oare, aceste asemănări ciudate?

Şi prinţul Potcikev fusese în Egipt. Bătrânul ei tată îi vorbise de asta. Scrisul era acelaşi, iar prenumele celor doi bărbaţi se potriveau.

O mare nelinişte pusese stăpânire pe inima ei. Încercă s-o alunge, dar nu izbuti. Ciudatele întâmplări o preocupau necontenit.

— Desigur că soţul dumitale e un bărbat frumos? întrebă ea, mai departe.

Elena clătină capul, cu mândrie.

— Da, e foarte frumos. Îmi închipui că femeile se dau în vânt după el.

— Nu cumva… ai vreo fotografie de-a lui? îngână prinţesa.

— Fireşte că am. Se află colo, pe măsuţa din colţ. Încredinţează-te că… ah, nu mai e acolo? se întrerupse bolnava. Cine o fi luat-o?

Cu toate împotrivirile Nataşei, tânăra femeie coborî din pat şi începu să caute fotografia. Scotoci toată încăperea, dar nu izbuti să dea de ea.

— Şi când te gândeşti că ieri mai era la locul ei! zise dânsa. Unde o fi pierit? Să fi avut cineva vreun interes să şi-o însuşească?

— A mai fost cineva pe aici? întrebă Nataşa, îngrijorată.

Acum începuse să-i pară rău că prin întrebarea ei pricinuise bolnavei o tulburare atât de mare.

— Numai fratele meu şi Nicolai, încolo n-a mai fost nimeni… A, stai, m-a vizitat şi o prietenă, sora Vera. În primii ani ai războiului am lucrat împreună într-un spital unde am văzut multe suferinţe. Din păcate, Vera s-a abătut mult din drumul ei, căci a intrat în rândurile revoluţionarilor. Acum e tot soră de caritate, dar în armata roşie.

— Altcineva n-a mai fost? urmă Nataşa, care nu ascultase decât pe jumătate lămuririle bolnavei.

— Nu, draga mea.

— Ciudat, murmură tânăra, dusă pe gânduri. Când va veni fratele dumitale vom vorbi cu el despre asta. Poate că va

izbuti să dezlege taina.

Elena dădu din cap, cu gândurile departe. Nu-şi putea lămuri dispariţia fotografiei, lucru care i se părea din ce în ce mai misterios.

Peste câteva zile, Nataşa, spuse că ar vrea să iasă la plimbare cu copilul, căci vremea era minunată.

Tânăra mamă fu nespus de bucuroasă.

— Cum, vrei să faci asta? întrebă ea.

— Fireşte, răspunse prinţesa. Ce-i drept, suntem în plină revoluţie şi noaptea trecută s-au auzit multe împuşcături, totuşi în timpul zilei nu ni se poate întâmpla nimic.

Elena îşi îmbrăcă repede copilaşul, apoi Nataşa porni spre ţărmul Nevei, de unde priveliştea era minunată. După puţin timp ajunse acolo şi se aşeză pe o bancă.

Pe malul celălalt se zăreau mulţi oameni. Străzile deveneau mai însufleţite pe zi ce trecea. Soldaţii se înapoiau de pe front, căci viaţa în tranşee li se părea din ce în ce mai nesuferită. Zeci şi sute de mii se adunau în Petrograd şi Moscova, umblând haimana pe străzi.

Nataşa rămase vreun ceas la locul ei, în timp ce copilaşul dormea liniştit în cărucior. În cele din urmă, se ridică, pregătindu-se să pornească spre casă.

Mâhnirea o copleşise din nou, gândindu-se la viitor. Dacă nu reuşea să pătrundă până la familia imperială şi izbucnea cea de a doua revoluţie? Cine avea s-o ocrotească? Unde putea găsi un adăpost? Iubitul ei ar fi ştiut s-o apere, căci el era cutezător şi puternic. Dar cine ştie unde îi zăceau oasele?

Prinţesa simţea că o aştepta o viaţă plină de suferinţe. Şi, în acelaşi timp, trebuia să fie cu ochii în patru ca să nu cadă în mâinile omului acela înfiorător, care era soţul ei.

Nataşa voia tocmai să se depărteze şi să citească într-o stradă, când din partea opusă se apropie o maşină. Tânăra se retrase cu căruciorul spre zidul unei case. În automobil se aflau trei persoane: doi bărbaţi şi o femeie. Aceasta purta uniforma surorilor de caritate din crucea roşie. Unul din bărbaţi era înalt şi chipeş. Vorbea cu însoţitoarea lor, pe când celălalt privea visător spre malul înverzit al Nevei.

Prinţesa păli şi se încleştă de mânerul căruciorului. Ochii ei minunaţi oglindeau groaza care o cuprinsese. Bărbatul întoarse capul spre dânsa, dar privirile sale alunecară nepăsătoare peste Nataşa, care se lipise de zidul casei.

După o clipă, maşina trecuse, lăsând în urmă doar un nor de praf.

Prinţesa duse mâna la frunte. Ce fusese asta? O nălucire a minţii ei înfierbântate?

Nu cumva bărbatul acela cu ochi albaştri era iubitul ei, Boris? N-o recunoscuse, sau nu mai voia să ştie de dânsa? Şi cine era frumoasa soră de caritate, care se afla alături de el?

Biata Nataşa! Nu găsi răspuns la niciuna din aceste întrebări; era sortită să trăiască chinuită de nesiguranţă, frământată de deznădejde.

Cu o resemnare dureroasă, nefericita fată se obişnuise cu gândul că iubitul ei îşi găsise moartea în valurile Volgăi, şi, deodată, fantoma lui Boris se ivise înaintea ei.

— Dumnezeule, scapă-mă de chinuri! se rugă dânsa, cu glas sfâşietor. Îţi voi sluji toată viaţa, dacă-mi risipeşti îndoiala, dacă trimiţi o rază de lumină în mintea mea întunecată... Doamne, fă-mă să înţeleg: mi-am văzut iubitul, sau a fost numai o amăgire?

Dar rugămintea nu-i fu împlinită. Porni spre casă, frământată de îndoială. Numai cu greu izbuti să se mai liniştească.

Păşind în căsuţa bolnavei, o găsi pe aceasta dormind. Roşeaţa uşoară de pe obrajii ei era o dovadă a bolii care măcina trupul nenorocitei.

Elena nu mai avea mult de trăit; soţul ei, care se purtase atât de crud cu dânsa, va scăpa de ea.

Aşa e viaţa. Numai cei dornici de plăceri pot fi mulţumiţi. Aceştia uită repede şi nu se sinchisesc de nimic, nici chiar dacă trec peste cadavre. De ce se căsătorise Elena cu omul acesta? Sărmana femeie îl iubea cu patimă şi ar fi fost gata să moară pentru dânsul. Zi şi noapte îl aştepta cu nerăbdare şi tânjea de dorul lui; iar el?

Nataşa oftă. Nu cunoştea nimic din trecutul acestui

negustor misterios, care avea atâtea asemănări cu un bărbat de care ea se temea: prinţul Nicolai Potcikev.

În a cea noapte, prinţesa avusese un somn neliniştit. Faptele petrecute în timpul zilei o tulburaseră nespus de mult. Uneori era gata să creadă că acela pe care îl văzuse era iubitul ei, apoi însă un glas lăuntric alunga această bănuială.

Micuţul dormea lângă mama lui, care era cufundată într-un somn adânc şi binefăcător. Razele lunii străbăteau prin jaluzele şi aruncau o lumină palidă pe chipul bolnavei.

Deodată se auzi un zgomot afară.

Ce să fie asta? Cine se strecura, cu paşi de pisică, pe poteca ce ducea de la poartă? Cine era necunoscutul care se îndrepta spre căsuţă, cu gulerul hainei ridicat?

Străinul se opri şi trase cu urechea. Un zâmbet diabolic se ivi pe chipul său, în care luceau doi ochi negri, străpungători. Apoi, scoase o cheie din buzunarul hainei şi o vârî în broască încetişor. Fără să facă cel mai mic zgomot, nocturnul vizitator deschise uşa căsuţei.

Totuşi, cineva auzise zgomotul paşilor săi. Era Nataşa, care stătea cu atenţia încordată. Ea se ridică încetişor, porni spre uşă şi împinse zăvorul, căci avea impresia că cineva se apropia de odaia lor. Deodată clanţa fu apăsată din afară.

În sfârşit paşii porniră mai departe. Prinţesa începu să tremure de teamă. Cine şi ce căuta aici, la ora asta târzie din noapte?

Avu destulă prezenţă de spirit să tragă şi zăvorul celeilalte uşi, care dădea în camera unde se afla bolnava şi copilaşul ei. Totuşi, frământată de nelinişte, Nataşa lipi urechea de tăblia uşii.

Deodată se auzi un ţipăt.

— Nicolai, mai eşti aici? strigă Elena, plină de bucurie.

— Slavă Domnului! murmură prinţesa, răsuflând uşurată.

Cum fusese în stare să nutrească aceste gânduri? Totul era atât de firesc, doar. Nicolai Rotberg, voise să facă soţiei sale o bucurie, pe neaşteptate. Poate că nici nu plecase din oraş sau se şi înapoiase?

În orice caz, cam aşa ceva trebuia să fie.

Nataşa se bucura din inimă, căci era nespus de dureros să vezi mereu chipul trist al bolnavei şi să-i auzi suspinele deznădăjduite. Prinţesa ar fi dat mult să facă cunoştinţa acestui bărbat, care avea atâtea asemănări cu Potcikev. Dar îşi dădu seama că lucrul nu era cu putinţă acum, în toiul nopţii, astfel că se culcă fără grijă şi, în curând, aţipi.

Deodată, fu trezită de un strigăt. Trase cu urechea câtva timp, apoi un alt ţipăt, ascuţit, sfâşie tăcerea nopţii şi un zgomot puternic se produse îndărătul uşii.

Nataşa nu se mai putu stăpâni. Grija şi neliniştea îi alungară teama, astfel că porni hotărâtă spre uşă şi o deschise cu violenţă. Un văl de lumină o izbi în faţă. Deasupra trupului scăldat în sânge, al sărmanei bolnave, se plecase un bărbat cu chip înfiorător. În aceasta clipă, necunoscutul se ridică cu pumnii încleştaţi, gata să se năpustească asupra Nataşei.

Privirile lor se întâlniră. Deodată, bărbatul se dădu înapoi, înspăimântat.

— Fugi, fugi… nu vreau să te mai văd! strigă el.

— Ucigaşule!

Cuvântul sfâşie tăcerea înfiorătoare şi se răsfrânse de pereţii odăii.

Dar Nataşa se încrezuse prea mult în puterile ei. În timp ce o uşă fu trântită cu putere, sărmana prinţesă se prăbuşi la pământ fără cunoştinţă.

68. Soarta familiei imperiale

Sovietul ţinea iarăşi una din şedinţele sale furtunoase. Reprezentanţii oraşului Tobolsk din Siberia şi delegaţii soldaţilor însărcinaţi cu paza familiei imperiale, sosiseră la Petrograd spre a-şi da raportul.

— Tovarăşe Polinici, ce ai de zis împotriva comisiei de supraveghere a familiei Romanov? întrebă preşedintele adunării.

În sală se produse o tăcere desăvârşită.

— Sunt multe nemulţumiri, tovarăşe, răspunse celălalt,

posomorât. Am aflat că în fiecare noapte mari serbări au loc în casa guvernatorului, unde locuieşte Romanov. Ştim că mari cantităţi de vin şi şampanie au fost aduse acolo. Nicolai Romanov se îmbată adesea. Pe masa prizonierului sunt înşirate toate bunătăţile, în timp ce ţăranii şi tovarăşii din Tobolsk se hrănesc cu carne de câine. Colonelul, pe care l-aţi trimis la Petrograd, nu e un temnicer, ci un adevărat prieten supus al fostului Ţar. Romanovii pot vorbi cu oricine. Episcopul din Tobolsk vine la el oricând e chemat, prizonierii sunt în legătură şi cu fiica lui Rasputin. În casa guvernatorului domneşte mereu cea mai bună dispoziţie; se cântă, se dansează şi-şi bat joc de guvernul din Petrograd. Tovarăşi, spuneţi-mi şi mie, ce-i trebuie prizonierului atâţia servitori? Autorităţile din Tobolsk nu vor să ne recunoască dreptul de a cerceta cele ce se petrec în casa guvernatorului. Din păcate, puterea noastră nu e prea mare, căci n-avem decât sprijinul soldaţilor şi al ţăranilor, astfel că suntem nevoiţi să ne supunem. În afară de acestea, s-a zvonit că în săptămânile viitoare se vor face încercări pentru eliberarea prizonierilor. E îndoielnic dacă garda îşi va face datoria. Desigur că se vor făgădui soldaţilor mari sume de bani, căci Romanovii sunt nespus de bogaţi. Depunerilor lor la băncile din străinătate ating sume enorme. Prin urmare, cerem ca prizonierii să ducă un trai modest, să li se interzică consumarea alcoolului, să concedieze o parte din servitori şi slujbele religioase să le facă acasă la ei. Înainte de toate, însă, cerem ca sovietul să aibă dreptul de a controla măsurile luate de guvern. De asemenea, suntem de părere că actualul comisar însărcinat cu supravegherea prizonierilor, trebuie rechemat, deoarece e în relaţii prea bune cu comandantul gărzii imperiale. Cerem ca în locul său să fie numit un om destoinic, care să execute măsurile luate de popor. Nu mai avem nicio încredere în guvern.

O larmă de nedescris se produse. Cei de faţă încuviinţară zgomotos spusele delegatului.

— Jos Romanovii! Jos tiranul! răcniră ei.

Apoi, se dădu cuvântul celuilalt delegat, care întări

informaţiile tovarăşului său.

În cele din urmă, vorbi reprezentantul trupei însărcinate cu paza prizonierilor. Acesta se plânse împotriva bunelor relaţii pe care fostul Ţar le întreţinea cu comandantul lor şi mai ales cu ofiţerii din gardă şi trimişii sovietului din Petrograd. Se constatase că aceşti oameni luaseră parte la serbările şi ospeţele date de fostul împărat.

Urmară dezbateri furtunoase. Înainte de toate trebuia hotărât un alt delegat al sovietului din capitală. Dar alegerea era grea.

Deodată se auzi un nume. Cei de faţă ciuliră urechile; numele fu repetat de zeci de guri. O femeie îl rostise. Era îmbrăcată foarte ciudat: pe jumătate ca o tătăroaică, pe jumătate ca o doamnă din lumea mare. Ochii-i păreau doi cărbuni aprinşi, iar faţa de o frumuseţe sălbatică, era cam oacheşă.

— Da, alegeţi pe Boris Verodin! strigă ea. El ştie cum să se poarte cu nobilii şi, afară de asta, e foarte credincios sovietului.

Tânărul luntraş încruntă fruntea. O cunoştea pe aceea care propusese alegerea lui. Era Sonia Petrovici. Dar simţise şi tonul batjocoritor care se desprindea din cuvintele ei. Păreau o ameninţare.

Boris Verodin nu voia să primească această misiune neplăcută şi ar fi dat mult să fie lăsat în pace. Aţinti o privire sfredelitoare spre frumoasa ţigancă şi păru să-i citească pe faţă dorinţele care o frământau. În acelaşi timp, tânărul ştia ca dânsa nu-şi va atinge ţinta niciodată. Cu toate acestea Sonia îi insufla respect. Nu se putea tăgădui că era o femeie foarte energică, de vreme ce abia înainte cu câteva săptămâni mai spăla vasele în satul ei, iar acum era delegata sovietului.

Luntraşul încercă să refuze însărcinarea dată, însă toate sforţările sale rămaseră fără folos. În cele din urmă, fu nevoit să-şi ia obligaţia de a pleca spre Tobolsk, în calitate de comisar al sovietului din Petrograd, trebuind să supravegheze paza fostei familii imperiale.

Luntraşul nu-l iubea pe fostul Ţar şi-l dispreţuia ca om, dar, pe de altă parte, avea un caracter prea nobil ca să poată dori răul cuiva şi, mai ales, aceluia care fusese deasupra tuturor. Acum, când Ţarul nu mai era pe tron, tânărul ar fi vrut ca Romanovii să fie lăsaţi să trăiască într-un loc retras, în linişte şi pace. Dar sovietul hotărâse astfel şi toţi trebuiau să se supună.

După ce se închise şedinţa, Sonia Petrovici se apropie de chipeşul revoluţionar.

— Ei, ai văzut? zise ea, aruncându-i priviri ademenitoare. N-aveam eu dreptate când spuneam că te pricepi să-i păzeşti pe nobili?

Boris o privi încruntat.

— Ce vrei de la mine? întrebă el răstit.

— N-ar trebui să mă iei atât de repede, Boris Verodin. Ştii doar că eşti în mâna mea şi mai ştii că cunosc chestia cu prinţesa. Dacă s-ar afla aici în soviet sau în Comitetul Central, atunci… n-o să-ţi meargă tocmai bine.

— În cazul ăsta, n-ai decât să mă denunţi, zise Boris, cu dispreţ. Nu vreau să rămân la cheremul bunăvoinţei tale. Poate că mă voi duce eu însumi şi voi mărturisi totul.

Apoi, adăugă, îndurerat:

— De altfel, dorinţa, ta, de a vedea curgând sângele nobililor şi mai ales acela ai Nataşei, este satisfăcută.. Sărmana prinţesă… nu mai e… în viaţă.

Sonia Petrovici ciuli urechile.

Voia, tocmai, să-l învinuiască de trădare, însă expresia feţei şi tonul glasului său o făcură să şovăie.

— Carevasăzică prinţesa e moartă? făcu ea. Ei, asta s-o spui altuia, nu mie.

Luntraşul ridică din umeri, nepăsător.

— Crezi sau nu, mi-e tot una. Nataşa şi-a găsit moartea în valurile Volgăi. Barca în care ne aflam a fost sfărâmată şi nenorocita prinţesă a pierit în apă sub ochii mei… Ei, acum poate că ai să-mi dai mai multă crezare?

Sonia Petrovici nu se mai îndoi că Boris era încredinţat de moartea iubitei sale. Desigur că prinţesa fusese salvată printr-

o minune. Dar, pătimaşa revoluţionară se feri să destăinuiască tânărului că se întâlnise cu Nataşa înainte cu câteva zile şi cumpărase palatul de la ea.

— De ce eşti atât de pornit împotriva mea? întrebă dânsa, privindu-l cu dragoste. Am să te însoţesc până la Tobolsk, vreau să cunosc şi eu Siberia.

— Trebuie să-mi duc misiunea la îndeplinire şi nimic mai mult, răspunse Boris, tăios.

— De ce nu vrei să mă iei şi pe mine? se rugă ea.

Şi, apropiindu-se de urechea lui, urmă în şoaptă:

— Boris, sunt bogată... am foarte mulţi bani... cu ajutorul meu vei deveni om mare.

Luntraşul rămase uimit. Zărise cerceii şi colierul şi-şi dădu seama că aceste giuvaeruri reprezentau o adevărată avere. Cum ajunsese Sonia la ele?

— Ei, ce bogăţii poţi avea tu! făcu Boris în bătaie ide joc.

Tânăra luă o ţinută mândră.

— Dacă îmi făgăduieşti că nu mă vei părăsi niciodată, atunci îţi dovedesc că te pot face atât bogat încât să duci o viaţă de boier.

Luntraşul îi întoarse spatele.

— Îmi bat joc de toate nălucirile tale, zise el. Şi chiar dacă ar fi ceva adevărat din toate câte spui, încă nu mă las ademenit. Eu nu pot fi cumpărat cu bani, ţine minte asta!

Şi, nici nu se mai sinchisi de dânsa, căci tocmai în acea clipă Iesta şi sora lui se apropiară de el. Sonia îl învălui într-o privire plină de ură.

— Nerodule! scrâşni dânsa. Poate că, o dată şi o dată, ai să-mi cerşeşti dragostea!

Izbucni într-un râs sălbatic şi se depărtă.

Vera Ulkitzki o urmări cu privirea şi inima începu să-i bată năvalnic. Ce-i păsa ei de această femeie frumoasă? Şi, totuşi nu putu să-şi stăpânească un simţământ de ură împotriva ţigăncii. În această clipă, tânăra soră de caritate înţelese ce înseamnă gelozia.

— Te felicit pentru misiunea ce ţi-a fost încredinţată, zise prinţul, adresându-se prietenului său.

Boris Verodin făcu un gest de împotrivire.

— Aş fi fost mai bucuros să rămân aici sau să întreprind altceva. Asemenea slujbe nu prea sunt pe placul meu.

— Dar cine e femeia asta frumoasă şi plină de foc? întrebă Iesta, arătând spre Sonia, care se depărta.

— Suntem din acelaşi sat. După cât se pare, o să ajungă departe.

Prinţul nu mai puse alte întrebări. Voise doar să-şi liniştească sora, căci văzuse tulburarea ce-o cuprinsese, în timp ce Boris stătea de vorbă cu Sonia Petrovici.

— Am tocmit o maşină, care să vină să ne ia, zise Iesta, voios. Nu mai rămânem multe zile împreună şi, apoi, toamna se apropie cu paşi repezi. Vreţi să facem cu toţii o mică plimbare? După aceea, ne ducem să-l luăm pe Vasilieff şi pe Irina.

Boris încuviinţă. Deocamdată, însă, mai avea ceva de vorbit cu membrii Comitetului Central. Tânărul luntraş se cam simţea tulburat, gândindu-se la această convorbire. Ştia că era nevoie de oameni care să „lucreze" fără cruţare. Comitetul Central nu prea ţinea seamă de legi; ba, mai mult, lua măsuri împotriva lor.

Îşi luă rămas bun de la Iesta şi sora lui, cu care urma să se întâlnească peste un sfert de ceas, apoi urcă treptele care duceau la sediul Comitetului Central al revoluţionarilor. Cu inima zvâcnind, Boris păşi pragul încăperii.

Preşedintele Comitetului era un oarecare Burachin, un om cu voinţă de fier. În aceeaşi odaie se mai aflau vreo şase bărbaţi. Demnitatea şi atribuţiile lor erau înşirate pe câte o placardă, care atârna de perete în dreptul fiecăruia. Pe masă se aflau mai multe revolvere şi câteva grenade.

— Ia loc, tovarăşe Verodin! zise preşedintele. Nu prea am multe de spus. Ştim că în curând vei porni spre Tobolsk, unde vei supraveghea paza lui Nicolai Romanov şi a familiei sale. E o misiune de încredere şi nădăjduim că o vei duce la îndeplinire spre mulţumirea noastră. Dar, înainte de asta mai avem o mică însărcinare pentru tine, care însă nu trebuie să ajungă la urechile celorlalţi. Vei ademeni într-o cursă pe

prinţul Potcikev şi-l vei ucide. Cu toate că, în mod oficial, comandantul trupelor nu se află în oraş, ştim totuşi că se aţine pe aici şi-l urmărim pas cu pas. Eşti gata să îndeplineşti porunca Comitetului?

Un „Nu!” hotărât, făcu pe ceilalţi să ridice privirile.

— Cum, te împotriveşti, tovarăşe Verodin? întrebă preşedintele. Ce vrei să spui cu asta? Nu eşti, oare, cel mai înverşunat duşman al prinţului Potcikev?

Boris Verodin nu-şi pierdu cumpătul. Lăsă pe celălalt să vorbească, apoi răspunse:

— Nu pot tăgădui că sunt vrăjmaşul prinţului, dar refuz să-l ucid. Vreau să-l prind şi să-l aduc înaintea Comitetului, care îl va judeca şi-i va da putinţa să se dezvinovăţească.

Membrii Comitetului Central se apropiară şi vorbiră în şoaptă. După puţin timp, fiecare îşi reluă locul şi preşedintele spuse că erau de acord cu propunerea lui Boris. Poate că se gândeau că, după ce prinţul va fi în mâinile lor, îl vor face să dispară, fără multă vorbă.

Boris Verodin trebuia să-şi aleagă singur pe aceia care să-l ajute în întreprinderea lui şi pentru aceasta i se dădură adresele câtorva revoluţionari.

Tânărul păşi în stradă, frământat de griji. Trebuia să devină un ucigaş? Da, asta i se ceruse.

Chipeşul luntraş îşi dădu seama de urmările groaznice ale revoluţiei, care cerea jertfe nenumărate; oamenii nu puteau rămâne la idealurile lor, simţeau nevoia să vadă sânge. Mijloacele folosite de un partid, erau întrebuinţate şi de celălalt. Cu toţii urmăreau distrugerea, pe orice căi, a vrăjmaşilor lor – iar această stare de lucruri avea să ducă la nimicirea ţării. Izbânda trebuia să fie de partea acelora care erau mai dibaci şi, în acelaşi timp, mai lipsiţi de scrupule şi mai cruzi.

Fratele şi sora îl întâmpinară cu bucurie. Luntraşul răsuflă din adânc şi aţinti o privire caldă asupra frumoasei surori de caritate, care plecă ochii, încurcată.

Apoi, cei trei prieteni urcară în automobil, dar mâhnirea urmă să sălăşluiască în sufletul lui Boris Verodin.

Nu, nicio femeie nu putea s-o înlocuiască pe scumpa lui Nataşa; ea avea să trăiască veşnic în inima lui. Acolo îi ridicase un altar, înaintea căruia va îngenunchea cu evlavie.

Soarele strălucea pe cer. În jurul lor se desfăşura viaţa agitată a revoluţiei.

Vasilieff luase şi el parte la şedinţa sovietului. Misteriosul bărbat avea intrare şi acolo.

În timp ce Boris Verodin se depărtase, moşierul mai rămase în sală, ascultând cuvântările oratorilor.

Deodată, un tânăr cu părul lung şi chip de pustnic, se urcă la tribună şi începu să vorbească despre conspiraţiile puse la cale de monarhişti. Susţinu cu tărie că, în diferite locuri, luaseră naştere organizaţii care urmăreau eliberarea Ţarului şi a familiei sale, adunându-se în acest scop sume mari de bani. Sediul acestor organizaţii ar fi în casa unei oarecare Virubova, care înainte vreme fusese favorita Ţarinei.

— La spânzurătoare cu ea! răcni mulţimea.

Oratorul rugă să se facă linişte şi vorbi mai departe, arătând că toate încercările monarhiştilor vor rămâne zadarnice. Totuşi, sovietul trebuia să taie pofta Virubovei de a mai pune la cale asemenea uneltiri. În acest scop, fosta favorită trebuia întemniţată în fortăreaţa Petru şi Pavel şi ţinută acolo, până ce se va hotărî soarta familiei imperiale.

Adunarea încuviinţă această propunere şi începu să discute amănuntele ei. Se aminti, printre altele, că guvernul va protesta împotriva acestei măsuri.

— Guvernul trebuie să fie bucuros că ne mulţumim doar cu arestarea Virubovei, strigă batjocoritor, tânărul revoluţionar.

Nimeni nu luă în seamă plecarea grăbită a lui Vasilieff. Acesta coborî repede scara şi, ajungând în stradă, privi în jurul lui, căutând o trăsură.

Deodată, un automobil se ivi din susul străzii. Moşierul îl opri, şi dădu şoferului adresa unei străzi din apropierea locuinţei Virubovei.

După puţin timp ajunse şi folosindu-se de o intrare aflată pe o uliţă dosnică, Vasilieff se furişă în casa fostei favorite şi păşi

în odaia acesteia, fără să se anunţe.

— Fiţi repede gata! zise el, poruncitor. Nu e timp de pierdut, zbirii se pot ivi dintr-o clipă într-alta. Vor să vă aresteze.

Virubova îl privi speriată.

— De unde ştiţi asta? întrebă ea. Ah, trebuie să mă pregătesc, doar!

Moşierul clătină capul, zâmbind.

— Femeile nu se lasă de-ale lor. Abia când o să vă pomeniţi în fortăreaţa Petru şi Pavel, o să vă daţi seamă că n-aveţi nevoie de dichisuri.

Virubova adună în grabă câteva mărunţişuri, le aruncă, strânse altele şi, în cele din urmă, nu luă nimic. Plângând, fosta favorită a Ţarinei părăsi încăperea împreună cu Vasilieff.

— Trebuie să-i înştiinţăm repede pe ceilalţi, altminteri cad în mâinile zbirilor, zise acesta.

Totuşi câţiva conspiratori care nu putuseră fi preveniţi fură arestaţi. După un sfert de ceas, revoluţionarii se iviră în casa Virubovei şi scotociră pretutindeni, dar în zadar. Fosta favorită dispăruse.

În acest timp, Boris Verodin şi prietenii săi se îndreptau cu maşina spre ţărmul Nevei. Tânărul luntraş era foarte trist. Apropierea fluviului îi amintea de măreaţa Volgă, în valurile căreia pierise iubita sa.

Privi grav la însoţitoarea lui.

Va putea ea, oare, s-o înlocuiască pe Nataşa? se întrebă el.

Nefericitul revoluţionar nici nu bănuia măcar, că făptura care se lipise de zid era scumpa lui iubită. Nu bănuia că în acea clipă pricinuise o rană adâncă în inima unei femei.

69. Presimţiri negre

În şedinţa de noapte a guvernului, Kerenski puse chestiunea dacă n-ar fi bine să se ofere dictatura prinţului Potcikev.

Preşedintele nu tăgădui că aceasta era o măsură disperată.

Dacă planul izbutea, atunci monarhia era restabilită, iar răscoala înăbuşită în sânge. Toţi agitatorii şi conducătorii revoluţionari aveau să fie arestaţi şi împuşcaţi, în timp de douăzeci şi patru de ceasuri. Trupele prinţului Potcikev trebuiau să intre cu forţa în capitală şi să ocupe cazărmile care se aflau în stăpânirea soldaţilor roşii.

Dacă guvernul punea mâna pe capii revoluţiei, atunci restul venea de la sine căci, rămânând fără conducători, revoluţionarii puteau fi potoliţi foarte lesne.

Membrii guvernului ascultară în tăcere expunerea lui Kerenski. Când acesta sfârşi, proteste violente se ridicară de pretutindeni. Poate că miniştrii ar fi primit propunerea făcută, dacă prinţul s-ar fi bucurat de mai multe simpatii. Dar Potcikev era foarte urât de ceilalţi, din pricina nestatorniciei, cruzimii şi vicleniei sale. Afară de asta, câţiva membri ai guvernului erau încredinţaţi că această măsură n-avea niciun rost acum, după ce revoluţia luase proporţii atât de mari. Poate că printr-un măcel lovitura ar fi izbutit în capitală, dar atunci înceta puterea guvernului.

Şi, apoi, ceilalţi ar fi încercat să se răzbune. Sovietele, consiliile muncitoreşti şi toate celelalte organizaţii revoluţionare, aveau să se ridice ca un singur om şi vor porni spre Petrograd. În drum ar fi nimicit tot ce le-ar fi căzut în mâini, iar nobilii ar fi fost ucişi până la unul. Soldaţii care mai erau pe front, se vor întoarce acasă şi vor intra în rândurile micii, dar vitezei armate revoluţionare şi, în curând, Petrogradul avea să fie iar în mâinile lor.

Aceste lămuriri le dădu ministrul de interne şi ceilalţi membri ai cabinetului îşi dădură seama, cu multă părere de rău, că dânsul avea dreptate.

În cele din urmă, se ridică ministrul de război:

— După cât se pare, colegii mei n-au cunoştinţă de faptul că Potcikev s-a reîntors în tabăra armatelor sale, zise el.

Ceilalţi rămaseră surprinşi.

Ministrul dădu citire unei scrisori prin care generalul Potcikev făcea cunoscut că părăsise capitala chiar în acea zi.

Prin urmare planul căzuse în baltă, înainte de a se fi hotărât

aducerea lui la îndeplinire.

Kerenski luă din nou cuvântul:

— Trebuie să aduc la cunoştinţa guvernului că în ultima şedinţă secretă a Comitetului Central revoluţionar, s-a luat hotărârea ca prinţul Potcikev să fie înlăturat, căci e vătămător poporului rus. Un bărbat a şi fost ales pentru uciderea lui. Dacă doriţi, pot să vă spun şi numele lui.

— Guvernul nu trebuie să îngăduie una ca asta! strigă cineva.

Ministrul de interne ceru cuvântul şi, zâmbind cu înţeles, zise:

— După cât se pare, Excelenţa sa, preşedintele republicii, este bine informat. Totuşi, sunt de părere că n-are niciun rost să ne amestecăm în această chestiune. Dacă prinţul Potcikev nu se mai află în oraş, e de prisos să mai luăm vreo măsură împotriva Comitetului Central. Împuternicitul acestuia se va feri, desigur, să pornească în urma prinţului şi să aducă la îndeplinire misiunea sa chiar în lagărul armatelor albe.

Ceilalţi încuviinţară cu însufleţire.

— Ştiţi că sovietul a luat în stăpânire actele privitoare la misteriosul Vasilieff, urmă Kerenski. De la sosirea lui în Petrograd, omul acesta e urmărit pas cu pas, atât de revoluţionari cât şi de noi. Nu ştim cu cine avem de-a face, însă bănuiesc că e un bărbat care poate ajunge la o situaţie foarte înaltă. În sprijinul acestei afirmaţii, am dovezi neîndoielnice, pe care n-aş vrea să le destăinuiesc. Dacă izbutim să evităm haosul, acest Vasilieff poate fi omul care să refacă unitatea poporului rus. Sovietul, însă, urmăreşte alte scopuri. El vrea să dovedească lumii cu câtă josnicie şi lipsă de scrupule a luptat ţarismul împotriva adversarilor săi. În orice caz, Vasilieff e ocrotit de ambele tabere. Generalul Potcikev mi-a dat informaţii însemnate cu privire la omul acesta misterios. El e de părere că guvernul ar trebui să-l facă să dispară.

Câtva timp domni tăcere. Miniştrii vorbeau în şoaptă şi păreau din ce în ce mai tulburaţi. În cele din urmă, căzură la învoială asupra unei hotărâri. A doua zi, această hotărâre

urma să fie adusă la cunoştinţa ministrului poliţiei.

Deodată se auzi o bubuitură înfricoşătoare. Clădirea se cutremură din temelii şi geamurile se prefăcură în cioburi.

Cei de faţă rămaseră înlemniţi de spaimă. Apoi, răsunară detunături şi răcnete sălbatice. Şi, în timp ce membrii guvernului mai stăteau în fotoliile lor, amuţiţi şi palizi de groază, uşa fu deschisă şi un lacheu se ivi în prag. El raportă, tremurând din tot trupul, că o maşină infernală explodase înaintea clădirii şi că, imediat după aceea, revoluţionarii încercaseră să ia palatul cu asalt, dar, din fericire, fuseseră respinşi de republicani.

Ceilalţi răsuflară uşuraţi, totuşi, în acea noapte, niciunul din membrii cabinetului nu se încumetă să părăsească clădirea.

Vasilieff era foarte îngrijorat. Tocmai se întorcea din oraş şi avea impresia că doi oameni îl urmăreau. Moşierul încercase să se strecoare, dar nu izbutise. Trebuie să-l fi urmărit chiar mai mulţi, căci, când ajunse acasă zări că cei doi bărbaţi se iviseră la capătul străzii.

Vasilieff avea simţământul că se punea ceva la cale împotriva sa. În mintea lui se treziră din nou amintirile timpului îndelungat când lâncezise în celula subterană din Shlisselburg.

Acolo îl ţinuseră păzit ca o fiară, şi totuşi, nu greşise cu nimic. Fusese un supus credincios împăratului său şi ar fi fost gata oricând să-şi dea viaţa pentru el. Planurile sale erau limpezi şi cinstite. Voia ca poporul rus să fie liber, voia să vină în ajutorul celor asupriţi. Fireşte, nu aşa cum înţelegeau revoluţionarii a căror venire la putere însemna, după părerea lui, distrugerea tuturor câştigurilor civilizaţiei şi chiar nimicirea ţării.

Dacă ar fi fost în joc numai persoană lui, fireşte că Vasilieff n-ar fi stat la gânduri să se jertfească. Acum, însă, avea datorii de împlinit. Trebuia să ocrotească anumite fiinţe şi să le vină în ajutor cu vorba şi fapta. Ce se va alege, oare, de Irina, dacă el va fi din nou urmărit, dacă va fi înlăturat?

O mâhnire adâncă puse stăpânire pe inima lui Vasilieff.

Tocmai acum, după ce-i fusese dat să-şi vadă copila lângă el şi s-o îngrijească cu dragoste părintească, tocmai acum duşmanii se iveau din nou.

Şi, ceea ce era mai neliniştitor, nu ştia unde se aflau aceşti duşmani.

Veneau din partidul de dreapta sau din cel de stânga? De astă dată era urmărit de revoluţionari? Nu, lucrul nu era cu putinţă, căci aceştia păreau să aibă gânduri bune cu el şi-l priveau ca pe un martir din pricina suferinţelor îndurate pe nedrept.

Nu cumva era supravegheat de monarhişti, fiind sortit să cadă jertfă lor, întocmai cum căzuse jertfă Ohranei, poliţia secretă a Ţarului?

Da, aşa trebuia să fie. Dar ce aveau cu el? De ce îl urmăreau iarăşi?

O bănuială îngrozitoare se trezi în mintea lui. Oare nu se putea ajunge la un rezultat, altfel decât punând la cale intrigi şi conspiraţii?

Cel puţin aşa se părea. Guvernul din acea vreme avea, doar, destule griji. De ce se mai ocupa şi de asemenea lucruri?

Şi, apoi, moşierul mai avea de îndeplinit o misiune sfântă. Era vorba de ocrotirea familiei imperiale.

Ţarul fusese foarte aspru cu el, totuşi, Vasilieff, nu putea îngădui să fie ucis, trebuia să-l apere cu preţul propriei sale vieţi.

Şi cu ce se făcuseră vinovate drăgălaşele copile ale împăratului? De ce se urmărea moartea lor? Cu ce greşise plăpândul Ţarevici sau sărmana lui mamă?

Vasilieff aflase din izvor sigur că, atât în Tobolsk cât şi în alte localităţi se făceau pregătiri pentru eliberarea familiei regale.

După câte se ştia, în Siberia revoluţionarii nu dezlănţuiseră încă teroarea lor. Comuna mai avea oarecare putere şi ocrotea pe Ţar. Fireşte, curtea acestuia devenea din ce în ce mai redusă, iar numărul ocrotitorilor se micşora tot mai mult. Lipsa de lucru şi noile învăţături cu care soldaţii se înapoiau

de pe front, făceau ca revoluţionarii să câştige teren în Tobolsk şi împrejurimi. O dovadă întristătoare era participarea delegaţilor siberieni la şedinţa sovietului din Petrograd. Revoluţionarii se temeau că, într-o bună zi, Ţarul va fi eliberat.

Dar Vasilieff mai era frământat şi de alte griji. El ştia că Boris Verodin va pleca în curând la Tobolsk, unde avea însărcinarea să supravegheze paza prizonierilor şi să facă cu neputinţă orice încercare de fugă.

Tânărul luntraş avea o inimă nobilă, era un om care nu putea să pună la cale ceva rău. Dar va fi el în stare să se împotrivească puhoiului revoluţionarilor? Va putea el să înăbuşe instinctele lor sălbatice, dacă viaţa familiei imperiale va fi ameninţată?

Şi crima făptuită spre binele Irinei îl îngrijora pe Vasilieff. Din zi în zi îşi făcea tot mai multe mustrări că nu destăinuise prinţesei adevărul. Nataşa era o fiinţă slabă, neobişnuită să lupte cu duşmanii pe care revoluţia îi scotea în calea ei. Frumuseţea sărmanei femei o expunea la tot felul de primejdii.

Dacă Nataşa cădea în această luptă pentru existenţă, atunci numai el era vinovat, căci datoria lui fusese să aducă împreună pe cei doi iubiţi. Şi ce făcuse, în schimb? Mânat numai de grija pentru fericirea copilei sale, el o înşelase pe Nataşa, lăsând-o să creadă că iubitul ei pierise în valurile Volgăi.

Nenorocirea părea de neînlăturat. Dacă prinţesa izbutea să pornească spre Tobolsk şi să se pună în legătură cu familia imperială, atunci se întâmpla tocmai ceea ce voise să evite Vasilieff.

Aşadar, trebuia cu orice preţ să zădărnicească planul prinţesei.

Vasilieff voia să plece cu Irina în străinătate şi, anume, în Franţa. Acolo aveau să trăiască în linişte până ce situaţia din patrie s-ar fi limpezit. Nataşa trebuia, de asemenea, să părăsească Rusia şi moşierul se gândi s-o trimită la Londra. Şi după ce va duce la îndeplinire acest plan, el putea să lucreze

iarăşi pentru ocrotirea şi eliberarea nenorocitei familii imperiale.

Moşierul avea câţiva prieteni foarte credincioşi. Aceştia urmau s-o însoţească pe Nataşa până în Anglia. Înainte de toate însă, trebuia să găsească adăpostul prinţesei. Ştia unde se află Virubova în acest timp. Monarhiştii aveau întotdeauna grijă să-şi găsească o ascunzătoare sigură, unde să se poată aduna.

Ce-i drept, era foarte primejdios pentru fosta favorită ca el să-i facă o vizită; dar Vasilieff n-avea încotro, căci numai cu ajutorul ei putea descoperi adăpostul Nataşei.

Se hotărî să pornească, în timpul nopţii, în căutarea Virubovei şi, pentru a nu fi descoperit, avea de gând să se folosească de o travestire.

Moşierul intră în casă; avea de gând să stea de vorbă cu Boris Verodin şi se bucura din inimă că tocmai acesta primise misiunea de a zădărnici fuga familiei imperiale. Ajunse în odăiţa lui şi privi afară pe fereastră, unde văzu familia prinţului Ulkitzki adunată în jurul unei mese. Tocmai luaseră cina lor modestă şi acum stăteau de vorbă.

Vasilieff se uita plin de dragoste la frumoasa lui copilă, Irina, când, deodată, se posomorî.

Soarta voia, oare, să-i încurce din nou socotelile? Sau se înşela?

Îşi aţinti privirile asupra profilului zvelt al Verei Ulkitzki. Tânăra soră de caritate îşi împreunase mâinile în jurul genunchiului şi asculta cu luare aminte povestirea luntraşului.

Vasilieff privi tot mai bănuitor spre frumoasa prinţesă. Văzu expresia chipului ei şi ochii-i strălucitori, cu care părea că soarbe cuvintele tânărului. Deodată, ea se întoarse şi faţa-i scânteia de fericire. Această fată era îndrăgostită de Boris Verodin, nu mai încăpea nicio îndoială.

Neliniştit, misteriosul bărbat se depărtă de la fereastră. Soarta îi era potrivnică. Ce-i drept, încă nu ştia dacă tânărul împărtăşea simţămintele Verei; după cât se părea, mâhnirea pricinuită de moartea iubitei se încuibase prea adânc în inima lui ca să se mai poată gândi la altă femeie. Dar cine ştie ce

întorsătură vor lua lucrurile! Timpul vindecă orice răni şi poate că, în cele din urmă, Boris Verodin se va apropia de tânăra prinţesă.

În acest caz, luntraşul era pierdut pentru Irina şi dorinţa moşierului de a uni pe fiica lui cu acest chipeş fiu din popor, nu se va putea înfăptui niciodată.

N-ar fi fost oare mai bine, să înlesnească revederea celor doi iubiţi, până a nu se produce nenorocirea?

Vasilieff se hotărî să chibzuiască cu luare-aminte înainte de a lua o hotărâre. Vera Ulkitzki spusese că va rămâne numai câteva zile în Petrograd, apoi se va înapoia în lagărul armatei roşii Acum, însă, nu se mai vorbea nimic de plecarea ei. Şi, lucrul acesta, dădea de gândit moşierului.

70. Un plan înfiorător

Prinţul Potcikev îşi schimbase hotărârea cu privire la plecarea credinciosului său Semelov. „Tiranul” urma să mai rămână în capitală spre a ajuta comandantului său la prinderea lui Boris Verodin.

Un zâmbet diabolic încolţi pe buzele prinţului, în timp ce vorbea cu unealta lui. Acesta la rândul său se bucura foarte mult de noua hotărâre căci, deşi în gubernia Volgăi se dădeau lupte care mulţumeau pornirile sale sălbatice, totuşi căpitanul mai avea şi alte pasiuni pe care nu putea să le potolească decât în marele oraş.

În timp de război putea doar să jefuiască şi să devasteze, dar în Petrograd erau femei frumoase şi localuri tăinuite, unde se petrecea ca şi odinioară. Aici veneau toţi îmbogăţiţii de război, oameni care înainte vreme n-aveau ce mânca, iar acum posedau averi imense.

— Ai la îndemână câţiva oameni dibaci, care ar putea să supravegheze pe un individ care este duşmanul meu de moarte? întrebă prinţul Potcikev, adresându-se subalternului său.

Semelov chicoti şi dădu din cap în semn de aprobare.

— Nu, nu aşa, căpitane, făcu generalul. Moartea n-ar fi

nimic pentru acest om. Vreau să îndure suferinţe groaznice, să se chinuiască aşa cum nu s-a mai chinuit nimeni.

— La ordin, Excelenţă. Individul trebuie să fie prins de viu?

— Numai de viu, m-ai înţeles? Trebuie să-mi dovedeşti că eşti în stare să faci şi altceva decât să ucizi.

Un zâmbet diabolic încolţi pe buzele tiranului. Cuvintele superiorului său nu-l jigneau câtuşi de puţin. Ba mai mult, se simţea măgulit.

— Individul trebuie pus sub supraveghere, urmă prinţul. Se duce în fiecare zi la sediul Comitetului Central şi la şedinţele sovietului. Poate fi lesne recunoscut. De altfel, acum câtva timp ai făcut cunoştinţă cu el în chip foarte neplăcut.

Celălalt păru să înţeleagă.

— E acela care m-a atacat aici în casă? întrebă el, cu ochii scânteietori.

— Da, ai ghicit. E vorba de Boris Verodin.

Semelov îşi frecă mâinile, rânjind. Apoi, rămase pe gânduri.

— Dar unde să-l ducem? întrebă el, după un răstimp. Închisorile sunt supravegheate, iar cât despre fortăreaţa Petru şi Pavel, Comitetul Central se foloseşte de ea mai mult decât guvernul.

— Fii fără grijă, ştiu eu o temniţă mai bună. Va fi dus… ia ghiceşte, unde? zise Potcikev, mângâindu-şi barbişonul.

— Nu ştiu, Excelenţă.

— Ai auzit vreodată despre celula secretă din Shlisselburg?

— Mii de draci, Excelenţă… asta ar fi o închisoare ideală pentru un asemenea ticălos. Dar nu cumva guvernatorul o să se împotrivească?

— Asta las’ pe mine! Am să fac chiar azi demersurile trebuitoare. Aşadar, pune-te pe lucru! Supraveghează-l în aşa fel ca să-l putem prinde oricând! Lovitura trebuie dată cu repeziciune! Până a nu apuca să-şi dea seama ce se petrece cu el, poarta Shlisselburgului trebuie să se fi închis îndărătul său.

— La ordin, Excelenţă! Am să-mi fac datoria cu conştiinciozitate.

Prinţul îi strânse mana.

— Şi încă ceva, căpitane Semelov, adăugă el. În mod oficial, azi părăsesc capitala, spre a mă înapoia în lagăr. Orice s-ar întâmpla, eu nu mai sunt în Petrograd. M-ai înţeles?

— Prea bine, Excelenţă.

— De altfel, nu cred să mai dau pe la palat, urmă Potcikev. Să nu te sinchiseşti de mine. După ce-ţi vei fi îndeplinit misiunea, te vei înapoia la cartierul general. Astă-seară vei primi instrucţiuni cu privire la locul unde va fi dus prizonierul.

Căpitanul Semelov fu concediat şi porni pe dată să se pună în legătură cu oamenii de care avea nevoie.

În aceeaşi seară în care avu loc convorbirea dintre Potcikev şi subalternul său, o societate numeroasă se adunase în palatul unei femei care nu prea se bucura de un renume bun.

Aici se strânseseră toţi acei oameni care, în ciuda vremurilor critice, duceau o viaţă foarte plăcută.

În timp ce mizeria din oraş devenea tot mai mare, în timp ce guvernul avea de luptat cu pierderi nenumărate, aici rublele se cheltuiau cu uşurinţă, se beau vinurile cele mai scumpe şi se duceau jertfe pe altarul dragostei.

Şi, lucru ciudat, în aceste încăperi intrau şi îmbogăţiţii de război cât şi nobilii decăzuţi şi revoluţionarii fără scrupule.

Comisari ai sovietelor, trimişi ai Cekei, care goneau din provincie în capitală erau duşi, de iniţiaţi, în saloanele contesei Olga Suralin.

Aceasta, o fostă dansatoare din baletul imperial, izbutise să se căsătorească cu un conte ramolit, căruia îi plăti o despăgubire de câteva mii de ruble ca să poată divorţa de el după foarte puţin timp. Un mare număr de nobili se bucuraseră de graţiile ei. De obicei, aceluia care plătea mai mult îi dăruia cele mai frumoase clipe de dragoste. În cele din urmă, atrase în mrejele ei un american bogat, care, murind, îi lăsă o moştenire destul de însemnată.

Contesa Olga Suralin mai era încă femeie frumoasă, deşi chipul ei trăda că sorbise din toate plăcerile pe care le poate oferi dragostea.

În fiecare seară, dânsa îşi făcea apariţia în saloanele ei, îmbrăcată într-o toaletă minunată şi păşea printre oaspeţi,

salutând pe fiecare cu un zâmbet seducător. Când auzea că se vorbeşte despre politică, se apropia de grupul respectiv şi punea capăt discuţiei, căci nu voia cu niciun chip, să se pună rău cu poliţia, care ştia ce se petrece în casa ei, dar se făcea că nu vede nimic.

În acea seară, doi bărbaţi se retrăseseră într-un colţ al minunatului salon acoperit cu tapete aurite. În mijlocul încăperii se afla o masă de joc, în jurul căreia se adunase un grup format din doi bărbaţi şi mai multe femei.

Cei doi bărbaţi se cunoşteau de multă vreme. Unul era guvernatorul Shlisselburgului, colonelul Gorniloveff, iar celălalt şeful vestitei Ohrana contele Raidceff. Aceşti oameni erau nedespărţit şi veşnic în căutare de pradă.

De altfel, guvernul avea nevoie de poliţia secretă tot atât de mult ca şi pe vremea ţarismului. Persoanele suspecte sau primejdioase erau arestate şi, fără nicio judecată, erau transportate în cazematele din capitală sau în fortăreaţa Petru şi Pavel. De aceea, cei doi bărbaţi lucrau mână în mână.

— Ai auzit ultima noutate, domnule conte? întrebă colonelul Gorniloveff.

Şi, deoarece Raidceff aţinti asupra lui o privire întrebătoare, colonelul urmă:

— Am primit un ordin secret din partea guvernului să arestez pe Vasilieff acela, fostul prizonier din celula numărul optsprezece, şi să-l dau pe mâna dumitale.

— Mii de draci! exclamă guvernatorul Shlisselburgului. Asta e într-adevăr o veste neaşteptată. Se încumetă oare guvernul, să întreprindă ceva împotriva acestui om?

Contele înălţă din umeri.

— O fi având el motive temeinice, dar la urma urmei, eu nu fac decât să mă supun ordinului.

Gorniloveff se scărpină după ureche, rămase câtva timp pe gânduri, apoi zise:

— La drept vorbind, chestia asta nu prea mă încântă, căci mi-e teamă de răzbunarea revoluţionarilor. Omul acesta a fost ocrotit de ei. Poate că au făcut o mare greşeală luându-l sub scutul lor, căci cine ştie cât de primejdios poate deveni;

totuşi, mă tem, căci Comitetul Central se răzbună cumplit dacă află că cineva s-a atins de vreun favorit al lor.

— Bine, dar noi putem fi liniştiţi, căci vom spune că am lucrat din ordinul superiorilor noştri, răspunse guvernatorul nepăsător. De altminteri, în ultimul timp am avut fel de fel de arestaţi, dintre care unii n-au stat în închisoare decât vreo câteva ceasuri, până ce venea un alt ordin ca să-i punem în libertate.

— Cine o mai fi şi ăsta? şopti, deodată, contele Raidceff, privind spre uşă.

Un bărbat îmbrăcat în civil păşise pragul încăperii. Noul venit se uită în jurul lui, apoi se îndreptă spre cei doi prieteni.

— Dar ăsta e prinţul Potcikev! murmură guvernatorul. I-or fi plăcând şi lui dragostea şi cărţile, altminteri n-ar fi venit aici.

— Se pare că pe noi ne caută, zise Raidceff. Iată, se îndreaptă încoace.

— Omul de mâine, şopti Gorniloveff. Trebuie să ne purtăm frumos cu el, căci cine ştie unde mai ajunge. Am auzit că cei mari îl consideră viitor dictator.

— Bună seara, domnii mei! zise prinţul Potcikev, întinzându-le mâinile, prietenos. Cum o duceţi?

— Ţinem pas cu vremurile, Excelenţă, răspunse guvernatorul, cu un zâmbet dulce-acru.

Prinţul zâmbi.

— Aşadar, faceţi ca şi mine, căci nu se poate şti ce o să se mai întâmple. Mâine lucrurile pot avea cu totul altă înfăţişare decât o au azi.

Şi, mângâindu-şi barbişonul, se adresă colonelului:

— Mult de lucru la Shlisselburg, domnule guvernator?

— Da, afacerea a început iarăşi să meargă, răspunse Gorniloveff.

Toţi trei râseră.

Potcikev luă loc între cei doi bărbaţi, care ardeau de nerăbdare să afle noi amănunte din partea comandantului trupelor albe. Acesta îşi drese glasul, privi cercetător în jurul său, apoi zise:

— Ştiam că vă voi găsi aici. Aş avea o însărcinare pentru

dumneata, domnule guvernator…

— Pentru mine? Ia să auzim…

— Atunci, eu sunt de prisos, zise contele Raidceff, dând să se ridice.

Potcikev, însă, îl reţinu:

— Nu, n-am ce să ascund de dumneata, domnule conte.

— Despre ce e vorba, Excelenţă? întrebă colonelul Gorniloveff, nerăbdător.

— Despre un om care trebuie întemniţat în celula de tortură.

— Ei, mi se pare că-l cunosc, replică guvernatorul.

Prinţul fu vădit surprins.

— Nu-i aşa că e vorba de misteriosul Vasilieff? întrebă colonelul.

Potcikev clătină capul.

— Nu, nu e vorba de el. Dar cum ai ajuns la concluzia asta?

— Am primit misiunea să-l preiau din mâna Ohranei, răspunse Gorniloveff.

— Cum, guvernul a dat acest ordin?

— Da, e un ordin secret.

Prinţul râse cu răutate.

— Aşadar, Kerenski a pus preţ pe cuvintele mele. Ei bine, poate să dispară. În orice caz, e mai bine aşa. Dar să nu credeţi că omul despre care v-am vorbit e mai puţin primejdios. Este unul din cei mai vestiţi revoluţionari şi, cu tinereţea lui, mai poate da mult de lucru guvernului nostru.

Ceilalţi doi îl priviră cu încordare.

— E vorba de un anume Boris Verodin, domnule guvernator. Individul vine de pe ţărmul Volgăi.

Colonelul Gorniloveff râse uşor:

— Aha, îl cunosc. E un vechi duşman al dumneavoastră, care înainte cu vreo doi ani era în fruntea unei conspiraţii puse la cale de soldaţi şi care a fost exilat în Siberia din ordinul dumneavoastră.

— Da, ăsta e, încuviinţă prinţul, cu ochii scânteind de ură.

— N-a salvat el, atunci, pe prinţesa Gogineff şi pe tatăl ei, din mâinile unor tâlhari? interveni contele.

Potcikev clătină capul, posomorât.

— Am auzit că individul urmează să plece la Tobolsk, pentru a prelua supravegherea pazei familiei imperiale, zise guvernatorul Shlisselburgului.

— Nu ştiu nimic despre asta, răspunse prinţul, neliniştit.

— Ordinul a fost dat abia ieri. Guvernul a fost informat asupra acestui lucru, dar nu se poate împotrivi hotărârii sovietului.

— Cu atât mai mult, individul trebuie să dispară, zise Potcikev.

— Atunci, desigur că va fi ales altul în locul lui, replică guvernatorul. Şi Boris Verodin a dat dovadă că nu e prea crud. În orice caz, nu va îngădui niciodată să se facă vreun rău familiei imperiale.

— Mi-e totuna, lucrul principal e să dispară! scrâşni prinţul. Peste câteva zile va fi adus la Shlisselburg şi dat pe mana dumitale, domnule guvernator.

Colonelul Gorniloveff păru încurcat.

— E cam primejdios, Excelenţă. Ia gândiţi-vă ce se poate întâmpla dacă Comitetul Central descoperă chestia. N-are niciun rost să ne hrănim cu nădejdi deşarte. Mai curând sau mai târziu Ceka îşi va începe activitatea şi în Petrograd şi, atunci, va fi vai de noi, dacă punem la cale ceva împotriva revoluţiei.

Prinţul dădu din umeri, nerăbdător.

— Ştiam că eşti un om care nu prea îşi face multe scrupule, zise el. Răspunde, vrei sau nu?

Ceea ce ştiau membrii guvernului şi monarhiştii, anume că Potcikev ar putea deveni dictatorul ţării, ştiau şi cei doi bărbaţi care se aflau lângă el în acea clipă. Aşadar nu trebuiau să-l aţâţe prin împotriviri.

— Am şi eu vreun rol în această afacere? întrebă contele Raidceff.

— Deocamdată, nu, dragul meu. Oamenii mei vor avea grijă să pună mâna pe individul acesta primejdios. Însă, dacă nu vor izbuti, atunci Ohrana va trebui să intre în joc.

— Bine, sunt gata să vă împlinesc dorinţa, zise colonelul

Gorniloveff. Dar nădăjduiesc că la nevoie mă veţi ocroti, căci n-am niciun chef să fiu pus la zid din pricina acestui om.

— Asta nu se va întâmpla niciodată, domnule guvernator, îl linişti prinţul.

— Bine, atunci vă stau la dispoziţie.

— Prizonierul va fi dus în celula de tortură, adăugă Potcikev în şoaptă. El nu trebuie să mai iasă la iveală. Nimeni nu cunoaşte locul unde se află această celulă.

— Dar dumneavoastră de unde ştiţi asta? întrebă guvernatorul, mirat.

Prinţul zâmbi:

— Înainte vreme era vorba ca Vasilieff să fie întemniţat în celula de tortură, dar Ţarul Alexandru s-a împotrivit. Din ziua când s-a hotărât că Vasilieff va fi dus la Shlisselburg, împăratul deveni tot mai posomorât. După cât se părea, soarta acestui om îl îndurera nespus. Pe atunci am stat de vorbă cu Ţarul şi cu prilejul acesta am aflat de existenţa celulei de tortură.

Potcikev se opri ca să mai răsufle.

— E adevărat, că în orice clipă, celula poate fi umplută cu apă? întrebă el apoi, şi o sclipire de cruzime se ivi în ochii săi străpungători. E adevărat că ajunge doar o apăsare de manivelă pentru ca prizonierul să se înece ca un şoarece?

— Astea sunt basme, Excelenţă, răspunse guvernatorul.

Potcikev îi cuprinse braţul, cu putere.

— Spune-mi adevărul, domnule colonel, scrâşni el.

— Ei bine, nu tăgăduiesc, dar vă atrag atenţia că celula a fost folosită pentru acest scop numai o singură dată şi anume, înainte cu vreo sută de ani. De atunci nu s-a mai îngăduit săvârşirea unei asemenea grozăvii. Şi încă ceva, Excelenţă: Eu unul n-aş face-o pentru nimic în lume.

Potcikev se ridică alene.

— Despre asta mai vorbim noi... Desigur că domnii vor să ia parte la joc, adăugă el, aruncând o privire în jurul său.

Apoi vârî mâna în buzunar şi scoase un portofel, pe care îl întinse guvernatorului.

— Are într-însul cincizeci de mii de ruble, le şopti el.

Împărţiţi-le între dumneavoastră.

Colonelul Gorniloveff luă banii cu lăcomie, iar prinţul Potcikev se apropie de masa de joc, unde doi ochi străpungători se aţintiră asupra lui.

71. Frumoasa milionară

O femeie plină de foc vizita de câteva zile saloanele contesei Olga Suralin. După cât se părea era foarte bogată, căci chiar din prima zi jucase pe mize mari, după ce mai întâi privise la joc timp de un ceas. Dânsa aţâţa lăcomia celorlalţi căci avea numai bancnote străine.

La început se crezu că e vorba de vreo englezoaică bogată, dar vorbea atât de curat ruseşte, încât această părere se schimbă.

Ea avea giuvaeruri foarte preţioase, care stârneau admiraţia fiecăruia. Doi cercei minunaţi străluceau la urechile ei, iar diadema de pe frunte şi inelele reprezentau o adevărată avere.

Era îmbrăcată în cele mai elegante toalete şi le purta cu atâta graţie, încât ţi se părea că e vorba de o femeie din cea mai înaltă societate.

Aceasta nu era nimeni alta decât Sonia Petrovici, delegata sovietului din gubernia Volgăi. Tânăra revoluţionară se obişnuise repede cu viaţa din marele oraş. Când lua parte la şedinţele sovietului din Petersburg, era îmbrăcată pe jumătate europeneşte, pe jumătate ca o tătăroaică. Seara, însă, când se ivea în casa de petreceri a contesei Olga Suralin, frumoasa ţigancă scânteia în toaletele cele mai minunate şi aprindea privirile bărbaţilor.

Apăru în palat, însoţită de Mencikovski, ai cărui ochi îndobitociţi nu se mai dezlipeau de pe trupul ei mlădios. Se vedea cât de colo că omul acesta era îndrăgostit până peste urechi de tânăra femeie şi gelozia îl rodea amarnic.

Mencikovski era spaima nobililor. Fiecare se gândea cu groază la clipa când burtosul avea să apară în casa lui, pentru a-i face oferta de cumpărare. Cei mai mulţi primeau târgul,

căci ştiau că peste puţin timp nu vor avea din ce să trăiască. Vânzarea casei era, aşadar, singurul izvor de unde mai puteau să pună mâna pe ceva bani.

În cele din urmă se află cine era frumoasa femeie cu ochii ca doi cărbuni aprinşi. Fu poreclită „sălbatica Sonia”.

În acea seară, tânăra se ivise din nou în palatul contelui Suralin. Până acum, încercase în zadar să descopere adăpostul lui Boris Verodin, dar ea era o femeie care îşi urmărea ţinta, cu îndărătnicie. Dragostea ei pentru chipeşul luntraş devenea tot mai pătimaşă, cu cât acesta respingea mai hotărât încercările ei de a se apropia de dânsul. Sonia Petrovici voia cu tot dinadinsul să pună stăpânire pe inima semeţului tânăr.

Când stătea în faţa oglinzii, în palatul ei minunat pe care îl câştigase cu atât de puţină trudă, Sonia se întreba mereu cum de era cu putinţă ca Boris să nu se înnebunească după ea, aşa cum se înnebuneau toţi ceilalţi bărbaţi.

În soviet, abia putea să mai scape de stăruinţele comisarilor, pe care ştia totuşi să-i pună pe fiecare la locul lui, fiind hotărâtă să nu aparţină decât viteazului Boris Verodin. Şi, nădăjduia să-şi ajungă ţinta.

Ea ştia că Boris primise misiunea de a pleca la Tobolsk spre a supraveghea paza familiei imperiale şi se hotărâse să pornească în urma lui. Ceea ce nu-i izbutise în Petrograd, putea să-i reuşească în Tobolsk, în Siberia acoperită de gheaţă.

Sonia se bizuia mult pe faptul că tânărul nu ştia că iubita lui mai e în viaţă şi în oraşul acesta mare, era foarte greu să se întâlnească cu Nataşa. Totuşi, ţiganca se căia amarnic că nu pusese prinţesei şi alte condiţii, de pildă, mărind preţul de cumpărare, să-i ceară să părăsească Rusia pentru totdeauna.

Acum însă, Nataşa dispăruse din ochii ei şi nici nu ştia unde să dea de dânsa. Dar poate că se va ivi din nou prilejul s-o întâlnească şi atunci Sonia putea să-şi repare greşeala, folosindu-se de ameninţări.

Tânăra revoluţionară mai cunoştea şi ordinul secret pe care Boris Verodin îl primise de la Comitetul Central şi anume ca,

înainte de plecarea lui spre Tobolsk, să pună mâna pe prinţul Potcikev.

Aşadar nu mică fu mirarea ei, când văzu pe acesta din urmă intrând în salonul contesei Suralin.

În timp ce se prefăcea că urmăreşte jocul, Sonia Petrovici privea cu luare-aminte spre colţul în care se retrăseseră cei trei bărbaţi. Ar fi dat orice să poată prinde câteva cuvinte din convorbirea lor, dar lucrul era cu neputinţă căci se afla la prea mare depărtare de ei şi nici nu vedea vreun loc unde să se poată ascunde, spre a trage cu urechea.

Îndată se născu în mintea ei gândul de a face un mare serviciu lui Boris Verodin, ajutându-l să pună mâna pe duşmanul său de moarte. Poate că în urma acestui fapt, tânărul va răspunde la dragostea ei.

Sonia Petrovici zâmbi plină de încredere în sine. După ce o va fi strâns o dată în braţe, după ce va sorbi sărutările ei pătimaşe, Boris nu va mai simţi nevoia să se apropie de altă femeie.

Când se apropie de masă, prinţul Potcikev zări privirile Soniei aţintite asupra lui. La rândul ei, tânăra observă că „viitorul dictator” rămăsese ca vrăjit. Totuşi, juca mai departe, prefăcându-se că toată luarea aminte îi era îndreptată asupra mesei, deşi ştia că prinţul se află în spatele ei.

Chiar dacă n-ar fi bănuit asta, purtarea lui Mencikovski ar fi fost cea mai bună dovadă că aşa era. Burtosul începu să tuşească, spre a-i atrage atenţia, îi făcea mereu semne şi nu-şi mai găsea astâmpăr.

— De ajuns pentru azi, zise Sonia, ridicându-se de la masă.

Dădu scaunul de o parte şi, înălţând capul, privi la prinţul Potcikev. Apoi, îi întinse mâna şi-l salută ca pe un vechi cunoscut.

— Ne-am mai văzut noi cândva? zise ea, părând plăcut surprinsă.

Potcikev se grăbi să-i cuprindă mâna şi o duse la buze. Un fior îi străbătu trupul. Femeia aceasta era foarte interesantă şi prinţul ghici, din purtarea ei, că ştia să potolească simţurile

unui bărbat.

— Da. Şi mie mi se pare că ne cunoaştem, stimată doamnă, răspunse el, curtenitor. Dar nu-mi amintesc unde am avut plăcerea să vă mai văd.

Sonia Petrovici păru că chibzuieşte.

— Ei, n-are nicio însemnătate, vom lămuri mai târziu asta, zise ea, zâmbind. Mai bine hai să stăm niţel de vorbă. Poate că astfel ne vom aduce aminte cu ce prilej ne-am cunoscut.

Prinţul îi oferi braţul, în tâmp ce trăgea cu coada ochiului spre Mencikovski. Cuprins de furie, burtosul porni pe urmele celor doi.

În cele din urmă, tânăra se opri şi, adresându-se burtosului, zise cu demnitate:

— Domnule Mencikovski, adu-mi o trăsură, te rog! Peste jumătate ceas vreau să plec acasă. Astăzi nu mai am nevoie de dumneata.

Misitul rămase ca trăsnit. Era obişnuit să se supună poruncilor ei, dar asta întrecea orice măsură. Scrâşnind din dinţi, se apropie de ea, însă înainte de a apuca să deschidă gura, Sonia urmă, cu glas tăios:

— Nu m-ai înţeles? Mâine dimineaţă, la ora zece, te aştept în palatul meu. Bună seara!

Mencikovski spumega de furie. Încleştă pumnii şi era gata să se năpustească asupra prinţului, dar se stăpâni la vreme, căci altminteri ar fi însemnat s-o rupă pentru totdeauna, cu frumoasa femeie.

Suspinând, el părăsi încăperea, după ce mai aruncă o ultimă privire în spre uşa îndărătul căreia dispăruseră cei doi şi care dădea într-o cameră hărăzită întâlnirilor amoroase.

Prinţul Potcikev nici nu bănuia măcar, că tânăra femeie cunoştea povestea vieţii lui, precum şi căsătoria sa cu prinţesa Gogineff.

Sonia se pricepu de minune să-i aţâţe patima şi se purtă cu el ca o femeie obişnuită să i se facă curte. Se prezentă sub numele de Sonia de Taigla şi afirmă că e fiica unui bogat prinţ tătar. Îi mai spuse că-şi cumpărase un palat în Petrograd.

Potcikev era din ce în ce mai vrăjit de frumuseţea tinerei

revoluţionare. La un moment dat, încercă s-o cuprindă în braţe, dar ea se împotrivi. Aceasta îl întărâtă şi mai mult şi stârni în inima lui o adevărată văpaie. Totuşi, se văzu nevoit să se stăpânească, altminteri primejduia totul. La despărţire, Sonia îi dădu adresa ei.

Prinţul o conduse până la uşă şi-i ajută să urce în trăsură. Ea îi mai zâmbi o dată, în timp ce ochii-i scânteiau că două diamante negre, apoi se depărtă.

— Minunată femeie! murmură Potcikev. Aş da orice să fie a mea.

Deodată îi trecu prin minte să se uite la cartea de vizită pe care se afla adresa ei.

Dar abia aruncase o privire asupra acesteia, că scoase o exclamaţie de surpriză. Se frecă la ochi, ca şi cum n-ar fi văzut bine, dar se încredinţă că nu se înşelase.

— Ce înseamnă asta? bâigui el.

72. Legământul ticăloşiei

Sonia Petrovici lucra cu multă dibăcie la îndeplinirea planului ei. În drum spre casă, se gândea cu bucurie la uimirea prinţului când va vedea adresa ce-i dăduse.

Ce ochi va face, când îşi va da seama că ea locuia în palatul răposatului prinţ Gogineff?

Revoluţionara nu se putu stăpâni să nu râdă. Era sigură că Potcikev o va vizita foarte curând, poate chiar a doua zi dis-de-dimineaţă, mânat de curiozitatea de a afla cum ajunsese ea în posesia palatului.

La colţul străzii, unde era locuinţa ei, Sonia zări un omuleţ gras, stând îndărătul unui copac. Ştia că e Mencikovski şi zâmbi batjocoritor. Dar nu voia să se pună rău cu omul acesta, ci trebuia să-l rabde ca şi până acum, deşi n-avea nicio încredere în el. Ba, mai mult, o dezgusta, căci misitul se asemăna cu o fiară veşnic în căutare de pradă. Trecând pe dinaintea lui, Sonia îl salută prietenoasă, iar Mencikovski răsuflă uşurat, văzând-o singură în trăsură. Aşadar, bărbatul acela nu izbutise s-o cucerească. În orice caz, burtosul se

hotărî să fie cu ochii în patru.

Înainte de toate, trebuia să afle cine era necunoscutul. Poate că el, Mencikovski, izbutea să-i pună beţe în roate.

Misitul zâmbi şi porni mai departe.

Într-adevăr, Sonia Petrovici nu se înşelase. A doua zi dimineaţă, maşina lui Potcikev se opri înaintea palatului ei. Prinţul ridică privirile spre ferestre, căutând-o din ochi.

Tânăra deschise uşa încetişor şi se opri în capul scării. În acea clipă se auzi sunând.

Bătrânul Ipanoff, care rămăsese în palat împreună cu nevasta lui, deschise uşa, dar se dădu înapoi speriat.

— Excelenţa Voastră, prinţul Potcikev? murmură servitorul.

— Da, dragul meu, răspunse prinţul, cu o blândeţe neobişnuită la el faţă de slugi. Unde-i e prinţesa?

Bătrânul făcu o mutră încurcată.

— Cum… dumneavoastră… nu ştiţi? bâigui el.

— Dacă aş fi ştiut, nu te-aş mai fi întrebat pe dumneata. Ei, spune, unde e prinţesa?

— Nu… nu mai e aici… a vândut palatul… O, Excelenţă… s-au petrecut atâta în Petersburg… Stăpâna mea nu voia să mai păstreze palatul şi l-a vândut unei doamne… unei doamne foarte frumoase, care ne-a îngăduit să rămânem în slujbă.

În acest timp, bătrâna servitoare se apropiase de bărbatul ei şi nu mai contenea cu plecăciunile înaintea prinţului, în timp ce ţinea în mână marginea şorţului, cu care îşi ştergea lacrimile ce-i şiroiau pe obraji.

Ipanoff povesti că prinţesa venise la palat într-o bună zi şi se instalase acolo, pentru ca după puţin timp să vândă totul.

Potcikev ascultă, încruntat, spusele servitorului şi, de furie, îşi înfipse dinţii în buza de jos, încât aceasta începu să sângereze.

Aşadar, luntraşul nu mai era împreună cu Nataşa. Ticălosul acela de Boris Verodin îi răpise soţia, apoi o lăsase în voia sorţii fără să se mai sinchisească de ea.

Uitând de prezenţa celor doi bătrâni, generalul izbucni într-

un hohot de râs sălbatic. Servitorii îl priviră cu teamă. Ce se petrecea în mintea acestui om înfiorător? De ce râdea cu atâta răutate?

— Aşadar, nu ştiţi unde se află prinţesa? întrebă el, în cele din urmă.

— Nu, răspunse Ipanoff. Pesemne că a plecat în străinătate…

Prinţul rămase pe gânduri. Deodată, ridică privirile spre capul scării, unde i se păruse că văzuse o umbră. Dar, probabil că se înşelase, căci acum nu se mai zărea nimic.

— Cum se numeşte doamna care e stăpână acum în palat? întrebă el, încet.

— Sonia de Taigla, fu răspunsul.

— Anunţă-mă, Ipanoff. Dar nu pe numele meu adevărat. Mă cheamă Nicolai Sernevici, ai înţeles?

— Prea bine, Excelenţă.

Bătrânul se depărtă în grabă. După câteva clipe se ivi din nou şi raportă că proprietara casei îl va primi peste un sfert de ceas.

În acest timp, Potcikev se gândi cum ar putea s-o descopere pe necredincioasa lui soţie. Voia să se răzbune împotriva ei, tot atât de cumplit ca şi împotriva „ticălosului de luntraş”. O soartă grozavă o aştepta dacă avea să-i cadă în mâini.

Prinţul păşea încolo şi încoace, frământat de nerăbdare. Pe lângă dorul de răzbunare îl mai chinuia şi gândul la aceea pe care o aştepta.

Ciudate sunt căile soartei! În casa unde nădăjduise să petreacă clipe de dragoste, se afla acum o altă femeie, care îi aprinsese simţurile.

În cele din urmă i se trimise vorbă că poate fi primit. Potcikev urcă scările şi o servitoare îl conduse într-un salon, pe care îl cunoştea. Era o încăpere scumpă Nataşei, unde ea îl primise doar pentru câteva minute, în timpul când îi era logodnic.

Sonia îi ieşi în întâmpinare. Purta un minunat kimono japonez şi Potcikev rămase ca vrăjit. Amintirile triste care îl

legau de această încăpere se şterseră din mintea lui, la vederea pătimaşei femei.

— Fii binevenit în casa mea, prinţe Potcikev! zise Sonia, cu un zâmbet fermecător.

Celălalt o privi, mut de uimire. Mâna, care tocmai se ridicase, spre a o saluta, căzu moale de-a lungul trupului.

Sonia Petrovici zâmbi iarăşi. Uimirea vizitatorului ei părea s-o distreze. În cele din urmă, Potcikev îşi reveni şi se gândi dacă trebuia să tăgăduiască adevărata lui identitate. Dar îşi dădu seama că aceasta n-ar fi de niciun folos. Ce-i drept, el nu ştia cine e minunata făptură dinaintea lui; ea, însă, părea să-l cunoască foarte bine.

Şi dacă ar mai fi avut vreo îndoială asupra acestui lucru, atunci cuvintele următoare ar fi alungat-o, desigur. Căci, Sonia îi întinse mâna, zicând:

— Fii binevenit în fostul palat al răposatului dumitale socru.

Potcikev se plecă şi-i sărută mâna.

— Mă cunoaşteţi? făcu el, zâmbind prietenos. Îmi daţi voie să vă întreb, stimată doamnă, în ce împrejurări am avut cinstea să vă cunosc?

Sonia era gata-gata să-i răspundă:

„Da, te cunosc, ucigaşule şi incendiatorule! Tu ai dat ordin să se pună foc satului meu, tu ai lăsat ca sărmanii oameni să piară în flăcări, tu ai împrăştiat moartea şi mizeria pretutindeni!”

Dar, se feri să pomenească ceva despre toate astea, căci îşi pusese în gând să-l atragă în cursă. Şi afară de asta, voia să afle ce pusese la cale cu cei doi bărbaţi în noaptea trecută.

Ea cunoştea atât pe guvernatorul Shlisselburgului cât şi pe şeful Ohranei. Şi mai ştia că acesta din urma îşi reîncepuse activitatea, lucrând în numele guvernului provizoriu.

— Cine nu-l cunoaşte pe prinţul Potcikev, viitorul dictator al Rusiei? zise ea.

Generalul zâmbi măgulit.

— Asta se spune despre mine? întrebă el, repede.

Ea clătină capul în semn de aprobare.

— Aşadar, trebuie, cu tot dinadinsul, să ne punem bine pe

lângă dumneata, adăugă Sonia zâmbind.

Prinţul îi luă mâna şi o sărută cu patimă.

— Spune-mi… Sonia… de unde mă cunoşti? murmură el. Am impresia că ştii mai multe despre mine.

Revoluţionara îşi retrase mâna încetişor şi-l rugă să ia loc. Apoi îi oferi o ceaşcă de ceai şi se aşeză în faţa lui. Potcikev privi pielea ei fragedă, cam arsă de soare. Femeia aceasta părea o ţigancă, dar o ţigancă nespus de frumoasă. Unde o mai văzuse, oare?

— Nu-ţi frământa creierul în zadar, zise ea, zâmbind misterios. N-ai să izbuteşti să-ţi aduci aminte de unde te cunosc. Eu, însă, ştiu multe despre dumneata. Vrei să-ţi povestesc ceva din trecutul dumitale?

Prinţul o privi stăruitor. Ce voia să spună oare?

— Da, te rog chiar, răspunse el repede.

— După cum ţi-am spus, te afli în palatul socrului dumitale. Acum câtva timp ai fost pentru trei-patru zile în castelul de vară al familiei Gogineff, unde te-ai căsătorit.

Tânăra se opri câteva clipe şi privi iscoditor spre Potcikev. Acesta se plecase înainte şi asculta cu încordare. Nimic nu trăda însă, ceea ce se petrecea în sufletul său.

— În timpul şederii dumitale acolo, ai dat ordin să se pună foc satului, iar copiii şi femeile să fie împinşi în flăcări.

— Cine… cine ţi-a spus asta? strigă el, cu glas răguşit.

— Destul că ştiu, restul nu te interesează. De altfel, vezi că am dreptate, nu-i aşa?

— Nu, n-ai dreptate, îngână el.

— La urma urmei, n-are niciun rost să ne certăm pentru atâta lucru, făcu Sonia, împăciuitoare. Totuşi, n-ar fi trebuit să dai ordinul acela, căci îţi păgubeşte mult.

Potcikev nu mai răspunse.

— După aceea, un revoluţionar ţi-a răpit soţia, urmă tânăra.

Prinţul sări în sus, iar ochii-i scăpărau fulgere de mânie.

— De unde ştii asta? strigă el, cu pumnii încleştaţi şi încovoindu-se ca o fiară, care se pregăteşte să sară asupra prăzii.

— Ştiu, vezi bine.

— Ticălosul ăla… ah, dacă ai şti cât îl urăsc! scrâşni soţul înşelat.
Sonia îl sili să se aşeze şi aţinti spre el o privire seducătoare.
— Fii liniştit, ea şi-a primit răsplata. Cei doi nu mai sunt împreună. Se pare că revoluţionarul a părăsit-o, căci prinţesa locuia singură în palat. Mi-a vândut casa, apoi a plecat.
Deodată, prinţul o cuprinse în braţe.
— Nu mă chinui, nu mă scoate din minţi! strigă el, frământat de patimă. Fii a mea şi, atunci, voi uita totul… dragostea pentru soţia mea necredincioasă şi…
Sonia îi apăsă mâna pe buze.
— Taci, nu vorbi mai departe! zise ea. Asemenea lucruri nu se uită niciodată. Dacă un prinţ e astfel jignit, el trebuie să se răzbune.
— Da, ai dreptate, încuviinţă Potcikev, întunecat.
Între timp Sonia se desprinsese uşor din îmbrăţişarea lui.
— Şi, înainte de toate, trebuie să te răzbuni împotriva lui, împotriva omului care ţi-a terfelit cinstea, urmă ea linguşitor.
— Ascultă-mă, Sonia… unde vrei să ajungi? întrebă prinţul cu ameninţare în glas. Ce vrei? De ce te interesează toate astea?
— Da, mă interesează, fiindcă şi eu îl urăsc cu tot atâta înverşunare! scrâşni femeia, cu ochii sclipind sălbatic. Vrei să lucrăm mână-n mână? Vrei să ne răzbunăm amândoi?
Celălalt râse cu răutate:
— Aha, înţeleg, ţi-a refuzat dragostea?
— Nu pot tăgădui că aşa este… de aceea îl urăsc… vreau să-l nimicesc… să-l văd chinuindu-se până ce şi-o da sufletul.
Potcikev zâmbi şi-şi mângâie barbişonul. De astă dată era încredinţat că pătimaşa femeie spusese adevărul. Aşadar, n-avea niciun motiv să-i ascundă că şi el, era pe cale să-şi ia răzbunarea.
— Îl voi duce acolo unde nu străbate lumina soarelui, zise dânsul, cu o ură nemărginită. Oamenii mei au şi pornit pe urmele ticălosului şi-l vor prinde ca pe un şoarece în cursă.
Sonia se simţi cuprinsă de o bucurie nespusă. Prinţul n-ar fi

avut nevoie să mai urmeze, căci restul putea să şi-l închipuie. Bănuia ce discutase cu şeful Ohranei şi cu guvernatorul Shlisselburgului.

— În acest caz, nu-ţi mai trebuie ajutorul meu? întrebă ea, iscoditoare.

— Dar cum ai putea să mă ajuţi?

— Ce-ar fi să încerc să-l ademenesc încoace?

Potcikev o privi bănuitor.

— Nu trebuie să uiţi că are o putere neobişnuită, urmă Sonia. Dacă vrei să-l prinzi în viaţă, ai nevoie de un mare număr de oameni.

— Şi cum ai putea să-l atragi aici?

Potcikev voia s-o surprindă cu această întrebare, dar nu izbuti.

— Am să-i trimit vorbă că iubita lui, prinţesa Potcikev, doreşte să-i vorbească în palatul ei, răspunse ea liniştită. Ai înţeles?

Prinţul încuviinţă.

— În ce chip ai să-ţi aduci planul la îndeplinire? întrebă el apoi.

— Asta las' pe mine! Eu îl voi ademeni în această casă, apoi veţi pune mâna pe el. Am să te înştiinţez când vine aici.

Cei doi puseră la cale şi restul planului lor. Prinţul mai încercă s-o îmbrăţişeze, însă Sonia se împotrivi.

— Trebuie să fii a mea, Sonia, femeie minunată! gâfâi el.

Dar în clipa următoare, învăpăiatul bărbat se trezi la realitate, căci văzu înaintea lui ţeava rece a unui revolver de buzunar.

— Cu forţa nu se poate obţine nimic de la mine, dragul meu, făcu Sonia, zâmbind. Ţine minte asta! Cine vrea dragostea mea, trebuie s-o cerşească.

De astă dată, Potcikev se linişti; îşi închipuise cu totul altfel sfârşitul acestei vizite.

Femeia era minunat de frumoasă, dar ştia sa zăgăzuiască intrarea spre alcovul ei. Şi, lucrul acesta îi aţâţă şi mai mult patima lui Potcikev.

Revoluţionara îi îngădui să mai rămână vreo jumătate ceas,

apoi el se depărtă, după ce mai încercase o dată să-i înfrângă împotrivirea.

— Mai târziu… prietene… mai târziu, după ce răzbunarea noastră se va fi împlinit.

Şi, dacă prinţul n-ar fi fost atât de înfierbântat, ar fi băgat de seamă privirea răutăcioasă cu care îl urmări diabolica femeie.

73. Dragoste de ţigancă

Sonia Petrovici nu mai putea de bucurie. În curând, prinţul acesta, pe care ea îl ura atâta, avea să cadă în cursa întinsă cu atâta dibăcie. Potcikev încuviinţase planul ei, fără să-i treacă prin minte, că, astfel, îşi pecetluise propria lui soartă.

Ea voia să-l înştiinţeze pe Boris Verodin. După ce tânărul va fi în casa ei, desigur că nu se va mai putea împotrivi ispitei. Înconjurat de lux şi bogăţie, va cădea în braţele ei.

Peste un ceas, Sonia părăsi palatul. Deocamdată, mai păstrase vechea locuinţă, căci nu voia să se ştie în soviet că ea cumpărase această clădire impunătoare. E drept că nimeni n-ar fi putut să-i ceară socoteală, deoarece mulţi „tovarăşi” îşi făcuseră rost de case, în acelaşi chip; dar, nu voia să fie întrebată de unde a avut banii trebuincioşi cumpărării palatului.

În locuinţa ei modestă, revoluţionara se îmbrăcă pentru a lua parte la adunarea delegaţilor. La ordinea de zi erau chestiuni foarte însemnate.

Burtosul Mencikovski o întâlni la uşa care dădea în sala de şedinţe. El o privi plin de umilinţă, ca un câine flămând.

Tânăra îl salută din cap şi păşi în încăpere, trecând înaintea lui. Roti privirile în jurul ei şi-l zări pe Boris Verodin stând de vorbă cu Vasilieff, pe tribună. Sonia încercă să se apropie de cei doi bărbaţi, dar nu izbuti, căci îmbulzeala era prea mare.

Spre sfârşitul şedinţei, Mencikovski se ivi lângă ea. De altfel, n-o părăsise din ochi nicio clipă.

— Îl cunoşti pe Boris Verodin? îl întrebă Sonia.

— Fireşte.

— În acest caz, caută să afli unde locuieşte. Vreau să ştiu asta chiar azi.

Burtosul se uită la ea, supărat.

— Încă unul? zise el, cu răutate.

— Du-te şi fă ce ţi-am cerut! Dacă nu vrei să-mi faci acest serviciu, voi găsi alţi o sută care se vor simţi onoraţi să-mi împlinească dorinţa.

— Da, mă duc, îngână Mencikovski, supus. Unde să-ţi aduc răspunsul?

— Astăzi poţi să-mi faci o vizită în palat. Vom lua ceaiul împreună.

Misitul se însenină la faţă, apoi se depărtă grăbit.

După terminarea şedinţei, mai mulţi bărbaţi făcură cerc în jurul Soniei şi începură să glumească cu dânsa. Ea primi cu nepăsare omagiile lor, dar nu încuviinţă niciunuia să se apropie.

Peste două ceasuri, misitul se ivi la palat şi raportă Soniei cele aflate:

— Boris Verodin locuieşte într-o căsuţă care aparţine prinţului Ulkitzki. În afară de cei doi soţi bătrâni se mai află acolo fiul, fiica lor şi un oarecare Vasilieff. De asemenea, şi o femeie tânără şi frumoasă.

Sonia ciuli urechile.

— O femeie tânără şi frumoasă? repetă ea bănuitoare. Ai văzut-o? Nu ştii cine e?

— Habar n-am. S-a ivit acolo de câteva zile şi pare că e de-a casei. După câte am aflat, stă mai toată ziua lângă Boris Verodin acela.

Revoluţionara păli, dar nu-şi pierdu cumpătul.

„Trebuie să fie Nataşa, prinţesa Potcikev – îşi zise ea. Aşadar, tot mai e drăguţa luntraşului? Dar am să pun eu capăt acestei idile. În primul rând însă, trebuie să mă încredinţez dacă e ea într-adevăr."

Nu trecu mult timp şi Sonia se afla înaintea căsuţei prinţului Ulkitzki. După ce privi curioasă, în jurul ei, sună şi, peste câteva clipe, o servitoare se ivi în prag.

Revoluţionara vru tocmai să întrebe de Boris Verodin, când

un alt gând îi trecu prin minte.

— Aici locuieşte prinţesa Nataşa de Gogineff? întrebă ea, repede.

— Nu, aici n-a stat niciodată o doamnă cu acest nume, răspunse slujnica.

— Totuşi, sunt sigură că e aici, stărui Sonia. Ştiu că se află în această casă, împreună cu domnul Verodin.

— Vă înşelaţi, doamnă, aici locuieşte numai domnul Verodin cu sora dumnealui, domnişoara Irina.

Sonia răsuflă liniştită.

— Aş vrea să vorbesc cu domnul Verodin, urmă ea.

Servitoarea şovăi câteva clipe, apoi o rugă să intre în coridor, unde îi oferi un fotoliu.

Nu trecu mult şi Boris se ivi pe scară şi coborî treptele încet. La vederea Soniei, făcu o mutră posomorâtă.

Această femeie îl dezgusta prin stăruinţele ei. Ştia că e frumoasă şi că-l iubeşte, dar cu cât se străduia mai mult să-l prindă în mrejele ei, cu atât mai rece se arăta dânsul.

— Ce cauţi aici? întrebă el, cu asprime, după ce o salutase foarte puţin prietenos.

— Aş vrea să vorbesc cu tine între patru ochi; e vorba de o chestiune foarte însemnată.

— Mă rog, vorbeşte!

— Nu există alt loc, unde am putea sta de vorbă nestingheriţi? N-aş vrea să audă nimeni ceea ce vom discuta.

Tânărul chibzui. Cu puţin înainte văzuse de la fereastră, că în grădină nu se afla nimeni.

— Urmează-mă! zise el, cu glas poruncitor.

Sonia se supuse şi când ajunseră în chioşc, întrebă, privind în jur:

— Aici nu ne aude nimeni?

— Fii fără grijă!

— Atunci, ascultă, ce am să-ţi spun… Am făcut cunoştinţă cu prinţul Potcikev, care s-a îndrăgostit de mine. Într-o seară l-am zărit vorbind cu doi bărbaţi care au jucat un rol mare pe vremea Ţarului. E vorba de guvernatorul Shlisselburgului şi de şeful Ohranei. Cred că-ţi dai seamă ce înseamnă asta… Cu

toate că prinţul mi-e nesuferit, am căutat să-l descos niţel şi, în cele din urmă, am izbutit să aflu că a dat ordinul să fii luat prizonier. De aceea, am venit încoace, ca să te previn.

Boris Verodin ascultase cu nepăsare vorbele Soniei Petrovici. În orice alte împrejurări, le-ar fi socotit ca o încercare de a se apropia de el; acum, însă, era încredinţat că tânăra spusese adevărul căci, de vreo două zile băgase şi el de seamă că indivizi suspecţi îi dădeau târcoale.

— Asta e totul? întrebă luntraşul. Las' că ştiu eu să-mi apăr pielea.

— Nu lua lucrurile atât de uşor, îl preveni Sonia. Prinţul e crud şi viclean. Şi, în acelaşi timp, m-am gândit şi la misiunea ta… Potcikev va veni la mine acasă… dacă vrei, poţi să pui mâna pe el şi, în acest chip, nimic nu te va mai împiedica să aduci la îndeplinire însărcinarea dată de Comitetul Central.

Boris Verodin clătină capul.

— În orice caz, îţi mulţumesc pentru bunăvoinţă, zise el, dar n-am nevoie de ajutorul tău. Prinţul Potcikev a fost urmărit pas cu pas şi ştim că mai are aici, în Petrograd, o locuinţă modestă, pe care o părăseşte noaptea. În ultimul timp n-a mai dat deloc pe la palatul său şi a răspândit vestea că s-a înapoiat în lagărul trupelor sale.

Sonia tremura de ciudă.

— De ce nu vrei să mă asculţi? întrebă ea mustrător. La mine în casă ţi-ar fi mult mai uşor să pui mâna pe el.

— Nu, nu vreau! răspunse luntraşul, cu hotărâre.

— Atunci n-am ce-ţi face.

Ea îi întinse mâna; în ochii-i negri sclipeau lacrimi de mânie şi buzele-i roşii tremurau de tulburare.

— Tot mai eşti mâhnit de pe urma morţii prinţesei? întrebă ea, enervată.

Boris Verodin se dădu înapoi cu un pas. Fruntea i se încruntă şi o expresie de durere adâncă se întipări pe chipul său frumos.

— Nu-mi vorbi de asta… pleacă! zise el, cu asprime. Ai vrut pieirea sărmanei Nataşa şi, chiar dacă nu eşti vinovată de moartea ei, mi-e destul să ştiu că ai dorit-o din toată inima.

— N-o lua prea repede, gândeşte-te la tulburarea care a domnit în zilele acelea înfiorătoare. Ai uitat că prinţul Potcikev a dat ordin să se înfăptuiască toate nelegiuirile, care au adus jalea în atâtea familii?

— Nu, n-am uitat şi te încredinţez că-mi va da socoteală pentru toate astea.

Şi, întinzându-i mâna, Boris încheie:

— Du-te, sunt foarte ocupat!

Revoluţionara îi cuprinse mâna şi mai încercă o dată să-l atragă în mrejele ei. Dar în zadar, tânărul rămase neclintit.

Adânc mâhnită, Sonia îşi luă rămas bun. Totuşi încă nu renunţase la planul ei. Dacă nu-i izbutise acum, poate avea să-i izbutească mai târziu. În Siberia se va apropia de chipeşul luntraş şi, atunci, el nu-i va respinge dragostea.

Când trecu prin coridorul casei, se întâlni cu un bărbat şi vrând să nu fie recunoscută, ea lăsă în jos capul.

Bărbatul era Vasilieff. Deodată, el se opri şi se încleştă de balustrada scării.

— Aceste giuvaieruri… sunt… ale ei, murmură uimit. Cum au ajuns… în stăpânirea… acestei femei?

Vasilieff era buimăcit cu totul. Abia când Boris se ivi lângă el, îşi mai veni în fire.

— Da, acum ştiu cine este, îngână dânsul, tulburat.

— N-o cunoşti, domnule Vasilieff? întrebă luntraşul.

— Da, da, acum ştiu cine e, repetă celălalt. Dar cum au ajuns bijuteriile la dânsa?

Boris Verodin înălţă din umeri, zâmbind dispreţuitor.

— În vremurile astea s-au îmbogăţit mulţi oameni, care odinioară erau săraci lipiţi pământului. Din păcate, sunt şi mulţi de-ai noştri printre aceştia. Reprezentanţii poporului poartă inele cu briliante şi au casele lor. Bijuteriile le-au luat de la victimele lor, care au fost arestate şi jefuite de tot ce aveau. Proprietăţile au intrat în stăpânirea lor, folosindu-se de cine ştie ce mijloace. Când vezi şi auzi toate astea, aproape că-ţi vine să renunţi la ideea de eliberare a Rusiei.

— Dar… aceste giuvaieruri… să mă fi înşelat, oare? murmură Vasilieff, preocupat de gândurile sale.

În cele din urmă, moşierul se hotărî să se folosească de cel dintâi prilej pentru a întreba pe Sonia de unde are bijuteriile.

— N-ai vrea să stai de vorbă cu mine vreo jumătate ceas, Boris? întrebă el, apoi, adresându-se luntraşului.

— Bucuros, vrei să mergem în grădină?

— Nu, urmează-mă în camera mea.

Vasilieff o luă înainte şi, peste puţin timp, se aflau amândoi în odaia moşierului.

— Pleci la Tobolsk? întrebă Vasilieff.

Luntraşul dădu din cap în semn de confirmare.

— Când?

— Nu ştiu nici eu încă. În orice caz, nu va mai trece mult timp. Totul atârnă de îndeplinirea celeilalte misiuni.

Vasilieff îl privi pătrunzător, ca şi cum ar fi vrut să-i citească până în adâncul sufletului. În cele din urmă, păru mulţumit de rezultat, căci o expresie de bucurie se întipări pe chipul său.

Şi, întinzând mâna spre Boris Verodin, zise:

— Dragul meu, ştii că te iubesc ca pe un fiu. Din nefericire, Dumnezeu nu mi-a dăruit niciunul.

Luntraşul îi strânse mâna cu căldură şi-l privi ţintă în ochi.

— Şi eu te încredinţez, domnule Vasilieff, că-mi eşti drag ca un tată, zise el, cu glas tremurător. Mama Anuşca mi-a vorbit mult de dumneata, însă până la izbucnirea revoluţiei, n-am avut prilejul să te cunosc. Mă bucur că stima pe care ţi-o purta mama mea vitregă era cu totul îndreptăţită.

— Da, mama Anuşca era o femeie foarte cumsecade, răspunse Vasilieff, oftând. Dragă Boris, aş vrea să discut cu dumneata două chestiuni, continuă el apoi. În primul rând e vorba de sora dumitale, Irina. Ştii că m-am îngrijit întotdeauna de soarta ei. Cred că ai deplină încredere în mine, nu-i aşa? Ei bine, m-am hotărât ca, în scurt timp, să părăsesc Rusia, căci ajung din ce în ce mai mult la încredinţarea că pentru o fată ca Irina, vremurile prin care trecem sunt foarte primejdioase. Irina e frumoasă şi are o inimă nobilă; e o femeie, în adevăratul înţeles al cuvântului, ţine cu poporul, însă nu se va amesteca niciodată în treburile politice. Dumneata, însă, ai un temperament mai iute şi vei trece încă prin multe în viaţa

dumitale. Într-o bună zi îţi vei da seama că idealul trâmbiţat atâta vreme nu poate fi atins, căci oamenii au prea multe patimi şi slăbiciuni, pentru ca să poată înţelege revoluţia aşa cum trebuie.

— Din nefericire, ai dreptate, încuviinţă Boris Verodin, adânc îndurerat.

— Din pricina asta m-am hotărât să-ţi iau cu totul grija Irinei. Dumneata nu poţi fi veşnic lângă dânsa, astfel că e ameninţată de multe primejdii. Înţelegi ce vreau să spun?

— Da, domnule Vasilieff.

— Mi-am pus în gând s-o adopt imediat ce vom izbuti să ajungem în străinătate. Sunt bogat – cea mai mare parte din averea mea se află afară din ţară; deci Irina va duce un trai lipsit de griji, aşa cum şi l-ar dori oricine.

Boris Verodin izbuti cu greu să-şi stăpânească bucuria.

— Domnule Vasilieff, zise el, adânc mişcat, îţi dau bucuros încuviinţarea mea, Irina se poate socoti fericită că are un asemenea părinte.

— Şi când îţi va suna şi dumitale ceasul, după ce soarta te va fi hărţuit destul, după ce-ţi vei da seama cât de deşarte au fost nădejdile dumitale, atunci… atunci, Boris, pot nădăjdui că vei veni la mine?

Luntraşul se posomorî. Vru să protesteze energic, dar moşierul îl opri cu un gest şi zâmbi, plin de înţeles.

— Bine, dacă se va întâmpla astfel… atunci, îţi făgăduiesc că voi veni la dumneata, domnule Vasilieff, răspunse tânărul. Dar viitorul va dovedi că te-ai înşelat, adăugă el, triumfător. Sunt sigur că voi avea dreptate.

Vasilieff clătină capul, ştiind că orice împotrivire ar fi zadarnică. Da, dacă toţi luptătorii pentru libertate ar fi fost tot atât de nobili ca şi Boris Verodin, atunci fireşte că Rusia putea să se refacă din propria ei cenuşă – întocmai ca pasarea din legendă.

Dar aceasta nu se putea întâmpla niciodată. Vasilieff ştia prea bine lucrul acesta. Învăţăturile trase din istoria popoarelor arătau tocmai contrariul. Revoluţia franceză, care izbucnise la sfârşitul veacului al optsprezecelea, putea servi

de pildă. Şi atunci poporul sălbăticit înfăptuise crime, şi atunci distrusese tot ce-i căzuse în mână, şi atunci se urmărise egalitatea tuturor – însă, rezultatul a fost că oamenii şi-au dat seamă că numai prin muncă şi pricepere se poate ajunge la ceva. Forţa nu folosise la nimic. Ea nu făcuse decât să distrugă tot ce se crease până atunci. În cele din urmă, oamenii revenină la vechile lor alcătuiri şi numai după multă vreme izbutiră să refacă tot ce sfărâmaseră în clipe de furie.

— Să nu mai vorbim despre asta, zise Vasilieff, în cele din urmă. Îmi iubesc patria şi sunt încredinţat că după ce se va restabili ordinea şi liniştea mă voi înapoia în Rusia. Şi, acum să trecem la a doua chestiune, care e în legătură cu misiunea dumitale în Siberia. Din acest punct de vedere ne deosebim mult. Nu vreau să-ţi ascund deloc că sunt un prieten al familiei imperiale şi că soarta acesteia mă îngrijorează nespus.

— Dar, ştiu asta, domnule Vasilieff, zise Boris.

— Totuşi, nu nesocotesc principiile care te însufleţesc, urmă moşierul, cu ochi scânteietori. Pentru idealul vostru, existenţa familiei imperiale e o mare piedică. Însă, nu trebuie să fii pripit, dragul meu Boris. Ştiu că eşti un om chibzuit şi ai o inimă nobilă. Aşadar, nădăjduiesc că vei veghea asupra prizonierilor.

Zicând acestea, moşierul privi cu gravitate la tânărul luntraş. Acesta oftă şi răspunse:

— Îmi cunosc datoria. Voi lupta din răsputeri pentru a împiedica orice încercare de fugă.

— Da, ai dreptate, încuviinţă Vasilieff. Dar gândeşte-te la ceva şi mai rău, Boris. La beţie se fac multe lucruri de care te căieşti mai târziu. Ai putea îngădui ca…

— Fii liniştit, domnule Vasilieff, îl întrerupse luntraşul. Am datoria să îngrijesc ca nimeni să nu se atingă de familia imperială. Eşti mulţumit?

Celălalt se uită ţintă la el.

— Da, sunt mulţumit, dragul meu. Totuşi, nu trebuie să uităm că împrejurările pot fi mai tari decât noi. Nu nesocoti situaţia în care te vei afla, greutatea misiunii dumitale…

Războiul se apropie de sfârşit şi armatele se înapoiază de pe front. Între timp, ura împotriva familiei imperiale a crescut mult, patimile vor izbucni cu furie… şi, atunci, haosul nu va mai putea fi înlăturat. Atunci va trebui să intri în acţiune… Boris, îmi făgăduieşti solemn că vei ocroti viaţa prizonierilor – chiar dacă va fi să lupţi împotriva tovarăşilor de idei?

— Orice faptă sângeroasă mă dezgustă, răspunse tânărul. Da, făgăduiesc că voi ocroti viaţa familiei imperiale, atât cât îmi va fi în putinţă. Totuşi, voi rămâne credincios principiilor mele şi voi împiedica orice încercare de fugă.

Vasilieff era liniştit. Cei doi bărbaţi îşi strânseră mâinile, apoi Boris părăsi încăperea.

Rămânând singur, moşierul căzu pe gânduri. Ce planuri se ţeseau în mintea acestui om? Ce se petrecea îndărătul frunţii sale largi?

În cele din urmă se pregăti de plecare. Trebuia cu orice chip, să dea de Virubova şi cu ajutorul ei, să afle unde se adăpostise Nataşa, pe care îşi pusese în gând s-o treacă peste graniţă cât mai repede cu putinţă.

Ştiind că locuinţa prinţului Ulkitzki e supravegheată zi şi noapte, moşierul se folosi de o potecă ce trecea prin grădinile din spatele casei, potecă pe care bătrânul i-o arătase, atât lui cât şi luntraşului.

Când ajunse în stradă, privi cu luare aminte în jurul său, apoi porni repede mai departe.

Totuşi, Vasilieff nu rămase neobservat. Această ieşire dosnică fusese de multă vreme descoperită şi atât el cât şi Boris Verodin, erau urmăriţi pas cu pas.

Moşierul vizită mai multe case. Trecuseră câteva ceasuri de la plecarea lui, când, ieşind dintr-o clădire, zări pe celălalt trotuar un bărbat care se plimba încolo şi încoace. La ivirea lui Vasilieff, necunoscutul se furişă repede într-un gang.

În colţul străzii, moşierul se opri. Paşi repezi se auziră în urma lui, apoi un bărbat trecu înainte. Vasilieff surâse. Acum ştia că fusese urmărit. Fără să-şi piardă cumpătul, intră într-o cafenea elegantă, unde veneau oameni de tot felul. Directorul localului îl salută cu o privire plină de înţeles.

Moşierul se aşeză la o masă şi bău o cafea, în timp ce ochii-i erau aţintiţi spre intrare. Apoi, după ce se înţelese, printr-o privire, cu directorul, plăti consumaţia şi se strecură într-un coridor. Cineva îl conduse într-o încăpere care se afla îndărătul unei uşi tăinuite, iar după ce coborî o scară foarte lungă, se văzu într-un alt coridor, luminat de câteva becuri electrice.

Străbătu şi acest gang subteran, care avea o lungime de vreo cinci sute de metri, apoi încă o scară şi ajunse într-o pivniţă, de unde găsi lesne ieşirea spre stradă.

„Ei, acum nădăjduiesc că nu m-a mai urmărit nimeni” – îşi zise moşierul, râzând batjocoritor.

Dar nu rămase multă vreme pe gânduri, ci-şi iuţi paşii, căci la ultima casă pe care o vizitase, i se spusese unde se află Virubova.

În cele din urmă, moşierul coti într-o stradă lăturalnică, unde erau prea puţine clădiri, şi se opri înaintea unei case împrejmuită cu o grădină. Ridică privirile spre faţadă, apoi clătină capul.

Nu-i venea să creadă că Virubova se ascunsese aici. Totuşi, aşa trebuie să fie, căci oamenii care îl înştiinţaseră erau bine informaţi. La uşă zări o firmuliţă de alamă: „Denise Barobleur, prezicătoare”.

Vasilieff chibzui din nou. Auzise multe despre această femeie, pe care, în timpul ţarismului, o vizita mai toată nobilimea.

După câteva clipe, el se hotărî şi bătu în uşă.

74. O luptă de stradă

La o oră târzie din noapte, un biciclist cobora în goană strada pe care se afla locuinţa prinţului Ulkitzki. Descălecă înaintea casei, privi cu luare aminte în jurul său, apoi bătu la uşă.

Nu aşteptă multă vreme şi un bărbat se ivi în gang, ţinând în mână o lumânare. Era Boris Verodin.

— Ah, dumneata eşti, tovarăşe Sublominski? şopti

luntraşul. Intră te rog! Ai vreo veste însemnată?

Celălalt păşi în gang, iar Boris încuie uşa în urma lui şi trase cu urechea.

— N-ai zărit pe nimeni prin apropriere? întrebă el, apoi.

— Nu, strada era foarte liniştită. De altfel, chiar dacă ai fi supravegheat, tot nu-mi închipui să mă fi văzut cineva, căci am mers foarte repede şi totul fiind cufundat în beznă nu s-a putut observat unde m-am oprit.

— Bine. Acum s-auzim ce te-a adus încoace.

— Astă-noapte trebuie să izbutim, răspunse noul venit. El a părăsit casa, învăluit într-o manta lungă şi largă, însă, deşi poartă barbă falsă l-am recunoscut după mers şi ţinuta lui mândră. Ne-am ţinut tot timpul după el, până ce a ajuns înaintea casei unde a mai fost o dată. Cine ştie ce caută el acolo în timpul nopţii? Noi, însă, avem un prilej minunat, cum nu se va mai ivi niciodată. E o stradă dosnică şi îngustă, care dă într-alta închisă la un capăt. Astă-noapte îl prindem cu siguranţă. Vrei să mă însoţeşti?

Boris Verodin încuviinţă din cap.

— Aşteaptă-mă niţel, mă duc să-mi iau bicicleta… E departe de aici?

— Dacă ne grăbim, în zece minute suntem acolo.

Luntraşul se depărtă, dar se înapoie peste câteva clipe, cu o bicicletă.

Cei doi bărbaţi ieşiră în strada învăluită în beznă. Luna dispăruse sub nori, iar pe uliţă nu se zărea nimeni.

Încălecară pe biciclete şi porniră spre ţărmul Nevei. În acelaşi timp, se auzi un zgomot ciudat, ca şi cum o maşină hodorogită s-ar fi pus în mişcare.

— Ce-a fost asta, tovarăşe Sublominski? întrebă Boris, pe când pedalau din răsputeri şi privi în jurul său, cu luare-aminte.

Dar nu se zări nimic suspect.

Trecură prin mai multe străzi şi, deodată, lumina orbitoare a unui automobil ţâşni dindărătul lor. Apoi, urmau încă două maşini, ai căror pasageri discutau prin strigăte. Nu mai încăpea îndoială că cele trei automobile se aflau în urmărirea

lui Boris şi a însoţitorului său.

În cele din urmă, bicicliştii ajunseră la podul care ducea peste Neva. Se opriră, iar maşinile rămaseră ceva mai în urmă.

— Nu mai e mult, zise Sublominski şi porni înainte, ducând bicicleta de ghidon. În curând vom ajunge în strada unde va trebui să-l aşteptăm.

Boris Verodin privi cercetător în jurul său şi duse mâna la buzunar, spre a se încredinţa că revolverul şi pumnalul mai erau acolo. Sonia îl prevenise, doar. Poate că voiau, într-adevăr, să-l atragă într-o cursă!

Cei doi tovarăşi intrară în gangul întunecos ai unei case, unde trei bărbaţi stăteau lipiţi de zid.

— În sfârşit, bine că vă văd! zise unul din ei. Urmăritul mai e în fundătură. Tovarăşul Valdici l-a văzut intrând în căsuţă. Ciudat e că celălalt avea cheia cu el.

— Mâine vom iscodi cine locuieşte acolo, răspunse Boris Verodin. Acum, însă, cred c-ar fi bine să ne apropiem de casă.

— N-are niciun rost, tovarăşe Verodin. Îmi dau capul că punem mâna pe el, chiar dacă rămânem locului.

— Unde e maşina? întrebă luntraşul.

Unul din bărbaţi arătă spre uşă.

— E dincolo, şopti altul. Imediat ce-l prindem, ştergem putina.

— Comandantul fortăreţei Petru şi Pavel a fost înştiinţat? urmă Verodin.

— Da.

Se lăsă o tăcere adâncă. Cei cinci revoluţionari priveau cu încordare spre stradă. Dar nimeni nu se zărea pe uliţa învăluită în beznă. Pe vremurile acelea tulburi, oamenii nu prea se încumetau să iasă noaptea în oraş.

— Sst! vine cineva! murmură luntraşul, deodată.

Privi în jurul străzii, apoi îşi retrase capul.

— El e, şopti unul din ei, l-am recunoscut după manta şi pălărie.

Paşii se apropiau. După cât se părea, individul era foarte grăbit. Ochii săi negri aveau o expresie de nelinişte, se oprea

din când în când şi privea bănuitor în jurul său, ca şi cum se temea să nu fie urmărit.

Deodată, un trup uriaş răsări ca din pământ, înaintea lui. Era Boris Verodin, pe buzele căruia încolţi un zâmbet triumfător.

— Acum nu-mi mai scapi, prinţe Potcikev! scrâşni luntraşul. Eşti recunoscut, travestirea nu-ţi mai foloseşte la nimic.

Potcikev – căci el era – se dădu înapoi cu un pas. În clipa următoare, un revolver sclipi în mâna lui. Dar, până a apuca să tragă, Boris îl izbi peste mână şi arma zbură cât colo. Se iscă o luptă deznădăjduită, căci nici Potcikev nu prea era slab. În cele din urmă însă, fu trântit la pământ şi legat fedeleş. Unul din revoluţionari îi vârî un căluş în gură, apoi o maşină se ivi în apropiere şi, după câteva clipe, porniră spre fortăreaţa Petru şi Pavel.

Înainte de a ajunge la capătul străzii fură nevoiţi să se oprească, deoarece alte două automobile închideau drumul.

— Ce înseamnă asta! strigă Boris Verodin, ameninţător. În numele Comitetului Central, feriţi-vă din cale, altminteri tragem!

Numeroşi oameni coborâră din cele două automobile. Erau vreo douăzeci de bărbaţi, înarmaţi cu pumnale şi revolvere. Un ofiţer de statură mijlocie, cu faţa ciupită de vărsat, se afla în fruntea lor.

— El e, i-am recunoscut glasul! strigă triumfător, căpitanul Semelov, căci acesta conducea grupul de oameni coborâţi din maşini. Săriţi pe el, ticălosul nu trebuie să ne scape.

Detunături răsunară în liniştea nopţii. Câteva trupuri se prăbuşiră la pământ, scăldate în sânge. Cât ai clipi din ochi, tovarăşii luntraşului fură făcuţi nevătămători. Căpitanul Semelov nu ştia ce-nseamnă milă. El ucidea oriunde se ivea prilejul.

Niciunul din însoţitorii lui Boris Verodin nu mai rămase în viaţă. Luntraşul însă, se mai lupta cu deznădejde. Până acum izbutise să doboare vreo şase adversari. El se retrăsese spre zidul unei case şi se apăra ca un leu, izbind cu furie pe oricine cuteza să se apropie.

Deodată, Semelov se năpusti într-acolo.

— Câine, trădătorule! scrâşni el.

Şi, ieşit din minţi, ridică pumnalul şi izbi.

Dar Boris Verodin, care sângera din mai multe răni, se feri cu îndemânare. Oamenii lui Semelov pândeau ca nişte fiare spre curajosul tânăr, căutând să-l lovească pe neaşteptate. Atacul căpitanului lor le îndoi curajul şi se năpustiră cu furie asupra victimei.

Luntraşul se simţi încleştat de vreo zece braţe, care încercau să-l doboare la pământ, pentru a-l lega. Adunându-şi ultimele forte, izbi în dreapta şi în stânga, dar, deodată, primi în cap o lovitură puternică, dată cu patul armei.

Se clătină doar câteva clipe, însă acestea fură de ajuns pentru ceilalţi, care se năpustiseră asupra lui şi-l legară fedeleş.

— Duceţi-l repede în maşină! porunci Semelov oamenilor săi, care gâfâiau din greu. Ceilalţi indivizi pot rămâne aici, cred că le e destul. Niciunul din ei n-o să mai vadă lumina zilei.

Apoi, se îndreptă spre automobilul duşmanilor săi şi văzu un om legat străduindu-se din răsputeri să se elibereze.

— Cine o mai fi ăsta? făcu el.

Dar în clipa următoare scoase o exclamaţie de surprindere, căci îşi recunoscuse stăpânul. Semelov se plecă repede spre acesta, îi tăie legăturile şi-i scoase căluşul.

Prinţul Potcikev răsuflă din greu.

— Poartă-te în aşa fel ca şi cum nu m-ai cunoaşte! şopti el, apoi. Dă ordin ca cele două maşini să pornească înainte, cu prizonierul. A treia să rămână aici, dumneata de asemenea!

Căpitanul se depărta şi şopti ceva oamenilor săi. În zare se ivi o patrulă, dar aceasta nu îndrăzni să se apropie de grupul numeros al republicanilor.

După câteva clipe, cele două maşini se puseră în mişcare. Căpitanul şi prinţul luară loc în cea de a treia şi, aruncând o ultimă privire spre trupurile neînsufleţite ale revoluţionarilor, dădură ordin şoferului să pornească mai departe.

Abia mai târziu, o patrulă puternică descoperi urmele

luptei. Însoţitorii lui Boris Verodin erau morţi. Trupurile nenorociţilor fură lăsate pe loc până a doua zi dimineaţă, căci asemenea lucruri se întâmplau mereu.

În acest timp, Potcikev porunci subalternului său, care stătea în maşină, alături de el:

— Vei pătrunde în casa pe care ţi-o voi arăta. Acolo se află trupul neînsufleţit al unei femei. În locuinţa acesteia s-a adăpostit soţia mea… mă înţelegi? Cum a ajuns acolo, nu ştiu nici eu. Am descoperit-o abia astă seară… Vei lega-o şi mi-o vei aduce afară… dacă încearcă să se împotrivească, vei întrebuinţa forţa.

— Am înţeles, Excelenţă!

Semelov nu prea era obişnuit să-şi piardă vremea cu întrebări. Ştia, doar, că trebuie să se supună, restul nu-l interesa.

Deodată Potcikev dădu ordin şoferului să oprească. Apoi, coborî din maşină, împreună cu Semelov, şi se apropie de uşa căsuţei, pe care o descuie. „Tiranul” se furişă în coridorul care ducea la încăperea sărmanei Elena, iar prinţul rămase afară. La un moment dat se auzi un ţipăt.

— Aha, porumbiţa mea! făcu Potcikev, zâmbind batjocoritor. Las’ că te învăţ eu minte, necredincioaso.

Între timp, căpitanul pătrunsese în odaie. Pe pat zăcea, într-un lac de sânge, trupul neînsufleţit al Elenei. Alături de dânsa, se afla copilaşul care, după cât se părea, fusese sugrumat. Semelov aruncă doar o privire asupra acestei privelişti înfiorătoare, apoi zări la pământ pe fermecătoarea soţie a stăpânului său. Da, era aceeaşi femeie pe care o luase prizonieră şi care izbutise să fugă din cârciumă, tocmai când voia s-o ducă prinţului.

— Şi-o fi dat şi ea sufletul? murmură „Tiranul” plecându-se deasupra Nataşei. Nu, e numai leşinată. Cu atât mai bine, căci nu mai am nevoie să mă folosesc de forţă.

Scoase o sfoară groasă din buzunar şi, după câteva clipe, prinţesa era legată.

Căpitanul o ridică şi se pregăti să părăsească încăperea, dar în acel moment, Nataşa se trezi şi scoase un ţipăt. O

spaimă de moarte se întipări pe chipul ei palid. Ochii i se holbară la omul cu înfăţişare sălbatică din faţa ei.

Semelov rânji.

— Numai să nu ţipi, porumbiţa mea! făcu el.

Şi, văzând că victima lui nu se supune, o aşeză pe podea şi-i vârî batista în gură.

Un văl negru se aşternu înaintea ochilor prinţesei, gândurile i se încâlciră în minte, apoi nu mai ştiu ce se petrece cu dânsa. Nu văzu pe cei doi bărbaţi, care vorbeau cu înfrigurare; nu auzi duduitul motorului şi nu văzu nici maşina care gonea pe străzile Petrogradului şi-şi urmă drumul pe şosea.

În acest timp, Boris Verodin făcea o călătorie asemănătoare. Abia după ce se depărtară bine de oraş, automobilul se opri şi luntraşul văzu că zbirii săi purtau uniforma soldaţilor din armata republicană.

Aşadar, Sonia nu-l minţise. Căzuse în mâinile oamenilor lui Potcikev.

Tânărul îşi încordă puterile, nădăjduind să-şi rupă legăturile. Era aproape să izbutească, dar duşmanii săi zăriră încercările lui şi-l legară atât de zdravăn, încât nu mai fu în stare nici măcar să se mişte.

— Ce-o să mai chiuie de bucurie când o atârna în ştreang! zise în bătaie de joc unul dintre soldaţi.

— Nici nu poate fi vorba de spânzurătoare, răspunse altul. O să-l legăm într-un sac şi o să moară înecat, ca o pisică.

— Habar n-aveţi ce o să se întâmple cu el, se amestecă al treilea. Căpitanul mi-a destăinuit ce soartă i-a fost pregătită ticălosului ăsta. Va fi tras pe roată, dar încetul cu încetul, ca să nu moară deodată. Vom face cu el experienţa unui nou mijloc de execuţie. Toţi conducătorii revoluţiei vor muri de aceeaşi moarte, dacă proba va izbuti.

Tânărul nici nu luă în seamă flecărelile călăilor săi. Toate gândurile îi erau îndreptate numai pentru a descoperi un mijloc de scăpare. Se vor încumeta oare să-l ucidă?

Boris îşi zise că tovarăşii săi vor istorisi ce i se întâmplase şi

fruntaşii revoluţionari nu vor avea răgaz până nu vor da de urmele sale.

Dar se înşela amarnic; habar n-avea că aceia care îl însoţiseră nu mai erau în viaţă. Nenorociţii nu mai puteau să-i fie de folos, căci pieriseră până la unul.

Luntraşul închise ochii. Capul îl durea îngrozitor. O dâră de sânge cald i se prelingea pe ceafă.

Nu putea să-şi dea seama pe unde treceau. La un moment dat i se păru că se depărtau de oraş; apoi, însă, avu simţământul că se aflau într-o stradă pietruită.

În cele din urmă, automobilul se opri. De undeva se auzi bătaia unui orologiu. Automobilul intră într-o curte învăluită în beznă. Apoi luntraşul simţi că i se leagă o basma peste ochi.

Boris Verodin coborî din maşină şi porni înainte, sub conducerea călăilor săi. Trecură prin ganguri, apoi simţi că e dus spre adâncime.

Numără o sută de trepte. Jos domnea un miros de mucegai şi apă stătută, iar pământul era mocirlos. Aerul devenise atât de înăbuşitor, încât Boris răsufla anevoie. Un gâlgâit ciudat îi ajunse la urechi.

Până acum, tânărul rămase nepăsător. Deodată, însă un fior de groază îi străbătu trupul.

Dacă ar fi ştiut cel puţin, unde se afla! Însă toate străduinţele sale pentru a se orienta asupra locului, rămaseră zadarnice.

În cele din urmă fu silit să se aşeze pe o lespede umedă şi călăii începură din nou să vorbească în şoaptă. Boris ciuli urechile, dar nu izbuti să prindă niciun cuvânt. Doar o dată i se păru că aude numele prinţului Potcikev. Cuprins de furie, tânărul scrâşni din dinţi.

Apoi fu legat de mijloc cu o frânghie. Un miros înăbuşitor, de cadavru în putrefacţie, domnea pretutindeni.

— Apropie-te! răsună un glas poruncitor.

Luntraşul nu se clinti din loc însă.

Ceilalţi îl îmbrânciră şi, deodată, Boris se simţi plutind în gol. O macara se puse în mişcare, uruind. Încet, revoluţionarul fu coborât într-o adâncime, unde aerul era de nesuferit.

Când ajunse jos, un râs batjocoritor se auzi deasupra lui, apoi se făcu tăcere – o tăcere de moarte. Prizonierul mişcă picioarele; mâinile îi mai erau legate.

Trecuseră câteva ceasuri. Nu dormise deloc, cu toate că pipăind cu picioarele, descoperise într-un colţ, o grămadă de paie putrede. În încăpere se aflau unele lucruri, al căror scop nu-l putea pricepe. Erau nişte scânduri şi grinzi, care se ridicau sau se coborau, când le atingea cu piciorul. În cele din urmă, se auziră glasurile a doi bărbaţi care vorbeau în şoaptă.

— Cred că n-o să izbutească să le sfărâme, zise unul din ei.

— Fireşte, răspunse celălalt, nici zece cai n-ar fi în stare să rupă asemenea lanţuri.

Boris îşi dădu seama despre ce era vorba. Voiau să-l ferece în lanţuri. Un inel gros de fier, rece ca gheaţa, îi fu pus în jurul gâtului.

— Gata! strigă unul din cei doi bărbaţi.

Basmaua fu smulsă de pe ochii prizonierului, care ridică pleoapele.

Unde se afla, oare? Era noapte? Nu, căci o lumină verzuie plutea deasupra capului său.

Tânărul privi în sus cu încordare, la priveliştea ciudată ce se înfăţişa înaintea lui. În lumina verzuie se zăreau plutind peşti, alge şi diferite alte plante de apă. O spaimă de moarte îl cuprinse. În mintea lui se trezi o bănuială – îşi dădu seama de grozăvia situaţiei în care se afla.

Fusese ferecat într-o încăpere, dedesubtul apei după cât se părea, în faimoasa celulă din Shlisselburg – celula de tortură.

75. Un horoscop

Vasilieff se cam sperie văzând că uşa de la locuinţa prezicătoarei se deschise în chip misterios şi nimeni nu se zărea în prag.

Clătină capul şi şovăi câteva clipe. Un condor lung, tapetat cu pânză neagră, se deschidea înaintea lui. În fund pâlpâia o lumină slabă.

Moşierul intră şi uşa se închise după el, în mod automat. Neliniştea îl cuprinse, căci, în aceeaşi clipă luminiţa dispăruse.

Apoi, însă, zâmbi. Podeaua se mişcase puţin; era, fără îndoială, mecanismul care închidea uşa şi stingea pâlpâirea.

— Ei, e cineva pe aici? strigă el.

Deodată, încăperea se lumină. În cadrul unei uşi pătrate, stătea un negru cu turban roşu şi pantaloni bufanţi, de aceeaşi culoare.

Acesta îşi încrucişase braţele pe piept şi făcu o plecăciune adâncă. Vasilieff şovăi. Ce să spună el acestui om? Să rostească numele Virubovei?

— Doamna vă va primi numaidecât, zise negrul, trebuie să facă întâi pregătirile necesare.

— Ce pregătiri? întrebă moşierul.

Celălalt nu răspunse, ci se dădu într-o parte şi vizitatorul păşi în încăpere. Era o odaie mică, destul de plăcută, căptuşită cu covoare orientale.

Vasilieff rămase singur şi aşteptă răbdător. De cine pomenise negrul? „Doamna” era Virubova sau prezicătoarea?

Lucrurile aveau să se lămurească în curând.

Totuşi, răbdarea moşierului fu pusă la grea încercare. Deodată auzi un zbârnâit ciudat şi, încetul cu încetul, o moleşeală stranie îl cuprinse.

În zadar căută să alunge această toropeală care punea din ce în ce mai mult stăpânire pe el. Într-un rând i se părea că cineva se furişează prin încăpere. Voi să strige, să atingă arătarea, dar aceasta şi dispăru.

Un glas solemn, în care recunoscu pe acela al negrului, răsună lângă dânsul:

— Doamna e gata să vă primească.

Vizitatorul se frecă la ochi şi privi în jurul său, mirat. Dormise, oare? Cum se făcea că era atât de obosit? Totuşi, era o oboseală plăcută, desfătătoare. Negrul îi făcu semn să-l urmeze şi moşierul porni după el, cu paşi şovăitori.

Trecură prin diferite coridoare şi urcară câteva scări. Vasilieff era uimit că această casă, care pe din afară avea o înfăţişare atât de modestă, cuprindea atâtea încăperi.

Negrul se opri înaintea unei uşi, deasupra căreia pâlpâia o lumină verzuie.

— Când veţi vedea aici o lumină roşie, puteţi intra înăuntru, zise servitorul.

Moşierul rămase iarăşi singur şi începu să bombăne, supărat. N-avusese niciodată de-a face cu oameni care îşi făceau o meserie din ştiinţele oculte. De altfel, nici acum n-avea chef să-şi audă înşirat „trecutul şi viitorul”, căci nu credea defel în asemenea lucruri. Voia să vorbească cu Virubova atâta tot.

Dar era ea aici şi avea să se ivească înaintea lui? Sau, poate, că nici nu se afla în această casă? Lucrul acesta trebuia să i-l lămurească prezicătoarea.

În timp ce se frământa cu asemenea gânduri, lumina de deasupra uşii se făcu roşie.

Vasilieff apăsă pe clanţă şi păşi într-o încăpere, unde fu iarăşi cuprins de nelinişte. Şi aici domnea mirosul aceia ciudat, care îi înceţoşa mintea.

Privi în jurul său, dar nu putu desluşi nimic din pricina aburului roşietic, care îl învăluia.

Şi, cu toate acestea, cineva se afla în încăpere, căci i se părea că aude o răsuflare greoaie.

— Cine-i aici? întrebă Vasilieff.

Un strigăt uşor îi răspunse. În clipa următoare, încăperea se lumină ca ziua. În mijlocul ei, şedea ghemuită, pe un scaun, o femeie foarte bătrână, care avea trăsături distinse şi, lucru ciudat, doi ochi care sclipeau, plini de tinereţe. O fantastică găteală de cap acoperea părul ei alb ca zăpada.

Bătrâna avea cei mai frumoşi şi inteligenţi ochi pe care şi-i poate cineva închipui. O bucurie de nedescris, dar şi o mare uimire se puteau citi pe chipul ei zbârcit de vremuri.

Vasilieff avu doar atâta timp ca să poată arunca o privire în jurul său, apoi o lumină slabă învălui încăperea.

— Dumneavoastră sunteţi Denise Barobleur? întrebă el.

— Da. Doriţi un horoscop?

Vizitatorul făcu un gest de împotrivire, însă prezicătoarea nu zări nimic, căci odaia era prea întunecată. Şi, ciudat,

moşierul simţea nevoia să audă iarăşi glasul bătrânei, care îi răsuna plăcut în urechi; ar fi fost în stare să-l asculte ceasuri întregi.

— Da, aş vrea un horoscop, zise el, încet.

— Apropiaţi-vă şi puneţi mâna pe farfuria asta roşiatică, răspunse bătrâna cu blândeţe.

Vasilieff înaintă cu câţiva paşi şi acum putu să desluşească tăblia unei măsuţe în mijlocul căreia se afla o farfurie. Şovăind, moşierul puse mâna deasupra.

O lumină ciudată îi străbătu prin carne, lăsând să se vadă oasele şi vinele.

Prezicătoarea se aplecă atât de mult deasupra farfuriei, încât lui Vasilieff i se păru că simte răsuflarea ciudatei femei. Ba, mai mult, parcă îi atinsese mâna cu buzele.

Un fior străbătu trupul moşierului.

Bătrâna înălţă capul, dar apăsă cu putere pe farfurie mâna vizitatorului.

— Văd o casă într-un oraş mare, începu ea. Acolo locuieşte retrasă o femeie frumoasă şi nobilă. Când priveşte afară, pe fereastră, vede înaintea ei, palatul Kremlinului.

— Moscova, murmură Vasilieff, casa mamei mele.

— Femeia are un copil, un băiat frumos, distins. El se joacă cu dânsa în grădina singuratică. Mama îşi iubeşte fiul, al cărui tată nu se arată decât noaptea… Acesta e un om de seamă, un om care printr-un singur gest poate hotărî soarta multor vieţi omeneşti. E nobil, dar trist. Vine, ia copilul în braţe şi priveşte adânc în ochii lui… Apoi, frumoasa femeie moare şi copilul e dus într-un castel îndepărtat. Numai o dată la zece ani, vede iarăşi pe omul acela grav, care a devenit din ce în ce mai întunecat. Apoi, tânărul e înrolat într-un regiment. Face cunoştinţă cu viitorul Ţar şi ajunge tovarăşul său de joacă, dar încăpăţânarea şi răutatea Ţareviciului îl dezgustă pe tânărul ofiţer… Mai vin şi alţi prieteni. Sunt prinţi distinşi, care rămân în preajma fiului împăratului şi-l însoţesc în călătoriile sale. Cu prilejul unei vânători, tânărul ofiţer salvează viaţa Ţareviciului. O tânără prinţesă se apropie de suita fiului de împărat. E mândră, frumoasă şi blândă, iar

trupul ei pare tras prin inel. Ţareviciul nu mai poate după dânsa – dar ea îl iubeşte pe tânărul ofiţer. Şi, într-o bună zi, cei doi se unesc pentru, totdeauna. De atunci, Ţareviciul îşi urăşte prietenul şi nu mai vrea să-l vadă înaintea lui. Timp de doi ani, ofiţerul trăieşte retras cu soţia lui. Din căsătoria lor se naşte un copil, un băiat drăgălaş şi voinic. Fericirea celor doi părinţi nu mai cunoaşte margini. Dar nenorocirea se apropie. Uneltirile se ţes în taină şi ameninţă liniştea tinerei perechi. Linguşirile şi bârfelile distrug fericirea ofiţerului, care e arestat. Soţia lui se aruncă în apă cu copilul. Avutul său din Rusia e confiscat, iar tânărul e dus într-o temniţă înfiorătoare, unde trăieşte am îndelungaţi, fără să ştie de soarta acelora, care fuseseră învinuiţi că luaseră parte la conspiraţie. În cele din urmă, se apropie eliberarea. Ţareviciul s-a urcat pe tron. El dă ordin ca fostul său prieten să fie pus în libertate – dar nu vrea să-l mai vadă niciodată. Nefericitul om se retrage în inima pădurii – îşi uitase cu totul trecutul său – şi nu vrea să mai ştie nimic de prinţi, nobili şi cei de o seamă cu aceştia. El nu mai trăieşte decât pentru poporul său.

Vasilieff ascultase fără să scoată o vorbă. Adeseori voise s-o întrerupă pe bătrână, dar limba îi era ca încleştată. Nici nu-i venea să-şi creadă urechilor. De unde ştia prezicătoarea toate acestea? Există oameni înzestraţi cu daruri supranaturale, care le îngăduie să cunoască trecutul tuturor?

— Continuă! murmură el, cu glas răguşit. Ce se va întâmpla cu ofiţerul? Ce soartă îl aşteaptă?

Prezicătoarea oftă şi aţinti asupra lui ochii-i frumoşi, plini de tinereţe, care aveau o foarte mare putere magnetică.

— Nenorocitul îşi căută fiica şi... o găsi. De acum încolo va trece prin multe primejdii. Şi el va fi luat de valurile revoluţiei. Ajutorul dat poporului nu-i e recunoscut. Oamenii se tem de dânsul. Vai de tine, nenorocitule, care te încumeţi să te amesteci în istoria omenirii! strigă ea, deodată, cu glas solemn. Vrei să ocroteşti familia imperială, vrei să fii salvatorul şi eliberatorul aceluia care te-a nenorocit! Dar ei nu-şi vor arăta niciodată recunoştinţa. Vei cădea, pentru a doua oară, în mâinile zbirilor. Odinioară, călăii Ţarului erau

aceia care îţi voiau pieirea – astăzi, sunt altfel de oameni. Te previn… te conjur – fugi, părăseşte Rusia şi las-o să-şi urmeze soarta, căci tu n-o poţi schimba, nu eşti în stare să potoleşti setea de sânge a mulţimii, n-ai puterea să împiedici crimele înfiorătoare care se înfăptuiesc pe întinsul sfintei noastre ţări. Nenorocirea se va abate din nou asupra ta, dacă vei face greşeala să-i ieşi în cale.

Vasilieff era adânc tulburat. Deodată cuprinse mâna prezicătoarei şi simţi că aceasta e foarte îngrijită şi fină. Tot ce era în legătură cu misterioasa bătrână era nespus de ciudat.

Denise Barobleur îşi retrase mâna şi se plecă spre vizitatorul ei, care rămase zăpăcit cu totul. Se înşelase, oare? O adiere uşoară îi mângâiase fruntea; avea senzaţia că două buze îl atinseseră.

Închise ochii, căutând să-şi revină în simţiri. Deodată, încăperea se lumină; totul dispăruse, afară de măsuţa din mijloc, pe care se afla o foaie de hârtie.

„Dacă vrei să vorbeşti cu Virubova, intră în odaia a doua din coridor, pe dreapta”.

Uimit, moşierul citi aceste cuvinte care erau scrise pe bileţel. Scrierea îi era cunoscuta. Vasilieff rămase câtva timp cu ochii holbaţi la coada de hârtie din mâna lui. Unde mai văzuse, oare, acest scris regulat, frumos?

În zadar îşi frământă el creierul, căci nu izbuti să-şi amintească. În cele din urmă, părăsi încăperea. Nimic nu arăta că această casă era locuită. Merse bâjbâind de-a lungul coridorului întunecat, până ce ajunse la uşa unde trebuia să fie odaia Virubovei.

Şovăi câteva clipe, apoi o deschise. O femeie care şedea la fereastră, se întoarse surprinsă. Un zâmbet de bucurie înflori pe buzele ei şi o mâhnire adâncă îi era întipărită pe chipul distins.

76. Grijile viitorului

Misterul care plutea în această casă se destrămă dintr-odată. Odăiţa simplă, dar plăcută, nu amintea nimic despre ciudata prezicătoare.

— Ah, în sfârşit vine cineva care se îngrijeşte de mine, zise Virubova, întinzând mâna vizitatorului.

— Dacă aţi şti câtă osteneală mi-am dat ca să vă găsesc! răspunse Vasilieff. Eram foarte îngrijorat de soarta dumneavoastră. Şi apoi, trebuia să fiu cu mare băgare de seamă, căci am făcut constatarea că sunt urmărit pas cu pas.

Fosta favorită a Ţarinei îl privi cu luare-aminte.

— Socot că nu revoluţionarii au făcut-o, zise ea, în cele din urmă. Feriţi-vă de oamenii lui Kerenski!

— Ce vă îndeamnă să susţineţi asta?

Virubova înălţă din umeri.

— Nu ştiu, dar aşa îmi spune inima.

— V-am căutat spre a afla de la dumneavoastră ceva veşti asupra prinţesei Nataşa de Gogineff, urmă moşierul.

— În cazul acesta, n-aţi nimerit-o tocmai bine. Eu însămi aş vrea să dau de dânsa, căci acum mai mult ca oricând trebuie să facem ceva pentru eliberarea Ţarului şi a familiei sale. Mi s-a adus la cunoştinţă că şi în Tobolsk au început mişcări revoluţionare. În fiecare zi se răpeşte câte puţin din libertatea acordată prizonierilor. Lucrătorii şi soldaţii revoluţionari iau o atitudine din ce în ce mai ameninţătoare.

Moşierul se posomorî.

— Şi, în aceste împrejurări, vă luaţi răspunderea ca plăpânda fată să întreprindă această călătorie, spre a se pune la dispoziţia Ţarinei şi a stabili legătura între noi şi prizonieri? întrebă moşierul, cu glas dojenitor.

— Aveţi pe altcineva în locul ei?

Vasilieff îşi dădu seama că Virubova avea dreptate. Acum, însă, mai mult ca oricând, era hotărât să facă tot ce-i va sta în putinţă ca Nataşa să părăsească Rusia, spre a nu se întâlni cu Boris. După ce va fi dincolo de graniţă, prinţesa nu va mai putea să se înapoieze în patrie şi, astfel, calea ei nu se va mai

încrucişa cu aceea a lui Boris Verodin. În orice caz, Vasilieff voia să facă în aşa fel ca sărmana femeie să nu ducă nicio lipsă.

— În afară de mine n-aţi mai primit pe nimeni dintre partizanii monarhiei? întrebă moşierul, apoi.

— Nu, pe nimeni.

— Veţi avea bunăvoinţa să-mi daţi şi mie de veste, dacă prinţesa va veni pe aici, sau veţi afla unde se adăposteşte?

— Cu plăcere, domnule Vasilieff. Lăsaţi-mi adresa, vă rog!

Moşierul scrise adresa pe o foaie de hârtie, apoi întrebă, şovăitor:

— Cum aţi ajuns tocmai în casa prezicătoarei?

Virubova zâmbi:

— E într-adevăr atât de greu de ghicit? După cum cred că vă veţi aminti, această femeie a fost odinioară prezicătoarea la care veneau mai toate familiile nobile. Ea ştie foarte multe despre cele ce s-au petrecut în timpul domniei Ţarului şi e o partizană credincioasă a familiei imperiale. În Petrograd am şase până la opt ascunzători, dar nicăieri nu mă simt mai la adăpost ca aici, unde am şi putinţa să mă întâlnesc mai lesne cu tovarăşi noştri.

— Da, aşa e, încuviinţă moşierul. Dar cunoaşteţi mai îndeaproape pe bătrâna prezicătoare?

— Am stat adeseori de vorbă cu dânsa. E o femeie cu trăsături distinse şi uneori rămân uimită văzând-o atât de zveltă. Ea însăşi zice că are nouăzeci de ani. Deşi nimeni n-o crede, bătrâna susţine cu tărie că aşa este.

Vasilieff rămase pe gânduri.

— Nouăzeci de ani? zise el, clătinând capul. În orice caz, o fi trecut prin multe în viaţa ei. Aţi vorbit cu dânsa, vreodată, despre mine?

— Nu, niciodată, răspunse Virubova. De altminteri, nici nu vă cunosc prea bine, domnule Vasilieff, şi nici nu am avut prilejul să aflu ceva despre trecutul dumneavoastră, căci nimeni n-ar fi putut să-mi dea vreo lămurire. Un singur lucru se ştie, anume că sunteţi un monarhist convins şi vreţi să veniţi în ajutorul Ţarului.

— E mai mult decât ciudat, urmă Vasilieff, prezicătoarea mi-a spus multe lucruri care s-au petrecut întocmai.

Fosta favorită păru surprinsă.

— Aţi cerut să vă facă un horoscop? întrebă ea repede.

Celălalt dădu din cap, în semn de afirmare.

Deodată holbă ochii spre perete, de care atârna o fotografie, înfăţişând o femeie minunată, cu un copil în braţe.

Virubova urmă, mirată, direcţia privirilor sale.

— Cine… e asta? îngână moşierul.

— Nu ştiu, domnule Vasilieff. Pot să vă spun, doar, că aceeaşi fotografie se află în mai multe încăperi din această casă.

— Ea este… ea… Tatiana! bâlbâi Vasilieff, nespus de tulburat.

Se apropie de perete, desprinse fotografia şi o privi, plin de mâhnire.

— Trebuie să mai vorbesc o dată cu bătrâna prezicătoare, zise el, apoi. Da, trebuie… Ah, doamnă Virubova, înlesniţi-mi această convorbire. Vreau să ştiu neapărat cum a ajuns la dânsa acest portret.

Virubova îl privi uimită, neputând să priceapă cauza tulburării sale.

— Dar cine e doamna din fotografie? întrebă ea.

— E… e sora mea, răspunse Vasilieff.

— Din nefericire, acum nu se mai poate vorbi cu prezicătoarea, răspunse fosta favorită a Ţarinei. Habar n-am dacă e ceva de capul prezicerilor ei, dar ştiu că, întotdeauna, după ce face un horoscop, e foarte istovită şi se închide în odaia ei, unde rămâne ceasuri întregi, ba uneori chiar o zi. De altminteri, nici nu-i de mirare, căci e o femeie de nouăzeci de ani, şi la vârsta asta, omul trebuie să-şi economisească forţele.

— Atunci, am să mai vin pe aici, răspunse moşierul, privind spre fotografie. Ah, aş da orice ca să pot afla ceva despre sora mea şi sărmanul ei copilaş!

— Mai trăiesc? întrebă Virubova.

Vizitatorul clătină capul şi o mâhnire adâncă i se întipări pe

faţă.

— Nu, ea nu mai trăieşte. Dar nu ştiu nimic despre sfârşitul ei. Poate că bătrâna prezicătoare va putea să-mi dea oarecare lămuriri.

— Am să vorbesc cu dânsa, când o voi vedea, căută Virubova să-l liniştească. Dar aş avea şi eu să vă fac o mare rugăminte. Ieri am primit o scrisoare de la Ţarină... De altfel, conţinutul ei n-o să vă intereseze prea mult. Ceea ce vă pot spune e că familia imperială îşi face mari nădejdi că va fi eliberată. Aşadar, trebuie să ne punem pe lucru. Dacă nu vom izbuti prin şiretenie, vom întrebuinţa forţa.

Vasilieff încuviinţă din cap.

— Dar nu va fi tocmai uşor, zise el. S-a hotărât ca un tânăr şi fanatic revoluţionar să plece în Siberia, spre a supraveghea paza prizonierilor.

— Cine a hotărât asta?

— Cine altul, decât sovietul?

— Şi guvernul n-are nicio putere să pună capăt acestui scandal? Ce vasăzică asta?

— Multe nu le puteţi înţelege dumneavoastră, doamnă, răspunse Vasilieff, cu gravitate. Doresc din toată inima ca liberarea Ţarului şi a familiei sale să se înfăptuiască înainte ca sovietele să pună mâna pe frâiele ţării. Poate că sovietele nu sunt atât de primejdioase pentru viaţa prizonierilor, dar revoluţionarii cei mai înflăcăraţi veghează cu ochii ageri asupra lor. Sunt vreo cinci, şase partide, care se bănuiesc unele pe altele şi tocmai în asta constă primejdia. Şi, dacă aliaţii vor încerca, prin forţă, să redea prizonierilor libertatea, soarta familiei imperiale va fi pecetluită. Căci înainte ca ceilalţi să poată interveni, revoluţionarii îi vor ucide pe prizonieri.

Ochii Virubovei se umeziră de lacrimi.

— Ah, ce bine ar fi fost dacă am fi luat în seamă îndemnurile Sfântului! El a proorocit că aşa se va întâmpla. Acum, însă, e prea târziu... suntem hărăziţi unei morţi înfiorătoare, căci teroarea roşie nu ne va cruţa.

Moşierul îşi luă rămas bun de la Virubova, pe care o rugă

din nou să vorbească cu prezicătoarea în privinţa fotografiei. Apoi plecă, urmând să se înapoieze a doua zi.

Adânc tulburat, Vasilieff porni pe străzile largi ale Petrogradului. Ceea ce aflase în ultimul ceas îi dădea mult de gândit. Imagini din trecut i se perindară prin minte.

Bietul om se strădui din răsputeri să-şi alunge tristeţea. Deodată, îşi aminti de Nataşa şi se hotărî să se ducă la palatul familiei Gogineff.

— Cum de nu m-am gândit imediat la asta? îşi zise el. Prinţesa trebuie să locuiască acolo. Altminteri, unde ar putea să fie?

Căută strada unde se afla palatul răposatului prinţ şi, în cele din urmă ajunse la poarta clădirii.

Cei doi bătrâni servitori îi ieşiră în întâmpinare şi, la cererea moşierului, Ipanoff îl anunţă stăpânei sale.

Sonia Petrovici privi zâmbind, la vizitatorul, care, de uimire, nu era în stare să scoată o vorbă şi holba ochii la frumoasa revoluţionară.

— Dumneata aici… ca stăpână a palatului? făcu el, în cele din urmă, revenindu-şi în fire şi privind, ca vrăjit, la bijuteriile ei.

— Da, după cum vezi, domnule Vasilieff, răspunse Sonia, poftindu-l să ia loc. Sunt, într-adevăr, proprietara casei, pe care am cumpărat-o prin mijlocirea lichidatorului Mencikovski. Vă miră asta?

— Da, fireşte… erai, doar, atât de săracă! Ba, după cât îmi amintesc, în satul dumitale umblai cu picioarele goale.

Tânăra se îmbujora la faţă şi-l fulgeră cu privirea.

— Da, pe vremurile astea se petrec mari schimbări, domnule Vasilieff, zise ea cu glas triumfător. La urma urmei, de ce nu ne-am bucura şi noi, ca şi ceilalţi?

Moşierul o privi cu luare-aminte şi fu silit să recunoască talentul ei de a juca pe doamna de lumea mare.

— N-ar avea niciun rost să ne certăm pentru asta, răspunse el. Spune-mi, te rog, nu ştii unde se află prinţesa?

— Nu, ce-i drept, i-am dat banii în mână, dar nu ştiu încotro s-a îndreptat după ce a părăsit casa.

— Dar de unde ai giuvaerurile astea? întrebă deodată Vasilieff, cu glas tremurător.

— Pentru ce vrei să ştii? zise revoluţionara, cuprinsă de bănuială.

— Aceste giuvaeruri… au aparţinut, odinioară, unei persoane foarte apropiate de mine. Nu vrei să-mi destăinui cum au ajuns în mâinile dumitale?

Sonia Petrovici rămase pe gânduri. Apoi dădu capul pe spate, cu trufie. Nu se putea aduce nicio dovadă împotriva ei, aşa că răspunse liniştită:

— Le-am cumpărat de la un soldat, când am sosit în Petrograd.

— Spune-mi adevărul… nici nu-ţi dai seama ce mare însemnătate are asta pentru mine, urmă moşierul cu glas rugător.

— Are însemnătate pentru dumneata? Şi, anume, ce însemnătate?

— Nu pot să-ţi spun. De altminteri, nici nu te interesează… Te rog, vinde-mi giuvaerurile… îţi plătesc mai mult decât face.

Revoluţionara chibzui. La urma urmei, n-avea nevoie de bijuterii atât de scumpe. Aşadar, îşi scoase cerceii şi colierul şi le întinse moşierului, fără să rostească o vorbă. Acesta le luă cu grijă şi le privi ca pe nişte lucruri sfinte.

— Cât vrei pe ele? întrebă el, apoi.

— Ar trebui să ştii şi dumneata, căci vezi cât de preţioase sunt.

Vasilieff vârî mâna în buzunar şi scoase un portofel îndesat cu bancnote, din care luă o sumă destul de mare. Revoluţionara primi banii şi-i puse nepăsătoare, într-un sertar.

— Locuieşti împreună cu Boris Verodin? întrebă ea, apoi.

— Da, de ce întrebi?

— Pentru că aş vrea să-i spun ceva în legătură cu misiunea pe care a primit-o. Ştii că a fost însărcinat de soviet să plece la Tobolsk?

— Da, ştiu, răspunse Vasilieff, neliniştit.

— Vrei să-l înştiinţezi să treacă pe la mine, pentru a-i spune

un lucru de mare însemnătate? urmă tânăra.

— Îl voi înştiinţa, răspunse moşierul.

Apoi părăsi palatul, gândindu-se mereu la preţioasele giuvaeruri. Cum ajunseseră ele în mâinile unui soldat? Iată o chestiune, pe care n-o putea lămuri, oricât îşi frământa mintea. Vârî mâna în buzunar şi mângâie cu dragoste bijuteriile. În acea zi aflase multe lucruri surprinzătoare.

Gândurile i se încâlceau în minte. Pentru întâia dată în viaţa lui, Vasilieff îşi pierduse cumpătul. Era nespus de trist. Cu o mâhnire adâncă se gândi la vremurile trecute. Prezicătoarea îi răscolise amintirile. Cu toate că nu-l cunoştea, îi zugrăvise trecutul şi-i spusese toate câte pătimise în viaţa lui, apoi, îl prevenise asupra viitorului. Poate că era chiar mai bine să părăsească Rusia cât mai repede cu putinţă, înainte de a se împlini proorocirile bătrânei Denise Barobleur.

77. O descoperire înfiorătoare

În acele vremuri, jafurile erau la ordinea zilei. De asemenea, nu era ceva neobişnuit dacă se găseau pe stradă cadavre de oameni împuşcaţi sau ucişi în alt chip.

Într-unul din ziarele de stânga apăru un articol furios, în care era zugrăvită crima făptuită împotriva celor patru revoluţionari, ale căror trupuri neînsufleţite fuseseră găsite pe stradă.

O delegaţie se înfăţişă înaintea ministrului poliţiei, cerând stăruitor prinderea asasinilor. Ministrul se afla în mare încurcătură, care îl duse până la deznădejde, căci ştia că zilele guvernului sunt numărate, apoi revoluţionarii aveau să ajungă la putere. Aşadar, trebuia să se poarte cu mânuşi faţă de ei.

În cele din urmă, trimişii cerură să se lase pe seama Cekei din Petrograd, descoperirea ucigaşilor.

Fireşte că ministrul nu putea să încuviinţeze una ca asta şi aduse tot felul de pretexte. Dar mutrele întunecate ale delegaţilor îi dădură să înţeleagă că trebuia să se supună; astfel că, arătându-şi neputinţa printr-o ridicare din umeri,

zise:

— Fireşte că, independent de măsurile poliţiei, puteţi întreprinde oricând cercetări pentru descoperirea făptaşilor.

Delegaţia se depărtă.

Moartea celor patru oameni, cunoscuţi în mişcarea revoluţionară, era învăluită în cel mai desăvârşit mister.

Membrii Comitetului Central erau singurii care păreau să fie mai liniştiţi. Aceştia ştiau că cei patru revoluţionari fuseseră puşi la dispoziţia lui Boris Verodin, spre a-i ajuta să pună mâna pe prinţul Potcikev. Aşadar, Boris Verodin putea da lămuriri asupra crimei. Însă, tânărul luntraş nu dădea niciun semn de viaţă, de parcă ar fi intrat în pământ.

Fireşte că membrii Comitetului Central se feriră să sufle vreo vorbă despre misiunea care fusese încredinţată tânărului.

Uciderea celor patru tovarăşi aţâţă şi mai mult spiritele. Revoluţionarii ridicară capetele mai ameninţător ca oricând.

Răzvrătiţii colindau oraşul, înarmaţi, şi strigau:

— Jos Kerenski! Jos guvernul!

Mulţimea se adună în faţa clădirii unde se afla sediul guvernului şi ţinu cuvântări. Alţii se înghesuiau în faţa casei Comitetului Central, care era ridicat în slava cerului.

Şi, în acest timp, vânturi îngheţate începură să sufle pe străzile Petrogradului, vestind apropierea iernii.

De câteva zile, Timetrius Halbah dădea târcoale casei în care locuia sora lui. Tânărul nu se-ncumeta să pătrundă înăuntru, căci avusese, de câteva ori, simţământul că era supravegheat.

Şi când aflase despre mandatele de arestare emise împotriva sa şi a celorlalţi monarhişti, printre care şi Virubova, teama lui de a pătrunde în casa Elenei spori şi mai mult.

În cele din urmă, era în noaptea după ce fuseseră descoperite cadavrele celor patru revoluţionari, tânărul se hotărî să intre în căsuţa din strada lăturalnică.

O mare nelinişte îl cuprinse pe neaşteptate. Căsuţa era cufundată în cea mai adâncă tăcere. Ce se întâmplase? Sora

lui dormea, oare?

Timetrius bâlbâi de-a lungul coridorului, până ce ajunse înaintea uşii ce dădea în odaia Elenei. O rază de lumină străbătea printr-o crăpătură.

— Slavă Domnului! murmură el, uşurat.

Apoi, apăsă pe clanţă şi împinse uşa.

Cuvintele, prin care voia să-şi salute sora, îi rămaseră în gâtlej. O privelişte înfiorătoare se înfăţişă înaintea lui. Groaza îl cuprinse şi nu izbuti să scoată decât un geamăt. Apoi, se prăbuşi plângând, pe patul sărmanei sale surori şi mângâie cu dragoste trupul ei rece.

— Ucisă… ucisă în chip înfiorător… puţin mai înainte de a-ţi da sfârşitul firesc, murmură el. Cine să fie făptuitorul? Cine a avut vreun interes să-ţi curme zilele, care şi aşa îţi erau numărate, scumpa mea surioară?

Se ridică şi durerea îşi croi drum din nou, în inima lui rănită, când zări cadavrul micuţului.

Copilaşul fusese sugrumat. Degetele ucigaşului lăsaseră urme pe gâtul plăpândei fiinţe.

Timetrius Halbah îşi şterse lacrimile, apoi împreună mâinile şi se rugă, căci era un om pios.

Trupul iubitei sale surori zăcea alături, dar buzele ei vinete se închiseseră pentru totdeauna şi nu puteau trăda cine făptuise înfiorătoarea crimă.

Deodată, mintea lui Timetrius fu străbătută de un gând. Unde era prinţesa? Ea trebuia să ştie ceva.

O bănuială îngrozitoare îl cuprinse. Privirile-i se îndreptară spre uşa încăperii alăturate.

— Au ucis-o şi pe ea? îngână tânărul.

Din odaia învecinată, nu se auzea nici cel mai mic zgomot. Exista, oare, şi a treia victimă?

Timetrius Halbah porni clătinându-se spre uşă, pe care o deschise. Un suspin de uşurare scăpă de pe buzele sale. Odaia era goală!

Tânărul încercă să-şi adune gândurile. Prinţesa nu se afla în această încăpere, dar poate că zăcea în alta?

Patul era răscolit, semn că dormise în el. Timetrius cercetă

toată casa, din pivniţă până-n pod, dar nu găsi nicio urmă a Nataşei.

Izbutise ea, oare, să fugă, atunci când se făptuise crima? Sau plecase încă înainte, astfel că habar n-avea de ceea ce se întâmplase?

Dar, oricât se strădui să afle cum stăteau lucrurile, Timetrius nu fu în stare să le dea de rost. În cele din urmă, se înapoie în camera unde zăcea sărmana lui soră şi copilaşul gâtuit.

Lacrimile şiroiau în voie pe obrajii nenorocitului frate. După ce se mai linişti puţin, încercă iarăşi să găsească vreo dovadă care să ducă la descoperirea ucigaşului. Cuferele şi dulapurile erau în ordine; după cât se părea, criminalul nu urmărise să jefuiască. Apoi, găsi scrisoarea de rămas bun a prinţului. O citi, şi în mintea lui se născu o bănuială. Dacă... soţul Elenei... ar fi făptaşul?

Totuşi, alungă acest gând. Nu, nu era cu putinţă. Timetrius ştia că prinţul Potcikev era un ticălos şi ademenise pe sora lui, folosindu-se de un nume fals. Ce-i drept, o luase în căsătorie, dar se purtase cu dânsa ca un ticălos.

Cufundat în gânduri negre, tânărul monarhist privea ţintă înaintea lui. Acum rămăsese singur pe lume. Nu-i era îngăduit, însă, să se arate pentru a aduce ultimul omagiu surorii sale, asta trebuia s-o lase pe seama străinilor. Autorităţile aveau să poarte de grijă pentru înmormântarea sărmanei femei.

Dar acum trebuia să anunţe moartea celor două fiinţe, altminteri rămâneau uitate în căsuţa dosnică.

Ieşi în stradă şi răsuflă uşurat. Se gândi la uciderea celor patru revoluţionari şi se întrebă dacă nu cumva aceasta avea vreo legătură cu crima făptuită în căsuţă. Misterul acestor nelegiuiri va fi descoperit vreodată? Vor izbuti, oare, să ridice vălul care acoperea moartea celor patru bărbaţi şi se va ajunge astfel la dezlegarea tainei care învăluia sfârşitul tragic al surorii sale?

Timetrius porni înainte, îndurerat. Voia să telefoneze de undeva poliţiei, pentru a-i aduce la cunoştinţă crima săvârşită

în căsuţă.

Deodată, zări în faţa lui un bărbat care i se părea cunoscut.

— A, domnul Vasilieff, zise el bucuros. Iată un om care a trecut prin multe în viaţa lui şi-mi va da o mână de ajutor.

Era, într-adevăr, moşierul, care tocmai venea de la Sonia Petrovici. Aflase despre moartea celor patru revoluţionari, dar nu se gândea prea mult la asta.

— Ah, dumneata eşti? făcu el cu bucurie, dând cu ochii de tânărul monarhist. Am citit mandatul de arestare emis împotriva dumitale. Vezi de fii cu băgare de seamă şi arată-te pe stradă cât mai puţin.

— Îmi pare bine că vă întâlnesc, zise Timetrius Halbah, tulburat. Am trecut prin clipe îngrozitoare.

Moşierul se uită la el cu coada ochiului.

— Povesteşte-mi totul, domnule Halbah, şi dacă voi putea să-ţi fiu de folos, o voi face cu plăcere.

Celălalt aruncă o privire cercetătoare în jurul său, apoi începu, cu glas slab:

— Ascultaţi ce mi s-a întâmplat, domnule Vasilieff… Voiam să fac o vizită surorii mele, care locuia împreună cu copilaşul ei, într-o căsuţă din apropierea ţărmului Nevei… şi, când am intrat înăuntru, i-am găsit morţi pe amândoi.

— Morţi? Au murit de moarte bună?

— Nu, tocmai asta e grozăvia. Nenorocita a fost înjunghiată, iar micuţul, un băieţaş în vârstă de abia un an, a fost sugrumat.

— Groaznic! făcu Vasilieff, adânc mişcat. Sora dumitale locuia singură?

— Da.

— Şi soţul ei? A murit?

— Nu. Dar vă voi povesti pe scurt cum s-au petrecut lucrurile… Suntem originari din Crimeea. Sora mea, Elena, era o fată foarte frumoasă. Într-o zi, locuiam la Kiev, se ivi în oraş un bărbat chipeş, care se dădea drept un anume Nicolai Rotberg. Acesta făcu cunoştinţă cu Elena şi, după scurt timp, începură să se iubească. Apoi se căsătoriră. Dar soţul surorii mele, care se dăduse drept negustor, era mai mult pe

drumuri, ceea ce îndurerera nespus pe sărmana femeie, care, în cele din urmă, se îmbolnăvi de dorul lui. Din căsătoria lor se născu un băieţaş de-ţi era mai mare dragul să te uiţi la el. Sora mea ţinea la micuţ mai mult ca la orice pe lume şi nu se mai sătura privindu-l. Într-o zi, când Nicolai se înapoie iarăşi la Kiev, făcu soţiei sale propunerea de a se muta la Petrograd. Aceasta primi, cu toate împotrivirile părinţilor mei. Pe atunci, eu eram pe câmpul de luptă şi fusesem avansat la gradul de ofiţer. Într-o zi, mă văzui faţă în faţă cu generalul prinţ Potcikev şi o bănuială îngrozitoare se născu în mintea mea. De atunci, începui să-l observ în taină şi, încetul cu încetul, bănuiala se transformă în convingere. Acest prinţ nu era nimeni altul decât soţul surorii mele. Cu toate că înaintea ei se arătase întotdeauna cu o barbă ascuţită, totuşi erau prea multe semne care îl trădau. Vă puteţi închipui ce înrâurire a avut asupra mea această descoperire. La început, eram hotărât să destăinui surorii mele totul şi cerui un concediu, care îmi fu acordat. Când ajunsei în capitală şi văzui starea deznădăjduită a nenorocitei femei, nu mai avui curajul să-i vorbesc despre fapta mârşavă a aceluia care o înşelase. Aşadar, nu pomenii nimic de scopul venirii mele. Medicul îmi spuse că sărmana nu mai are mult de trăit. Mâhnirea că soţul ei nu se sinchiseşte de dânsa, îi rodea inima. Am chibzuit în fel şi chip cum să-i vin în ajutor, dar n-am găsit nicio scăpare. În cele din urmă, ticălosul veni la Petrograd. Gazetele revoluţionare scriseseră mult despre cruzimile sale. Nu ştiu dacă lucrurile s-au petrecut într-adevăr aşa, dar eu n-am nicio încredere în omul acesta şi-l cred în stare de orice. L-am urmărit tot timpul şi, într-o noapte, pe când prinţul intrase în clădirea unde locuieşte preşedintele republicii, am izbutit să-i strecor în maşină o scrisoare, prin care îi atrăgeam atenţia să se ocupe mai mult de soţia lui, altminteri va fi rău de el. Fireşte că n-am pomenit nimic despre numele meu. Astfel că nici nu bănuieşte de unde a pornit ameninţarea. Între timp, monarhiştii fură dibuiţi de revoluţionari şi, o parte din ei, arestaţi. De teamă, m-am ţinut ascuns câteva zile şi abia azi m-am încumetat să pătrund în căsuţa surorii mele. Şi vă

puteţi închipui groaza mea, când am descoperit înfiorătoarea faptă. După câte ştiu, prinţul Potcikev a părăsit oraşul de câteva zile, aşa că nu poate fi el ucigaşul… Dar, cu toate acestea, bănuiala mea se îndreaptă tot asupra lui.

Moşierul ascultase cu luare aminte povestirea tânărului. Să fie, oare, Potcikev atât de crud? Ce-i drept, n-avea nici el încredere în comandantul trupelor albe, dar nu-l socotea în stare să făptuiască o crimă ordinară. În orice caz, însă, se făcuse vinovat de bigamie.

Dacă se însurase cu această femeie – lucru care se putea dovedi oricând – atunci, căsătoria lui cu prinţesa Gogineff nu mai era valabilă.

La acest gând, bănuiala, care încolţise şi în mintea lui Vasilieff, prinse rădăcini tot mai adânci. Dacă prinţul nu făptuise crima el însuşi, poate că o săvârşiseră oamenii săi?

— Ah, am uitat ceva, zise Timetrius oftând, şi întrerupând şirul gândurilor lui Vasilieff. Înainte cu câteva zile, m-am întâlnit cu prinţesa Gogineff, care rămăsese fără adăpost, şi o adusei în casa surorii mele. Astfel, am făcut un serviciu prinţesei, cât şi Elenei, care n-avea să se mai simtă atât de singură. Cele două femei îmi fură foarte recunoscătoare pentru fapta mea. Astăzi, însă, am constatat că prinţesa nu mai e în căsuţă. Cu toate că am cercetat pretutindeni, n-am găsit-o. Să fi fost ucisă, iar cadavrul înlăturat? Să fi plecat de bună voie? Cine mi-ar putea răspunde la aceste întrebări?

Vasilieff rămase câtva timp tăcut, în vreme ce tânărul păşea alături de el. Nataşa locuise în căsuţa unde se înfăptuise îngrozitoarea crimă? Îşi dăduse ea seamă cine era soţul moartei? Apoi, privi plin de compătimire spre tânărul monarhist.

— Domnule Halbah, zise el, cu gravitate, de astă dată soarta ne-a jucat o festă.

— Ce vreţi să spuneţi cu asta? întrebă tânărul, neliniştit.

— Acest prinţ Potcikev, care s-a căsătorit cu sora dumitale sub numele de Rotberg, este în realitate… soţul prinţesei de Gogineff.

Timetrius rămase locului şi se încleştă cu amândouă

mâinile de braţele însoţitorului său.

— Vă înşelaţi, domnule Vasilieff… asta nu e cu putinţă! bâigui el.

Celălalt clătină capul, îndurerat.

— Din păcate, aşa e, domnule Halbah. Căsătoria dintre prinţesa Nataşa şi prinţul Potcikev a avut loc acum vreo şase săptămâni, în castelul de pe Volga al familiei Gogineff.

— Groaznic! murmură tânărul. Acum nu mai încape nicio îndoială că ticălosul acesta a pus la cale crima, sau e chiar el însuşi ucigaşul surorii mele şi al copilaşului. Spuneţi nu e îngrozitor?

— Da. Mai mult decât atât, zise moşierul, oftând. Înainte vreme, omul acesta mi-a pricinuit şi mie mari necazuri. Dar nu va scăpa de pedeapsă. Ai vreo dovadă cu privire la cele ce mi-ai povestit?

Timetrius Halbah îşi descheie haina şi scoase câteva scrisori şi o fotografie. Aceasta din urmă înfăţişa un bărbat cu barbă, care îşi trecuse braţul pe după mijlocul unei tinere femei.

— E fotografia de nuntă, şopti ofiţerul, întinzând însoţitorului său portretul.

Moşierul îl privi cu luare aminte.

— Da, el e, acum sunt încredinţat de spusele dumitale, zise Vasilieff. L-am recunoscut, cu toată travestirea lui… Ah! nemernicul va trebui să-mi dea socoteală de toate acestea.

— Dar se spune că e viitorul dictator al Rusiei! murmură Timetrius, neliniştit.

— Să nădăjduim că Cerul ne va feri de această nenorocire. Altminteri va fi rău de biata noastră ţară.

Apoi citi scrisorile pe care i le dăduse tânărul ofiţer.

— Acestea sunt dovezi convingătoare asupra vinovăţiei sale, zise el. Ticălosul nu va putea tăgădui că el e autorul scrisorilor.

— Dar unde o fi prinţesa? întrebă, deodată celălalt. Mai e în viaţă oare?

— Să sperăm că da, răspunse Vasilieff. Te-aş ruga, însă, să-mi laşi mie atât fotografia cât şi scrisorile. Când voi socoti că

a venit vremea, voi depune plângere împotriva prinţului Potcikev.

— Am toată încrederea în dumneavoastră, domnule Vasilieff.

Cei doi bărbaţi îşi strânseră mâinile.

— Unde locuieşti acum? întrebă moşierul.

— Deocamdată, n-am niciun adăpost stabil, căci trebuie să fiu cu băgare de seamă. Cred că ştiţi că atât eu cât şi doamna Virubova şi alţii suntem urmăriţi cu mandate de arestare.

— Da, ştiu, răspunse Vasilieff. Să nădăjduim însă, că veţi izbuti să vă faceţi nevăzuţi. Din păcate, zbirii sunt şi pe urmele mele, altminteri te-aş lua cu mine.

Apoi dădu tânărului ofiţer adresa Virubovei.

— Acolo vei putea afla, oricând, ce măsuri s-au luat pentru eliberarea Ţarului şi a familiei sale, zise el, la despărţire. Rămâi credincios cauzei noastre! După ce prizonierii vor fi puşi în libertate, misiunea noastră în Rusia va fi terminată! Să dea Dumnezeu s-o ducem la îndeplinire.

Cei doi bărbaţi se mai priviră o dată în ochi, apoi îşi luară rămas bun.

A doua zi, un reportaj senzaţional apăru în toate gazetele din Petrograd. Iată ce cuprindea:

„O crimă îngrozitoare s-a descoperit azi dimineaţă. Poliţia a fost înştiinţată, în chip misterios, că într-o casă singuratică, din apropierea Nevei, s-a făptuit un asasinat. Făcându-se cercetări la fata locului, autorităţile au constatat că locatarii căsuţei, o anume Elena Rotberg şi copilaşul ei, au fost ucişi în chip înfiorător. Un mister de nepătruns învăluie această crimă. După cât s-a putut stabili, asasinii n-au furat nimic.

Elena Rotberg era căsătorită, iar soţul ei, care trebuie să fi fost la dânsa cu puţin înainte de făptuirea asasinatului, – ceea ce reiese dintr-o scrisoare găsită în camera victimei – e plecat din oraş de câteva zile.

După cât se pare, această faptă monstruoasă e în legătură cu cei patru bărbaţi, ale căror cadavre au fost găsite pe stradă nu departe de casa unde s-a săvârşit crima.

Pentru a înlesni cercetările autorităţilor, soţul victimei e rugat să treacă pe la Prefectura Poliţiei spre a da lămuriri, care ar putea duce la descoperirea ucigaşilor.”

78. În puterea demonului

La câteva sute de verste de Moscova, se afla în mijlocul unui parc întins, un castel mare şi mohorât. Ferestrele, în cea mai mare parte, erau acoperite cu obloane, ceea ce dovedea că această clădire nu e locuită. Doar câţiva servitori, însărcinaţi cu facerea curăţeniei, intrau din când în când în elegantele încăperi. Se ştia, însă, că proprietarul era un om foarte influent în acele vremuri. Afară de asta, în ultimele zile castelul era păzit de o gardă puternică, alcătuită din soldaţi republicani. Şi asta era de ajuns ca să hotărască pe oameni să nu se apropie de castel.

Într-una din zile, un călăreţ gonea în direcţia acestuia, dar nu se folosea de şoseaua principală, ci înainta pe cărări tăinuite, spre a nu fi văzut de locuitorii satelor învecinate.

Călăreţul purta o uniformă sclipitoare, iar pe deasupra o manta lungă. Înapoia lui se aflau şase bărbaţi, toţi ofiţeri ai armatei albe.

Vântul aspru de octombrie sufla cu putere desprinzând frunzişul arborilor şi aşternându-l pe pământ.

Bărbatul care călărea în frunte, un om frumos dar întunecat la faţă, îşi muşca mereu buzele, parând că vorbeşte cu sine însuşi. Adeseori izbucnea într-un râs sălbatic.

Deodată, se iviră în depărtare, crenelurile mohorâtului castel. Grupul de călăreţi tocmai ajunsese în vârful unei coline, de unde se putea cuprinde cu privirea întregul ţinut.

Bărbatul din frunte se opri, iar ceilalţi se apropiară de el.

— Trebuie să mai facem an ocol, domnii mei, zise el, adresându-se ofiţerilor. Satul din stânga e contaminat de molima revoluţionară şi n-aş vrea să ne pierdem vremea în zadar.

Însoţitorii săi duseră mâinile la revolvere. Conducătorul lor, însă, făcu un gest liniştitor.

— Ticăloşii nu se vor încumeta să ne aţină calea, domnilor, urmă el. Gloanţele bine ţintite ale ofiţerilor de carieră mai sunt încă destul de temute.

Grupul porni mai departe. Satul despre care fusese vorba, fu înconjurat într-un ocol mare. Ogoarele erau lăsate în părăsire şi bălăriile creşteau pretutindeni.

— Lasă că vă scot eu gărgăunii din cap, nespălaţilor! scrâşni călăreţul din frunte. Precum e adevărat că sunt prinţul Potcikev, tot atât de adevărat e că vă voi tăia cheful de libertate. În curând va veni vremea când cnutul o să vă mângâie spinările, şi atunci o să fiţi bucuroşi să puteţi munci pentru moşieri.

Şi cu o sclipire sălbatică în ochi, adăugă:

— Ar trebui să se înfiinţeze mai multe „detaşamente de groază”. Haha, după ce s-o termina războiul cu nemţii, o să poruncesc lui Semelov să organizeze câteva detaşamente de astea… el se pricepe la asemenea lucruri.

Călăreţii tocmai treceau peste un pod. Dedesubtul lor şerpuia un râu, de-a lungul căruia luntraşi bătrâni trăgeau două bărci grele.

Prinţul îşi struni calul şi privi, peste parapetul podului.

— Vrednici oameni, n-am ce zice, ia priviţi-i cum muncesc în sudoarea frunţii, făcu el, mulţumit.

— Dar bine, Excelenţă, bărcile sunt pline cu arme şi revoluţionari, exclamă unul din ofiţeri.

Potcikev scoase o înjurătură. Vasăzică, de aceea erau burlakii atât de harnici? Pentru că încărcătura bărcilor avea să slujească revoluţiei?

Conducătorul grupului ar fi avut mare chef să tragă o salvă asupra luntraşilor, dar ofiţerii făcură mutre înspăimântate.

— Vreţi să ne primejduim viaţa, Excelenţă? zise unul dintre ei, cu glas tremurător.

Prinţul îşi dădu seama că ceea ce îşi pusese în gând n-avea niciun rost şi, smucind frâul calului, porni mai departe, furios.

Şi Potcikev era dintre aceia care nu trăseseră nicio învăţătură din evenimentele desfăşurate în ultimul timp. Pentru el nu exista decât un singur mijloc prin care se puteau

îmblânzi hoardele – şi, acest mijloc era cnutul. La urma urmei, de ce să nu fie bun şi de acum încolo, ceea ce se dovedise atât de folositor în sute de ani?

După puţin timp, ajunseră la castel. Poarta mare a acestuia era păzită de patru soldaţi. În curte se afla o gardă puternică, alcătuită tot din soldaţi, care stăteau într-un şopron deschis şi fumau. Puştile erau îngrămădite în faţa hambarului.

Când prinţul şi suita lui intrară în curte, soldaţii se înşirară în front, luând poziţia pentru onor.

Potcikev duse mâna la chipiu, apoi se îndreptă spre comandantul gărzii.

— Unde e domnul căpitan Semelov? întrebă el.

Ofiţerul arătă cu mâna o fereastră de la parterul clădirii. În acelaşi timp însă „Tiranul” care fusese înştiinţat de sosirea comandantului suprem al trupelor albe, ieşi în curte şi salută cu respect pe superiorul său.

— Ei, căpitane totul e în regulă? întrebă Potcikev, mângâindu-şi barbişonul.

— Da, Excelenţă.

Prinţul sări din şa şi porni înainte, după ce făcuse celuilalt un semn cu ochiul. Semelov zâmbi plin de cruzime şi o luă în urma comandantului său.

— Unde e? întrebă acesta, în şoaptă.

— În turn, după cum a poruncit Excelenţa Voastră.

— A fost liniştită sau s-a zbătut?

Căpitanul zâmbi iarăşi.

— S-a zbătut ca o pisică sălbatică. Dar nu i-a folosit la nimic. În cele din urmă, şi-a dat seama că orice împotrivire ar fi zadarnică.

Cei doi bărbaţi străbătură câteva coridoare lungi, apoi urcară treptele unei scări drepte, care ducea spre turn. Semelov se opri înaintea unei uşi, scoase o cheie din buzunar şi descuie, apoi împinse uşa care scârţâi în ţâţâni.

Când se trezi din leşinul greu în care căzuse Nataşa văzu deasupra ei cerul spuzit de stele.

Trecu mult timp până ce sărmana prinţesă îşi veni cu totul

în simţiri. Se afla într-un automobil şi alături de dânsa stătea nemişcat un bărbat posomorât, cu faţa largă şi o mustaţă stufoasă.

La început, Nataşa încercă zadarnic să-şi amintească întâmplările petrecute în ultimul timp. Deodată, însă, înţelese toată grozăvia situaţiei în care se afla. Era prizonieră. Desigur că zbirii o duceau într-un loc de unde să nu poată fugi. Privi cu luare aminte la bărbatul de lângă dânsa, şi-l recunoscu. Nataşa îşi continuă cercetările. La volan stătea nemişcat un şofer în uniformă militară. Acum nu mai încăpea nicio îndoială că se afla în puterea neînduratorului ei soţ, prinţul Potcikev.

O spaimă de nedescris o cuprinse şi începu să strige din răsputeri. Semelov întoarse spre dânsa faţa lui ciupită de vărsat.

— Strigaţi în zadar, stimată doamnă! făcu el, cu nepăsare. Şi chiar dacă strigătele dumneavoastră vor fi auzite şi trecătorii s-ar încumeta să ne oprească, tot nu veţi ajunge la vreun rezultat, căci am la mine destule acte care dovedesc că sunt îndreptăţit să duc la castelul soţului ei pe prinţesa Potcikev, care şi-a pierdut minţile.

Strigătul de ajutor muri pe buzele Nataşei. Ce spusese omul acesta groaznic? Cum, ea îşi pierduse minţile?

Voi să-şi ducă mâinile la tâmple spre a se încredinţa că nu visează, dar abia acum băgă de seamă că era legată şi nu putea să facă nicio mişcare.

Lacrimile începură să şiroiască pe obrajii palizi ai prizonierei. După ce se mai linişti, încercă să înduplece pe paznicul ei, făgăduindu-i banii luaţi din vânzarea palatului. Dar mai curând s-ar fi lăsat înduioşată o piatră, decât omul acesta crud. Nici nu catadicsi să-i răspundă, ci arunca din când în când câte o privire spre nenorocita prinţesă, în timp ce un zâmbet batjocoritor plutea pe buzele sale groase.

Automobilul gonea prin noapte. Vântul sufla cu furie în maşina elegantă.

Deodată, Nataşa îşi aminti de groaznicele întâmplări prin care trecuse. Visase, oare? Sau trăise într-adevăr şi văzuse totul cu ochii ei?

Da, luase parte la înfiorătoarea privelişte. Un bărbat pătrunsese în căsuţa bolnavei, intrase în încăperea Elenei şi stătuse de vorbă cu sărmana femeie… Apoi, o ucisese… pe copilaş de asemenea.

Nu se înşelase oare? Omul acesta care se dădea drept soţul ei, făptuise două crime oribile? Înjunghiase pe femeia cu care se cununase abia înainte cu doi ani?

Nataşa se simţi străbătută de fiori. O, cât de cruzi erau oamenii! Şi, ticălosul acesta îi fusese ales ca soţ de către tatăl ei? Fireşte, bătrânul nu ştia nimic din trecutul ginerelui său, el nu voiai decât binele copilei sale.

În zorii zilei, automobilul oprise înaintea unui castel mohorât. Câteva bufniţe şi lilieci, care se aciuiseră prin firidele zidurilor acoperite de muşchi, zburară speriate pe dinaintea farurilor maşinii.

Sunetul strident al claxonului sfâşie tăcerea. Poarta grea se deschise scârţâind şi un bărbat uriaş, cu mutra întunecată, se ivi ţinând în mână o lanternă.

— Dumneata eşti Belutceac, intendentul castelului? întrebă Semelov, cu glas înăbuşit.

— Da, domnule, eu sunt, răspunse celălalt, plin de respect, aruncând în acelaşi timp, o privire spre nenorocita prizonieră.

— Şi-a pierdut minţile, urmă căpitanul, arătând spre prizonieră. Ştii unde trebuie dusă?

— Da, ştiu totul, domnule.

— Eu… mi-am pierdut minţile? strigă Nataşa. Nu, nu-i adevărat! Am fost răpită… ajutor… ajutor, nu sunt nebună! Săriţi, oameni buni! Dezlegaţi-mă… vă voi fi recunoscătoare… veţi fi răsplătiţi împărăteşte! Salvaţi-mă, nu îngăduiţi acestui ticălos să mă arunce în temniţă!

Sărmana răcni din răsputeri, până ce îngrijitorul o luă pe sus şi-i acoperi gura cu mâna.

Prinţesa continuă să geamă, se zbătu, dar în zadar. Deodată, simţi dedesubtul ei un culcuş tare, apoi se auzi zgomotul unei uşi care fu trântită cu putere şi încuiată.

Nataşa pipăi cu mâinile în jurul ei. Slavă Domnului, fusese dezlegată! Acum putea să se mişte în voie. Se ridică,

nădăjduind să găsească vreo lumânare sau o cutie de chibrituri, dar cercetările ei rămaseră zadarnice.

Deocamdată, însă, mai putea să se orienteze, căci razele lunii străbăteau prin fereastra zăbrelită. Colo, se zărea o pădure, iar în depărtare licăreau două luminiţe. Sărmana prizonieră se încleştă de gratii, îşi lipi chipul drăgălaş de fierul rece, şi strigă după ajutor, până ce răguşi.

Dar nimeni n-o auzise. Aşadar, era părăsită, niciun om nu-i lua apărarea!

Deznădejdea o cuprinse iarăşi. N-ar fi mai bine să moară?

Căută vreun obiect tăios, cu ajutorul căruia să-şi deschidă venele – era sătulă de viaţă. La ce se mai putea aştepta? Numai la umilinţe, căci era încredinţată că prinţul va veni să-şi ia drepturile sale de soţ.

Era distrusă la gândul că va putea fi supusă acestei înjosiri. Voia să moară cu gândul la iubitul ei, care o uitase, totuşi, atât de repede.

Dar Nataşa nu-i purta ură, deoarece tânărul nu ştia că dânsa mai e în viaţă, o credea moartă, tot aşa cum îl crezuse şi ea, până în clipa când îl zărise în maşină, alături de frumoasa soră de caritate. Era hotărâtă, însă, să nu-i tulbure fericirea. Da, Boris îşi găsise o iubită frumoasă, care avea să-i însenineze viaţa.

Biata femeie simţi în inimă o durere ascuţită. Căută un sprijin, bătu aerul cu mâinile, apoi căzu la pământ în nesimţire.

79. Răzbunarea ticălosului

Nataşa se trezi abia în zorii zilei. Frigurile o scuturau cu putere şi membrele o dureau îngrozitor. Podeaua închisorii sale era de piatră şi, din această pricină, sărmana femeie răcise în timpul nopţii. Obrajii îi ardeau ca focul.

Resemnată cu soarta ei, se culcă pe patul simplu. În afară de acesta, se mai aflau în încăpere o masă, un scaun şi câteva obiecte de toaletă. Prizoniera îşi aţinti privirea spre tavanul boltit al celulei.

— Aici ar putea să fie mormântul meu, se gândi dânsa. Şi, la urma urmei, de ce n-ar fi aşa?

Luă hotărârea să nu mănânce nimic, ca să moară de foame. În cele din urmă, frământată de gânduri negre, aţipi.

Se trezi brusc şi holbă ochii spre chipul întunecat al îngrijitorului castelului. Se ridică în capul oaselor. Niciun muşchi nu se mişca pe faţa schimonosită a bărbatului şi, oricât se strădui, prizoniera nu izbuti să ghicească nimic din ceea ce se afla în mintea lui.

Se răsti la el, se rugă deznădăjduită să fie îndurător cu dânsa, dar privirea încruntată a ochilor săi verzui, fioroşi, rămase amintită asupra ei.

— Mănâncă! zise el, în cele din urmă, cu glas aspru. Excelenţa Sa a poruncit să nu duci lipsă de hrană.

Nataşa privi spre masă, pe care se afla o cină îmbelşugată. Căută să descopere vreo furculiţă sau un cuţit, dar aceste tacâmuri lipseau, iar mâncarea fusese tăiată în bucăţele.

Îngrijitorul dispăru din încăpere. Prizoniera oftă şi trase cu urechea la paşii ce se îndepărtau. Apoi se apropie de uşă, nădăjduind să găsească vreun mijloc de scăpare din această temniţă blestemată. Dar toate sforţările sale rămaseră zadarnice.

În cele din urmă, biata femeie îşi dădu seama că n-avea niciun rost să nutrească asemenea speranţe. Chiar dacă ar fi avut la îndemână uneltele trebuincioase, tot n-ar fi izbutit să se elibereze. Zidurile erau foarte groase, uşa din grinzi trainice, iar gratiile de la fereastră nu le-ar fi putut îndoi niciun uriaş.

Nu mâncă nimic, hotărâtă să vadă ce va urma.

După câteva ceasuri, căpitanul Semelov se ivi în încăpere. Niciodată omul acesta nu i se păruse mai înfiorător decât în acea clipă. Odinioară, Nataşa văzuse într-o grădină zoologică o maimuţă dezgustătoare, care semăna cu sălbaticul om ce se afla acum înaintea ei.

„Tiranul” o privi îndelung, cu braţele încrucişate pe piept.

— Dumneata ai strigat astă noapte? întrebă el, cu glas batjocoritor. Te-aş sfătui să nu-ţi mai iroseşti forţele în zadar.

Zidul împrejmuitor al curţii se află la o depărtare de jumătate ceas, astfel că nimeni nu te poate auzi. Şi, chiar dacă strigătele ar ajunge la urechea cuiva, tot nu s-ar încumeta să-ţi vină în ajutor. Castelul e păzit de o gardă alcătuită dintr-o sută de soldaţi, şi fiecare din aceştia ştie că eşti nebună. Aşadar, socot că-ţi dai seama de zădărnicia străduinţelor dumitale. De altminteri, azi sau mâine trebuie să sosească la castel Excelenţa Sa, care-ţi va dovedi că o prinţesă n-are voie să se împotrivească hotărârilor soţului ei.

Nataşa nu-l învrednici nici măcar cu o privire şi întoarse capul într-o parte.

După ce Semelov se îndepărtă, sărmana femeie izbucni într-un plâns deznădăjduit, apoi îngenunche în pat şi, împreunându-şi mâinile, se rugă fierbinte.

Rugăciunea avu o înrâurire binefăcătoare asupra ei, căci se simţi întărită şi se hotărî iarăşi să se resemneze cu soarta ei.

În ziua aceea, îngrijitorul castelului se mai ivi o dată în încăperea din turn, aducând din nou mâncare şi băutură, cu toate că prizoniera nici nu atinsese măcar, cina, pe care o adusese înainte.

Noaptea trecu în linişte şi zorile se iviră la răsărit. Nataşa încă nu mâncase. Cam pe la ceasurile opt, când temnicerul apăru iarăşi în celulă, prinţesa văzu pentru prima dată un zâmbet pe chipul acestui om. El nu scoase nicio vorbă, luă mâncarea şi lăsă în loc dejunul pe care îl adusese.

După prânz, Nataşa auzi paşi care urcau scara. Cuprinsă de spaimă, îşi apăsă mâna pe inimă şi rămase în aşteptare, cu ochii holbaţi spre uşă. O cheie se învârti în broască.

În clipa următoare, prizoniera scoase un ţipăt sfâşietor, căci prinţul se ivise în prag. Îndărătul lui se afla căpitanul Semelov.

Cu o privire pe care Nataşa n-avea s-o uite niciodată, o măsură din creştet până-n tălpi. Săgetată de aceşti ochi neîndurători, prizoniera începu să tremure ca varga.

— Poţi pleca, dragul meu, zise Potcikev, întorcându-se spre însoţitorul său. Vreau să rămân singur cu soţia mea.

„Tiranul” salută milităreşte şi se îndepărtă. Prinţul, însă, încuie uşa şi păşi spre tânăra femeie.

Cuprinsă de groază, aceasta ridicase mâinile, ca şi cum ar fi vrut să se apere.

— Înapoi, ucigaşule! strigă ea.

Potcikev păli. Dar tulburarea lui nu ţinu decât o clipă. În momentul următor, chipul său era iarăşi nepăsător, ca de obicei.

— Nu ştii ce vorbeşti, scumpa mea soţie! zise el, cu dispreţ. Cine ţi-a vârât în cap asemenea năzbâtii? Cuvintele tale sunt pentru mine cea mai bună dovadă, că era şi timpul să te internez. Altminteri, cum ai putea îndrăzni să afirmi că soţul tău e un ucigaş?

— Acum doi ani te-ai căsătorit cu nenorocita Elena Halbah şi încă folosindu-te de un nume fals, zise Nataşa. Nu demult ai ucis-o atât pe ea cât şi pe sărmanul ei copilaş. Am fost martoră la această crimă înfiorătoare şi voi aduce la cunoştinţa tuturor cine eşti. Dumnezeu o să te pedepsească aşa cum meriţi.

Un râs batjocoritor izbucni din pieptul lui Potcikev.

— Ah, eşti delicioasă, scumpa mea, răspunse el. Îţi închipui cumva că ai să mai apuci să stai de vorbă cu ceilalţi? Nu, te înşeli amarnic, vei rămâne aici până la moarte! Şi poate că nici nu mai e mult până atunci! De altminteri, dragostea pentru derbedeul acela, nu te-a urâţit deloc…

Zicând acestea, izbucni într-un râs sălbatic. Prizoniera simţi că-i îngheaţă sângele în vine. Fără îndoială că punea la cale ceva înfiorător, dacă se purta astfel. Dar ce anume?

N-avea să rămână mult în nedumerire. Potcikev râse din nou, apoi zise, apăsând pe fiecare cuvânt:

— De altfel, ticălosul acela de luntraş o să aibă tot timpul să chibzuiască la fărădelegile sale, în vreme ce va lâncezi în celula de tortură a Shlisselburgului. Când mă voi înapoia la Petrograd o să aibă cinstea să mă cunoască. În acea celulă faimoasă, care a fost clădită pentru un ţar nenorocit, se găsesc tot felul de unelte care sunt minunate pentru oasele tari ale luntraşului Boris Verodin. În prezenţa mea, ticălosul va fi tras pe roată. Voi auzi cum îi pârâie oasele, voi vedea sângele ţâşnindu-i din răni. Şi, în timp ce deasupra noastră

bestiile roşii vor goni pe străzi – jos, în celula de tortură a Shlisselburgului, amantul frumoasei prinţese Gogineff, va răcni de durere. Ah, aceasta va fi cea mai frumoasă clipă din viaţa mea.

Nataşa ascultase înspăimântată vorbele neîndurătorului om. La început era încredinţată că voia doar s-o chinuiască, dar în cele din urmă îşi dădu seama că spunea adevărul – un adevăr înfiorător.

Cuprinsă de deznădejde, prinţesa se aruncă la picioarele ticălosului şi-l imploră să redea libertatea iubitului ei sau, cel puţin, să nu-l supună la torturi. Zadarnic însă.

Potcikev îşi mângâie barbişonul, apoi o sclipire sălbatică se ivi în ochii săi; el întinse mâinile spre Nataşa, care, în ţinuta ei umilită, era nespus de frumoasă.

— Ah, abia acum îmi dau seama ce comoară mi-a răpit ticălosul acela, strigă el, aprins de patimă. M-a lipsit de cea mai frumoasă clipă a vieţii mele... Ai fost amanta lui... te-ai lăsat înjosită! Iar eu, prinţul Potcikev trebuie să mă mulţumesc cu ce-a mai rămas.

Se năpusti spre dânsa şi o luptă se încinse între cei doi. Nataşa simţi că puterile o părăsesc şi începu să strige după ajutor. Deodată se împletici şi, în cădere, mâna atinse un obiect greu. Simţi instinctiv că era un revolver.

Prinţesa ştia să mânuiască arma, căci în castelul de pe ţărmul Volgăi, făcuse adeseori exerciţii de tras la ţintă, supravegheată fiind de tatăl ei.

Se auzi o detunătură şi prinţul se clătină, scoţând un ţipăt de durere.

Ea rămase cu ochii holbaţi la chipul schimonosit al soţului ei. Potcikev se ţinea de braţ. Se dădu înapoi şi un răcnet de furie scăpă de pe buzele sale.

Tremurând din tot trupul, Nataşa închise ochii şi, când îi deschise iar, prinţul nu mai era în încăpere.

Ce spusese, oare? Se va înapoia şi se va răzbuna cumplit?

Tânăra femeie se prăbuşi la pământ, îşi ascunse faţa în mâini şi izbucni într-un plâns sfâşietor.

Trecură două zile. Zăcând în temniţa ei, Nataşa auzi deodată pe scară paşii a doi oameni. Până acum, numai îngrijitorul castelului se ivise în încăpere. Cercetând închisoarea sa, prizoniera izbutise să dea de revolverul prinţului; dar din nefericire, acesta avusese numai un glonte, astfel că arma nu-i mai folosea la nimic. Totuşi o ascunsese, nădăjduind ca Potcikev nu ştia că încărcătorul e gol, astfel că putea să se slujească de revolver, ameninţând pe călăii ei.

Uşa se deschise. Nataşa făcu un gest de apărare. Nu mai mâncase de patru zile şi se simţea istovită cu desăvârşire, iar chipul îi era galben ca ceara.

Potcikev se ivi în prag. Avea braţul bandajat.

— Socoţi că sunt atât de respingător, încât nu vrei să-ţi îndeplineşti îndatoririle de soţie? întrebă el.

Nataşa se înfioră. Ce voia să spună cu asta?

— Eu… nu sunt… soţia dumitale… căci, acum doi ani… te-ai căsătorit cu altă femeie, bâigui dânsa.

Prinţul râse cu răutate:

— Răspunde-mi la întrebare: nu mă poţi suferi?

Sărmana femeie rămase tăcută. Ochii-i minunaţi rătăceau de la soţul ei la Semelov, care intrase şi el în încăpere. Groaza o cuprinse.

— Bine, scumpă prinţesă, făcu generalul, în bătaie de joc, apăsând asupra fiecărui cuvânt. Renunţ la fericirea unei nopţi alături de dumneata… dar spre a-mi arăta recunoştinţa pe care o port căpitanului Semelov, pentru serviciile făcute, voi trece asupra lui drepturile mele de soţ… Petrecere bună, domnule căpitan!… Binecuvântarea mea o ai!

Şi, în timp ce Nataşa înlemnise de groază, în timp ce flăcări mari îi jucau pe dinaintea ochilor, în timp ce ţipătul ei sfâşietor răsună sinistru în această aripă a castelului, prinţul Potcikev cobora scările, râzând batjocoritor, după ce-şi lăsase soţia în mâinile complicelui său.

80. Un ajutor în ultima clipă

În aceeaşi noapte când nenorocita prinţesă fusese lăsată

pe mâna lui Semelov, un bărbat se ocupa cu un lucru ciudat la zidul care despărţea curtea castelului de pădure.

Era un individ vânjos, care săpa de zor şi arunca pământul într-o groapă care se afla la vreo cinci metri de zidul împrejmuitor. Luna lumina priveliştea, dar necunoscutul nu se sinchisea de asta, căci ştia că nimeni nu-l va stingheri în lucrul său. Îngrijitorul castelului şi cei câţiva servitori nu prea aveau chef să-şi tulbure odihna, cu atât mai mult cu cât pe vremurile acelea o întârziere în grădina singuratică nu era lipsită de primejdie.

Dacă până acum nu se înfiinţase niciun soviet în ţinutul unde se afla castelul prinţului Potcikev, fiindcă deocamdată cei mai mulţi tineri erau plecaţi pe front, totuşi se ştia prea bine că în curând se va stârni şi aici furtuna care avea să răstoarne tot ce se clădise în atâta amar de vreme.

Revoluţionarii ţineau şedinţe secrete. Starostele, poliţaiul şi ceilalţi reprezentanţi ai autorităţii, primiseră scrisori anonime, prin care erau ameninţaţi că poporul se va răzbuna.

Capul rebelilor era un bărbat poreclit „Crişan cel Negru”, un om care n-avea nicio meserie. Tatăl său fusese pădurar şi Crişan îi dădea din când în când, o mână de ajutor. Într-o bună zi, bătrânul fu găsit în pădure, împuşcat. Lângă cadavru se afla o hârtie, pe care muribundul scrisese, înainte de moarte, câteva rânduri, arătând că prinţul îl surprinsese vânând şi-l împuşcase.

După lege, proprietarul domeniului era în drept s-o facă, dar Crişan cel Negru, fiul pădurarului era de altă părere. O ură înverşunată se născu în inima lui, şi îşi jură că se va răzbuna împotriva prinţului.

După ce slujise în armată doi ani de zile, Crişan se înapoie acasă, îşi căută o ascunzătoare în pădure şi aşteptă clipa răzbunării.

Şi, această clipă avea să vină în curând. Crişan nu se grăbea defel, căci ştia că în oraşe guvernul nu mai era stăpân pe situaţie şi că numai la ţară agitatorii revoluţionari se sfiau să pornească lupta făţiş. Mai ştia că guvernul dăduse însărcinare prinţului Potcikev să pedepsească pe răzvrătiţi şi

că acesta îşi îndeplinise misiunea cu prisosinţă. Ştia, de asemenea, că o companie de soldaţi, care venise înainte cu câteva zile, păzea castelul. După cât se părea, prinţul însuşi urma să sosească acolo în curând.

Faptul că tânărul se ocupa în acea noapte cu săpatul pământului, avea o pricină bine întemeiată. Crişan cel Negru ştia că acolo fusese, înainte vreme un gang secret, care slujea de ascunzătoare. Mai târziu, prinţul poruncise ca subterana sau numai intrarea ei, să fie astupată. Nimeni nu-şi mai aducea aminte de asta – numai Crişan cel Negru nu uitase de existenţa gangului tăinuit.

Dacă izbutea să dea pământul la o parte, era foarte lesne să pătrundă în castel şi să amuţească santinelele înainte ca acestea să se poată apăra. Şi atunci prinţul ar fi căzut în mâinile răzvrătiţilor şi n-ar mai fi avut putinţa să înfăptuiască fărădelegile sale.

Crişan cel Negru se opri deodată din lucrul său. Printre arbori zări un automobil care trecu ca o nălucă. Farurile aruncară o lumină vie înaintea lor, apoi maşina dispăru.

— Să fie prinţul? se întrebă Crişan, aţintind asupra castelului o privire ameninţătoare.

Apoi, după ce trăsese cu urechea câtva timp, începu să sape mai departe.

Deodată se opri iarăşi. Nu răsunase oare din spre castel, un strigăt de ajutor?

Îşi reţinu răsuflarea; strigătul se auzi din nou. Până în zorii zilei, când tânărul fu nevoit să-şi întrerupă lucrul şi să se retragă, ţipetele deznădăjduite răsunară adeseori.

Crişan cel Negru se culcă în scorbura unui copac uriaş din apropierea zidului. Aici se odihnea după munca din timpul nopţii; din când în când mai vâna câte o sălbăticiune pe care o frigea într-o colibă dărăpănată, unde îşi întocmise o vatră primitivă.

După câteva ceasuri, tânărul porni să dea târcoale castelului şi se apropie atât de mult încât auzi chiar glasurile servitorilor, care stăteau de vorbă într-o încăpere de la parter, a cărei fereastră era deschisă. Totuşi, nu izbuti să afle dacă

prinţul sosise la castel.

În cele din urmă se retrase, iar noaptea îşi începu iarăşi lucrul.

Nu trecu multă vreme şi auzi din nou strigătul de ajutor. De astă dată, Crişan cel Negru nu mai rămase pe gânduri, ci sări zidul şi se apropie de castel pe furiş.

— Strigătele vin dinăuntru, murmură el. Cine o fi acolo?

Îşi dădu seama că, deocamdată, nu putea să întreprindă nimic, astfel că se înapoie la zid şi reîncepu să sape.

În zorii zilei tânărul îşi ajunsese ţinta, descoperise intrarea în gangul secret.

Bucuria lui nu mai cunoscu margini. Acum nu-i mai rămăsese decât sa îndepărteze câteva lespezi, care astupau deschiderea, ceea ce nu era lucru prea greu.

După ce făcu asta se furişă în gang. Dar, deodată, o piedică i se îşi în cale; coridorul subteran ducea pe semne la cavoul castelului, căci un zid fusese ridicat aici. Tânărul se văzu nevoit deci să se înapoieze la lumina zilei, hotărât ca în noaptea următoare să vină înapoi pentru a încerca să-şi croiască o trecere prin zid.

Şi, într-adevăr, când se întunecă se puse din nou pe lucru.

Năduşeala îi şiroia pe frunte, în timp ce izbea cu ciocanul în zidul de piatră. După multe ceasuri de muncă încordată, reuşi să înlăture şi aceasta piedică.

Dimineaţa află în sat că prinţul se ivise în zori de zi. O sclipire de ură se aprinse în ochii lui Crişan cel Negru. Clipa atât de mult aşteptată părea să fi sosit. Tânărul se îndreptă spre casa potcovarului, pe care îi găsi în faţa atelierului său.

— S-a întâmplat ceva? întrebă acesta, posomorându-se la faţă.

— Ştii că el e aici? zise Crişan, arătând cu degetul spre castel.

— Da, ştiu, o ştim cu toţii. Dar vrei să ne pomenim cu câteva gloanţe între coaste? Trebuie să aducem ajutor din oraş, altminteri nu putem face nimic împotriva soldaţilor.

Celălalt clătină capul.

— Lasă că-i punem noi cu botul pe labe! făcu el. Cât ai clipi

din ochi, luăm în stăpânire armele lor, apoi nu mai avem de ce ne teme. Ştiu un drum tăinuit, pe unde putem pătrunde în castel fără să fim zăriţi…

Potcovarul se aplecă spre celălalt şi ascultă cu luare aminte ceea ce-i spuse acesta. Apoi clătină capul, în semn de încuviinţare.

— Aşa o să meargă; am să aduc totul la cunoştinţa sovietului şi a membrilor comitetului, zise el.

Crişan cel Negru se depărtă. Când se lăsă noaptea, el pătrunse iarăşi în gangul subteran, trecu prin deschizătura zidului şi ajunse în cavou. Cu ajutorul uneltelor, pe care le adusese cu sine, izbuti să descuie uşile, până ce se văzu la piciorul unei scări în spirală, care ducea în sus.

— Aha, pe aici se ajunge în turn, murmură el. Poate că voi izbuti să aflu cine a strigat după ajutor.

Fu nevoit să deschidă o uşă grea, dar lucrul acesta părea să-i facă plăcere. De altminteri era şi foarte îndemânatec şi, în afară de asta, potcovarul îi făurise câteva chei false.

Astfel izbuti să ajungă până la catul al doilea. Dar nu se opri nici aici. Uneori era nevoit să descuie broaşte foarte complicate, totuşi urcă din ce în ce mai sus. Tocmai se pregătea să deschidă o uşă, când auzi glasuri şi paşi.

Tânărul scoase încetişor cheia din broască şi se furişă într-o firidă. Doi bărbaţi veneau pe scară; mai aveau de urcat vreo douăzeci de trepte. După câteva clipe, Crişan auzi lămurit glasul prinţului Potcikev. Ochii tânărului începură să sclipească de furie. Aşadar, acum sosise clipa să facă nevătămător pe omul acesta crud. Crişan cel Negru îşi jurase să nu-şi îngăduie odihnă până ce nu-l va fi pedepsit pe chinuitorul bieţilor ţărani. În acest timp ieşise din firidă şi-şi reluă lucrul la broască, deoarece Potcikev intrase în încăperea de deasupra. Deocamdată putea nădăjdui că nimeni nu-l va stingheri, căci sus se stârnise o gălăgie care acoperea orice zgomot.

Deodată, broasca trosni şi uşa se deschise, dar tânărul o încuie repede la loc, căci cineva cobora treptele, zăngănind din pinteni.

Crişan cel Negru rămase îndărătul uşii, reţinându-şi răsuflarea. Îşi încleştase mâna pe un drug de fier şi stătea gata de apărare. Însă paşii se îndepărtară. Celălalt cobora scara.

Deodată, un ţipăt răguşit, scos de o femeie, ajunse la urechile tânărului.

— Ce să fie asta? murmură el.

Sus se auzea larmă; un al doilea ţipăt răsună în încăperea de deasupra. Din câteva sărituri, Crişan cel Negru se afla înaintea uşii.

— Oricine ar fi trebuie să-i vin în ajutor, căci aici locuiesc şi alţi ticăloşi, pe care îi urăsc tot atât de mult ca şi prinţul acesta crud.

Zicând acestea, deschise uşa cu băgare de seamă, dar în clipa următoare o împinse de perete.

Un ofiţer din armata republicană se năpustise asupra unei tinere care se apăra cu deznădejde. Bărbatul gâfâia din greu, iar pe chipu-i respingător se întipărise cruzimea. Ochii-i scânteiau, aprinşi de patimă, iar gura îi era înspumată;

Sărmana prizonieră se prăbuşi pe pat, istovită. În clipa următoare se auzi un ţipăt. Ofiţerul – care nu era nimeni altul decât Semelov – primise, pe la spate, o lovitură puternică în cap şi căzu la pământ.

„Tiranul” dădu ochii peste cap şi pumnii i se izbiră de podeaua de piatră.

— Du-te dracului, ticălosule! scrâşni Crişan. Nu ştiu cine e femeia asta frumoasă, dar o ajut bucuros, împotriva unui diavol ca tine.

Aruncă o privire dispreţuitoare spre căpitan şi-l izbi cu piciorul, cu toate că Semelov sângera dintr-o rană adâncă, pe care o avea la cap. Apoi tânărul se plecă deasupra trupului nemişcat al femeii, privi cu admiraţie nemărginită chipul ei drăgălaş, dar palid şi, în cele din urmă o ridică pe umeri.

Coborî treptele cu povara lui, ţinând sub braţ drugul de fier, căci putea să-i slujească de armă. Dar nimeni nu-i ieşi în cale. Îndărătul uşii rămase o clipă locului, răsuflând. Apoi, lăsă jos povara şi încercă să încuie uşa, ceea ce izbuti. După ce

isprăvi şi treaba asta, porni din nou pe trepte şi în cele din urmă ajunse în cavou. Pentru mai multă siguranţă, încuiase toate uşile prin care trecuse. Acum oftă uşurat şi-şi aţinti privirea spre trupul nefericitei Nataşa.

— Cine să fie oare? se întrebă el. E frumoasă de parcă ar fi ruptă din cer. N-am văzut în viaţa mea o femeie atât de fermecătoare.

În ochii negri ai tânărului se ivi o sclipire ciudată. Se plecă spre nenorocită şi-i ascultă bătăile inimii, apoi îşi apropie gura de buzele ei şi depuse o sărutare fierbinte, care îl făcu să se înfioare de plăcere.

81. Comitetul Central la lucru

Sonia Petrovici aştepta cu nerăbdare sosirea lui Boris Verodin. Să nu-şi fi ţinut Vasilieff făgăduiala? Promisese doar că va comunica tânărului luntraş că revoluţionara voia să-i vorbească! Atunci, de ce nu mai venea?

Neliniştea ei crescu când văzu că Boris nu se arătă nici în şedinţa din acea zi a sovietului şi o bănuială i se născu în minte. Sonia nu prea citea gazetele, astfel că nu ştia ce se petrecuse înainte cu câteva nopţi. Dar când auzi de la tovarăşii ei că patru revoluţionari de frunte fuseseră omorâţi în chip laş, ea nu se mai îndoi că Boris Verodin căzuse în mâinile prinţului Potcikev şi că acesta pusese totul la cale.

Ea îl prevenise, dar luntraşul primise cu răceală vorbele ei, aşa cum îi era obiceiul.

În şedinţa sovietului Sonia nu putea să-şi exprime bănuiala, căci misiunea lui Boris Verodin era secretă. Aceasta fusese dată de Comitetul Central şi nimeni nu trebuia să ştie de ea.

Totuşi, revoluţionara întrebă unde se află tânărul luntraş sau dacă acesta pornise spre Siberia.

Dar nimeni nu ştia ce să răspundă. Boris Verodin dispăruse fără urmă. Un lucru era neîndoielnic: nu plecase încă spre Tobolsk, căci altminteri ar fi adus aceasta la cunoştinţa sovietului. De asemenea, nu-şi luase nici actele, cu care trebuia să se legitimeze.

Tulburarea Soniei deveni tot mai mare. Se interesă dacă prinţul Potcikev se mai află la Petrograd, însă primi răspunsul că acesta părăsise capitala de vreo patru zile.

De astă dată, ţiganca nu se mai putu stăpâni. Trebuia să pornească, ea însăşi, cercetări, pentru descoperirea celui dispărut. În primul rând se duse la casa prinţului Ulkitzki şi găsi pe locatarii ei foarte îngrijoraţi. Privirile tuturor se îndreptară asupra Soniei, fiecare nădăjduind că va afla de la dânsa ceva cu privire la Boris. Şi, mai ales, sora prinţului Iesta, părea cea mai tulburată dintre toţi. Sonia zări urmele lacrimilor pe obrajii frumoasei surori de caritate, ea mai zări expresia de teamă ce se întipărise în ochii Verei şi înţelese că această fată era şi ea îndrăgostită de chipeşul revoluţionar.

Tulburarea Irinei n-o surprinse, căci tânăra era, doar, sora lui. Dacă Sonia ar fi ştiut că luntraşul purta numai acelaşi nume cu Irina, fără îndoială, că neliniştea ei ar fi crescut şi mai mult. Dar ea nu ştia acest lucru, astfel că nu bănui că mai are o rivală înaintea ei.

— Aşadar, nu ştiţi unde se află? întrebă Sonia, aţintind o privire iscoditoare asupra Verei Ulkitzki.

— Nu, de câteva zile nu mai avem nicio ştire despre el, răspunse sora de caritate, cu glas slab şi un fior îi străbătu trupul.

Revoluţionara îşi muşcă buzele şi-şi sfredeli privirea în ochii tinerei prinţese. Aceasta păli, căci se văzu descoperită, apoi lăsă capul în piept, ca şi cum s-ar fi simţit vinovată.

— N-ai putea să ne dai o mână de ajutor ca să-i descoperim urma? întrebă Irina, frământată de teamă.

— Tocmai de aceea am şi venit, răspunse Sonia şi o brazdă adâncă se săpă pe fruntea ei. Dar domnul Vasilieff e aici?

— Nu, n-a fost acasă noaptea asta şi suntem îngrijoraţi şi din pricina lui.

— Vasăzică, nici el? îngână revoluţionara. În acea clipă se ivi şi tânărul prinţ Ulkitzki. Acesta făcuse cercetări pretutindeni, dar ele rămăseseră fără rezultat. Cele două fete îl prezentară frumoasei revoluţionare.

— Stătură de vorbă câtva timp, dar Sonia nu pomeni nimic

despre cele ce ştia, căci se hotărâse să discute întâi cu Vasilieff, care era informat asupra tuturor chestiunilor şi în care putea avea încredere.

După vreo jumătate ceas, revoluţionara plecă, rămânând ca Vasilieff să vină la dânsa, imediat ce se va arăta în casa prinţului Ulkitzki. Deocamdată, Sonia nu voia să întreprindă nimic pe cont propriu, căci ar fi putut strica totul.

— Cel puţin dacă Potcikev s-ar mai afla în oraş! îşi zise ea. Aş şti eu să scot de la dânsul amănunte asupra dispariţiei lui Boris.

Dar prinţul nu mai dăduse pe la ea de câteva zile, ceea ce însemna că nu mai era în Petrograd. Altminteri, desigur că ar fi venit să-i mai facă o vizită, căci Sonia trezise în el o patimă mare.

În sfârşit, a doua zi apăru şi Vasilieff.

— Abia azi m-am înapoiat acasă, zise el. Am făcut cercetări cu privire la bijuterii, dar n-am izbutit să dau de urma soldatului care ţi le-a vândut.

Sonia înălţă din umeri.

— Lucrul acesta prezintă atâta interes pentru dumneata? întrebă ea. Socot că, în clipa de faţă, ar trebui să fim mai îngrijoraţi de soarta lui Boris Verodin.

— Da, ai dreptate, oftă moşierul, însă când am plecat de acasă nu ştiam nimic despre dispariţia lui. Şi, afară de asta, trebuia să-mi caut alt adăpost, căci ştiam că sunt urmărit. Dacă aş fi arestat iarăşi, toate planurile mele ar cădea în baltă.

— Ai aflat ceva despre Boris Verodin? întrebă ea, privindu-l cu teamă.

— Ştiu, doar, că, acum patru zile, a venit cineva să-l cheme noaptea. Era un biciclist care a plecat împreună cu prietenul nostru.

— Socoţi că dispariţia lui are vreo legătură cu prinţul Potcikev, duşmanul său de moarte?

— Da, mai mult decât atât: sunt sigur că el a pus la cale totul.

— Ai ghicit! exclamă Sonia, cu însufleţire. Ticălosul ăsta e

vinovat de dispariţia lui Boris. Am dovezi neîndoielnice despre acest lucru.

— Vrei să-mi destăinuieşti ce ştii?

— De aceea te-am şi aşteptat, domnule Vasilieff, zise Sonia. Vreau să-ţi spun tot ce ştiu în această direcţie şi, în acelaşi timp, te rog să mă sfătuieşti ce să fac.

Tânăra povesti cum urmărise convorbirea care avusese loc în salonul contesei Olga Suralin, între prinţul Potcikev şi cei doi bărbaţi; guvernatorul fortăreţei Shlisselburg, colonelul Gorniloveff şi şeful Ohranei, contele Raidceff. Apoi istorisi că prinţul Potcikev fusese la dânsa şi că ea izbutise să-i smulgă o mărturisire privitoare la ura lui împotriva tânărului luntraş.

Vorbi de asemenea şi despre făgăduiala făcută prinţului de a atrage pe Boris Verodin în casa ei, spre a-l da pe mâna duşmanului său de moarte. Fireşte, lucrurile trebuiau să se petreacă tocmai de-a-ndoaselea.

Vasilieff ascultase cu multă luare aminte. O îngrijorare adâncă se întipări pe chipul său.

— După cele ce mi-ai spus, nu mai încape îndoială că prinţul Potcikev a întins o cursă prietenului nostru, zise el. Acum, fireşte că trebuie să întreprindem şi noi ceva. Întrebarea e însă, dacă să ne adresăm guvernului sau sovietului din Petrograd?

— Tocmai despre asta voiam să-ţi vorbesc şi eu, domnule Vasilieff, răspunse Sonia. Dacă ar fi după mine, aş cere ca un grup de soldaţi şi muncitori revoluţionari să pătrundă astă-noapte în Shlisselburg şi să dea o raită prin celulele subpământene.

— Şi eu cred că ăsta ar fi lucrul cel mai bun, încuviinţă moşierul. Vrei să preiei dumneata această sarcină?

— O fac bucuroasă, domnule, şi nădăjduiesc că voi izbândi.

Moşierul se despărţi de Sonia ca aliat şi-i dori din toată inima să-şi ducă la bun sfârşit misiunea, căci şi el era tot atât de îngrijorat de soarta chipeşului luntraş.

Revoluţionara se prezentă la Comitetul Central, unde fu primită numaidecât. Convorbirea cu membrii Comitetului avu loc în cea mai mare taină.

— Ce te aduce la noi, tovarăşă Petrovici? întrebă Ilino, preşedintele, aţintind asupra Soniei, ochii lui străpungători.
— E vorba de Boris Verodin, răspunse tânăra, cu îndrăzneală.
— Dar ce-i cu el?
Ceilalţi membri ai Comitetului Central lăsară tocurile din mâini şi priviră cu luare aminte la vizitatoare.
— A dispărut… a dispărut fără urmă… bănuiesc că a căzut victimă monarhiştilor sau chiar prinţului Potcikev.
Ilino tresări.
— Ce te face să crezi asta? întrebă el.
Sonia şovăi câteva clipe, apoi răspunse:
— Am aflat, din întâmplare, despre misiunea care i-a fost încredinţată tovarăşului Verodin de către Comitetul Central. Atunci, m-am dus la el şi i-am oferit ajutorul meu, propunându-i să-l ademenesc pe Potcikev în casa mea. Boris Verodin însă, n-a vrut să primească. De atunci, nu l-am mai văzut. Cei patru tovarăşi împuşcaţi, au fost ajutoarele lui, astfel că e cu putinţă ca cel care se afla în fruntea lor să fi căzut în mâinile ucigaşilor.
Apoi povesti tot ceea ce se întâmplase în salonul contesei Olga Suralin.
Membrii Comitetului încuviinţară presupunerile revoluţionarei. O furie nemăsurată se întipări pe chipul energic al preşedintelui.
— Am să vorbesc cu Lenin, zise Ilino. El trebuie să hotărască dacă să pătrundem noi în celulele subterane ale Shlisselburgului, sau să silim guvernul să facă cercetările trebuincioase.
— Şi când voi primi răspunsul? întrebă Sonia.
— Încearcă astă-seară pe la ceasurile nouă!
Tânăra plecă plină de nădejde. Nu se îndoia nicio clipă că Boris Verodin nu fusese ucis. Căci el era un om a cărui moarte ar fi dat loc la o răzbunare cumplită din partea revoluţionarilor.
La opt seara, Vasilieff se afla în casa Soniei şi amândoi porniră spre sediul Comitetului Central.

Inima tinerei bătea năvalnic, ameninţând să-i spargă pieptul. Ce se hotărâse, oare?

Ilino îi ieşi în întâmpinare cu ochii strălucind de bucurie. Îşi freca mâinile şi zâmbi triumfător.

— Peste două ceasuri, un grup alcătuit din trei sute de oameni va pătrunde în Shlisselburg, zise el. Dacă Boris Verodin se află acolo, nu mai încape îndoială că vor da de el. Şi atunci, n-o să-i meargă tocmai bine comandantului fortăreţei, căci va fi închis într-una din cele mai sigure celule, iar unui dintre ai noştri îi va lua locul.

Sonia nu mai putea de bucurie.

— Aş putea să iau parte şi eu la expediţie? întrebă ea.

Celălalt şovăi o clipă.

— Da, fireşte, zise el, apoi. N-am nimic împotrivă. Fii acolo la sosirea oamenilor noştri şi în baza permisului pe care am să ţi-l dau, vei putea să intri în fortăreaţă.

Câteva minute mai târziu, Sonia era în stăpânirea permisului. Apoi ieşi în stradă, unde o aştepta Vasilieff. Un suspin de uşurare scăpă din pieptul acestuia, când auzi ce obţinuse frumoasa revoluţionară.

Shlisselburgul se înălţa mohorât în noapte. Nori negri pluteau deasupra înfiorătoarei fortăreţe în care odinioară erau duse victimele despotismului ţarist. Zidurile păreau neatinse de vremuri, deşi cetatea fusese clădită înainte cu sute de ani. Vânturile şi ploaia se temeau, parcă, să aducă vreo stricăciune turnurilor care se înălţau trufaşe spre cer.

Una din laturile cetăţii, era mărginită de o apă neagră.

Porţile grele de fier, nu se puteau deschide decât cu ajutorul unor mecanisme complicate. La un moment dat fusese vorba să se dărâme zidurile, căci republica nu voia să păstreze această amintire a despotismului. Dar guvernul se răzgândise repede.

Abia răsună primul chiot de bucurie, care salută prăbuşirea ţarismului şi glasurile care cereau dărâmarea Shlisselburgului, amuţiră pe dată.

Fortăreaţa rămase – numai celulele fură deschise şi

arestaţii puşi în libertate.

În ultimul timp, însă, guvernul începuse să se folosească de încăperile sigure ale Shlisselburgului şi mulţi condamnaţi sau oameni care aşteptau să fie condamnaţi, lâncezeau îndărătul gratiilor de fier.

De câteva zile, guvernatorul închisorii era foarte tulburat. Aproape că începuse să-i pară rău că nu se împotrivise cererii prinţului Potcikev. Căci, colonelul ştia prea bine ce-l aşteaptă dacă se descoperea ticăloşia la care luase parte. Şi mai ştia că Boris Verodin era iubit de popor, care nu se va lăsa până nu va da de urma tânărului. În aceste împrejurări, era cu neputinţă ca nelegiuirea înfăptuită să nu iasă la iveală într-o bună zi. Şi, atunci, singurul lucru care îi mai rămânea de făcut era fuga – o fugă cât mai grabnică. Dar dacă nu izbutea să dispară la vreme? În acest caz, sfârşitul era de neînlăturat şi toţi prinţii Potcikev din lume nu-i mai puteau ajuta la nimic.

Colonelul Gorniloveff vizita în fiecare zi celula de tortură, spre a duce de mâncare prizonierului. Şi când străbătea coridoarele mohorâte şi deschidea uşile tăinuite ce duceau spre celula subterană, el sa cutremura de groază.

Acum se îndoia mai mult ca oricând că prinţul Potcikev va izbuti să ajungă la putere, căci mulţimea devenea tot mai ameninţătoare, tot mai îndrăzneaţă.

În această zi, colonelul Gorniloveff dusese, ca de obicei, mâncare prizonierului. Apoi se depărtase în grabă, ca urmărit de strigoi. Simţea prea bine că această situaţie nu mai putea dăinui multă vreme. În fiecare zi răsufla uşurat, când vedea că prinţul nu se mai arată în Shlisselburg. Căci cunoscând setea lui de răzbunare, comandantul bănuia că ceva groaznic se va petrece când Potcikev va ieşi la iveală. Şi temându-se de răzbunarea poporului, colonelul se hotărî să facă tot ce-i va sta în putinţă, spre a se împotrivi furiei aceluia care desigur că voia să ucidă pe vrăjmaşul său de moarte, pe omul care îi răpise soţia în noaptea nunţii.

Niciodată Gorniloveff nu urmărise gazetele cu mai multă încordare şi citea, cu răsuflarea întretăiată, toate reportajele în care se vorbea de dispariţia lui Boris Verodin.

Revoluţionarii înflăcăraţi deveneau din ce în ce mai furioşi, cerând cu hotărâre demisia guvernului, dacă Boris Verodin nu ieşea la iveală.

Totuşi, nimeni nu se încumeta să pornească lupta făţiş. Trupele care se aflau în Petrograd erau deocamdată neutre, însă nu se putea şti ce atitudine vor lua în cazul unui atac împotriva guvernului.

Guvernatorul Shlisselburgului era cufundat în gânduri, când ofiţerul de serviciu dădu buzna în cabinetul său şi raportă, tulburat, că un mare număr de revoluţionari înarmaţi s-au adunat înaintea porţilor închisorii, cerând stăruitor să fie lăsaţi înăuntru.

În primul moment, colonelul se înspăimântă atât de tare, încât se sprijini de masă, ca să nu cadă.

Ştia poporul că Boris Verodin zăcea în celula de tortură?

Dar Gorniloveff nu avu timp să-şi frământe mintea, căci o larmă care-i vârî spaima în oase, se stârnise pe coridorul ce ducea la cabinetul său. Aşadar, santinelele deschiseseră porţile şi revoluţionarii năvăliseră înăuntru.

În acea clipă, uşa se deschise şi în prag se ivi un ofiţer, care purta la braţ banderola roşie a rebelilor. Îndărătul acestuia se aflau indivizi cu mutrele sălbatice, care agitau armele, ameninţători.

— Linişte! strigă ofiţerul, întorcându-se spre tovarăşii săi.

O tăcere adâncă se lăsă în încăpere.

— În numele Comitetului Central cerem ca arestatul Boris Verodin să fie pus în libertate numaidecât! strigă ofiţerul. Domnule colonel, vă atragem luarea-aminte că o împotrivire ar putea avea urmări foarte neplăcute pentru dumneavoastră.

Gorniloveff îşi revenise repede şi se hotărî să nu destăinuiască nimic, ştiind că toate încercările de a găsi celula de tortură, vor rămâne fără rezultat.

— Nu cunosc niciun arestat cu numele de Boris Verodin, răspunse el, străduindu-se să-şi stăpânească tulburarea.

Ofiţerul îşi cercetă încărcătorul revolverului.

— În numele revoluţiei cer, pentru ultima oară, ca prizonierul să fie pus în libertate! zise el calm.

— Da… însă nu pot… căci omul acesta nu e aici, bâlbâi colonelul.

— Atunci, vom percheziţiona fortăreaţa, replică celălalt. Chemaţi paznicii închisorii!

Gorniloveff agită clopoţelul şi porunci ca gardienii să vină în cabinetul său. Aceştia fură iscodiţi cu luare-aminte, dar niciunul nu era în stare să dea vreo lămurire asupra lui Boris Verodin.

Deodată, o femeie neobişnuit de frumoasă, înarmată cu un revolver, îşi făcu apariţia în încăpere.

— Sunt sigură că e aici! strigă ea, cu ochii scânteietori, agitând revolverul pe dinaintea ochilor lui Gorniloveff, care se făcu pământiu la faţă.

— Vă înşelaţi, prea stimată doamnă, răspunse colonelul, cu glas stăpânit.

— Vrei poate să tăgăduieşti că, acum patru nopţi, când tovarăşii noştri au fost ucişi pe stradă, ai luat în primire pe Boris Verodin? răcni ea, furioasă.

— Nu ştiu nimic despre toate acestea.

Conducătorul revoluţionarilor porunci să se perchiziţioneze celulele. Cercetările începură de la catul cel mai de sus şi sfârşiră în celulele subpământene.

Dar nu se găsi nici o urmă a celui căutat. Furia şi deznădejdea Soniei nu mai cunoşteau margini.

— Şi totuşi, sunt sigură că e aici! strigă ea.

— Există în Shlisselburg o celulă faimoasă care poartă numărul optsprezece, nu e aşa? întrebă ofiţerul revoluţionar.

Gorniloveff clătină capul în semn de încuviinţare.

— Arătaţi-mi-o! porunci celălalt.

Colonelul porni înainte. Apoi, deschise o uşă tăinuită şi lăsă o parte din revoluţionari să coboare în adâncime. După puţin timp, aceştia se înapoiară şi după chipurile lor se putea vedea că nu descoperiseră nimic.

Acum nu le mai rămânea decât să se retragă. Aruncând asupra colonelului o privire plină de ură, Sonia se retrase odată cu ceilalţi.

Când se văzu singur, Gorniloveff se prăbuşi în scaun,

istovit. Tulburarea din ultimele ceasuri îl făcuse să-şi piardă minţile aproape. În cele din urmă, luă hotărârea ca în acea noapte să se ducă la palatul contesei Suralin, unde nădăjduia că se va întâlni cu Potcikev, pe care voia să-l roage stăruitor să-şi reia prizonierul.

82. Un stăpân neîndurător

Prinţul Potcikev se înapoie în încăperile sale, după ce lăsase pe sărmana lui soţie în mâinile respingătorului Semelov.

— Ce porunceşte Excelenţa Voastră? îl întrebă intendentul castelului, pe care stăpânul său trimisese să-l cheme.

— Să nu sufli nicio vorbă despre cele întâmplate! răspunse prinţul cu glas aspru.

— Excelenţa Voastră se poate bizui pe mine. Am apărat întotdeauna interesele stăpânilor mei.

— Da, ştiu asta şi tocmai de aceea te-am ţinut atâţia ani în slujba mea... Ascultă-mă, Belutceac, ce părere ai despre întâmplările petrecute în satele învecinate? Crezi că revoluţia ar putea să pătrundă şi aici?

Celălalt zâmbi.

— Locuitorii satului nostru nu vor îndrăzni să se răzvrătească, răspunse el. Cei mai tineri sunt pe front sau în armata republicană, iar celor câţiva bătrâni, care se mai află aici, nu le arde de revoluţie. Şi chiar dacă s-ar încumeta să pornească ceva împotriva satului, cincizeci de soldaţi ar fi de ajuns ca să-i pună cu botul pe labe.

Prinţul clătină capul, mulţumit.

— Câmpul a fost lucrat în întregime? întrebă el mai departe.

Chipul celuilalt se posomorî:

— Femeile sunt mult mai ticăloase ca bărbaţii. Parte din ele s-au împotrivit să muncească pentru Excelenţa Voastră.

— Cum? făcu Potcikev, sărind în sus. N-au vrut să muncească pentru mine? Las’ că le învăţ eu minte! Mâine am să trimit în sat pe soldaţii mei. Muierile alea trebuie să simtă mângâierea cnutului ca să-şi dea seama cine e stăpânul.

Intendentul clătină capul:

— Da, tocmai asta voiam să vă propun şi eu.

— Nu cumva ai aflat dacă s-au ţinut şi pe aici adunări secrete?

Celălalt şovăi cu răspunsul.

— În ultimul timp, s-au cam ţinut, zise el, apoi…

Potcikev se plimba prin odaie, cu chipul încruntat.

— Scrie-mi numele acelora pe care îi bănuieşti că nu-şi văd de treabă! porunci el. Mâine am să dau o pildă tuturor.

— Voi îndeplini porunca Excelenţei Voastre.

Intendentul făcu o plecăciune adâncă şi voi să se depărteze, dar stăpânul său îi făcu semn să mai rămână.

— Adu o sticlă din cel mai bun vin pe care îl avem în pivniţă! zise el.

Peste un ceas, comandantul trupelor albe era într-o dispoziţie atât de bună, încât râdea întruna. O mulţumire răutăcioasă se zugrăvi pe chipul său, gândindu-se la scena care se petrecea în încăperea din turn. Deodată îi veni poftă să se desfete văzând deznădejdea soţiei sale necredincioase. Ieşi din odaie şi porni spre scara ce ducea în turn, dar când ajunse pe ultimele trepte, îl cuprinse mirarea că pretutindeni domnea o linişte mormântală. Deschise uşa încăperii unde lăsase pe Semelov, însă în clipa următoare se dădu înapoi, îngrozit.

Căpitanul zăcea pe pardoseală, într-un lac de sânge, cu ochii sticloşi holbaţi spre tavan. Cât despre Nataşa, nici urmă.

— Ce o mai fi şi asta? bâigui Potcikev, ducând mâna la frunte.

Fără să poată pricepe ceva din cele petrecute, holbă ochii la înfiorătoarea priveliște şi-şi aminti de propria lui păţanie din castelul familiei Gogineff. Şi atunci Nataşa avusese un ocrotitor misterios, şi nici până acum Potcikev nu izbutise să afle cine îi dăduse lovitura aceea grozavă.

De astă dată, însă, faptele erau şi mai ciudate, căci se petrecuseră chiar în castelul său, unde nu putea pătrunde nimeni.

Aplecându-se asupra lui Semelov, îl privi cu luare aminte.

Murise oare?

Potcikev se dădu înapoi, cuprins de dezgust. Omul acesta, care zăcea în nesimţire, avea o mutră grozav de respingătoare. Totuşi, era unealta sa şi-l slujise cu credinţă; astfel că trebuia să se îngrijească de el.

Coborî scările în grabă. Beţia se risipise ca prin farmec. În drum încercă să deschidă câteva uşi care duceau în adâncime, dar toate erau încuiate. Neliniştea-i creştea tot mai mult.

— Trebuie să fie ceva necurat la mijloc, murmură el.

Intră în încăperea unde locuia intendentul castelului şi povesti acestuia, pe scurt, cele întâmplate. Belutceac rămase încremenit când auzi că prizoniera dispăruse din turn.

— Cercetează castelul până în cele mai mici colţuri! porunci Potcikev. De asemenea, trimite un om să aducă pe medic! Poate că Semelov mai scapă cu viaţă. În orice caz, să fie lăsat în încăperea din turn.

Intendentul, dădu servitorilor poruncile trebuincioase, apoi, cu ajutorul câtorva soldaţi, cercetă clădirea. Dar străduinţele lor rămaseră zadarnice şi nu se găsi nicio urmă a dispărutei.

— Să vină şi starostele! porunci prinţul.

După un ceas se ivi şi doctorul. Era un bătrân cu chipul grav, care ţinuse întotdeauna cu poporul şi condamna cruzimea prinţului, ba, mai mult, era chiar duşmanul acestuia. Belutceac îl conduse în încăperea din turn.

Nu trecu mult şi se înfăţişă înaintea lui Potcikev, pentru a-i arăta cum stau lucrurile. Prinţul îl măsură cu priviri străpungătoare şi-şi dădu seama că medicul nu-i era tocmai binevoitor.

— Ei, ce are căpitanul, doctore?

Doctorul Mjosnicoff îl privi încruntat.

— După cât se pare, a fost izbit cu un drug de fier, răspunse el.

— Socoţi că ar fi cu putinţă ca o femeie să fi dat această lovitură?

— Trebuie să fi fost o femeie cu putere de bărbat, râse medicul.

— Şi crezi că rănitul va scăpa teafăr?
— Craniul e vătămat, dar dacă nu se ivesc complicaţii, căpitanul va rămâne în viaţă. Semelov ăsta are ţeastă, nu glumă!
Prinţul era foarte intrigat. Tonul acestui om nu-i plăcea defel.
— Vrei să bei un pahar cu vin, doctore? întrebă el, arătând spre sticlă.
— Nu, nu-mi place alcoolul, Excelenţă… Când poporul rabdă de foame, n-ar trebui să ne îngăduim asemenea plăceri.
— Ei asta-i! exclamă Potcikev. Nu cumva, te-ai molipsit şi dumneata de teoriile alea neghioabe?
Medicul zâmbi îndurerat.
— Am ţinut întotdeauna cu cei bătuţi de soartă, răspunse el.
Castelanul se apropie cu pumnii încleştaţi de cutezătorul bătrân. Acesta însă, rămase locului, netulburat.
— Bine, poţi pleca, dar te rog să vii în fiecare zi, căci vreau ca rănitul să se însănătoşească, zise prinţul.
Abia se depărtă medicul că Potcikev ridică pumnii ameninţător şi începu să înjure ca la uşa cortului. Până acum nu se descoperise nicio urmă a dispărutei. Curtea castelului şi împrejurimile fuseseră cercetate cu luare-aminte, dar zadarnic.
În cele din urmă se ivi şi starostele, un bărbat gras şi chel. Împotriva obiceiului său, prinţul îi întinse mâna, pe care celălalt o cuprinse cu sfială.
— Ce vasăzică asta, domnule staroste? întrebă Potcikev, încreţind fruntea. De ce nu se lucrează pământul meu? Te fac răspunzător!
Starostele făcu o mutră deznădăjduită.
— Nu pot să-i silesc. Oamenii refuză să reia lucrul, susţinând că…
— Ce susţin? întrebă prinţul cu asprime, văzând că omuleţul se oprise din vorbă…
— …că nu trebuie să muncească degeaba pe pământul

boierului. Ei spun că sunt oameni liberi, că au aceleaşi drepturi ca şi ceilalţi… că nu e drept ca prinţii şi proprietarii mari de pământ să păstreze totul pentru ei.

Potcikev scrâşni din dinţi.

— Ticăloşii! Mâine vreau să primesc o listă a tuturor acelora care nu vor să muncească, ai înţeles?

Starostele îl privi îngrijorat.

— Te-am întrebat dacă m-ai înţeles! se răsti castelanul.

— Da, Excelenţă… dar îngăduiţi-mi să-mi spun şi eu părerea… Cred că… întindeţi coarda… prea tare. Vremurile sunt tulburi, oamenii îşi şoptesc prea multe. Săptămâna trecută, locuitorii satului au dat năvală în brutărie şi au luat pâinea şi făina, căci nu mai aveau ce mânca.

— Asta e o îndrăzneală prea mare… asta înseamnă revoluţie!

— Oare, Excelenţa Voastră nu ştie că în oraşe şi în multe gubernii sovietele au luat puterea în mâini, şi că împuterniciţii guvernului nu mai au nicio autoritate şi nici nu se încumetă să deschidă gura?

Prinţul se făcu galben ca ceara şi începu să-şi smulgă fire din barbişon.

— Şi despre asta vorbesc ţăranii între ei? zise el, apoi.

— Fireşte, numai despre asta.

— Atunci trebuie neapărat să punem capăt acestei stări de lucruri. Mâine am să dau o raită prin sat.

Zicând acestea, prinţul făcu spre staroste un gest de concediere.

— Mai bine rămâi unde eşti, căci, în anumite împrejurări, plimbarea asta poate să însemne pieirea ta, murmură omul, când se văzu afară.

83. Atacul asupra castelului

În acest timp, o mare agitaţie domnea în satele din împrejurimi. Jandarmii nici nu se zăreau măcar. Agitaţia începuse în satul Kolozov, care se afla nu departe de fluviu. În timpul nopţii, o corabie trăsese la mal şi vreo şaizeci de

bărbaţi înarmaţi până în dinţi, coborâseră pe uscat. Erau ţărani şi muncitori, care veniseră din oraşul apropiat, spre a pune la cale răscoala. Până acum nu se încumetaseră să calce pe pământul prinţului Potcikev; acum, însă, cuţitul ajunsese la os. Săptămâna trecută, agitatorii pregătiseră pe ţărani şi-i aţâţaseră împotriva stăpânului lor, astfel că de astă dată puteau trece la fapte.

Coloana, care primise întăriri în satul Kolozov, porni mai departe, spre Bedzilin. De acolo se îndreptară spre Gornidje şi apoi spre Kalizin.

În pădure fură întâmpinaţi de cei câţiva locuitori care mai rămăseseră în satul lui Potcikev. Crişan cel Negru se afla în fruntea lor.

Conducătorii se adunară şi ţinură sfat. Uriaşul potcovar stătea alături de Crişan. Când i se oferi o carabină, potcovarul arătă spre barosul lui şi zise:

— De ăsta am nevoie, ca să sfărâm în bucăţele ţeasta prinţului.

— Ascultaţi ce am să vă spun, începu Crişan cel Negru. În castel se află o sută de oameni bine înarmaţi…

— Hm! cam mulţi, nu putem lupta împotriva unui număr atât de mare, interveni unul din conducători. Dacă ajungem la încăierare vom fi învinşi. Aşadar, trebuie să-i luăm pe neaşteptate sau să amânăm atacul.

Crişan cel Negru râse.

— Ai răbdare, prietene! zise el. Crezi cumva că măcar unul dintre noi va fi rănit? Aş, dacă m-aş fi temut de asta, nici nu v-aş mai fi chemat. Lucrurile se vor desfăşura fără vărsare de sânge. Am săpat un drum tăinuit care duce la castel. Îl cunosc încă din copilărie. Cinci nopţi de-a rândul am muncit din răsputeri ca să dau de intrarea lui. Acum, gangul subpământean e în bună stare şi ne putem folosi de el ca să atacăm garda castelului. Soldaţii şi-au pus armele în curte, ca să le aibă la îndemână. Dacă am pătrunde în castel prin poarta principală, fireşte că niciunul din noi n-ar mai scăpa cu viaţă. Aşa însă, soldaţii vor rămâne cu gura căscată, când ne-or vedea ivindu-ne înaintea lor. Până să se poată împotrivi

vreunul din ei, punem mâna pe arme şi atunci toţi se vor preda.

— Şi prinţul? Ce facem cu el? întrebă cineva.

Nimeni nu ştia ce să răspundă.

— De ăsta port eu grijă! strigă deodată Crişan cel Negru. Am o răfuială veche cu el.

Ceilalţi se învoiră, căci ştiau ce urmărea fiul pădurarului.

Ceata mai poposi vreun ceas. Când orologiul de la biserica satului bătu de zece, coloana se puse în mişcare, îndreptându-se spre castelul prinţului Potcikev.

Cam pe la unsprezece, ajunseră la zidul împrejmuitor. Crişan cel Negru îi conduse prin gangul tăinuit pe care îl străbătură fură zgomot. Apoi porniră mai departe; fiul pădurarului descuie câteva uşi pe care le încuie în urma lor, spre a-i sili să rămână pe loc dacă vor ajunge la luptă.

În cele din urmă, ajunseră la uşa îndărătul căreia se afla scara ce ducea la turn.

Tânărul împărţi porunci oamenilor săi. Fiecare avea de dus la îndeplinire câte o misiune. Intrările la parter fură toate ocupate. Lucrul cel mai greu era acum să surprindă pe cele patru santinele care se aflau în gangul de jos. Dacă aceasta se făcea fără zgomot, atunci era foarte uşor ca revoluţionarii să ajungă în curte şi să pună mâna pe arme, astfel că garda ar fi rămas fără apărare.

Crişan cel Negru îşi alesese opt oameni cu care voia să ducă la îndeplinire primejdioasa întreprindere. Apoi, se înţeleseră că dacă se va auzi o detunătură de armă şi soldaţii se vor ivi în curte, o parte din revoluţionari să năvălească pe poarta cea mare şi să deschidă focul asupra lor.

O tăcere mormântală domnea în castel. Doar în camera de gardă se auzea din când în când câte un soldat tuşind. Puştile erau strânse laolaltă în curte. Ceilalţi soldaţi din companie, se adăpostiseră într-un hambar.

Crişan cel Negru îşi conduse tovarăşii până la capătul unui gang. Acum era clipa hotărâtoare. Dacă santinelele nu apucau să dea alarma, atacul izbutea.

Fiul pădurarului aşteptă câteva clipe, apoi se năpusti

înainte. Cei dintâi doi soldaţi se prăbuşiră la pământ, fără să scoată un geamăt. Al treilea deschise gura, dar strigătul său fu înăbuşit de pumnul lui Crişan cel Negru. Apoi se auzi o detunătură care răsună în tot castelul.

În clipa următoare, o larmă grozavă se produse în ganguri şi în curtea clădirii. Soldaţii săriră în sus. Deşi li se poruncise să doarmă îmbrăcaţi, cea mai mare parte din ei erau fără pantaloni. Ceilalţi, care se supuseseră ordinului, se năpustiră spre locul unde se aflau puştile.

Revoluţionarii năvăliră pe poartă şi deschiseră un foc viu asupra soldaţi lor buimăciţi de somn. Doar câţiva din aceştia izbutiră să pună mâna pe puşti. Însă, în drum spre hambar, se prăbuşiră la pământ, nimeriţi de gloanţele revoluţionarilor.

Cât ai clipi din ochi, castelul fu ocupat de rebeli, care, cu revolverele în mâini, ţineau în şah pe soldaţii rămaşi fără apărare.

În cele din urmă, când îşi dădură seama că nu-i ameninţa nicio primejdie, republicanii se predară. Numai doi ofiţeri încercară să se împotrivească, dar fură împuşcaţi.

Castelul era în mâinile revoluţionarilor.

Crişan cel Negru porni în căutarea prinţului. Dădu de intendent şi-l sili, cu revolverul în mână, să destăinuie ascunzătoarea lui Potcikev. Dându-şi seama că tăcerea l-ar fi costat capul, Belutceac îl conduse pe tânăr la încăperea unde se afla castelanul!

— Deschide! răcni Crişan, găsind uşa încuiată.

Şi deoarece nu primi niciun răspuns, tânărul trase un foc de revolver în uşă. Apoi trase cu urechea şi deodată, sări într-o parte. Ceilalţi revoluţionari se retraseră şi ei.

Prinţul Potcikev se trezise la auzul împuşcăturii. Cât ai clipi din ochi era îmbrăcat. Bănuia că se petrecuse ceva şi după răcnetele de izbândă ale mulţimii, îşi dădu seama că soldaţii săi fuseseră luaţi pe neaşteptate, sau trecuseră de partea revoluţionarilor.

Potcikev privi deznădăjduit înaintea lui. Recunoscuse glasul care răsunase înaintea uşii. Era al individului pe al cărui tată îl împuşcase el.

Totuşi, atât de lesne nu se da el bătut. Voia să încerce să scape prin fugă. Din câţiva paşi era la fereastră şi sări afară, unde zări un ofiţer care se lipi de zid, cu revolverul pregătit.

În partea dindărăt a curţii se afla o poartă cu zăbrele, de la care drumul ducea în pantă.

— Salvaţi-vă, Excelenţă... vă voi acoperi retragerea, zise ofiţerul, cu glas slab.

— Prostii... ai să mă însoţeşti, Mihailevo! strigă prinţul. Dacă ticăloşii se ivesc, trage fără milă!

Apoi se apropie de maşină şi puse motorul în funcţiune. Încercă să deschidă poarta zăbrelită, dar nu izbuti.

Între timp, ofiţerul îşi golise încărcătorul şi aruncă o privire deznădăjduită spre comandantul său, care se mai străduia să deschidă poarta.

— Urcă-te în maşină, Mihailevo! strigă Potcikev. Am să încerc să trec cu automobilul prin poartă. Dacă izbutesc, suntem salvaţi amândoi... În caz contrar, am să mai trimit câinilor câteva gloanţe între coaste.

Ofiţerul se supuse fără să scoată o vorbă. De altfel, nici nu mai era vreme de pierdut. Prinţul dădu maşina înapoi, iar după aceea porni spre poartă cu toată viteza.

Automobilul se plecă puţin într-o parte, se ridică niţel înainte, apoi, însă, trecu piedica întocmai ca un armăsar de rasă.

Cu aripile îndoite şi farurile sfărâmate, automobilul coborî panta, urmărit de gloanţele revoluţionarilor furioşi.

Abia când se depărtaseră cu vreo douăzeci de verste de castel şi fluviul sclipea în bătaia lunii, prinţul opri maşina şi se adresă ofiţerului care stătea lângă el, dar nu primi niciun răspuns.

— Drace, te-au rănit criminalii, Mihailevo? strigă Potcikev.

Întrebarea se dovedi de prisos, căci ofiţerul privea înaintea lui cu ochi sticloşi, iar pumnii-i erau încleştaţi. Fără să scoată un geamăt, nenorocitul îşi dăduse sufletul; murise la datorie, ucis de gloanţele revoluţionarilor.

Blestemând furios, prinţul scoase din maşină cadavrul credinciosului ofiţer şi-l depuse într-o groapă adâncă, ce se

afla în apropiere. Aruncând o ultimă privire îndărătul său, porni motorul, căci voia să ajungă la Petrograd, înainte de ivirea zorilor.

La răsăritul soarelui, castelul prinţului Potcikev oferea aceeaşi privelişte ca şi mai înainte, cu singura deosebire că revoluţionarii sărbătoreau izbânda lor. Dacă fruntaşii acestora n-ar fi fost mai chibzuiţi, fireşte că oamenii ar fi dat foc clădirii, nimicind lucruri de preţ, aşa cum se obişnuia în acele vremuri.

— Ce ne-ar folosi dacă am lăsa o ruină îndărătul nostru? zise unul din conducători. Gândiţi-vă că această clădire ascunde opere de valoare şi multe merinde. Acei dintre noi care n-au adăpost, ar putea să locuiască aici.

— Bravo, bine ai vorbit! se auzi un glas.

Toţi se întoarseră spre locul de unde răsunaseră vorbele acestea. Erau ale medicului, care zâmbi cu bunăvoinţă.

— Ce cauţi dumneata aici? întrebă unul din revoluţionari.

— Îngrijesc un rănit care ar fi dat demult ortul popii, dacă n-ar fi avut o ţeastă atât de solidă. Fireşte, e îndoielnic dacă va scăpa cu viaţă. Cel puţin deocamdată nu prea trag multă nădejde.

— Crezi că ar fi păcat de individul acela, zise Crişan cel Negru, îndârjit. Ticălosul e mâna dreaptă a prinţului şi din pricina cruzimii sale a fost poreclit „Tiranul”. Dar vindecă-l dumneata, apoi îl vom judeca noi. Asta înseamnă că-i amânăm sfârşitul, dar nu ne e îngăduit să ucidem oameni bolnavi.

Doctorul, însă, îşi avea planul său. Totuşi făcu în aşa fel, ca şi cum ar fi fost învoit cu hotărârea tânărului. Şi apoi, n-avea timp, de stat la vorbă, căci trebuia să vadă de răniţi.

Patru oameni, printre care doi ofiţeri, muriseră.

În cursul nopţii starostele se ivi în castel şi, fără să şovăie, trecu puterea lui în mâinile sovietului alcătuit în grabă. Bătrânul făcuse foarte cuminte, căci altfel ar fi însemnat pieirea lui.

Când îşi veni în simţiri, Nataşa încercă să-şi amintească de cele petrecute în ultimele ceasuri. Ce se întâmplase cu dânsa?

Tânăra femeie izbucni într-un plâns sfâşietor. Scena cu omul acela respingător se trezi în mintea ei. Apoi îşi aminti că un tânăr cu înfăţişare sălbatică o salvase în ultima clipă. Unde era omul acesta şi cum ajunsese ea aici?

Se ridică şi bagă de seamă că se afla pe un culcuş de frunze. În vatră ardea focul şi într-un colţ al colibei de lut erau lemne din belşug.

O masă foarte simplă stătea în mijlocul încăperii. Sus, în tavan, se zărea o deschizătură pe unde ieşea fumul.

Nataşa privi îndurerată înaintea ei. Ce răi erau oamenii! Trecuse prin clipele cele mai îngrozitoare, pe care şi le poate închipui cineva.

Focul din vatră răspândea în încăpere o lumină slabă. Totuşi, prinţesa zări pe masă un bileţel pe care îl luă în mână şi pe care erau scrise următoarele cuvinte:

„Nu vă fie teamă de nimic. Mă înapoiez numaidecât. Mâncaţi şi aveţi grijă să nu se stingă focul!”

Nataşa oftă; o teamă nelămurită o cuprinse. Nu cumva o ameninţa altă primejdie?

Simţindu-se nespus de slabă, gustă din supa pregătită. Era foarte bună, astfel că o sorbi cu lăcomie.

După ce mai prinse puteri, Nataşa ieşi afară. Freamătul frunzişului îi spori neliniştea. Cui aparţinea coliba?

În timp ce se frământa să găsească un răspuns la această întrebare, auzi în imediata ei apropiere împuşcături dese. Nataşa scoase un ţipăt uşor; bănuia ce se întâmplase. Priveliştea înfiorătoare a castelului părintesc, incendiat de revoluţionari, se trezi iarăşi în mintea ei.

Trase cu urechea câtva timp, apoi luă hotărârea să se depărteze. Se înapoie în colibă şi scrise în grabă câteva cuvinte de mulţumire pe cealaltă parte a biletului, apoi se adânci în pădure.

După puţin timp, găsi o potecă şi porni înainte în noapte.

Din când în când, se uita îndărăt, având simţământul că o mare primejdie o ameninţa.

Deodată auzi duduitul unui automobil, care se apropia în goană. Speriată, Nataşa se furişă în umbra unui copac.

Dar poate erau oameni de treabă, care o vor lua cu ei, dacă le va face semn?

Tocmai voia să fluture basmaua de cap, spre a atrage atenţia celorlalţi, când braţul îi căzu moale de-a lungul trupului şi ochii i se holbară spre chipul bărbatului care era la volan.

Părea însuşi diavolul; părul îi flutura în vânt iar trăsăturile feţei sale se schimonosiseră grozav.

— Prinţul Potcikev, bâigui Nataşa, după ce maşina trecuse pe dinaintea ei.

Dar acesta n-o zărise, căci era absorbit de conducerea automobilului.

Nenorocita prinţesă îşi urmă drumul. Cu toate că şi dădea seama că se afla într-o situaţie nu tocmai plăcută, era bucuroasă că soţul ei n-o zărise, căci altminteri ar fi încăput din nou pe mâinile sale.

Din ziua când Nataşa dispăruse din colibă, Crişan cel Negru rătăcea prin pădure, ca un duh rău. Tânărul devenise şi mai întunecat decât fusese până atunci.

Nimeni nu putea să înţeleagă tulburarea lui, căci nimeni nu ştia ce i se întâmplase. Oamenii nu bănuiau că acest tânăr aproape sălbatic, se îndrăgostise de fermecătoarea prinţesă, cu toate că n-o văzuse decât foarte puţină vreme. Dar această întâmplare era cea mai frumoasă şi mai sfântă din viaţa plină de aventuri a tânărului. Atingerea buzelor Nataşei îl mai ardea şi acum.

La început, bănuise că necunoscuta se rătăcise în pădure; dar, după ce toate cercetările sale rămaseră zadarnice şi oamenii susţinură că n-o zăriseră, Crişan cel Negru ajunse la încredinţarea că nenorocita murise de foame, într-un loc retras.

Noaptea, când se culca în coliba lui, i de părea că vede

chipul fermecător al prizonierei din turn şi adeseori săruta frunzele pe care tânăra se odihnise.

Între timp, rana căpitanului Semelov mergea spre vindecare. Sus, în încăperea din turnul castelului, „Tiranul” se luptase multă vreme cu moartea; dar, în cele din urmă, constituţia lui robustă învinsese boala.

De la o vreme, Crişan venea adesea pe la castel, şi, cu un interes ce da de bănuit, cerea lămuriri asupra stării rănitului.

În înţelegere cu potcovarul şi alţi doi revoluţionari îndârjiţi, fiul pădurarului hotărâse să nu-l predea pe Semelov Cekei, spre a fi judecat, ci să-l spânzure de un copac în pădure.

Într-o zi, Crişan cel Negru se întâlni cu doctorul pe poteca ce ducea spre castel.

— Ce mai face rănitul nostru? îl întrebă tânărul, cu o privire ciudată. Mai are mult până să se dea jos din pat?

Medicul aţinti asupra lui o privire pătrunzătoare şi zise:

— Dar de ce mă întrebi? De ce te interesezi atâta de soarta lui?

Crişan zâmbi:

— Ia, doar aşa, voiam să ştiu…

— Peste două săptămâni va fi sănătos, dacă nu se iveşte ceva între timp, răspunse doctorul, pornind mai departe.

Când ajunse în odăiţa din turn, bătrânul răsufla anevoie. Semelov era întins în pat şi citea. Chipul său căpătase o înfăţişare şi mai respingătoare, din pricina nesiguranţei care îl frământa.

— Ei, ce mai e nou? întrebă doctorul, aşezându-se pe marginea patului.

— Cred că în curând o să pot să cobor din pat, răspunse „Tiranul”.

— Da, aşa cred şi eu… Totuşi ar fi mai bine să rămâi la locul dumitale, căci jos nu te aşteaptă lucruri prea plăcute.

— Ştiu asta, mormăi Semelov. Astăzi au fost aici câţiva bărbaţi care spuneau că sunt trimişi ai Cekei şi mi-au adus la cunoştinţă, că sunt prizonierul lor. La urma urmei, de ce m-ai mai însănătoşit, doctore, dacă vrei să mă dai pe mâna acestor indivizi?

— Eu nu te dau pe mâna lor, răspunse medicul, cu glas tăios.

— Ba da! Era de ajuns să-mi faci o injecţie mai puternică şi scăpăm de chinuri. Sau, nu cumva îţi închipui că cekiştii au să se poarte cu mânuşi cu mine? Las’ că-i cunosc eu! Nu sunt altceva decât o bandă de ucigaşi, care îşi ascund crimele sub masca dreptăţii.

— Poate vrei să spui că dumneata erai mai drept?

— Nu, nu spun asta. Dar cel puţin, ceea ce făceam, făceam făţiş.

Medicul rămase pe gânduri. Omul acesta meritase moartea de sute de ori. Totuşi, nu-l lăsa inima să-l dea pe mâna Cekei sau a lui Crişan cel Negru.

Trase cu urechea spre scară şi, deoarece nu se auzea niciun zgomot, zise:

— Ascultă-mă, începând de azi vei face exerciţii ca să poţi fugi.

Căpitanul îl privi neîncrezător.

— Vorbeşti serios, doctore? întrebă el, apoi.

— Dacă te îndoieşti, n-ai decât să faci ce vrei.

— Nu, nu mă îndoiesc, zise Semelov, cu bucurie.

După cinci zile „Tiranul” se putea mişca în voie. Medicul se ivi în încăpere ca de obicei, la aceeaşi oră.

— Astă-noapte vei fugi din castel, zise el. Ai vreo funie la dumneata?

— De unde să am funie aici? răspunse celălalt, posomorât. Sunt păzit cu străşnicie. Revoluţionarii mă vizitează aproape în fiecare zi.

Doctorul scoase din buzunar o frânghie.

— Ar putea să-ţi slujească de ştreang, zise el. La urma urmei, n-ar fi prea mare păcat, căci ai multe pe cuget. Dar mi-e milă de dumneata… Ai să cobori de aici, cu ajutorul frânghiei, străbaţi ogorul dindărătul castelului şi ajungi la malul fluviului. Acolo ai să vezi un pod dedesubtul căruia vei găsi o barcă.

Semelov vru să-i mulţumească, dar celălalt se împotrivi cu asprime.

— Gândeşte-te bine la ceea ce faci de acum încolo, zise el, luându-şi rămas bun de la căpitan. Să ştii că nu vei scăpa întotdeauna atât de uşor, ca de astă dată.

Semelov bombăni ceva neînţeles, dar medicul se şi depărtase.

— Dacă iese de aici cu fata curată, nădăjduiesc că va deveni alt om, murmură bătrânul, coborând treptele.

A doua zi dimineaţă, când doctorul veni la castel, o mare tulburare domnea printre revoluţionari.

— Ce s-a întâmplat? întrebă bătrânul.

— „Tiranul” a fugit din turn, răspunse cel căruia i se adresase.

— Ei, trebuia să fiţi cu mai multă băgare de seamă, făcu doctorul, cu oarecare satisfacţie.

Apoi se depărtă.

În acest timp, Crişan cel Negru cerceta împrejurimile, în căutarea fugarului. Dar, totul fu zadarnic. Semelov găsise barca şi vâslise toată noaptea în susul fluviului, până ce ajunse înaintea unui oraş mai mare, unde trase la ţărm.

84. Celula de tortură

Când se văzu iarăşi în capitală, prinţul Potcikev răsuflă uşurat.

Atacul asupra castelului său îl tulburase nespus. Fuga misterioasă a Nataşei şi rănirea lui Semelov îl preocupau mereu. Cum se petrecuse lucrurile? Cine se năpustise asupra căpitanului?

Nu, era cu neputinţă ca Nataşa să-l fi izbit cu atâta putere. Fel de fel de presupuneri se încrucişară în mintea prinţului, dar niciuna nu aduse dezlegarea misterului.

Cum ajunse în Petrograd, cea dintâi grijă fu să răsfoiască ziarele din ultimele zile. O spaimă grozavă îl cuprinse. Gazetele radicale de stânga îi învinuiau pe faţă, susţinând că nu e străin de dispariţia lui Boris Verodin. De asemenea, era acuzat că poruncise uciderea celor patru revoluţionari.

Prinţul scrâşni din dinţi. Dăduse ordin servitorului să nu

pomenească nimic despre sosirea lui în capitală, căci se temea de furia revoluţionarilor.

În lipsa lui, venise o scrisoare, pe care bătrânul îngrijitor i-o înmâna. Potcikev păli; scrisul i se părea cunoscut. Da, era acelaşi ca în biletul pe care îi găsise în maşină, atunci când fusese în audienţă la preşedintele republicii.

Şovăi să deschidă plicul, dar în cele din urmă curiozitatea învinse. Abia, îl desfăcu şi aruncă o privire asupra rândurilor, că îl şi azvârli cât colo. Trimiţătorul scrisorii îl învinuia de moartea Elenei şi-l ameninţa cu răzbunarea. Nu se înşelase; era, într-adevăr aceeaşi scriere ca şi în biletul misterios.

Potcikev rămase pe gânduri. Ştia că avea puterea în mâini, dar mai ştia că, pe atunci, aceasta putea trece foarte repede asupra altora.

Dacă se dovedea că în ziua aceea fusese la Petrograd, situaţia lui devenea şi mai primejdioasă. Din fericire, singurul martor neîndoios, duşmanul său de moarte, Boris Verodin, fusese înlăturat. Cei patru tovarăşi ai acestuia nu mai erau în viaţă, astfel că nu puteau să-l trădeze.

Un zâmbet diabolic încolţi pe buzele prinţului. N-avea de ce să se teamă. Trebuia să le arate colţii.

Spre seară, Potcikev se duse la preşedintele republicii, care nu fu deloc bucuros, când îl văzu.

— Ce-mi prilejuieşte onoarea vizitei dumitale, Excelenţă? întrebă Kerenski.

— Tocmai vin de la moşia mea, unde am trecut prin clipe grozave. Revoluţionarii au atacat castelul şi numai cu mare greutate am izbutit să scap cu fuga. Soldaţii, pe care îi adusesem să păzească domeniul, au fost, desigur, omorâţi.

Kerenski tresări.

— Gubernia dumitale era, până acum, cea mai sigură, zise el. Aşadar fierberea domneşte pretutindeni. Mi-e teamă că nu mai rezistăm multă vreme.

Potcikev bătu din picior; ochii-i scăpărau fulgere de mânie.

— Ce înseamnă asta, Excelenţă? strigă el, cu asprime. Nu trebuie să pierdem curajul. Deocamdată, mai avem putinţa să îndreptăm lucrurile.

Kerenski făcu un gest de împotrivire, dar nu răspunse nimic.

— Ştii ce s-a petrecut în lipsa dumitale? întrebă el, apoi.

Prinţul se uită la el întrebător.

Preşedintele oftă şi povesti despre uciderea celor patru revoluţionari şi crima din străduţa lăturalnică.

— Hm, cam neplăcut! făcu Potcikev.

Şi, văzând privirea cercetătoare a bărbatului dinaintea lui, adăugă, zâmbind:

— Nădăjduiesc că nu mă bănuieşti că am vreun amestec în aceste chestiuni?

— Eu nu, ci poporul. Ia citeşte gazetele! Revoluţionarii au pătruns înarmaţi în Shlisselburg şi au cercetat fiecare colţ, pentru a da de urma lui Boris Verodin. Lumea e încredinţată că dumneata l-ai făcut să dispară.

— Eu? exclamă prinţul, izbucnind în râs. Ştii că asta-i frumos! Doar nu sunt criminal?

„Ba eu cred că eşti” – se gândi Kerenski, privind cu coada ochiului spre omul acesta, care pricinuia atâtea griji guvernului provizoriu.

Potcikev făcu pe neştiutorul şi-l rugă să-i zugrăvească în amănunţime toată întâmplarea.

— Ai vrea să-ţi trimit câteva sute de soldaţi pentru apărarea Shlisselburgului? întrebă prinţul, după ce Kerenski îi împlinise cererea.

Preşedintele republicii zâmbi cu tristeţe.

— Nu, n-are niciun rost, răspunse el. După o şedere de vreo săptămână, sau poate chiar şi mai curând, soldaţii ar trece de partea revoluţionarilor… Ne apropiem de sfârşit, Excelenţă!

Potcikev se încruntă. El nu putea să înţeleagă deznădejdea lui Kerenski. Nu, oamenii aceştia erau laşi – nimic mai mult. Comandantul trupelor albe părăsi încăperea. Nu mai avea timp de pierdut. Boris Verodin trebuia înlăturat cu totul, dar înainte de moarte, trebuia să cunoască chinurile celulei de tortură.

Potcikev nu zărise pe bărbatul care, la vederea lui, se dăduse repede într-o parte şi-l urmărea cu ochii holbaţi.

Era Vasilieff, pe care întâmplarea îl scosese în calea prinţului. Deodată, moşierul păru foarte zorit. Trebuia să se pună numaidecât în legătură cu cineva.

Prinţul se opri înaintea Shlisselburgului şi ceru să fie lăsat înăuntru. Carta lui de vizită o dădu santinelei într-un plic închis. Pentru a nu fi recunoscut, îşi ridicase gulerul paltonului, astfel că nu i se putea vedea partea de sus a feţei.

Colonelul Gorniloveff îl întâmpină cu o figură deznădăjduită.

— M-aţi vârât în mare bucluc, Excelenţă! zise el, oftând. Nu mai lipsea mult şi dădeam de dracul! De altminteri, nu se ştie dacă am scăpat. Nici nu vă puteţi închipui ce rău îmi pare că m-am încurcat în această chestiune.

— Mare fricos mai eşti! făcu prinţul, scoţând portofelul din buzunar şi înmânând celuilalt încă douăzeci de mii de ruble. Du-te şi distrează-te la noapte în palatul contesei Suralin… asta o să-ţi mai întărească nervii…

Comandantul fortăreţei luă banii şi-i vârî repede în buzunar.

— Şi acum să facem o vizită prizonierului din celula de tortură, urmă Potcikev, rânjind.

Gorniloveff îl privi bănuitor.

— Dar ce aveţi de gând cu omul acela? întrebă el, tulburat.

— Nimic… vreau numai să-l văd.

— Îmi făgăduiţi că nu i se va întâmpla ceva rău?

— Ei, ţi-am spus doar! făcu prinţul, supărat.

Colonelul oftă şi porni înainte. Pe cât de mult se bucura că pusese iar mâna pe o sumă mare de bani, pe atât se căia, totuşi, că se vârâse în această afacere primejdioasă.

Cei doi coborâră în adâncime. După puţin timp ajunseră înaintea celulei numărul optsprezece, dar trecură mai departe şi se opriră în faţa unui zid. Printr-un mecanism tăinuit, peretele se dădu într-o parte, lăsând să se vadă capătul unei scări în spirală, care ducea în jos. Poate că n-ar fi rău dacă te-aş zvârli în adâncime… Asta ne-ar scăpa de mari nenorociri” – se gândi colonelul Gorniloveff.

Dar alungă repede acest gând şi coborî scara. În cele din urmă, ajunseră înaintea celulei de tortură. Comandantul fortăreţei o descuie şi împinse uşa. În fund se zărea o făptură

nemişcată.

— Fă lumină, zise Potcikev. Aş vrea să-l văd mai bine la faţă.

— N-am decât o lampă de buzunar, răspunse celălalt.

— Dă-o încoace!

Potcikev luă lampa şi lumină faţa prizonierului, care aţinti o privire ameninţătoare asupra duşmanului său de moarte.

— Ticălosule! scrâşni Boris, scuipând cu dispreţ.

Prinţul păşi spre el. Deodată, luă hotărârea să-l împuşte. Apropie ţeava revolverului de tâmpla revoluţionarului, dar în clipa următoare se răzgândi.

— Nu, nu, asta ar fi o moarte prea uşoară pentru tine, zise el. Trebuie să mori încet şi în chinuri… Dar, ia te uită, exclamă apoi, privind uneltele de tortură, care erau răspândite în toate colţurile. Ce-ar fi să încercăm puterea de rezistenţă a oaselor sale? urmă el, întorcându-se spre Gorniloveff.

— Eu, unul, nu mă amestec, făcu acesta.

— Atunci poţi pleca! se răsti prinţul. Du-te sus şi nu te mai înapoia decât atunci când voi vrea să ies de aici.

Colonelul se depărtă, astfel că Potcikev rămase singur cu prizonierul.

Prinţul trebălui printre uneltele de tortură, apoi împinse spre luntraş un cărucior lung, cu rotile.

— Urcă-te! porunci el.

În loc de răspuns, Boris Verodin îl izbi cu toată puterea, în genunchi.

Potcikev păli. Durerea îl amuţi aproape. Cuprins de furie, se năpusti spre prizonier, dar acesta, cu toate că era ferecat în lanţuri grele, îl îmbrânci cât colo.

Prinţul nu se mai încumetă să se apropie de el, ci se mulţumi doar să-l înjure.

— Între timp, iubita ta a fost nevoită să-şi caute alt drăguţ, zise el apoi, cu răutate. Căpitanul Semelov, spaima tuturor fetelor frumoase, a devenit amantul ei… Haha, s-o fi distrat de minune cu dânsa!

Boris Verodin zâmbi; ştia doar prea bine că Nataşa îşi găsise moartea în valuri. Cuprins de furie, împotriva acestui

om respingător, luntraşul plecă ochii, spre a nu fi nevoit să-l vadă.

În cele din urmă, prinţul părăsi celula de tortură. Sus îl aştepta colonelul Gorniloveff, care avea chipul încruntat.

— Excelenţă, nu-mi pot lua răspunderea mai multă vreme, zise el. Spuneţi-mi ce aveţi de gând cu omul acesta? Mă tem de răzbunarea poporului. Gândiţi-vă, ce uşor s-ar putea descoperi taina celulei de tortură! Aş vrea să scap cât mai curând din acest bucluc.

Potcikev îl privi, spumegând de furie.

— Undo se află mecanismul care dă drumul apei în celulă? întrebă el.

Celălalt rămase tăcut.

— Ei, nu-mi răspunzi? întrebă Potcikev.

— Urmaţi-mă, butonul se află în biroul meu, îngână colonelul.

Când ajunseră în cabinet, comandantul deschise un dulap înăuntrul căruia se zăreau două mânere şi un buton. Fără să scoată o vorbă, colonelul arătă spre acesta din urmă.

— Şi mânerele? întrebă prinţul, aţintind asupra celuilalt o privire iscoditoare.

— Acestea slujesc la oprirea apei.

— Minunat! exclamă Potcikev. Şi în cât timp se umple celula cu apă?

— Într-un sfert de ceas.

— Atât e de ajuns ca să fie umplută până sus?

Colonelul clătină capul în semn de confirmare.

Prinţul apăsă pe buton, în timp ce în închipuirea lui vedea apa năvălind în celulă, iar prizonierul schimonosindu-se de groază. I se părea că aude zângănitul lanţurilor, răcnetele sale deznădăjduite.

— Excelenţă, eu nu-mi iau nicio răspundere, zise colonelul cu glas slab.

Potcikev înălţă din umeri; închise dulapul la loc, privi câtva timp cheia de formă ciudată, apoi o vârî în buzunar.

Şi, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic, se aşeză pe scaun, puse un picior peste altul şi întinse colonelului tabachera cu

ţigări. Acesta însă, refuză şi-şi sprijini faţa în mâini.

— După cum văd, eşti cam fricos, dragul meu, zise prinţul. Te socoteam mai destoinic…

Gorniloveff nu răspunse şi rămase cu privirile pironite în pământ.

Deodată Potcikev se ridică.

— S-au scurs trei sferturi de ceas, făcu el. Astă-seară mai am oarecare îndatoriri de împlinit. Am să mă înapoiez mâine, ca să văd cadavrul individului.

Colonelul îl însoţi până la uşă, apoi Potcikev părăsi fortăreaţă.

Dădu şoferului adresa palatului Gogineff, hotărât ca în cazul când Sonia Petrovici nu va fi acasă, s-o caute în locuinţa contesei Olga Suralin.

Nu simţea nicio mustrare de cuget. Ucisese un om într-un chip înfiorător, dar nici nu se sinchisea măcar. Ba mai mult, se bucura gândindu-se la sfârşitul groaznic al duşmanului său de moarte.

După ce văzu pe prinţ depărtându-se din par laţul lui Kerenski, Vasilieff porni în grabă spre locuinţa Soniei Petrovici. Această femeie putea să-i fie de mare folos acum, căci era plină de energie şi ştia ce să facă şi în cele mai grele împrejurări.

Când auzi că Potcikev s-a înapoiat la Petrograd, pătimaşa revoluţionară sări în sus şi începu să măsoare camera cu paşi mari.

— Trebuie să-l supraveghem, zise moşierul.

Sonia dădu din cap.

— Aş putea să pun rămăşag că o să-mi tacă o vizită foarte curând, răspunse ea. E îndrăgostit până peste urechi şi, dacă a părăsit capitala fără să treacă pe la mine, a făcut-o numai pentru a nu se şti când a plecat din oraş, căci se temea să nu fie învinuit de moartea celor patru revoluţionari.

Moşierul dădu din cap, mâhnit.

Cam după vreo două ceasuri se auzi soneria şi prinţul fu anunţat stăpânei palatului.

Vasilieff aţinti o privire întrebătoare asupra frumoasei femei. Aceasta arătă spre o uşă alăturată şi moşierul înţelese.

Afară se auziră paşi, iar imediat după aceea, prinţul Potcikev se ivi în prag.

Sonia i se păru şi mai fermecătoare ca de obicei. Cu braţele întinse, prinţul porni spre femeia care îi aprinsese simţurile.

— Dar unde ai fost atâta vreme, Excelenţă? întrebă ea, zâmbind, după ce Potcikev luase loc alături de dânsa.

— Am avut treburi foarte însemnate, răspunse el.

Revoluţionara îi zâmbi şăgalnic:

— Aha, înţeleg, trebuia să porţi de grijă ca cei patru revoluţionari să fie măturaţi de pe suprafaţa pământului. De asemenea, ai fost nevoit să te îngrijeşti de dispariţia lui Boris Verodin, iar moartea misterioasă a femeii şi copilaşului din străduţa aceea, trece tot în socoteala dumitale.

Potcikev se simţi cuprins de nelinişte.

— Ce tot flecăreşti, draga mea, zise el. După cât se pare, ţi-ai vârât cam mult nasul prin gazete…

— Nu era nevoie de asta, ca să ştiu că eşti un ticălos!

Şi, înainte ca prinţul să poată răspunde ceva, frumoasa revoluţionară îi apăsă în tâmplă ţeava unui revolver.

85. O vizită misterioasă

În acest timp, în satul lui Boris Verodin nu se petrecuse nimic important. Totul se desfăşura în chip obişnuit.

Moşiile nobililor fuseseră confiscate şi ţăranii începură să lucreze pământul – atât cât aveau chef şi timp. Din această pricină, fireşte că roadele erau prea puţin îmbelşugate.

În cele din urmă, ţăranii îşi dădură seama că revoluţia nu se înfăţişa astfel cum o zugrăveau agitatorii şi, mai ales că, distrugând bunurile altora, tăiau în propria lor carne.

Între timp se ţineau cuvântări aprinse şi oamenii aşteptau nerăbdători minunea cea mare când toţi vor avea cele trebuincioase traiului, aşa cum li se făgăduise.

Sovietele se formau mereu şi luau puterea în mâini. Astfel se întâmplă că oameni fără nicio însemnătate, care fuseseră

săraci lipiţi pământului, ajunseseră acum la loc de frunte.

Într-una din zile, purtarea ciudată a Saşei, fosta cameristă a prinţesei Gogineff, atrase atenţia locuitorilor din sat. Bătrâna părea că-şi pierduse minţile deodată. Alerga pe străzi ca nebună, îşi smulgea părul din cap şi striga din răsputeri că fusese jefuită de o comoară pe care o ascunsese printre dărâmăturile colibei Anuşcăi.

Sătenii nu puteau s-o ajute cu nimic. Numai cei doi oameni care lucraseră la înlăturarea molozului – grădinarul şi luntraşul Dimitriev – erau de altă părere. Aceştia se furişară spre coliba arsă, dădură deoparte lespedea din faţa vetrei, bănuind că acolo se află comoara căutată – şi găsind într-adevăr, o groapă zidită, nu se mai îndoiră de spusele bătrânei. Fireşte, însă, că habar n-aveau ce se întâmplase cu comoara.

Saşa stătea, noapte cu noapte, pe grinzile mistuite de flăcări şi bâiguia cuvinte neînţelese. Cu timpul, oamenii se obişnuiră cu purtarea ciudată a bătrânei şi toţi o socoteau nebună.

Într-o bună zi, Saşa dispăru fără urmă.

După multe săptămâni locuitorii satului aflaseră încotro se îndreptase dânsa. Câţiva oameni fură trimişi la castel, spre a ridica lucrurile care mai aveau vreun preţ. Cu acest prilej, Saşa fu descoperită într-o încăpere din pivniţă. Când sătenii o sfătuită să vină în „Casa obştească” – unde locuiau toţi cei rămaşi fără adăpost – bătrâna se răsti la ei.

— Plecaţi, nu mai vreau să ştiu de voi! Toţi oamenii sunt răi.

O lăsară în pace, căci n-aveau încotro.

Veni şi iarna. Merindele se sfârşiseră şi sătenii răbdau de foame.

Într-o bună zi, apăru în sat o femeie cu chipul distins. Deşi purta veşminte ţărăneşti, se vedea cât de colo că face parte din lumea mai bună.

Necunoscuta merse prin sat şi se uită cu uimire la ruinele colibelor arse. În cele din urmă, se opri la casa negustorului Tossik Gilkin, pe care îl întrebă unde locuieşte bătrâna Anuşca

Verodin.

— Ehei, oarba nu mai e demult printre cei vii, răspunse acesta.

— Cum, a murit? strigă înspăimântată, străina.

— Da, a murit în flăcări… chiar în casa ei, întări negustorul. Trebuie să fi aflat ce am pătimit noi, ăştia, de pe aici. Oamenii s-au răzvrătit şi au alungat pe reprezentanţii autorităţilor. Apoi, prinţul Potcikev a dat ordin oamenilor lui să pună foc satului şi, cu acest prilej, multe femei şi copii au pierit în flăcări. O, am trecut prin clipe grele! Potcikev s-a însurat cu fiica prinţului Gogineff, dar a fost nevoit să fugă chiar a doua zi după nuntă, căci altminteri revoluţionarii l-ar fi ucis.

După ce sfârşi de povestit, negustorul se uită cu luare-aminte la ciudata necunoscută.

— Dumneata nu eşti ceea ce vrei să pari, zise el, apoi. Aş putea pune rămăşag că te tragi dintr-o familie de nobili…

Femeia holbă ochii, ca şi cum s-ar fi trezit dintr-un vis rău.

— Mama Anuşca n-a lăsat rude în urma ei? Dacă nu mă înşel, avea un fiu şi o nepoată? întrebă ea.

Tossik Gilkin dădu din cap.

— Fireşte că are un fiu, dar e fiul ei vitreg.

— Cum îl cheamă?

— Boris Verodin.

— Şi cum arată?

Ochii negustorului scânteiară de bucurie.

— Boris? exclamă el. Ah, ăsta e un om şi jumătate! Ascultă-mă pe mine, tânărul o să ajungă departe. Ştii – Tossik Gilkin coborî glasul – la drept vorbind, mie îmi place ordinea. Chiar dacă pe vremea Ţarului s-au petrecut multe nedreptăţi, totuşi era mai bine ca acum, când revoluţia a răsturnat totul cu josul în sus. Din toată averea mea nu mi-a mai rămas decât casa asta, unde nu locuiesc singur. Încolo, mi s-a luat totul, aşa că rabd şi eu de foame ca şi ceilalţi locuitori din sat. Oh, mare nenorocire şi revoluţia asta! Dar când mă gândesc la Boris Verodin, îmi tresaltă inima de bucurie. Ăsta e om în adevăratul înţeles al cuvântului: frumos, cutezător şi nobil! Da, Boris Verodin trebuie să capete o funcţie de seamă în

statul cel nou, căci merită. El nu se îmbogăţeşte pe spinarea oamenilor sărmani, cum fac ceilalţi comisari…

Ţăranca îşi şterse ochii pe furiş şi oftă din adâncul inimii.

— Şi unde se află acum? întrebă femeia, mai departe.

— Dumnezeu ştie! răspunse negustorul. Dar stai că n-am isprăvit… Înainte de fuga lui Potcikev şi incendierea castelului, s-a mai întâmplat ceva: după cât am auzit, tânăra prinţesă a fost amanta lui Boris… Mai târziu, revoluţionarii au hotărât împuşcarea Nataşei de Gogineff, care scăpase din flăcări, ca prin minune. Boris, însă, le-a jucat o festă şi a scăpat-o din mâinile lor. Lucrul acesta m-a bucurat nespus, căci ce vină avea sărmana prinţesă, dacă tatăl ei şi Potcikev au asuprit poporul? Acum, probabil că cei doi iubiţi se află în Moscova sau Petrograd… Da, da, Boris Verodin e un adevărat bărbat!

Ţăranca oftă iarăşi, părând că o apasă ceva pe inimă.

— Cu cine era în legături mama Anuşca, în ultimul timp? întrebă ea.

Tossik Gilkin ridică din umeri.

— La drept vorbind, cu nimeni şi cu toţi. Cine era la impas, cine avea vreo durere, se ducea la mama Anuşca şi-i spunea păsul, iar bătrâna îl sfătuia ce să facă. Ajuta pe fiecare, căci era o femeia foarte cumsecade şi isteaţă. Uciderea ei a fost o mare ticăloşiei Dar prinţul îşi va lua el pedeapsa, odată şi odată!

Ţăranca dădu din cap în semn de încuviinţare.

— Ai cunoscut un oarecare domn Vasilieff? continuă ea, apoi.

— Fireşte că l-am cunoscut! De fapt, ăsta a fost singurul care venea mai des pe la mama Verodin. Oamenii îl numeau „moşierul”. S-a ivit aici pe neaşteptate, şi a cumpărat domeniul din pădure, împreună cu casa care se află în mijlocul său. Era un om foarte cumsecade şi venea rareori prin sat. Cu mama Anuşca trebuie să se fi înţeles foarte bine.

— Şi unde e acum?

— A părăsit ţinutul într-o noapte. Puţin timp înainte de plecare a avut loc la castel o luptă şi, cu acest prilej, Vasilieff

a fost rănit. Apoi, a pornit la drum, luând cu el şi pe nepoata mamei Anuşca. Asta e bine, căci frumoasa Irina era o fată de treabă. Rămăsese, însă, singură pe lume. Fratele ei, Boris, cu viaţa lui neregulată, nu putea să-i poarte de grijă.

Ţăranca mulţumi negustorului pentru lămuririle date, apoi voi să se depărteze. Dar Tossik Gilkin o mai opri.

— Nu cumva vrei să vezi pe sora Anuşcăi? întrebă el.

— Ah, locuieşte aici? întrebă femeia, cu interes.

— Da, o cheamă Saşa şi a fost camerista prinţesei Gogineff. Cu asta nu e lucru curat. A servit multă vreme în castelul familiei Gogineff – încă pe când mai trăia bătrâna prinţesă. După moartea acestei femei blânde şi milostive, Saşa a crescut pe mica Nataşa şi întrucâtva, i-a ţinut loc de mamă. După ce castelul a fost mistuit de flăcări şi prinţesa a dispărut, camerista voia şi ea să plece de aici. Dar, deodată, luă altă hotărâre. Tocmi doi oameni ca să înlăture dărâmăturile, deoarece voia să construiască din nou căsuţa surorii sale. Apoi, puse în picioare tot satul, prin răcnetele ei, susţinând că tâlharii o jefuiseră de o comoară, pe care o ascunsese între dărâmături. Noapte cu noapte, bătrâna rămase printre ruinele colibei şi, în cele din urmă, oamenii începură să se teamă de dânsa. Însă, când vremea se răci, Saşa dispăru iarăşi. S-a adăpostit în pivniţa castelului şi nu mai vrea să se mişte de acolo cu niciun chip. Înainte vreme, bătrâna cameristă era o femeie ca toată lumea, dar de un timp încoace, e foarte ciudată.

Ţăranca ascultase cu multă luare-aminte, iar când negustorul pomenise despre comoară, ea devenise foarte neliniştită. În cele din urmă, îşi luă rămas bun de la Tossik Gilkin şi se depărtă cât putu de repede.

După ce străbătu satul, necunoscuta o luă pe poteca ce ducea la castel. Drumul era foarte obositor, căci vântul îi bătea în faţă, astfel că înainta cu greutate.

Străina era o femeie de vreo patruzeci şi cinci de ani. Părea să fie englezoaică şi semăna mult cu lady Hamilton[1].

În timp ce se apropia de castel, ea murmura cuvinte

[1] Soţia lordului Hamilton şi iubita viteazului amiral Nelson.

neînţelese; printre acestea să desluşeau adeseori numele lui Boris Verodin şi al lui Vasilieff, pe care le rostea cu duioşie nespusă.

În sfârşit, ajunse la fosta reşedinţă a familiei Gogineff. Ziua era pe sfârşite. Nori negri pluteau deasupra castelului mistuit de flăcări. În partea dindărăt a acestuia se înălţa o dâră de fum.

Femeia porni spre locul de unde se ridica fumul şi, după puţin timp, se afla înaintea unei ferestre fără geamuri, ce da în pivniţă. Un burlan de tablă slujea de horn.

— Aici stă Saşa Verodin? întrebă ţăranca plecându-se spre deschidere.

— Cine are treabă cu mine? răspunse un glas răguşit. Nu vreau să mai am de-a face cu oamenii!

— Nici cu o persoană care cunoştea foarte bine pe răposata dumitale soră? replică ţăranca.

Imediat după asta, un cap ciufulit se ivi lângă burlan şi doi ochi iscoditori se aţintiră asupra ciudatei femei.

— Dacă vrei să intri la mine, aşteaptă-mă colo, la portalul năruit, zise Saşa, apoi. Vin să te iau, căci singură n-ai să nimereşti drumul în pivniţă.

Ţăranca se îndreptă spre fosta intrare principală a castelului şi, după câteva minute de aşteptare, bătrâna se ivi dintre dărâmături.

Saşa înţelese de la cea dintâi privire că avea de-a face cu o femeie de viţă nobilă. Vizitatoarea, la rândul ei, îşi dădu seama că bătrâna nu era deloc scrântită la minte. Ba, dimpotrivă, părea isteaţă, cu ochii ei pătrunzători; dar o mare neîncredere era întipărită pe faţa-i stârcită.

— Cine eşti dumneata? întrebă bătrâna, adresându-se celeilalte.

— Nu mă cunoşti? făcu ţăranca, zâmbind.

— Nu… Totuşi îmi pari cunoscută; dar nu ştiu cine eşti. Poate ne-am văzut odată, înainte vreme?

— Poate… Dar n-ai vrea să intrăm înăuntru? Cred că vom avea mai mult de vorbit şi aici e cam frig.

Bătrâna izbucni într-un râs răguşit:

— Mă rog, dacă drumul spre lumea de dincolo nu ţi se pare prea obositor… Şi, afară de asta, ai să-ţi murdăreşti rochia.

— Murdăria de pe haine se poate curăţa oricând, răspunse ţăranca, dar aceea de pe suflet se întipăreşte şi nu se curăţă decât o dată cu trupul.

— Da, ai dreptate, încuviinţă Saşa, pornind înainte.

Coborâră trepte, trecură peste mormane de dărâmături şi moloz, până ce ajunseră în încăperea în care se afla adăpostul bătrânei. Era fosta spălătorie a castelului. Într-un colţ, se zărea un pat, pe jumătate ars, iar în mijloc o masă şi un scaun.

Saşa curăţise o cămăruţă din pivniţă, pe care o umpluse cu conserve. Din acestea trăia tot timpul. Fireşte că locuitorii satului nu ştiau despre asta, căci altminteri ar fi jefuit demult cămăruţa.

Ţăranca se aşeză pe marginea patului, aţintind privirile asupra bătrânei, care, la rândul ei, aştepta să audă ce avea să-i spună străina.

— Unde am mai văzut eu femeia asta frumoasă şi distinsă? se întreba fosta cameristă.

Dar zadarnic îşi frământa creierul. Deodată, însă, un gând îi străbătu mintea.

— În casa Anuşcăi se afla un portret care semăna foarte mult cu dumneata, zise ea.

Necunoscuta încuviinţă din cap, zâmbind.

— Şi sora dumitale nu ţi-a spus niciodată pe cine înfăţişează portretul? întrebă dânsa.

— Nu, mi-a zis ea multe, dar despre asta n-a vrut să-mi dea nicio lămurire. M-am mirat adesea din această pricină, căci sora mea nu prea avea taine faţă de mine. Păstra fotografia ca şi cum ar fi fost o icoană, dar nimeni n-a aflat vreodată pe cine înfăţişează.

Străina oftă.

— Anuşca şi-a ţinut făgăduiala, zise ea, adânc mişcată. Mi se sfâşie inima gândindu-mă că a murit în chip atât de înfiorător!

— Ştii ce s-a întâmplat? întrebă Saşa.

— Da, mi s-a vorbit în sat despre nelegiuirea prinţului Potcikev. Dar va veni o vreme când omul acesta crud îşi va primi şi el răsplata.

— Voiai ceva de la Anuşca? cercetă bătrâna, curioasă.

— Da, aveam de vorbit cu dânsa ceva foarte însemnat… despre o casetă pe care i-am încredinţat-o odinioară spre păstrare. Acum, am nevoie de ea.

Saşa era foarte tulburată.

— Aşadar, dumneavoastră sunteţi doamna pe care trebuie s-o caut? O, mulţumesc lui Dumnezeu că am trăit să văd şi asta. Acum, v-am găsit… dar nu mai am caseta.

Şi adăugă deznădăjduită:

— Puţin înainte de a muri, Anuşca mi-a destăinuit o parte din taina ei. Am fost nevoită să jur că vă voi căuta şi, dacă nu vă voi găsi, să împlinesc în totul dorinţa surorii mele şi să duc caseta la Londra.

Ţăranca dădu din cap în semn de încuviinţare şi suspină iarăşi.

— Caseta a fost furată? întrebă ea.

Saşa cuprinse braţul străinei:

— Ah, nu ştiţi ce mi s-a întâmplat! Da, tâlharii m-au jefuit… Întocmai cum mi-a spus Anuşca, am găsit, într-adevăr, caseta, dedesubtul unei lespezi din faţa vetrei. După mari sforţări am scos-o de acolo şi, fiindcă nu ştiam unde s-o ascund, am vârât-o printre dărâmături, urmând ca a doua zi să mă întorc s-o iau, pentru a porni spre oraş, unde voiam să dau de urma dumneavoastră. Dar, când m-am înapoiat, caseta nu mai era la locul ei. Fusese furată. Pe semne că m-a urmărit cineva – dar nu ştiu cine anume.

Bătrâna dusese la ochi marginea şorţului şi suspina necontenit.

— De atunci nu mai am odihnă. Cuvintele din urmă ale Anuşcăi îmi răsună mereu în urechi şi mi se pare că nu mi-am făcut datoria.

— Fii liniştită, draga mea! încercă străina s-o mângâie. Hoţul nu se poate folosi de bunurile cele mai de preţ. Fireşte, trebuie să recunosc că, afară de acestea, se mai afla în

casetă o mare sumă de bani şi multe giuvaieruri scumpe, lucruri care vor trece în stăpânirea lui.

Bătrâna clătină capul, mâhnită.

— La început am bănuit pe cei doi oameni care mi-au ajutat la îndepărtarea molozului. Apoi, însă, bănuiala mea s-a dovedit neîntemeiată; căci amândoi sunt săraci şi trăiesc tot aşa ca şi înainte.

— Dar nu cumva bănuiai şi pe altcineva?

— Nu.

Ţăranca se posomorî.

— Vrei să vii cu mine la Petrograd? întrebă ea, apoi.

— O, demult aveam dorinţa asta, răspunse fosta cameristă. Dar mai am de îndeplinit o misiune aici: trebuie să dau de urma hoţului. Glasul prevenitor al Anuşcăi îmi răsună mereu în urechi şi nu-mi lasă odihnă.

— Bine, atunci rămâi, încuviinţă străina. Poate că într-o bună zi, izbuteşti să descoperi hoţul sau hoţii. De asemenea, e cu putinţă ca cuprinsul casetei să fie confiscat de Stat. Documentul, însă nu poate fi folosit decât de acela căruia îi aparţine de drept…

Misterioasa ţărancă mai puse câteva întrebări, apoi îşi luă rămas bun de la Saşa. Trebuia să se grăbească, deoarece jos, în sat o aştepta căruţa care avea s-o ducă îndărăt la staţia de cale ferată.

Înainte de plecare, ciudata femeie dăduse bătrânei adresa prezicătoarei Denise Barobleur din Petrograd, unde Saşa urma să vină, când va sosi în capitală.

86. O femeie şi jumătate

Prinţul Potcikev se uita cu groază la frumoasa revoluţionară, care, la rândul ei, îl privea cu ochii sclipind ameninţător. După cât se părea, ea ar fi fost în stare să apese pe trăgaci, la cea mai mică mişcare a bărbatului de lângă dânsa.

— Ce… ce vrei de la mine? strigă el. Ţi-ai pierdut minţile?

— Dacă ţii la viaţa dumitale, te sfătuiesc să stai liniştit,

răspunse Sonia Petrovici, răspicat. Nu vreau să cercetez dacă eşti vinovat sau nu de moartea celor patru tovarăşi. De asemenea, nu mă interesează dacă eşti ucigaşul femeii din străduţa lăturalnică şi a copilaşului, care a fost sugrumat. La drept vorbind, te cred în stare de asemenea fapte. Dar despre asta vei da socoteală în faţa altora. Eu, însă, vreau să salvez o viaţă omenească... Ai pus la cale atacul împotriva lui Boris Verodin şi întemniţarea lui! Mărturiseşti că aşa este?

Ticălosul se simţi străbătut de un fior rece. Bănuia acum că nu-l aşteaptă ceva tocmai plăcut. Ce-i drept, adversarul său era o femeie, dar o femeie care nu se dădea în lături de la nimic. Aşadar, se jucase cu el ca pisica cu şoarecele, după cât se părea. Sonia era complicea luntraşului, ba poate chiar amanta lui şi se sfătuiseră amândoi să-l ademenească într-o cursă.

Potcikev îşi vedea sfârşitul cu ochii. Ticăloasa descoperise totul. Cine ştie cu cine era în legătură? Prinţul îşi dădu seama că nu-i rămânea altceva decât să se apere prin vorbe.

— Mărturiseşte! strigă Sonia, cu glas ameninţător. Dacă vrei să scapi cu viaţă, trebuie să-mi destăinui unde l-ai dus pe Boris Verodin. Dar bagă de seamă, pe mine nu mă poţi minţi!

— Nu... nu ştiu unde este... te înşeli, bâigui el.

— Ba nu mă înşel deloc! Am dovezile în mână. Boris Verodin a fost răpit de oamenii dumitale, care i-au ucis pe cei patru tovarăşi ai săi. Spune-mi repede unde a fost dus! Număr până la trei. Dacă până atunci nu-mi vei fi destăinuit unde l-ai ascuns, te împuşc ca pe un câine. Peste câteva clipe sufletul dumitale negru va fi înaintea lui Dumnezeu.

Tot felul de gânduri se încrucişară în mintea lui Potcikev. De astă dată căzuse victimă patimii sale. Ar fi trebuit să-şi dea seama, mai din timp, cu cine are de-a face. Acum, însă, era prea târziu.

— Unu! zise Sonia, cu glas aspru şi ameninţător.

Aşteptă o clipă – o clipă îngrozitoare pentru prinţ, apoi urmă:

— Doi!

Potcikev nu era laş din fire. Ce-i drept, avea un caracter

josnic, dar nu se temea de moarte.

În timpul domniei Ţarului avusese vreo zece dueluri. Şi-şi ucisese adversarii cu sabia sau cu pistolul. De cele mai multe ori, aventurile sale de dragoste îl aduseseră în această situaţie. O dată căzuse în dizgraţia împăratului, din această pricină; însă, după câtva timp fusese rechemat la curte.

Să moară de mâna unei femei? O, asta era ceva nedemn de dânsul.

— Tr… se auzi, deodată, glasul Soniei.

— Stai! o întrerupse prinţul. Mărturisesc că am poruncit oamenilor mei să-l răpească pe Boris Verodin!

— Mărturisirea asta a fost norocul dumitale, prinţe Potcikev! strigă revoluţionara. Dar ca nu cumva să-ţi închipui că primejdia e trecută, îţi atrag luarea aminte că te voi împuşca la cea mai mică mişcare suspectă. Acum, vorbeşte! Unde se află prizonierul?

— În… în fortăreaţa Petru şi Pavel, răspunse prinţul.

Sonia izbucni în râs.

— Nu minţi, Excelenţă! Ştiu că Boris Verodin e ţinut închis la Shlisselburg. Cu toată că n-am izbutit să dăm de el, sunt sigură că e acolo. A fost dus într-o celulă de existenţa căreia nu ştii decât dumneata şi comandantul închisorii. Mărturiseşte!

Potcikev îşi dădu seama că orice tăgadă era de prisos.

— Da, e închis într-o celulă subterana din Shlisselburg – recunoscu el.

Dar, în acelaşi timp creierul său lucra cu înfrigurare.

„Voi găsi eu un mijloc de scăpare, îşi zise el. În orice caz, astfel câştig câteva ceasuri. Şi asta e ceva! Dacă o fi să mor, nu trebuie să mă grăbesc, căci am vreme şi mai târziu.”

— Aşează-te colo, la masa de scris, porunci revoluţionara. Şi, îţi atrag iarăşi luarea aminte că cea mai mică încercare de a scăpa, te va costa capul. Înaintează încet, pas cu pas, dacă vrei să nu apăs pe trăgaci!

Vrând nevrând, Potcikev trebui să se supună şi luă loc la birou, în timp ce Sonia ţinea mereu arma îndreptată spre tâmpla lui.

— Scrie! porunci ea.
Prinţul luă tocul în mână şi scrise ceea ce i se dicta:

„Domnului Victor Gorniloveff, comandantul fortăreţei Shlisselburg.
Rog ca prizonierul Boris Verodin să fie predat aducătorului acestor rânduri şi, la cererea lui, să fie pus în libertate.
General prinţ Potcikev.”

Sonia luă cu o mână preţiosul bilet, iar cu cealaltă apăsă revolverul de tâmpla bărbatului.
— Aşa, am isprăvit cu asta! făcu ea, mulţumită…
— Şi sunt liber? întrebă prinţul, posomorât.
— Pentru ca, în timp ce voi fi în drum spre închisoare, dumneata să dai prin telefon un contra-ordin, stimabile? zise ea, batjocoritor. Nu, nu mă las prinsă atât de lesne. Şi, dacă cumva m-ai minţit, te sfătuiesc să-ţi repari grabnic greşeala, căci altminteri s-ar putea să te căieşti!
— Blestemată femeie, îşi zise prinţul şi se gândi la spaima colonelului când va citi ordinul de punere în libertate.
Dar, între timp, desigur că trupul lui Boris Verodin se răcise demult.
— Acum poţi veni înăuntru, domnule Vasilieff! strigă Sonia spre uşa îndărătul căreia dispăruse moşierul.
Un blestem sălbatic scăpă de pe buzele prinţului, când moşierul se ivi în prag.
— Ai cătuşele la dumneata? întrebă Sonia.
În loc de răspuns, Vasilieff vârî mâna în buzunar şi scoase la iveală o pereche de cătuşe frumos lucrate, din oţelul cel mai bun.
Sub ameninţarea revolverului, prinţul fu silit să întindă mâinile, ca să i se poată pune cătuşele. Chipul i se posomorî; Potcikev îşi dădu seama că nu mai are mult de trăit. Şi dacă ar fi avut vreo îndoială asupra acestui lucru, desigur că ea s-ar fi risipit la auzul vorbelor Soniei:
— Jur că vei muri de aceeaşi moarte ca şi Boris Verodin, dacă se va întâmpla să nu-l mai găsesc în viaţă.

Apoi, dădu revolverul lui Vasilieff, care se aşeză lângă prinţ, ţinând arma în aşa chip ca să-l poată împuşca la cea mai mică încercare de fugă.

Sonia, însă, ridică receptorul telefonului şi se puse în legătură cu Shlisselburgul. Glasul colonelului Gorniloveff se auzi la celălalt capăt al firului.

— Repetă ce am să-ţi spun eu, nicio vorbă mai mult sau mai puţin! şopti Sonia la urechea prinţului.

Apoi urmă în receptor:

— Dumneata eşti, domnule comandant?

— Aici fortăreaţa Shlisselburgul, la aparat colonelul Gorniloveff, se auzi răspunsul celuilalt.

— Excelenţa Sa, prinţul Potcikev, vrea să vă spună ceva, urmă revoluţionara şi întinse receptorul lui Potcikev, căruia îi şopti: „Domnule colonel, va veni la dumneata o doamnă, care va aduce câteva rânduri din partea mea. Pe baza acestora, vei duce ordinul la îndeplinire”.

Când puse receptorul în furcă, Potcikev era schimonosit de furie. Ştia că ordinul nu va putea fi executat niciodată şi că Gorniloveff nu va preda aducătoarei biletului decât cadavrul tânărului luntraş.

Sonia se mai uită o dată ameninţător spre prinţ care rămăsese cu ochii holbaţi, apoi, schimbând o privire cu Vasilieff, revoluţionara părăsi încăperea.

Un ceas după aceea, Sonia Petrovici se ivi la sediul Comitetului Central. Ilino, preşedintele acestuia, o primi, cu chipul întunecat.

— Desigur că ai venit să te interesezi dacă s-a descoperit vreo urmă despre Boris Verodin? zise el, mâhnit.

Tânăra zâmbi.

— De astă dată ai greşit, tovarăşe Ilino, răspunse ea. Am venit încoace ca să-ţi aduc o veste foarte însemnată. Înainte de toate, ţin să te înştiinţez că-l poţi lua în primire pe prinţul Potcikev, care se află în casa mea cu cătuşele la mâini şi păzit cu străşnicie. Bănuiala mea s-a adeverit. Potcikev a fost, într-adevăr, acela care a pus la cale dispariţia lui Boris Verodin.

Prizonierul e închis în celula de tortură din Shlisselburg.

Ilino sări în sus, cu ochii scăpărători.

— Cum, ce spui, tovarăşă Petrovici? strigă el. Există, într-adevăr o astfel de celulă? Niciodată nu-mi venea să cred că zvonurile, care umblau cu privire la ea, erau întemeiate. Ştiam, doar, despre celula numărul optsprezece, care se află sub pământ la mare adâncime şi în care a fost ţinut închis, vreme îndelungată, Vasilieff, prizonierul Ţarului.

Cuprins de tulburare, preşedintele Comitetului. Central începu să măsoare cu paşi mari, încăperea. Între timp, Sonia Petrovici istorisi cum izbutise să pună mâna pe Potcikev. Din când în când, Ilino izbucnea în hohote de râs şi, după ce femeia îşi sfârşi povestirea, preşedintele îi întinse mâna zicând:

— Eşti o revoluţionară curajoasă, tovarăşă Petrovici. Mulţi bărbaţi ar putea să ia pildă de la dumneata. Te încredinţez că ai să ajungi departe.

— Trebuie să mă grăbesc, tovarăşe Ilino, răspunse frumoasa femeie. Aşadar, trimite oameni acasă la mine ca să-l ia în primire pe Potcikev şi să-l ducă în celula de tortură din Shlisselburg. După aceea, guvernul poate să-l caute cât o pofti. Socot că asta e cea mai bună soluţie. Altminteri s-ar face mare scandal dacă s-ar afla că ne-am încumetat să-l arestăm pe Potcikev, care deocamdată este singurul sprijin al guvernului provizoriu. Fireşte că vom cere întemniţarea prinţului, dar nimeni nu va bănui că el e de multă vreme prizonierul nostru. Între timp, vom zugrăvi, în gazetele revoluţionare, toate nelegiuirile făptuite de Potcikev şi vom întărâta opinia publică împotriva lui.

Ilino îşi frecă mâinile, plin de bucurie.

— Eşti vrednică de admiraţie, tovarăşă Petrovici, zise el, cu însufleţire. Ar trebui să ţi se dea o slujbă de seamă în vreun comisariat al poporului. Acum mai mult ca oricând, avem nevoie de sprijinitori iscusiţi ai cauzei noastre. Voi atrage atenţia lui Lenin asupra dumitale… Haha, ce dezamăgit va fi Kerenski, politicianul ăsta slab şi laş, şi cu câtă nerăbdare va aştepta sosirea comandantului trupelor albe! Ştiu că toate

nădejdile se îndreaptă spre Potcikev, care e menit să aducă lucrurile la starea lor dinainte, dar speranţele vor rămâne zadarnice. Acum, însă, să nu mai pierdem vremea cu flecăreala. Câţi oameni vrei să iei cu dumneata?

— Niciunul, răspunse Sonia. Mă duc singură. N-o să mi se întâmple nimic, căci comandantul fortăreţei ştie că, altminteri, n-o să fie tocmai bine de el.

— Mă rog, faci cum vrei, încuviinţă Ilino. Dumneata îţi dai seama mai curând dacă ţi se poate întâmpla ceva sau nu. De altfel, colonelul Gorniloveff va fi nevoit să se dezvinovăţească înaintea noastră. Îl voi sili să ne arate celula de tortură şi vai de el, dacă viteazul nostru tovarăş, Boris Verodin, s-a prăpădit acolo.

Sonia Petrovici părăsi clădirea şi luă o maşină care o duse la Shlisselburg.

Comandantul fortăreţei devenise foarte neliniştit, după convorbirea telefonică avută cu prinţul Potcikev.

Ce voia prinţul de la el? Ce poruncă urma să primească? În cele din urmă – se făcuse noapte târziu – un paznic intră în cabinetul colonelului, raportându-i că o doamnă, trimisă de prinţul Potcikev, doreşte să fie primită.

Gorniloveff încuviinţă, dar rămase încremenit când dădu cu ochii de frumoasa revoluţionară.

— Vii, într-adevăr, din partea prinţului Potcikev? întrebă el, după ce-şi mai revenise în fire.

Sonia zâmbi batjocoritor.

— Nu-ţi vine să crezi, domnule colonel? zise ea. N-ai vorbit dumneata însuţi la telefon cu prinţul?

Gorniloveff clătină capul în semn de confirmare.

Sonia Petrovici îi întinse biletul scris de Potcikev şi zise:

— Dacă mi se întâmplă cel mai mic neajuns, mâine vei fi prizonierul Comitetului Central, care cunoaşte în amănunţime planurile mele.

Abia aruncase o privire asupra hârtiei, şi Gorniloveff se făcu galben la faţă.

— Asta… asta a fost scris de prinţul Potcikev? murmură el,

îngrozit.

— Fireşte! Nu cunoşti scrierea lui?

— Ba da... o cunosc... dar...

— Ce este? strigă Sonia, cuprinsă de teamă. Ce-i cu dumneata? Tovarăşul Boris Verodin nu se mai află în celula de tortură?

— Da... însă prinţul ştie doar... că prizonierul nu mai e în viaţă.

Sonia Petrovici scoase repede revolverul.

— Mai spune o dată asta şi te împuşc ca pe un câine! răcni ea. Boris Verodin nu mai e în viaţă? O, nimeni nu se va fi răzbunat până acum aşa cum mă voi răzbuna eu!

În aceeaşi clipă sună telefonul.

— Iartă-mă un moment, se scuză Gorniloveff ducând receptorul la ureche.

Deodată şovăi, holbă ochii şi aruncă o privire ciudată asupra frumoasei femei.

Sonia citi, în această privire, primejdia care o ameninţa. Hotărâtă, ea păşi spre birou, smulse receptorul din mâna lui Gorniloveff şi-l duse la ureche. La celălalt capăt al firului vorbea cineva... Un bărbat... Sonia se stăpâni din răsputeri, căci recunoscuse glasul prinţului Potcikev.

— ...să-ţi scape. Va fi dusă în aceeaşi celulă unde se află şi Boris Verodin. Dacă se descoperă ceva, ne-am dus pe copcă.

În primele clipe, Sonia nu izbuti să pătrundă înţelesul acestor cuvinte, dar o privire aruncată spre colonelul Gorniloveff îi trăda totul.

Acesta întinse mâna să apuce arma care se afla pe birou, însă în acelaşi moment revoluţionara îndreptă revolverul spre el şi trase.

Comandantul fortăreţei scoase un strigăt şi se prăbuşi la pământ, în timp ce ucigaşa ciuli urechile la zgomotul paşilor care se apropiau pe coridor.

87. Drama din Shlisselburg

Fel de fel de gânduri treceau prin mintea lui Vasilieff, pe

când stătea alături de prizonierul său.

— Ai devenit un om foarte crud, Nicolai! zise moşierul, după un răstimp, clătinând capul cu mâhnire. Nu-i vorbă, ai fost întotdeauna rău, căci ştiu că tu ai pus la cale arestarea şi apoi întemniţarea mea la Shlisselburg, fără să fiu judecat măcar. Ştiu că nu mă puteai suferi, fiindcă mă pizmuiai. Credeai că vei cădea în dizgraţia Ţarului, dacă aş mai fi rămas multă vreme în preajma lui. Dar ai păcătuit greu, Nicolai... Aşa-zisele tale dovezi pe care le-ai făcut să cadă în mâinile Ohranei, erau falsificate. Norocul tău a fost că răposatul Ţar era un om foarte credul. Deşi trăisem atâta vreme pe lângă el şi ar fi trebuit să mă cunoască, s-a lăsat totuşi influenţat de documentele falsificate, crezând cu hotărâre că au fost scrise de mâna mea. Mai târziu, însă, s-a dovedit cât de nestatornic eşti şi ce puţin temei se poate pune pe vorbele tale. Acum te afli în slujba guvernului provizoriu şi dacă mâine sau poimâine revoluţionarii vor ajunge la cârma tării, sunt sigur că vei şti să te pun bine şi cu ei. Eşti, doar, destul de isteţ...

După cât se părea, comandantul trupelor albe ascultase, cu multă luare aminte. Dar ochii săi ageri erau aţintiţi când pe chipul lui Vasilieff, când pe arma din mâna acestuia.

— Crezi că ar fi mai bine dacă aş dispărea de pe suprafaţa pământului? întrebă el, apoi.

— Sunt încredinţat de asta, căci poporul rus ar scăpa de multe nenorociri.

— Atunci, nu ştii cum stau lucrurile, urmă Potcikev. Ne aflăm în stare de război; numai o mână de fier poate stăpâni situaţia şi ştii prea bine că am fost întotdeauna un om energic. Ce-i drept, recunosc că sub starea excepţională se înfăptuiseră multe nedreptăţi, dar numai astfel se poate evita haosul.

— Da, ştiu vrei să devii dictator, răspunse Vasilieff. De altfel, întreaga ta fire e înclinată spre nelegiuiri şi fapte violente.

— Tu nu m-ai cunoscut niciodată.

— Ba te-am cunoscut, şi încă mai bine decât îţi închipui. Cred că-ţi mai aminteşti de nelegiuirea pe care voiai s-o

înfăptuieşti, în castelul prinţului Gogineff asupra acelei copile nevinovate? Şi după ce te-am împiedicat, ai trimis în urma mea pe credinciosul tău Semelov, poreclit „Tiranul”. Norocul meu a fost că, tocmai atunci, revoluţionarii porniseră spre castel şi m-au întâlnit în drum, altminteri s-ar fi sfârşit cu mine.

Prinţul spumega de furie.

— Dar ştii tu ce mi s-a făcut? izbucni el. Ticălosul ăla de Boris Verodin mi-a răpit soţia şi a dezonorat-o, mi-a pângărit cinstea! De aceea voiam şi eu să-i iau iubita, însă tu m-ai împiedicat.

— Nimic mai uşor, decât să-ţi răspund la asta. Sărmana prinţesă nu voia să se mărite cu tine, căci iubea pe un altul. Tu, însă, ai pus bătrânului prinţ sula în coaste, ca să-şi silească fiica să primească cererea ta în căsătorie. Aşadar, nu Boris Verodin e vinovatul, ci tu, care ai vrut să-i răpeşti iubita. Şi, mai târziu, ai dat ordin ca cei patru revoluţionari să fie împuşcaţi şi ai pus mâna pe tânărul luntraş. Tot tu ai ucis-o pe sărmana femeie şi copilaşul ei. Era soţia ta, sora lui Timetrius Halbah. Te-ai făcut vinovat de bigamie.

— Asta-i o minciună! răcni Potcikev.

Moşierul clătină capul.

— Nu, nu e minciună. Te cunosc prea bine. Nenorocita te-a crezut pe cuvânt şi te-a luat în căsătorie, închipuindu-şi că te numeşti într-adevăr Nicolai Rotberg. Acum îţi stătea în cale, astfel că ai ucis-o.

Prinţul holbase ochii la Vasilieff.

— De unde ştii tu asta? gâfâi el.

Celălalt înălţă din umeri.

— Ştiu, atâta să-ţi fie de ajuns! Dar mai ai tu şi alte crime pe cuget! Pretutindeni, laşi în urma ta numai deznădejde şi mizerie, drumul tău e îndemnat cu flăcări şi moarte – eşti demonul distrugerii!

Prinţul Potcikev se gârbovise ca sub apăsarea unei poveri, dar celălalt nici nu bănuia măcar, ce se petrece în sufletul acestui om înfiorător.

La un moment dat, Vasilieff întoarse capul o clipă, ca şi

cum ar fi vrut să-şi ascundă tulburarea. Potcikev se folosi de prilej, şi, sărind în sus, ridică mâinile încătuşate şi le izbi cu toată puterea în capul paznicului său.

Lovitura trebuie să fi fost îngrozitoare, căci prinţul era un om foarte voinic; arma alunecă din mâinile lui Vasilieff.

În timp ce acesta încerca să-şi adune gândurile şi făcea sforţări deznădăjduite să nu-şi piardă cunoştinţa, prinţul se plecase la pământ, cu iuţeala fulgerului, şi apucase revolverul cu care izbi, de câteva ori, în capul duşmanului său.

Moşierul scoase un ţipăt de durere, apoi rămase nemişcat.

Totul nu durase decât trei sau patru secunde. Potcikev îşi îndreptă trupul şi privi ţintă spre Vasilieff, gata să-l împuşte la cea mai mica mişcare.

Dar din fericire moşierul nu-şi reveni în simţiri. Acum prinţul se gândi să-şi scoată cătuşele, trebuia să se grăbească, deoarece fiecare clipă putea să însemne pieirea lui.

Încercă să le rupă, dar cătuşele de oţel fin rezistau. Inelele îi pătrundeau adânc în carne, pricinuindu-i dureri cumplite.

Potcikev aruncă o privire deznădăjduită în jurul său. Deodată, zări pe fereastră un foarfece mare. În sfârşit după multe străduinţe, izbuti să taie lanţul care lega cele două cătuşe.

Aruncă apoi o ultimă privire spre trupul duşmanului său, care mai zăcea la pământ, nemişcat. Un zâmbet batjocoritor încolţi pe buzele lui Potcikev. Deodată, un gând îi străbătu prin minte. Ridică receptorul telefonului şi, după câteva clipe, era în legătură cu comandantul fortăreţei Shlisselburg.

— Aici prinţul Potcikev, zise el. Ascultă-mă, domnule colonel, retrag contra-ordinul. Ştii doar că suntem amândoi pierduţi, dacă se descoperă cadavrul lui Boris Verodin. Am fost ademenit în casa femeii, care va veni la dumneata cu biletul scris de mine, sub ameninţarea revolverului. Ticăloasa nu trebuie să-ţi scape. Va fi dusă în aceeaşi celulă unde se află şi Boris Verodin. Dacă se descoperă ceva ne-am dus pe copcă.

La urmă, Potcikev, auzise un zgomot suspect, dar nu putu să-şi lămurească pricina.

În clipa următoare răsună în receptor o împuşcătură, urmată de un strigăt de moarte.

— Drace, ăsta a fost Gorniloveff! exclamă prinţul. Ce o mai fi însemnând şi asta?

Coborî scara şi jos, în coridor, răspunse cu mândrie la salutul bătrânului servitor, care nu bănuia nimic din ceea ce se petrecuse.

Din aceeaşi pricină, servitorul rămase foarte uimit, când, peste un sfert de ceas, vreo zece bărbaţi se iviră la intrarea palatului, cerând să fie lăsaţi înăuntru.

Bătrânul fu îmbrâncit deoparte şi necunoscuţii urcară treptele. Preşedintele Comitetului Central, le spusese că Potcikev se află în salon, păzit de un om înarmat.

Dar o privelişte foarte puţin plăcută li se înfăţişă înaintea ochilor, când revoluţionarii păşiră pragul încăperii. Un trup, nemişcat zăcea la pământ, într-un lac de sânge.

Conducătorul grupului alergă jos şi chemă pe Ipanoff.

Acesta spuse tot ce ştia: întâi venise Vasilieff iar în urma lui prinţul. Mai târziu, plecase noua stăpână a palatului, apoi, Potcikev.

— Du-te sus şi vezi ce-i cu rănitul! porunci revoluţionarul, după o scurtă chibzuială.

După aceea, chemă la telefon pe Ilino, preşedintele Comitetului Central, schimbă cu el câteva cuvinte, apoi grupul părăsi clădirea, în timp ce bătrânii servitori, îngroziţi se ocupau de rănit.

Ilino, însă, trimise la Shlisselburg un detaşament de soldaţi revoluţionari, bănuind că de astă dată, era nevoie de ajutorul lor.

Sonia Petrovici, neînfricoşata femeie, era hotărâtă să se apere până la ultima suflare. Din această pricină rămase nemişcată, cu revolverul în mână, gata să apese pe trăgaci. Doar privirile-i se plimbau de la rănit la uşă şi înapoi.

Deodată Gorniloveff, care zăcea la pământ, făcu o mişcare.

Simţea că nu mai are mult de trăit.

— Ai nimerit bine… bâigui el. Eşti o femeie curajoasă… şi ai fost în dreptul dumitale, făcând astfel.

— Dacă mai vrei să faci o faptă bună, atunci spune-mi repede unde se află Boris Verodin! stărui Sonia, care avusese prevederea să zăvorească uşa în ultima clipă.

Peste puţin timp, un glas poruncitor ceru să i se deschidă. Dar tânăra revoluţionară nu se supuse, ci se plecă deasupra muribundului, care îşi apăsa mâna pe inimă, încercând să oprească sângele.

Apoi, Gorniloveff făcu o sforţare şi, cu ajutorul Soniei, se ridică în capul oaselor.

— Colo… în sertar… se află planul… grăbeşte-te în adâncime… sub apă… celula… plină… cu apă… Verodin înecat… prinţul Potcikev… m-a silit… prizonierul trebuia… să moară… Prinţul Potcikev… e vinovatul… Ah, mă înăbuş… aer, aer… eu nu sunt vinovat… voiam să-l… salvez… Dumnezeu… să mă… ierte…

Sonia nu mai auzise ultimele cuvinte ale muribundului. Înţelesese, doar, că Boris Verodin se afla în primejdie de moarte; ba, poate, îşi şi dăduse sufletul.

Acolo, în sertar, se găsea planul care avea să-i arate drumul spre celula de tortură. Revoluţionara trase sertarul şi scotoci printre hârtii. Dar nu găsi planul, astfel că aţinti o privire deznădăjduită spre muribund.

Acesta se lupta cu moartea şi chipu-i era schimonosit de durere.

— În sertarul secret, bolborosi el, la fund… fund dublu…

Sonia ciocăni în fundul sertarului. Era gol, dar nu izbuti să descopere mecanismul care îl deschidea. Fără să mai stea la gânduri, luă un pumnal de pe masă şi izbi de câteva ori, cu putere, în lemn.

Aşchiile săriră cât colo şi tânăra găsi planul pe marginea căruia se aflau lămuririle trebuincioase.

În timp ce paznicii cereau tot mai stăruitor să fie lăsaţi înăuntru, în timp ce colonelul Gorniloveff îşi dădea ultima suflare, Sonia încercă să se orienteze pe plan.

Urmări cu degetul câteva linii şi, în cele din urmă, după ce păru să fi înţeles poziţia locurilor, împături hârtia şi o vârî în sân.

Paznicii de afară deveneau tot mai nerăbdători şi uşa se cutremura sub loviturile lor.

Sonia chibzui repede. Apoi, ridică receptorul telefonului şi ceru legătura cu Ilino. Înainte ca uşa să sară din ţâţâni, revoluţionara izbuti să se înţeleagă cu preşedintele Comitetului Central.

Paznicii se năpustiră în cabinetul comandantului, dar rămaseră locului încremeniţi, văzându-i pe Gorniloveff scăldat într-un lac de sânge.

Revoluţionara nu-şi pierdu cumpătul şi zise, arătând spre trupul neînsufleţit al colonelului:

— A vrut să mă împuşte, dar i-am luat-o înainte. Acum, însă, lăsaţi totul deoparte şi ajutaţi-mă să salvez viaţa unui prizonier, care e ţinut aici pe nedrept.

— Cine eşti dumneata? întrebă unul din gardieni, păşind spre frumoasa femeie.

— Sunt delegata unui soviet din ţinutul Volgăi. Iată permisul meu. Am mai fost o dată aici, ca să dăm de un tovarăş cu numele de Boris Verodin, dar toate cercetările noastre au rămas zadarnice. Acum, însă, ştiu că prizonierul se află în celula de tortură din pivniţa acestei clădiri. După cum spunea comandantul vostru, Boris Verodin e în primejdie de moarte, ba poate că a şi murit.

Paznicii se uitară unul la altul, nehotărâţi.

— Urmaţi-mă, am planul la mine! spuse Sonia, cu glas poruncitor.

Un temnicer cu părul alb, se apropie de dânsa.

— Trebuie să te arestăm pentru ca să lămurim dacă spusele dumitale sunt adevărate, zise el.

Tânăra bătu din picior, furioasă.

— Bine, sunt prizoniera voastră, strigă ea. Dar cred că vă daţi seamă că, înainte de toate, trebuie să-mi salvez tovarăşul! Ajutaţi-mă să-l eliberez din celula de tortură!

— Nu ştim nimic despre o asemenea celulă, răspunseră

câţiva paznici deodată.

— Atunci, aveţi încredere în mine, zise Sonia. Urmaţi-mă şi veţi avea prilejul să vă încredinţaţi dacă mint sau nu. Iată planul pe care mi l-a dat colonelul Gorniloveff. Cred şi eu că habar n-aveţi de existenţa celulei de tortură.

Bătrânul paznic se plecă deasupra documentului şi, cu ajutorul tovarăşilor săi, izbuti să se orienteze.

— Să mergem jos, propuse unul din gardieni. Dacă planul e de la comandant, nu se poate să nu găsim celula cu pricina.

Ceilalţi se învoiră şi coborâră în pivniţă. Gangurile şi scările erau întocmai aşa cum fuseseră arătate în plan. Ajunseră şi în faţa zidului mobil, dar nu descoperiră mecanismul care îl punea în mişcare; toate sforţările paznicilor rămaseră zadarnice.

Sonia era în culmea deznădejdii. Din spusele comandantului fortăreţei reieşea că Boris Verodin se afla în primejdie de moarte. Revoluţionara nu putea să-şi dea seama despre ce era vorba, dar afirmaţiile lui Gorniloveff nu puteau fi puse la îndoială.

Deodată, zidul se mişcă şi, în chip cu totul misterios, se dădu într-o parte. Unul din paznici descoperise mecanismul secret.

În acelaşi timp se auzi un zgomot ciudat.

— Ce o fi asta? murmură tânăra, privind în adâncime.

Urmă un strigăt de groază. Jos, vâjâia o apă întunecată, care umpluse pivniţa şi se înălţa tot mai sus.

— După cât se pare, aici nu mai putem salva nimic, zise unul din paznici. Cred că apa e atât de adâncă încât niciunul din noi nu poate străbate până la celulă.

— Trebuie să-l salvăm! strigă Sonia, deznădăjduită. Dacă nu încercaţi să-l scăpaţi de moarte, veţi pieri cu toţii.

Câţiva paznici mai curajoşi coborâră în adâncime. Apa le ajungea până la gât, totuşi bâjbâiră mai departe, căutând uşa celulei de tortură, pe care n-o văzuseră niciodată.

88. În luptă cu moartea

După ce prinţul Potcikev părăsise celula, Boris Verodin ştia că nu mai are mult de trăit.

În ultimele zile, tânărul luntraş nu-şi mai găsea odihnă. Toate străduinţele sale de a se elibera din lanţuri, rămăseseră zadarnice. Gândul că tovarăşii săi vor face tot ce le va sta în putinţă, ca să-i dea de urmă, îl însufleţea mereu.

Însă, când prinţul Potcikev, duşmanul său de moarte se ivi în celulă pentru a se desfăta la chinurile lui, tânărul îşi dădu seama că nu-i mai era îngăduit să nădăjduiască, înţelese că putea să-şi ia rămas bun de la viaţă.

Aşadar, răpitorii izbutiseră să şteargă orice urmă. Nimeni nu era bănuit de dispariţia lui Boris, şi, cu atât mai puţin, prinţul Potcikev, omul acesta neîndurător, tiranul acesta crud.

În clipa când ticălosul se proptise înaintea prizonierului şi-l luase în bătaie de joc, tânărul crezuse că va avea puterea să-şi sfărâme lanţurile şi să se năpustească asupra chinuitorului său. Totuşi nu izbutise sa şi ducă planul la îndeplinire.

Inelele de fier îi sfâşiară carnea, dar nu cedară. Smuci lanţurile, se năpusti cu toată puterea în lespedea de care era ferecat, se opinti cu umerii în zidurile groase, dar nu ajunse la niciun rezultat.

Gâfâind din greu, Boris îşi aţinti privirea în sus, spre geamul deasupra căruia vâjâia apa. Simţea că nu va mai fi multă vreme stăpân pe nervii lui, simţea că nebunia îl va cuprinde în ghearele ei.

Cât despre el, nu ţinea la viaţă. Ba, o dispreţuia chiar, de când Nataşa, cea mai drăgălaşă dintre femei, îşi găsise moartea în valurile Volgăi.

Nu, nu mai aştepta nicio bucurie de la viaţă, dar voia să-şi închine puterile statului nou. Voia să-şi ajute tovarăşii, să le redea libertatea şi fericirea.

Ogoarele mănoase ale Rusiei trebuiau împărţite ţăranilor. Pământurile să nu mai fie ca pe vremea Ţarului, în stăpânirea câtorva privilegiaţi care să asuprească poporul cu ajutorul cnutului. Pe ruinele vechii împărăţii avea să renască un popor

nou, liber, cu dragoste de învăţătură şi dornic de muncă.

Sărmanul tânăr urmărise o ţintă, o ţintă nobilă, pentru care luptase cu tot avântul tinereţii. Şi acum? Era silit să lâncezească în groaznica celulă subterană a Shlisselburgului, trebuia să vadă, în fiecare clipă peştii care înotau zglobii deasupra lui şi-i aminteau mereu că e prizonier.

Poate că, cu timpul, va rămâne uitat acolo, şi nici nu se va mai pomeni de revoluţionarul Boris Verodin; căci, ticăloşii care îl azvârliseră în închisoare, vor face tot ce le va sta în putinţă ca, să-l împiedice să iasă din iadul acesta.

Cu spinarea încovoiată şi chipul întunecat, mândrul luntraş de odinioară stătea nemişcat pe lespedea ce-i slujea de scaun. Privirile sale îi alunecară din nou peste ciudatele unelte de torturii, cu ajutorul cărora, înainte vreme, poate cu sute de ani în urmă, nenorocitele victime ale despotismului ţarist erau ucise în chinuri sfâşietoare.

Deodată, luarea-aminte îi fu atrasă de un vâjâit ciudat, pe care la început nu izbuti să şi-l lămurească. Se părea că undeva, prin apropiere, năvăleau valuri mari de apă. În clipa următoare, prizonierul scoase un ţipăt de groază. Privind spre podea, zărise o întindere lucie care acoperea toată celula. Cât ai clipi din ochi, apa îi ajunsese până la genunchi.

Îngrozit, Boris îşi aţinti privirile spre deschiderea din zid, pe unde pătrundea lichidul cotropitor.

Ce însemna asta? Oare zăgazul care împiedica scurgerea apei slăbise după atâta amar de vreme şi elementul distrugător îşi croise acum ieşire?

Apa se ridica tot mai mult. Peşti mici înotau încolo şi încoace; deodată Boris se înfioră la vederea unui şobolan uriaş, cu ochii scânteietori, care îi dădea târcoale.

Respingătoarea lighioană se agăţă cu ghearele de cizmele prizonierului, căutându-şi un adăpost împotriva năvălirii apei. Scoţând un strigăt sălbatic, Boris îl azvârli, plin de dezgust, în celălalt colţ al celulei, unde şobolanul îşi reînnoi încercările sale de salvare şi izbuti să se caţere pe un instrument de tortură, de unde privi, cu ochii-i bulbucaţi spre sărmanul prizonier.

Boris Verodin se cutremură. Aşadar, acesta îi era sfârşitul? Atât cât îi îngăduia lumina verzuie care domnea în celulă, tânărul cercetă cu privirea locul pe unde pătrundea apa şi-şi dădu seama că lespedea nu căzuse din întâmplare, ci fusese înlăturată cu ajutorul unui mecanism. Aşadar, duşmanii săi îl hărăziseră unei morţi înfiorătoare.

Apa îi ajunsese până la genunchi şi se ridica tot mai sus. Deodată, tânărul revoluţionar fu însufleţit de puterea pe care ţi-o dă deznădejdea. Voia să lupte, să înlăture groaznicul sfârşit care îl aştepta. Îşi încordă muşchii din nou, se opinti din răsputeri, lanţurile îi pătrunseră în carne.

Simţea că în această clipă, ar fi fost în stare sa tragă el singur o corabie, pe care de obicei o urnea din loc ajutat de cel puţin zece burlaki.

Un fior îi trecu prin trup; îşi încordă puterile. Lanţurile păreau că slăbesc. Ce însemna asta? Era o nălucire sau se întâmplase minunea? Izbutise, oare, forţa lui să îndoaie fierul?

Boris se mai opinti o dată şi trase de lanţuri cu furia deznădejdii.

Apoi… un strigăt sălbatic izbucni din pieptul său… lanţurile mai atârnau de trup, dar se putea mişca în voie prin celulă.

Apa îi trecuse demult de genunchi şi pătrundea mereu, vâjâind. Acum nu mai era vreme de pierdut. Trebuia să încerce să pună lespedea la loc în deschizătură. Se aplecă repede, bâjbâi prin apă şi găsi piatra, pe care încercă s-o urnească din loc. Dar în zadar!

Istovit, revoluţionarul îşi îndreptă trupul. Apa se înălţa mereu, mereu…

Deznădejdea îl copleşi iarăşi. La ce-i foloseau toate sforţările? Sfârşitul era de neînlăturat. Cel mult, putea să-l mai amâne.

Deodată îi veni un gând: dacă ar încerca să astupe deschiderea cu ajutorul tunicii?

Nu mai rămase mult la chibzuială, ci îşi puse planul în aplicare. Acum apa pătrundea în celulă cu mai puţină repeziciune. Dar, ca să astupe gaura ar fi avut nevoie de cel puţin cinci tunici. Şi apoi era silit să rămână pe loc, căci

năvala apei ar fi împins afară astupuşul.

Tânărul ridică ochii spre tavan, unde se afla deschizătura prin care fusese coborât în celulă cu ajutorul funiei. Dar chepengul era încuiat.

Între timp, apa creştea, îi ajunsese până la gât. Acum Boris nu mai putea să rămână lângă deschizătură, căci în curând apa i-ar fi trecut peste cap.

Prizonierul chibzui. Sfârşitul era aproape. Câteva minute mai devreme sau mai târziu, n-aveau nicio însemnătate. De afară nu se putea aştepta la niciun ajutor.

— Nataşa, soarele vieţii mele! murmură nenorocitul. În curând voi fi lângă tine. Dacă există un Dumnezeu, El ne va uni peste scurt timp…

Apa îi ajunsese până la gură. Tânărul se îndepărtă de deschizătură; acum, lichidul pătrundea în celulă cu aceeaşi putere ca şi mai înainte.

Se căţără pe unul din instrumentele de tortură şi rămase acolo, ghemuit, cu ochii holbaţi la vâltoarea dedesubtul său. Era, desigur, ultimul răgaz pe care i-l mai îngăduia moartea.

Cine ştie câţi nenorociţi îşi dăduseră sufletul pe acest instrument de tortură? Acum, slujea şi el, o dată, unui scop bun: amâna, cu câteva minute, sfârşitul sărmanului luntraş.

Mai mult mort decât viu, Boris stătea pe bârna groasă, fără să facă nicio mişcare. Apa îi ajungea la piept; până la tavanul înfiorătoarei celule mai erau tocmai doi metri.

Va umple oare şi acest spaţiu sau va fi stăvilită în ultima clipă?

Nu, nu, ar fi fost o nebunie să mai nădăjduiască.

Tânărul luă hotărârea să aştepte până ce apa îi va ajunge la gură; apoi, voia să se azvârle în vâltoare, iar lanţurile grele aveau să-l tragă la fund.

Cu această hotărâre, Boris îşi încheia existenta lui pământească şi-şi aşteptă resemnat sfârşitul. De câte ori nu privise moartea în faţă! Primejdia plutise mereu deasupra capului său, dar întotdeauna izbutise să scape. De astă dată, însă, norocul îl părăsise.

Simţea apa la gât. Încă vreo câteva minute şi va scăpa de

chinuri.

Mai târziu, când înfiorătoarea celulă va fi golită, se va găsi pe pardoseala umedă, cadavrul său.

— În curând voi fi lângă tine, iubita mea... scumpa mea Nataşa, îngână prizonierul.

Până la tavanul încăperii mai rămăsese un spaţiu de vreun metru înălţime. Apa umezi buzele strânse ale luntraşului, urechile-i începură să vâjâie... deodată sprijinul alunecă de sub picioarele sale...

89. Salvat!

Fără să ţină seamă de primejdie, Sonia coborâse şi ea în pivniţa inundată.

Un glas lăuntric îi şoptea: „Grăbeşte-te, dacă vrei să-l salvezi, altminteri e pierdut”.

Ceruse făclii şi, ţinând câte una în fiecare mână, porni mai departe prin apă.

— Înainte, nu vă lăsaţi! zorea ea pe paznici. Trebuie să-l găsim, altminteri s-a sfârşit cu voi! Veţi fi învinovăţiţi de moartea lui şi vi se va pregăti un sfârşit tot atât de înfiorător.

Sovietul din Petrograd şi organizaţia nou întocmită a Cekei, deveneau tot mai de temut. Guvernul provizoriu aproape că nu mai avea nicio putere – era mai mult o jucărie în mâinile revoluţionarilor, care luau hotărârile cu privire la conducerea ţării. Lenin era omul de mâine, poruncile sale aveau putere de lege.

Aşadar, paznicii fortăreţei Shlisselburg îşi dădură seama că lucrul cel mai cuminte era să se supună ordinelor revoluţionarei.

Apa din pivniţă creştea mereu. Unul din gardieni se retrase, neputând să mai înainteze.

— Ne înecăm cu toţii dacă mai rămânem pe loc, zise el. Să mergem, aici nu e nicio celulă... Cine ştie unde s-o fi aflând? Colonelul a luat taina cu el, în mormânt.

— Vei rămâne! strigă Sonia, îndreptând revolverul spre paznic.

— Drace, nu-ţi dai seama în ce situaţie ne aflăm? răcni alt paznic, cu ochii holbaţi de spaimă.

— Nu, nu ţin seama decât de un singur lucru: Boris Verodin e aici şi trebuie să dăm de el! răspunse ea, cu asprime. La urma urmei, n-ar fi păcat de voi, zbiri ai Ţarului – căci nu sunteţi altceva. Acela, însă, care lâncezeşte aici, e un bărbat care îşi iubeşte patria, un erou care şi-a primejduit viaţa de nenumărate ori, luptând pentru eliberarea fraţilor săi asupriţi.

— Ce-o mai fi şi asta? Dacă nu mă înşel, apa a început să scadă! strigă, în acea clipă, unul din paznici.

Ceilalţi rămaseră câteva momente liniştiţi. Apoi, Sonia scoase o exclamaţie de uimire.

— Da, apa scade, încuviinţă ea, cu bucurie.

Paznicii, care se aflau sus, chibzuiau între ei.

— Dumneata eşti cel mai vechi aici, Stelin, zise unul. N-ai auzit încă niciodată vorbindu-se despre celula de tortură şi beciul tăinuit?

Bătrânul oftă.

— Să nu facem vorbă multă, zise el. Ştiţi că pe vremea Ţarului, am fost legaţi prin jurământ. N-aş putea să vă spun nimic hotărât, dar cunosc un dulap care se află în cabinetul comandantului. Acest dulap era preferinţa colonelului Gorniloveff. Într-o zi, tocmai intrasem în birou când comandantul trebăluia la cele două mânere din dulap. Când mă auzi tuşind, el se întoarse spre mine şi era foarte furios. Atunci, m-a silit să fac un jurământ că nu voi sufla o vorbă despre cuprinsul dulapului. M-am supus şi, într-adevăr, n-am pomenit nimic despre ceea ce văzusem. Cred, însă, că cu ajutorul celor două mânere, se opreşte sau se dă drumul apei.

— Ar fi bine să încercăm, zise un alt paznic. Mă duc sus să văd cum stau lucrurile. Ştiu bine ce ne aşteaptă în cazul că nu vom izbuti să-l salvăm pe prizonierul acela, dacă el se află într-adevăr în celula misterioasă. Roşii ne vor pedepsi foarte aspru, pentru a răzbuna moartea tovarăşului lor.

Paznicul alergă sus şi, după câteva minute, gardienii din pivniţă băgară de seamă că apa nu mai creştea. Se puseră în legătură cu camaradul lor, care se afla în cabinetul

comandantului şi, astfel, stabiliră că mânerul din stânga făcea ca apa să crească, iar cel din dreapta slujea la retragerea ei.

Deodată se auzi larmă şi un numeros grup de revoluţionari pătrunse în biroul colonelului. Erau „tovarăşii" trimişi de Ilino, preşedintele Comitetului Central, care veneau direct de la palatul Soniei Petrovici, unde dăduseră de moşierul grav rănit.

Paznicii, uluiţi, încercară să-i lămurească.

— N-aş putea să vă spun ce pedeapsă vă aşteaptă dacă nu-l găsim pe Boris Verodin, zise cu glas ameninţător, conducătorul roşiilor.

— Dar noi nu ştiam nimic despre această arestare şi nici nu bănuiam măcar existenţa înfiorătoarei celule, se apără unul din gardieni.

Conducătorul ridică din umeri. Apoi pătrunseră mai departe şi ocupară coridoarele. O parte din revoluţionari, împreună cu cel care se afla în fruntea lor, coborâră în pivniţa inundată. Sonia Petrovici îi puse în curent cu cele petrecute. Şi, după aceea, cercetările începură iarăşi.

Deodată, un strigăt răsună în fundul unui coridor unde nu fusese încă nimeni. În clipa următoare strigătul se repetă, de astă dată gâlgâitor, ca şi cum un om ar fi fost înghiţit de valuri.

— Ce a fost asta? făcu unul din paznici.

Ceilalţi făcură gesturi nedumerite, apoi se îndreptară spre locul de unde venise strigătul. Apa se retrăgea mereu, iar gangul cobora în pantă. Unul din gardieni se plecă brusc la pământ, căci zărise acolo un inel gros, de fier. Încercă să ridice capacul de care era prins inelul, dar nu izbuti. Doi camarazi, îi veniră în ajutor şi chepengul fu ridicat.

Sonia se apropie cu făclia şi privi în jos. La o adâncime de vreun metru se zărea o suprafaţă întunecată.

Închise ochii, căci i se păruse că văzuse chipul schimonosit de groază al lui Boris Verodin.

Un paznic vânjos se plecă peste deschizătură, ţinut de ceilalţi. Apoi, zărind o funie atârnată de tavan, se lăsă pe ea în celulă.

Se scurseră clipe îngrozitoare. Sonia, deschizând iar ochii,

tremura din tot trupul. Veniseră prea târziu, oare?

În cele din urmă Boris Verodin – sau mai bine zis trupul său nemişcat – fusese tras sus de un paznic şi zăcea la picioarele Soniei, împovărat de lanţurile grele.

Revoluţionara văzu chipul lui distins, palid, cu ochii închişi, cu gura încleştată – gura aceea care ştia să rostească vorbe aspre, dar şi drăgăstoase! Îngenunche lângă Boris, îi sprijini capul de pieptul ei şi lacrimi fierbinţi picurară pe obrajii luntraşului…

Paznicii şi revoluţionarii priveau tăcuţi la înduioşătoarea scenă.

Deodată, se auzi un suspin adânc. Sonia scoase un strigăt Ea simţise cum pieptul bărbatului iubit tresălta încetişor – şi un chiot de bucurie izbucni de pe buzele frumoasei revoluţionare.

Suspinul fusese scos de Boris Verodin, care deschise ochii şi privi nedumerit în jurul său.

— Duceţi-l sus! şopti Sonia paznicilor.

Glasul tinerei răguşise de tulburare şi o bucurie nemărginită stăpânea inima ei.

— E salvat, trăieşte, murmură dânsa. Va vedea iarăşi albastrul senin al cerului, va respira din nou aerul minunat al ogoarelor noastre.

Doi bărbaţi ridicară trupul luntraşului şi-l duseră sus, unde făcură încercări de a-l readuce la viaţa – ceea ce izbuti repede.

Boris Verodin, deschise ochii, privi în jurul său, apoi rămase îngândurat.

— Unde sunt? murmură el. Ce s-a petrecut cu mine?

Deodată, zărind pe Sonia, un fulger îi străbătu mintea.

— Sunt… salvat? bâigui el. N-am murit înecat în celula aceea înfiorătoare?

— Nu, trăieşti, Boris Verodin! exclamă femeia. Bucură-te, căci primejdia a trecut. După cât se pare, am venit tocmai la timp.

Tânărul o privi mişcat.

— Cine m-a scos de acolo? Cum s-au petrecut lucrurile?

întrebă el.

— Îndemnul a pornit de la mine, răspunse Somnia, roşie de bucurie.

— De la tine?

O mare uimire se vădea în întrebarea lui. Boris Verodin închise ochii şi se gândi la patima frumoasei ţigănci. Un glas lăuntric îi şoptea parcă „Fereşte-te de această femeie, căci ea nu poate să-ţi aducă decât nenorocire”.

Dar caracterul lui nobil învinse şi de astă dată. Cum putuse el să şovăie măcar o clipă, spre a-i arăta recunoştinţa ce-l însufleţea?

Cuprinse mâinile salvatoarei sale şi le strânse cu căldură. Un val de sânge îmbujora chipul revoluţionarei, care închise ochii şi zâmbi fericită. Apoi, ea povesti cum izbutise să-l păcălească pe Potcikev şi să-l silească la mărturisiri. Istorisi, de asemenea, convorbirea telefonică a prinţului cu comandantul fortăreţei şi sfârşitul acestuia.

Deodată, Sonia se ridică.

— Ce se mai aude în locuinţa mea, tovarăşe? întrebă ea, adresându-se conducătorului roşiilor.

— După cât se pare, prinţul a scăpat. În locul său am dat de un bărbat grav rănit. E vorba de Vasilieff, care a fost odinioară prizonierul din celula numărul optsprezece.

Sonia clătină capul, nedumerită.

— Cum e cu putinţă, oare, ca prinţul să fi scăpat, deşi era cu cătuşele de mâini? întrebă ea.

Celălalt zâmbi.

— Te miră, tovarăşă? Omul ăsta a făcut legământ cu diavolul. Pe semne că a izbutit să înlăture atenţia paznicului său şi astfel a putut să-l doboare.

Sonia încuviinţă din cap. Da, probabil că aşa se petrecuseră lucrurile. La urma urmei, n-avea niciun rost să-şi frământe creierul cu această chestiune. Izbutise să-l scape de la moarte pe acela care îi vrăjise inima, care îi robise simţurile – atâta îi era de ajuns, ceilalţi oameni n-aveau nicio însemnătate.

Văpaia dragostei o cuprinsese tot mai mult. Sonia simţea că soarta ei va fi veşnic legată de aceea a chipeşului tânăr.

— Cum te simţi, Boris Verodin? întrebă ea, cu glas tremurător de grijă.

Luntraşul deschise ochii din nou. Era palid şi tras la faţă. Abia acum simţea înrâurirea înfiorătoarelor clipe prin care trecuse. Chiar pentru el, vânjosul luntraş, suferinţele fuseseră prea aspre. Şi, afară de asta, mâinile şi picioarele îi erau rănite, din pricina sforţărilor făcute pentru a-şi sfărâma lanţurile.

— Aş vrea să mă odihnesc, zise el. Am pătimit cam multe în celula aceea înfiorătoare. Duceţi-mă acasă şi, apoi... Sonia... făgăduieşte-mi... că vei purta de grijă ca Vasilieff să fie bine îngrijit. Dă-ţi toată silinţa să se facă sănătos cât mai curând... am să-ţi fiu recunoscător pentru asta...

Tânărul îi cuprinse mâna şi o privi rugător. De astă dată, Sonia nu mai putu să se stăpânească, se plecă repede spre el şi-l sărută.

Luntraşul simţi buzele ei pline apăsându-i-se pe gură şi un fior îi străbătu trupul. Mai auzi făgăduiala Soniei că îi va împlini dorinţa, apoi oboseala îl învinse şi-şi dădu seamăn ca prin vis, că e dus pe braţe şi urcat într-un automobil.

Când îşi văzu fratele, Irina îl îmbrăţişă, plângând de bucurie. Ziua şi noaptea se gândise numai la el, chinuită de teamă că i s-ar fi putut întâmpla ceva.

Atât cât ştia şi dânsa, Sonia îi povesti toate prin câte trecuse viteazul luntraş. Dar nu putu să-i dea lămuriri câtă vreme lâncezise în groaznica celulă, despre a cărei existenţă nu-i venise nimănui să creadă.

Boris Verodin fu culcat în patul său, unde, în sfârşit, îşi găsi odihnă după atâtea zile şi nopţi de chin. Irina stătea lângă el şi plângea încet.

— Ah, cât trebuie să fi suferit, frăţioare! murmură fata, luându-i mâna şi dezmierdând-o cu dragoste.

Iesta Ulkitzki, se retrăsese ceva mai spre fund şi o urmărea cu privirea. Ghearele geloziei se înfigeau iarăşi în inima lui. Ochii unui îndrăgostit sunt mai pătrunzători decât ai celorlalţi oameni, astfel că tânărul îşi dădu seama că simţământul Irinei

pentru chipeşul luntraş nu era altceva decât o dragoste fierbinte, care nu avea nimic de-a face cu dragostea frăţească.

Sonia rămăsese deoparte. În mintea frumoasei femei se treziseră aceleaşi gânduri, dar ea mai ştia că Boris Verodin nu împărtăşeşte simţămintele Irinei, ci o iubeşte ca pe o soră.

Un Boris Verodin avea nevoie de altfel de iubire – o iubire pătimaşă, înfocată, care să-i biciuiască simţurile şi să-l poarte pe culmi ameţitoare.

Şi Irina nu va fi niciodată în stare să dea toate acestea înflăcăratului revoluţionar. Dragostea ei adâncă, tăcută, nu va putea trezi ecou în inima lui.

Nu, o femeie ca Sonia Petrovici n-avea de ce să se teamă de această fată plăpândă. Şi, afară de asta, acum avea cel mai bun prilej să-l prindă pe Boris în mrejele ei.

Zâmbind, revoluţionara se apropie de pat şi puse mâna pe umărul Irinei. Aceasta se întoarse şi privi cu luare-aminte spre pătimaşa femeie, care îi insuflase teamă întotdeauna.

Da, Sonia era frumoasă, avea o frumuseţe sălbatică, ce aprindea simţurile bărbaţilor. Irina îşi mai amintea şi acum de scenele care se petreceau adesea când marinarii sau boierii se iveau în satul lor.

Sonia nu făcea mai nimic toată ziua. Îşi punea în păr flori albe sau roşii ca focul şi stătea aproape tot timpul în pragul colibei, aruncând bărbaţilor priviri provocătoare. Însă, dacă vreunul cuteza să se apropie, tânăra ştia să-l pună repede la locul lui. O palmă bine dată, sau o vorbă grosolană erau mijloacele ei de apărare, cu ajutorul cărora izbutise să-şi câştige oarecare respect.

Irina mai auzise, din diferite părţi, că revoluţionara intrase în stăpânirea unor mari bogăţii, în chip cu totul misterios. Desigur că era o taină la mijloc.

Frumoasa copilă mulţumi revoluţionarei, în cuvinte înduioşătoare, pentru salvarea fratelui ei.

— Ştii că Vasilieff se află în primejdie de moarte? întrebă Sonia, apoi.

Irina fu cuprinsă de spaimă. Viaţa ocrotitorului ei era în

primejdie?

Revoluţionara o lămuri repede, adăugând că dorinţa lui Boris era ca sora sa să îngrijească de rănit.

— Da, trebuie să mă duc la el, zise Irina, după ce şovăi câteva clipe.

O sclipire de triumf se aprinse în ochii pătimaşei femei. Aşadar, îşi ajunsese ţinta. Această copilă sentimentală era înlăturată din calea ei, cel puţin în zilele următoare.

Totuşi, la despărţire, bucuria ei mai scăzu puţin, căci o femeie tânără, zveltă, neobişnuit de frumoasă, se ivise în pragul încăperii.

Aceasta nici nu se sinchisi de prezenţa Soniei, ci se apropie repede de patul lui Boris. Privirea ochilor ei negri, cu gene ce aruncau umbre lungi pe obrajii delicaţi, era destul de grăitoare.

Sonia Petrovici îşi dădu seama numaidecât că avea o rivală primejdioasă în această femeie, care nu era nimeni alta decât Vera Ulkitzki, sora prinţului Iesta.

Tânăra soră de caritate fu prezentată Soniei şi cele două femei se măsurară cu priviri cercetătoare. Ochii revoluţionarei sclipeau ameninţător; prinţesa întoarse capul, bănuind că taina ei fusese descoperită de minunata ţigancă.

90. Chinurile dragostei

Comitetul Central revoluţionar ţinu o furtunoasă şedinţă secretă. Sonia Petrovici raportă cele petrecute în ultimul timp. Membrii Comitetului rămaseră uluiţi, aflând despre ticăloşia pusă la cale de prinţul Potcikev şi guvernatorul Shlisselburgului, care îşi luase însă pedeapsa, datorită intervenţiei energice a tovarăşei Sonia Petrovici.

Lămuririle tinerei fură ca o scânteie aruncată într-un butoi cu pulbere. La început, revoluţionarii erau de părere să se trimită un ultimatum guvernului, cerând rechemarea prinţului Potcikev şi darea lui în judecată. Apoi, însă, spiritele se mai liniştiră.

Totul arăta că prăbuşirea regimului era chestie de câteva

săptămâni, astfel că n-avea niciun rost să primejduiască izbânda, numai din pricina acestui caz izolat.

Aşadar, după dezbateri furtunoase hotărâră ca, deocamdată, să se păstreze tăcere asupra ticăloşiei lui Potcikev şi răfuiala cu dânsul să fie amânată pentru mai târziu. Din acea zi, însă, Sonia Petrovici deveni un membru temut al Comitetului Central.

În timp ce dânsa se afla la şedinţă, Irina stătea la căpătâiul moşierului şi-l veghea cu grijă. Adeseori, câte o lacrimă picura din ochii ei albaştri. Nu putea să-şi dea seama de ce anume, dar simţea că o putere magică o atrăgea spre misteriosul bărbat. Îl iubea, oare?

Nu, exista un singur om care o făcea să tresară, când se gândea la el. Şi acesta era Boris Verodin.

Totuşi, Vasilieff se bucura de simpatia ei şi un simţământ nelămurit o încătuşa tot mai mult de omul acesta, despre al cărui trecut nu ştia nimic.

Desigur că Vasilieff era destul de bătrân ca să poată fi tatăl ei. Şi, oare, n-o iubea el ca pe o fiică?

Medicul clătinase capul îngrijorat, când văzuse rana gravă a moşierului, care suferise o comoţie cerebrală.

Bolnavul delira adesea, vorbind despre lucruri enigmatice şi Irina asculta, cu inima strânsă de teamă, aiurările lui Vasilieff, care părea să fi avut mult de-a face cu răposatul împărat, căci rostea mereu numele lui. Cuprins de friguri, rănitului i se părea că vede prinţi şi prinţese de la Curtea imperială, ba chiar şi pe Ţarul Nicolai.

— Dacă, Tatiana te iubeşte, atunci ţi-o dăruiesc bucuros, Nicolai – bâiguia el. Am să mă retrag… dar fă-o fericită… tu ai drept de viaţă şi de moarte asupra tuturor… Ah, ce vreţi de la mine, zbiri ai Ohranei? strigă bolnavul, deodată. Cum, eu am scris asta? E o minciună sfruntată! Mi-aţi falsificat scrierea, ca să mă duceţi la pieire… Da, ticălosul de Potcikev a pus totul la cale… Numai el e în stare să facă asemenea uneltiri… Ah, tată, cât trebuie să sufăr! Oare nu mă iubeşti deloc şi crezi că fiul tău e capabil de toate acestea?

O spaimă nemărginită puse stăpânire pe Irina, când văzu

că bolnavul se ridică în capul oaselor şi o privi cu ochii holbaţi.

Dar apoi moşierul se linişti şi, cuprinzându-i mâna, o dezmierdă cu dragoste.

— Tatiana, scumpa mea soţie, urmă el. Nu-ţi fie teamă, te apăr… Trebuie să fac o călătorie lungă… dar nu te îngriji de mine… am un ocrotitor puternic… Creşte copilul nostru în dragoste şi credinţă faţă de tatăl lui şi familia domnitoare. Ţarul Alexandru e bun şi nobil… nu va îngădui să se făptuiască nedreptăţi… Rămâi cu bine, scumpul meu Paul, mândria părinţilor tăi, rămâi cu bine şi fii un adevărat bărbat…

Deodată bolnavul se linişti şi Irina răsuflă uşurată, văzând că pieptul lui se ridică şi se lasă în chip regulat. Sărmanul moşier îşi găsise, în sfârşit, odihna, după atâtea ceasuri de nelinişte.

Trecuseră douăzeci de ceasuri de când Irina nu mai închisese ochii şi era atât de istovită, încât aţipi fără voie. Cu mâinile împreunate în poală, ea îşi plecase capul pe piept şi se cufundă într-un somn binefăcător.

Iubitul îi apăru în vis. Îl văzu venind acasă, în concediu, pe vremea când era soldat; îl văzu în câmpiile îngheţate ale Siberiei, urmărit de zbirii Ţarului şi de animalele sălbatice.

Deodată, Irina se trezi, scoţând un ţipăt. Îngrozită, zări în mijlocul încăperii o femeie cu o bonetă albă, aşa cum poartă surorile de caritate. Dar necunoscuta avea un farmec nespus şi zâmbi cu blândeţe. Irinei i se păru că o cunoaşte demult şi, totuşi, ştia că n-o mai văzuse niciodată. Era o femeie mai în vârstă, căci avea părul alb; doi ochi străpungători priveau de sub o frunte înaltă şi cercetau încăperea cu luare aminte.

După cât se părea, necunoscuta trebuie să fi fost minunată înainte vreme. Mai era şi acum frumoasă, deşi îi lipsea farmecul tinereţii.

Fără să scoată o vorbă, zâmbind doar prietenos Irinei, dânsa îşi dezbrăcă mantia largă, şi rămase într-o rochie cenuşie, încinsă la mijloc cu un cordon.

Apoi, merse în vârful picioarelor la fereastră şi trase perdelele, astfel că o lumină slabă mai pătrundea în încăpere.

Şi, lucru ciudat, odată cu venirea surorii de caritate, bolnavul păru mai liniştit ca înainte şi adormi adânc.

Irina nu rostise nicio vorbă, căutând să ghicească cine fusese acela care trimisese aici pe sora de caritate. În cele din urmă se linişti la gândul că Sonia Petrovici orânduise aceasta, pentru a-i veni în ajutor.

Sora de caritate se plecă deasupra bolnavului şi-i ascultă răsuflarea. Apoi clătină capul, făcând o mutră îngrijorată. Irina o urmări cu încordare.

La un moment dat, i se păru că necunoscuta plânge, dar privind-o mai cu luare aminte, nu văzu decât doi ochi plini de seriozitate.

— Trebuie să fii obosită, copila mea, zise sora cu blândeţe.

Irina clătină capul în semn de negare. Totuşi, cealaltă stărui:

— Da. Eşti obosită, ai vegheat doar zi şi noapte. Ar fi bine să te culci, ca să te mai odihneşti niţel.

Tânăra fată se supuse, dându-şi seama că se putea încrede în această femeie, care părea atât de blândă.

O salută şi vru să se depărteze, dar un glas prietenos o mai reţinu câteva clipe:

— Mă numesc sora Veronica şi sunt din mănăstirea „Maicilor cenuşii”. Te rog să-mi spui şi dumneata tot astfel, iar dacă bolnavul te întreabă cine îl îngrijeşte, când dumneata te odihneşti, dă-i şi lui aceleaşi lămuriri.

— Da, bucuroasă, răspunse Irina.

— Şi dumneata, copila mea? urmă cealaltă. Cum te cheamă?

— Irina… Irina Verodin.

— Irina Verodin? repetă călugăriţa, aţintind asupra fetei o privire cercetătoare. Irina Verodin! mai zise ea o dată, ca în vis.

— Ciudată femeie, murmură sora lui Boris, când ajunse în odaia ei.

Se lăsă noaptea. Revoluţionara se înapoiase acasă. Nu prea se îngrijora din pricina lui Vasilieff, căci ştia că se află pe

mâini bune.

În fiecare seară, Sonia arunca o privire în camera bolnavului, schimba câteva cuvinte cu tânăra lui îngrijitoare, apoi îşi vedea de treburi sau se ducea la culcare.

Era veşnic pe picioare. Mai ales de când salvase viaţa lui Boris Verodin, ceea ce făcuse ca legătura dintre ei să fie mai strânsă ca odinioară, pătimaşa femeie se străduia din răsputeri ca această legătură să nu slăbească iarăşi.

Uneori venea de două ori pe zi în casa prinţului Ulkitzki şi se interesa de starea luntraşului. Şi, neîncrederea ei faţă de Vera creştea tot mai mult. De pildă, în acea zi, când intrase în odaia bolnavului, Sonia surprinsese pe frumoasa soră de caritate ţinând mâna acestuia şi privindu-l cu duioşie nespusă.

Revoluţionara se retrase şi o sclipire de ură se ivi în ochii ei negri.

— Vai de tine, dacă vei cuteza să-mi stai în cale! murmură ea, cu chipul schimonosit de furie. Nu îngădui ca Boris să-mi fie răpit nici de tine, nici de prinţesa aceea blestemată. Am să vă distrug şi nu mă voi da în lături de la nimic, pentru a-mi ajunge ţinta.

Apoi, intră în încăpere şi făcu astfel, ca şi cum n-ar fi văzut nimic. Întinse mâna prietenos lui Boris Verodin, ştiind că trebuia să fie prevăzătoare cu acest bărbat. O dată luntraşul o respinsese şi ea nu voia să mai întâmpine a doua oară aceeaşi jignire.

Boris o salută călduros. Se gândise la ea adeseori, spunându-şi că avea mari calităţi. Luntraşul nu era uşuratic din fire şi nu s-ar fi gândit niciodată la altă femeie dacă Nataşa lui ar mai fi fost în viaţă; dar ea murise, îl părăsise în floarea vârstei.

Vera se retrăsese pe nesimţite.

Tânăra prinţesă nu prea vedea cu ochi buni pe oacheşa revoluţionară şi simţea că aceasta o urăşte, bănuind în ea o rivală.

Ori de câte ori se gândea la Boris Verodin, o roşeaţă vie acoperea faţa sorei de caritate. Ceea ce se petrecuse pe

vremea Ţarului, cu toate prinţesele şi fetele din familiile de seamă, se petrecuse şi cu dânsa. Părinţii îi aleseseră de soţ un tânăr ofiţer din garda imperială, care avea înaintea lui un viitor strălucit. Era un bărbat distins şi serios, oştean din cap până în picioare şi mai ales, foarte bogat, căci moştenise de la părinţii săi care muriseră de timpuriu, moşii întinse aflătoare în Urali şi nordul imperiului rusesc.

Vera nu se întrebase niciodată dacă-l iubeşte pe tânărul ofiţer, ci împlinise dorinţa părinţilor ei şi se logodise cu acela care îi fusese ales ca soţ.

Puţin mai târziu, logodnicul ei căzu pe câmpul de luptă. În urma bătăliei de la lacurile mazuriene, când nemţii împinseseră în valuri armatele ruseşti, nimeni nu mai auzise de tânărul ofiţer, din garda imperială.

Acum, Vera Ulkitzki îşi dădea seama că nu-l iubise niciodată. Abia când Boris Verodin, chipeşul şi îndrăzneţul revoluţionar, se ivise înaintea ei, ea înţelese ce înseamnă dragostea.

Văpaia se stârnise deodată în inima ei şi o fericire nespusă o cuprinsese la vederea tânărului. De atunci, privea cu duioşie la dânsul, despre care Iesta îi povestise atâtea lucruri frumoase, de atunci tremura ori de câte ori îi auzea glasul.

Ştia, oare, Boris Verodin, că era iubit de această fată drăgălaşă?

Nu, nu-şi dăduse încă seamă de asta. Gândurile şi năzuinţele sale erau îndreptate în altă direcţie, de când soarta îl despărţise pentru totdeauna de iubita lui.

Acum nu mai avea decât o singură ţintă: eliberarea fraţilor săi asupriţi. Şi, dacă Vera Ulkitzki, sora prietenului său, se ocupa atâta de el, asta se datora numai faptului că erau uniţi prin aceleaşi idealuri – cel puţin, aşa credea Boris Verodin.

Tânăra se simţea şi ea hărţuită de gelozie, dar avea o fire prea nobilă, pentru ca să poată urî pe oacheşa revoluţionară.

Însă nu izbutea să-i înşele pe toţi din jurul ei. Părinţii nu se prea ocupau de copila lor, căci într-o oarecare măsură, prinţul Ulkitzki şi soţia sa erau partizani ai vechiului regim şi doreau reîntronarea Ţarului, deşi avuseseră mult de suferit de pe

urma acestuia. Cei doi bătrâni îşi iubeau copiii, dar nu-i înţelegeau.

Iesta o găsi pe sora lui în grădină. Toamna venise foarte de timpuriu şi zăpada stătea să cadă.

Văzând-o singură în parcul mohorât, tânărul şovăi câteva clipe, apoi se apropie pe nesimţite de sora lui.

Prinţesa avea ochii plini de lacrimi, dar când îşi zări fratele încercă să-şi dea o înfăţişare veselă. De astă dată, însă, Iesta nu se mai lăsă înşelat.

— Plângi, surioară? întrebă el, cu duioşie, punându-i mâna pe umăr. Ţi-a făcut cineva vreun rău?

— Nu… te înşeli! murmură ea, înăbuşindu-şi un suspin.

— Spune-mi, ce-i cu tine? stărui fratele ei, privind-o ţintă în ochi. Trebuie să ştiu ce te apasă.

— N-am nimic Iesta, crede-mă!

— Nu, nu vrei să-mi spui adevărul. Dar n-ai să pleci de aici până nu-mi vei destăinui ce te frământă… Poate voi fi în stare să-ţi alin durerea.

De astă dată, prinţesa nu se mai putu stăpâni şi, aruncându-se la pieptul fratelui ei, izbucni în plâns.

— Nu, nu-mi poţi ajuta, îngână dânsa printre suspine. Nimeni nu poate să-mi fie de folos…

— Dar spune-mi, ce este? stărui Iesta.

Tânăra îl privi îndurerată.

Prinţul rămase o clipă pe gânduri, apoi un fulger îi străbătu mintea. Da, şi el era chinuit de aceeaşi durere. Sora lui nutrea o dragoste neîmpărtăşită.

Iesta chibzui cu înfrigurare. Încă demult îi trecuse prin minte că Vera e foarte potrivită pentru Boris. Însă, observându-i mai de aproape, îşi dăduse seama că cei doi nu erau legaţi decât printr-un simţământ de prietenie.

Aşadar, cine putea să fie acela pe care îl iubea sora lui? Fireşte că în ultimul timp Vera făcuse cunoştinţă cu mulţi tineri, dar, după cât îşi amintea el, niciunul nu atrăsese asupra lui privirile frumoasei prinţese.

Poate Vasilieff?

Asta nu se putea, căci bărbatul acesta era prea bătrân pentru dânsa.

Atunci, cine încătuşase inima Verei?

În cele din urmă, prinţesa îi mărturisi totul.

— Vasăzică, totuşi aşa e, murmură el, privind-o cu luare-aminte.

Şi, deodată, lui Iesta i se păru ciudat că Boris fusese orb la frumuseţea şi farmecul surorii sale.

— Cred că va fi al tău, o mângâie tânărul, sprijinindu-i capul de pieptul lui.

— E oare cu putinţă, Iesta? O, aş fi atât de fericită!

— De ce nu? Fireşte, Boris Verodin mai e sub înrâurirea morţii iubitei sale, însă timpul vindecă orice răni şi, încetul cu încetul, prietenul meu va recăpăta dorul de viaţă, iar dragostea se va trezi iarăşi în inima lui. Şi chiar dacă va păstra o amintire pioasă aceleia pe care a iubit-o, nu va renunţa totuşi cu desăvârşire la bucuriile pe care le oferă viaţa. Alături de tine va putea să lupte pentru idealul său şi-i vei fi o tovarăşă credincioasă, căci nutreşti şi tu aceleaşi simţăminte ca şi el.

— Ah, frăţioare, dacă ai şti ce fericită mă faci! murmură Vera, însufleţită de nădejde.

Dar, deodată şovăi şi oftă din adâncul inimii. Iesta se depărtă puţin şi o privi în ochi.

— Ei, surioară, iar te îndoieşti? glumi el. Ce-ai păţit de te ai schimbat aşa, deodată?

La început, Vera nu vru să răspundă, apoi însă, zise cu glas şovăitor:

— Îmi dau seama… că nu-i frumos din partea mea… dar mă tem… că… altă femeie… îl poate încătuşa… mai bine decât mine.

— Ai vreo bănuială?

— Da, e vorba de Sonia Petrovici. Sunt sigură că şi ea îl iubeşte. Dânsa i-a salvat viaţa şi nu este el, oare, obligat la recunoştinţă?

Iesta rămase pe gânduri. Poate că sora lui avea dreptate? Revoluţionara îl vizita pe bolnav în fiecare zi şi ea era o

femeie frumoasă şi pătimaşă, care putea să înflăcăreze inima unui bărbat. În orice caz, tânărul se hotărî să vorbească cu prietenul său, pentru a afla adevărul.

Şi, deoarece nu ştia ce să răspundă surorii sale, prinţul încercă s-o mângâie atât cât îi era în putinţă, apoi, se îndreptă spre camera bolnavului.

Sonia zugrăvi în culori vii, tânărului revoluţionar, situaţia politică din capitală. Frumoasa femeie avea darul povestirii şi Boris rămase uimit, căci nu-şi închipuise niciodată că această ţărancă era atât de isteaţă. După cât se părea, citise mult, mai ales despre revoluţii.

— Vei fi răzbunat, Boris Verodin, zise ea cu hotărâre. Guvernul nu va mai rămâne la cârma ţării decât vreo câteva săptămâni. Apoi, oamenii aceştia de paie vor fi alungaţi din slujbele lor şi cea de-a doua revoluţie va face să se cutremura marele imperiu rusesc. Cu câtă bucurie mă gândesc că voi lupta alături de tine! Lenin a şi întocmit un program şi a hotărât pe aceia care vor fi numiţi comisari ai poporului. Cred că şi tu vei obţine o slujbă însemnată, după ce-ţi vei fi îndeplinit misiunea în Siberia.

Boris Verodin ascultase cu interes şi încuviinţă, plin de însufleţire, spusele tovarăşei sale.

— Da, ai dreptate… a sosit timpul ca guvernul să fie răsturnat, zise el. Trebuie neapărat să încheiem pacea cu nemţii, căci luptele care se mai dau pe front ici colo, n-au niciun rost… Dar ce se aude cu soldaţii lui Potcikev? urmă luntraşul. Se vor preda şi ei?

Sonia zâmbi triumfător.

— Cine s-ar putea împotrivi noilor învăţături? zise ea, cu înflăcărare. Regimentele guvernului vor arunca steagurile şi le vor desfăşura pe ale noastre. Restul trupelor lui Potcikev vor fi nimicite de soldaţii roşii.

Deodată, revoluţionarul se simţi cuprins de două braţe moi şi un sărut fierbinte îi arse buzele. Pătimaşa ţigancă se aruncase asupra lui, furtunoasă.

La început, luntraşul se împotrivi; apoi, însă, cuprins de

ameţeală, o strânse în braţe cu atâta putere, încât Sonia îşi pierdu răsuflarea. Buzele lor se uniră iarăşi într-un sărut pătimaş, care le răpi judecata.

În acea clipă, Iesta se ivise în pragul încăperii şi rămase locului încremenit. Aşadar, sora lui avusese dreptate? Sălbatica revoluţionară prinsese pe Boris în mrejele ei.

Cu inima rănită, prinţul se îndepărtă cu hotărârea să nu destăinuie surorii sale nimic din ceea ce văzuse.

91. Călugăriţa din ordinul «Maicilor Cenuşii»

Nespusă fu uimirea Irinei, când văzu devotamentul cu care sora Veronica îngrijea de rănit. Aceasta femeie cu chipul distins, părea să nu ştie ce înseamnă oboseala. Dormea câteva ceasuri pe noapte şi nu se depărta de lângă căpătâiul bolnavului nici atunci când Irina se oferea să-i ţină locul.

Din această pricină, tânăra era uneori foarte supărată, dar buna călugăriţă ştia s-o împace întotdeauna cu vorbe blânde.

Într-o zi, sora Veronica veni însoţită de un bătrân care avea înfăţişarea unui mare învăţat. Irina rămase nedumerită, neştiind ce hotărâse pe călugăriţă să aducă alt medic. Până atunci bolnavul fusese în îngrijirea unui doctor care locuia în apropiere şi venea în fiecare zi.

Bătrânul se apropie de Vasilieff, a cărui stare nu se îmbunătăţise deloc şi-l cercetă cu multă luare-aminte; apoi, rămase pe gânduri.

Sora Veronica fu cuprinsă de nelinişte. Irina o văzu apăsându-şi pe inimă mâinile ei albe, în timp ce ochii i se umeziră.

— Ce părere aveţi, domnule profesor? întrebă ea, în şoaptă, ca Irina să n-o poată auzi.

Bătrânul aruncă o privire cercetătoare asupra tinerei fete.

— E părintele dumitale? cercetă el apoi, învârtind ochelarii în mână.

— Nu... adică... vreau să spun... e tatăl meu vitreg, bâigui Irina, roşindu-se toată.

Profesorul tuşi uşor.

— Trebuie să avem răbdare, zise el, prevăzător. N-aş putea să-ţi spun nimic hotărât. Deocamdată, trebuie să îngrijim ca bolnavul să treacă criza.

În acea clipă medicul de acasă se ivi în prag şi Irina porni în întâmpinarea lui. Acesta şovăi văzând un medic străin; apoi, însă, păşi spre bătrânul profesor, înaintea căruia se înclină.

— Doctor Barnikoff, se prezentă el.

— Lăsaţi-ne singuri, vă rog! zise bătrânul, adresându-se celor două femei. Am ceva de vorbit cu colegul meu.

Sora Veronica şi Irina părăsiră încăperea.

Bătrânul îşi îndreptă trupul uscăţiv.

— Mă cunoşti, domnule doctor? întrebă el, privind spre medicul de casă.

— Da, sunteţi domnul profesor Şikorski, vestitul psihiatru.

— Aşa e; dar mai ştii, oare, că ai procedat cu o uşurinţă condamnabilă? urmă profesorul, cu glas tăios, învârtind iarăşi ochelarii în mână, ceea, ce dovedea că era foarte tulburat.

— Nu… nu vă înţeleg, domnule profesor…

— Ba mă înţelegi prea bine! Bolnavul are creierul atins… ar fi trebuit să-ţi dai seama de asta numaidecât. Mă miră cum de ai trecut cu vederea un lucru atât de însemnat. Creierul nu trebuie tratat ca orice alt organ al corpului, ci se impune să-i acordăm o atenţie deosebită. Niciodată, procesul de vindecare nu poate elimina din creier corpul străin. Asta ar fi trebuit s-o ştii şi dumneata. Acum ne putem teme de o meningită gravă. Rănitul va trăi, dar – (profesorul aruncă o privire răutăcioasă spre doctorul Barnikoff, care plecase capul, umilit) – probabil că va rămâne cu mintea întunecată.

Profesorul îşi împreunase mâinile la spate şi se plimba prin încăpere, foarte tulburat.

— Când l-ai găsit pe bolnav, ultima dată, cu mintea limpede? întrebă el, oprindu-se înaintea medicului.

— Era întotdeauna în delir. Acum patru zile a răspuns, însă, la întrebările mele, căci şi-a venit în simţiri pentru câteva minute, pe când îi cercetam rana.

— Şi ai avut impresia că mintea începe să se întunece?

— Asta n-aş putea să spun.

Bătrânul măsură iar încăperea în lung şi în lat.

— Mă voi pune în legătură cu colaboratorul meu, profesorul Borneskin, şi vom examina bolnavul împreună. De hotărârea lui atârnă dacă, în aceste împrejurări, putem încerca o operaţie sau nu.

Doctorul privi în pământ, ca un om care se ştie vinovat.

— Şi acum, ce trebuie să facem, domnule profesor? întrebă el, când bătrânul îşi spălă mâinile.

— Deocamdată, nimic altceva decât să-i prescriem calmante. Dacă va avea dureri mari de cap, îi vei face o injecţie cu morfină. Trebuie să facem tot ce ne va sta în putinţă ca bolnavul să nu fie cuprins de vreun acces de furie, căci încă o rănire a craniului înseamnă moartea pacientului.

Doctorul Barnikoff îl conduse la uşă pe celebrul său coleg, care făgădui că se va înapoia a doua zi. Afară, profesorul fu întâmpinat de sora Veronica.

— Va scăpa, domnule profesor? întrebă ea, în şoaptă.

Învăţatul o privi cu luare-aminte, apoi clătină capul.

— Hm, vom vedea… Dar ia spune-mi, dragă soră, de când se află şi la Petrograd ordinul „Maicilor cenuşii?” Până acum, după cât ştiu, nu era decât în Moscova şi câteva oraşe din răsăritul ţării…

— Da, aşa e, răspunse călugăriţa, însă s-a întocmit şi aici o secţiune a ordinului nostru, căci în curând se vor produce evenimente care vor face necesară prezenţa noastră la Petrograd.

Profesorul o privi din nou, cercetător.

— Am sentimentul că te-am mai văzut cândva, zise el, apoi. De câtă vreme eşti printre surorile cenuşii?

— De mulţi ani, domnule profesor.

— Te tragi dintr-o familie de seamă?

Călugăriţa confirmă, roşindu-se, şi începu să frământe o cută a veşmântului ei cenuşiu.

Bătrânul nu mai stărui.

— Ai făcut bine că m-ai chemat, urmă el, ca să schimbe vorba. Cine e bolnavul? Îl cunoşti?

— Nu… de unde să-l cunosc? Am trăit doar atâta vreme

departe de lume!

— Dar cum se face că e în palatul prinţului Gogineff?

Călugăriţa scoase o exclamaţie de uimire.

— Această casă a aparţinut familiei Gogineff? strigă ea, surprinsă.

— Cum, nu ştiai asta? întrebă profesorul, mirat, la rândul lui.

— De unde să fi ştiut? Nici nu bănuiam măcar…

— Cine e acum proprietarul palatului? cercetă savantul, mai departe.

Sora Veronica privi cu teamă în jurul ei.

— Dacă nu mă înşel, o revoluţionară, o femeie frumoasă, plină de foc, şi cu o fire pătimaşă. Întâmplări ciudate au scos-o în calea bolnavului. Eu n-o văd decât seara, când vine să se intereseze de starea lui.

— Hm, curios! făcu profesorul. Pe vremea Ţarului, cu câţiva ani înainte de război, veneam în palatul acesta, căci prinţul era bolnav. După câte îmi amintesc, avea şi o fiică. Da, da, revoluţionarii ăştia poartă grijă şi de buzunarul lor, căci altminteri cum ar fi fost cu putinţă ca un comisar şi, mai ales, o femeie, să-şi poată cumpăra un asemenea palat? Ne aşteaptă vremuri grozave. Toţi aceia care n-au nimic se pot socoti fericiţi. În curând se va porni o adevărată vânătoare împotriva celor bogaţi, care vor fi nimiciţi sau urmăriţi pas cu pas. Dumnezeu să ocrotească biata noastră ţară!

Bătrânul întinse călugăriţei mâna şi-i zâmbi prietenos.

— De ce n-aţi părăsit Rusia, domnule profesor? întrebă ea cu glas tremurător.

— Eu? Ar fi fost cea mai mare laşitate, îmi iubesc patria prea mult, ca s-o pot trăda… căci, plecarea mea în aceste împrejurări n-ar fi fost decât o trădare. Nu, sunt hotărât să muncesc fără răgaz, pentru a veni în ajutorul nenorociţilor care vor cădea în aceste lupte înverşunate. Cunoştinţele pe care le am vreau să le închin poporului meu. Şi, oare, începutul n-a fost făcut deja? Bolnavul de aici nu e şi el o victimă a tulburărilor petrecute în vremea din urmă?

— Sunteţi un om nobil, zise călugăriţa, cu însufleţire.

— Nu, aş fi un ticălos dacă aş proceda altfel, răspunse bătrânul.

Şi, adăugă, cu un zâmbet amar:

— De altminteri aş fi bucuros să scap cu viaţă. Averea mea, clinica, aparatele vor trece în stăpânirea statului nou. Da, asta va fi răsplata lor... Dar nu face nimic... La urma urmei, de ce să fiu eu mai bogat ca altul? Poate că greşim cu toţii? Poate că statul nou va fi într-adevăr aşa cum îl descriu fruntaşii revoluţionarilor? Poate că oamenii vor fi mai buni atunci? Dar să nădăjduim că vom apuca şi sfârşitul acestei revoluţii înfiorătoare. Şi, dacă noii politicieni îşi vor ajunge ţinta, dacă vor izbuti să ne dea raiul pe pământ, atunci îi voi binecuvânta.

Apoi, bătrânul profesor părăsi clădirea. Afară, se mai întoarse o dată şi privi lung faţada palatului. Înainte cu câteva luni, marele învăţat fusese chemat la Paris, unde i se oferise o catedră la Facultatea de medicină. Cu toate că ştia că va duce o viaţă liniştită şi va putea să-şi refacă averea, el refuzase propunerea şi rămăsese în ţară, aşteptând liniştit, desfăşurarea revoluţiei.

Irina şi sora Veronica se aflau iarăşi în camera bolnavului. Tânăra fată plângea încet; inima îi spunea că viaţa ocrotitorului ei e în primejdie.

Buzele-i tremurau, stăpânindu-şi suspinele. Singura ei mângâiere, în mâhnirea-i adâncă, era vestea că Boris va putea să părăsească patul în curând. Constituţia lui robustă învinsese.

Sora Veronica părea şi ea foarte mâhnită. De sub boneta-i albă nu se vedea decât o mică parte din frunte şi ochii blajini şi inteligenţi ai bunei femei.

Purtarea călugăriţei devenea tot mai misterioasă pentru Irina. După cât se părea, sora Veronica se interesa foarte mult de soarta bolnavului, căci ea îl chemase pe vestitul profesor.

— Ştiai că această casă a aparţinut unei familii princiare? şopti maica, adresându-se Irinei.

— Nu; ştiu doar că actuala proprietară a palatului e o fată sărmană din satul meu.

Sora Veronica rămase surprinsă.

— Cum, frumoasa comunistă e o ţărancă? exclamă ea. Ei, atunci s-a priceput să se îmbogăţească repede.

Irina încuviinţă din cap.

— N-am întrebat-o de unde şi-a făcut rost de banii trebuincioşi ca să-şi cumpere palatul. De altminteri, nici nu mi-ar fi spus.

Maica rămase pe gânduri câtva timp, apoi zise, oftând:

— Da. Neamurile nobile se sting, revoluţia va distruge tot ce a avut mai distins ţara noastră. Avutul lor va încăpea pe mâini nedibace, care nu vor şti să preţuiască operele de valoare. Pilda cea mai vie ne-o dă casa asta, care a aparţinut mândrei familii de Gogineff.

— Cum, familiei Gogineff? strigă Irina, uimită. Nu cumva te înşeli, soră? Prinţul Alexandru Gogineff şi fiica lui, minunata prinţesă Nataşa, locuiau în castelul din satul nostru. O! sărmana prinţesă era o fiinţă fermecătoare şi bună ca un înger, dar a avut un sfârşit tragic. Tatăl ei a fost omorât de revoluţionari. După ce prinţul Potcikev a pus foc satului nostru, oamenii îndârjiţi au pornit împotriva castelului, pe care l-au dat pradă flăcărilor, iar bătrânul prinţ a fost împuşcat.

— Şi prinţesa? întrebă sora Veronica, interesată. Ce s-a întâmplat cu dânsa?

— A fugit, şi… apoi, a murit înecată.

— Groaznic! murmură călugăriţa. Cu puţin timp înainte, am aflat că Nataşa a fugit cu un luntraş, care a ocrotit-o împotriva prinţului Potcikev, soţul ei.

— De unde ştii asta? întrebă Irina, surprinsă, la rândul ei.

Sora Veronica zâmbi ciudat.

— Ei, destul că ştiu… Şi zici că prinţesa a murit?

— Da, şi-a găsit moartea în valurile Volgăi.

Gândindu-se la tragicul sfârşit al nevinovatei prinţese, Irina izbucni în plâns.

— Palatul acesta a fost reşedinţa de iarnă a familiei Gogineff, urmă sora Veronica.

Deodată, cele două femei tresăriră speriate şi holbară ochii

spre bolnav, care se ridicase în capul oaselor şi se uita spre ele, cu priviri în care sclipea nebunia.

— Cine spune că prinţesa a murit? strigă el. Cine se încumetă să susţină una ca asta? Nu, ea trăieşte, se va înapoia… Îl va găsi pe scumpul ei Boris… şi va dovedi acestui Vasilieff… care se făleşte cu caracterul lui nobil… îi va dovedi că e un ticălos… Ah, Sfinte Dumnezeule din Ceruri, iartă-mă că m-am purtat atât de josnic şi nu mă părăsi!

Irina ascultase cu groază cuvintele moşierului. Cum vorbise omul acesta nobil despre sine! Nu, desigur că nu-şi dăduse seama ce spune. Căci, de unde putea să ştie că Nataşa mai trăieşte?

Nici sora Veronica nu dădea crezare acestor învinuiri proprii. Buna femeie se apropie de bolnav, izbuti să-l liniştească şi, în cele din urmă, acesta aţipi.

Tânăra însă, rămase pe gânduri. Îndoiala pusese stăpânire pe dânsa. Dacă prinţesa trăia într-adevăr? Dacă nu-şi găsise moartea în valuri? Poate că bolnavul aruncase o privire în viitor? Ea auzise că unii oameni erau înzestraţi cu un dar, mulţumită căruia puteau să prevadă ce se va întâmpla mai târziu. Şi mama Anuşca avusese acest dar şi proorocirile ei se împliniseră uneori întocmai.

Şi dacă Nataşa trăia? Atunci, Irinei nu-i mai era îngăduit să spere că Boris îi va aparţine vreodată, atunci ea va trebui să sufere iarăşi în tăcere.

Tânăra ştia cât de adâncă era dragostea luntraşului pentru iubita lui, ştia că el nu o va părăsi niciodată. Aşadar, dacă spusele bolnavului erau întemeiate, un viitor negru plin de amărăciune se deschidea înaintea nevinovatei copile a cărei singură năzuinţă era să cucerească inima fratelui ei vitreg.

Irina se mai frământă multă vreme cu aceste gânduri chinuitoare, apoi părăsi camera încetişor, căci deocamdată prezenţa ei era de prisos. În acea zi, tot sora Veronica avea să stea de veghe la căpătâiul bolnavului. După puţin timp, Irina auzi paşi apropiindu-se de odaia ei. Cunoştea mersul acesta sigur. Nu putea fi decât al Soniei Petrovici, proprietara palatului.

Tânăra deschise uşa. Într-adevăr, nu se înşelase, căci frumoasa revoluţionară se afla înaintea ei, cu chipul luminat de un zâmbet. Ochii-i scânteiau de fericire şi patimă. Venea de la Boris Verodin, care o cuprinsese în braţe. Acum, Sonia ştia că putea să-l încătuşeze de dânsa. Şi vai de aceea, care ar fi încercat să i-l răpească.

Revoluţionara îşi aţinti privirile spre Irina. Nu, fetişcana asta blondă şi frumoasă nu va izbuti niciodată să cucerească un bărbat ca Boris Verodin. Era prea gingaşă pentru aceasta. Aşadar, Sonia n-avea niciun motiv să se teamă de dânsa. În schimb, tânăra soră de caritate, prinţesa Vera Ulkitzki, era o rivală primejdioasă şi Sonia ştia că sub înfăţişarea ei mândră, stăpânită, se ascundea o fire pătimaşă.

— Ei, Irina, ce mai nou? Cum te simţi? întrebă revoluţionara, prietenoasă.

— Mulţumesc, bine, răspunse tânăra.

— Şi ce face Vasilieff?

— Îi e foarte rău. Astăzi l-a examinat un profesor vestit, doctorul Şikorski care a tratat pe Ţar şi pe Ţarevici.

— Cum, profesorul Şikorski a fost aici? exclamă Sonia, mirată.

Şi la încuviinţarea celeilalte, ea urmă:

— Dar cum a ajuns aici? Cine l-a chemat?

— Bine nu ştiu nici eu, dar bănuiesc ca sora Veronica l-a adus, căci au venit împreună şi a stat mult de vorbă cu dânsa.

Sonia o sfredeli cu privirea.

— Cine e sora Veronica şi ce caută aici?

— Face parte din ordinul „Maicilor cenuşii” din Moscova, care a făcut o filială aici în oraş.

Revoluţionara se declară mulţumită. Mai adresă câteva vorbe prietenoase Irinei şi vru să se depărteze, când aceasta o reţinu, apucând-o de braţ.

— Sonia, aş vrea să te întreb ceva, zise tânăra, cu teamă.

— Mă rog, întreabă; sunt gata să-ţi răspund dacă îmi va fi cu putinţă.

Irina plecă ochii în pământ, neştiind cum să înceapă. Se luptă câteva clipe cu ea însăşi, apoi zise, şovăind:

— Sonia, de la cine ai cumpărat palatul ăsta?

Frumoasa comunistă tresări şi holbă ochii la Irina. Ce ascundea, oare, această întrebare?

91. Părăsită…

Noaptea, care învăluia ţinutul, se destrăma încetul cu încetul. Zorile mijeau la răsărit şi razele soarelui începură să străbată, prin norii deşi.

O femeie păşea, sfârşită de oboseală, pe şoseaua ce ducea de la castelul prinţului Potcikev spre oraş.

Din când în când rămânea locului şi privea deznădăjduită spre cizmuliţele-i subţiri, care se ferfeniţiseră din pricina drumului lung şi a umezelii. O broboadă cenuşie îi acoperea capul.

La cel mai mic zgomot, călătoarea tresărea şi privea în jurul ei, ca un vânat încolţit. Făcuse un mare ocol împrejurul satului pe care îl întâlnise în cale. Câinii lătraseră la ea. Dar sărmana nu se temea de ei, ci de oameni – mai ales că, la intrarea în sat, zărise fâlfâind un steag roşu, ceea ce însemna că răscoala se stârnise şi acolo.

Vârtejul trecea, în goană nebună peste întinsele ogoare ale imperiului rusesc şi răsturna totul cu josul în sus. Castelele şi moşiile erau confiscate de ţărani, care puneau stăpânire pe tot ceea ce aparţinea nobililor. Pretutindeni, străina văzu steagurile roşii, care se iviseră ca din pământ.

Drumul bietei femei dusese peste văi şi dealuri, prin mlaştini şi băltoace. Noaptea poposea în pădure. De două zile nu mai mâncase nimic. Teama că zbirii erau pe urmele ei o chinuia fără încetare. Şi gândindu-se la ultima noapte petrecută în castelul prinţului Potcikev, o groază de moarte pusese stăpânire pe inima bietei femei.

Doar o clipă, şi căpitanul acela înfiorător şi-ar fi atins ţinta. Şi ce voia, oare salvatorul de la dânsa? Ea bănuise dorinţele acestuia şi, de atunci, se temea de el tot atât de mult ca şi de acela care era mâna dreaptă a prinţului Potcikev.

O, câte lacrimi nu vărsase ea, în ultimele ceasuri! Cu câtă

duioşie se gândise la iubitul ei, de care o despărţiseră valurile Volgăi! Acum Boris nu mai era lângă dânsa, ca s-o ocrotească cu braţul său vânjos.

Nefericita prinţesă Nataşa rătăcea fără ţintă pe drumurile desfundate de ploile toamnei. Deodată, un sat se ivi în zare. Călătoarea se urcă pe o colină şi căută, cu priviri pline de teamă, o cărare pe care să poată ajunge în sat fără să fie văzută. Deznădejdea o cuprinse când zări, la una din ferestrele primăriei, fâlfâind un steag roşu. Şi, ce era şi mai rău, nu exista niciun drum care să ducă în jurul satului, astfel că, dacă voia să meargă mai departe, trebuia să treacă printre case.

Istovită şi tremurând din tot trupul, Nataşa se aşeză pe un trunchi de copac. Spre ghinionul ei, nori negri se îngrămădiră deasupra ţinutului mohorât şi în curând începu să plouă cu găleata. Nu trecu mult timp şi biata femeie era udă până la piele.

Ca întotdeauna, când se afla în situaţia deznădăjduite, Nataşa începu să se roage – aceasta era singura ei mângâiere. Şi, într-adevăr, rugăciunea o întări şi-i dădu curaj.

Însufleţită iarăşi de nădejde, prinţesa aţipi.

Şi dormi un somn adânc, în timp ce ploaia îi scălda trupul.

Când se trezi, era întuneric. O adiere caldă îi mângâia faţa. Speriată, Nataşa sări în sus şi văzu doi ochi scânteietori aţintiţi asupra ei. O spaimă de moarte o cuprinse căci, la început, bănui că un lup se pregătea să se năpustească asupra ei.

Apoi, însă, îşi mai reveni în fire, dându-şi seama că animalul care se afla în faţa ei, era un câine mare şi, după cât se părea, foarte blând, căci dădea voios din coadă.

Nataşa răsuflă uşurată şi, întinzând mâna, dezmierdă capul animalului, care se gudură pe lângă dânsa şi-i linse mâna, recunoscător.

Prinţesa chibzui. Fiori reci îi străbăteau trupul şi veşmintele-i păreau de gheaţă. Dacă rămânea afară peste noapte, viaţa îi era în primejdie.

— Ce-ar fi să pornesc în urma câinelui? Poate mă va duce

în casa unor oameni cumsecade! îşi zise ea.

Deodată se auzi un fluierat prelung, dar nu dinspre sat, ci din altă direcţie. Câinele începu să latre de bucurie.

— Să mergem, bunule animal! zise Nataşa cu hotărâre, poate că stăpânii tăi îmi vor da adăpost.

Şi se păru că atâta aşteptase câinele, căci începu să sară voios în jurul ei, în timp ce dânsa se îndreptă spre partea de unde se auzise fluierătura.

Merseră astfel, prin noapte, pe un drum pustiu, ce ducea pe coama unui munte acoperit de copaci. Adesea, Nataşa rămânea locului şovăind, dar lătratul vesel şi stăruitor al câinelui o îndemna să pornească mai departe.

Deodată, înaintea lor se ivi un luminiş, de la care ducea în vale o potecă largă. Acum şuierătura răsună din nou şi chiar în imediata lor apropiere.

Câinele o luă înainte în salturi mari, dar văzând că prinţesa rămânea iar locului, se înapoie şi începu să latre, astfel că ea se hotărî să-l urmeze. Poate că era un semn al Cerului? Poate că Dumnezeu îi trimisese în cale credinciosul animal, ca s-o salveze?

Nataşa păşi mai departe, în urma câinelui, care nu mai putea de bucurie. Dar biata femeie se încrezuse prea mult în puterile ei. Frigul o pătrundea până la oase, urechile începură să-i vâjâie şi abia se mai ţinea pe picioare. Deodată i se făcu roşu pe dinaintea ochilor, încercă să se sprijine de ceva, dar neîntâlnind nimic se prăbuşi la pământ, scoţând un geamăt. Ca în vis ea mai auzi lătratul dureros al câinelui, apoi îşi pierdu cunoştinţa.

Fu trezită de un glas adânc, bărbătesc.

— Ei, Vanici, nu vrei să fii cuminte! De ce nu laşi pe sărmana copilă să doarmă?

Un schelălăit urmă acestor cuvinte pe jumătate aspre, pe jumătate blânde.

Nataşa rămase cu ochii închişi, încercând să-şi adune gândurile.

Se scurseseră cincisprezece ceasuri de când nu mai dăduse

niciun semn de viaţă. Între timp, noaptea se lăsase iarăşi. Fireşte că sărmana femeie nu bănuia nimic din toate acestea. Deodată, îşi aminti că leşinase pe drum.

Cum ajunsese aici, oare? Cine era bărbatul care încerca să liniştească animalul?

În timp ce căuta să-şi răspundă la aceste întrebări, Nataşa simţi pe mâna-i care atârna în jos, limba caldă a câinelui. În cele din urmă deschise ochii.

O lumină slabă domnea în încăpere; în schimb, era cald. După câtva timp, prinţesa îşi dădu seama că se află deasupra vetrei, într-o firidă din acelea care se întâlnesc în casele ţărăneşti şi care slujesc drept culcuş.

Blănuri calde, de oaie, îi acopereau trupul, iar umezeala din veşminte dispăruse cu totul.

Pereţii colibei erau plini de funingine; şi în mijlocul odăii se afla o masă primitivă, deasupra căreia se aplecase un bărbat, care părea adâncit în lucru. Avea o barbă albă, părul de aceeaşi culoare şi ciufulit.

Privind mai cu luare-aminte, Nataşa observă că bătrânul rânduia în grămezi nişte buruieni uscate, ce se aflau înaintea lui. Câinele se aşezase la picioarele sale, în patru labe, şi privea cu încordare spre firida de deasupra vetrei.

Văzând că Nataşa deschisese ochii, animalul făcu un salt spre culcuşul ei şi începu să latre voios.

— Vanici, nu înţelegi? strigă bătrânul supărat, întorcându-se spre vatră.

— În sfârşit, te-ai săturat de somn? făcu el, zâmbind, când dădu cu ochii de Nataşa. Începusem să cred că n-o să te mai trezeşti niciodată. Nu-i vorbă, că ţi-am dat şi un ceai liniştitor. Ei, cum te simţi?

Prinţesa scoase un suspin de uşurare. Cuvintele bătrânului îi arătau că fusese adăpostită în casa unui om de treabă. Câteva unelte îngrămădite într-un colţ al colibei o făcură să-şi dea seama că aceasta aparţinea unui cioban. Behăitul unor oi, care se auzi de afară, îi întări presupunerea.

— Îţi mulţumesc din toată inima, zise Nataşa, mişcată, adresându-se ciobanului. Mi-ai salvat viaţa...

Bătrânul făcu un gest de împotrivire.

— Nu eu, ci câinele. Norocul dumitale a fost că credinciosul meu Vanici ţi-a dat de urmă. Dar să lăsăm asta, căci trebuie să-ţi fie foame. Am să-ţi pregătesc o supă, care o să te mai înviorezе.

Nataşa se mai simţea foarte istovită, astfel că se întinse iarăşi pe culcuşul ei şi rămase cu ochii aţintiţi spre tavanul înnegrit de funingine. În vremea asta asculta povestirea ciobanului, care vorbea mai mult pentru sine:

— Da, credinciosul meu Vanici ţi-a salvat viaţa. Îl trimisesem în sat, pentru a duce o solie starostelui, căruia îi aduceam la cunoştinţă că îmi dispăruseră trei oi. Trebuie să ştii că acum starostele administrează moşia în numele noului soviet. Totul s-a schimbat în ultimul timp, dar nimeni nu poate şti cum o să iasă lucrurile la urmă. Eu, unul, ca om bătrân, nu prea o să mai văd mult din ceea ce are să se întâmple. În orice caz, rămân mai departe în slujba mea, fie că turmele sunt ale boierului sau ale obştii. Dar să lăsăm asta şi să-ţi vorbesc de salvarea dumitale... Vanici e un animal foarte deştept şi ştie ce trebuie să facă atunci când îl trimit cu o solie în sat. Îi leg bileţelul de zgardă, apoi, o ia la goană prin pădure, până ce ajunge la ţintă. Tot astfel îmi aduce şi răspunsul. De astă dată, câinele zăbovi cam mult şi-mi închipuii că o fi avut în pădure vreo aventură cu vreun iepure sau o vulpe. Când e vorba de aşa ceva, Vanici nu ştie de glumă. Aşadar, îl fluierai şi după câtva timp, auzii lătratul său. Când se ivi, în sfârşit, începu să chelălăie şi o luă iar la goană pe drumul pe care venise. Mânat de curiozitate, pornii după el şi, găsindu-te în nesimţire, te adusei în coliba mea. Sărmană copilă, desigur că vei fi fugit de teama roşiilor?

Zicând acestea, bătrânul îşi lăsă lucrul şi, întorcându-se spre Nataşa, îi zâmbi prietenos.

— Da, da, oamenii au devenit foarte răi, urmă el. Ţăranii nu mai fac nicio deosebire între femeile fără apărare şi bărbaţii primejdioşi şi haini. Vor să bolşevizeze nobilimea cu tot dinadinsul. N-aş putea spune dacă fac bine sau rău, căci eu sunt om bătrân şi nu prea îmi dau seama cum stau lucrurile.

— Nu, n-am fugit de teama revoluţionarilor, răspunse Nataşa, oftând. Cu toate acestea, trebuie să mă feresc şi de ei; tocmai din pricina asta am ocolit satele care mi-au ieşit în cale. Am pierdut multă vreme astfel… sunt de trei nopţi pe drum.

— Iar o zi şi o noapte au trecut de când eşti aici, interveni ciobanul. Cincisprezecece ore ai zăcut ca moartă.

— Cum, am dormit atâta timp? întrebă Nataşa, mirată.

— Da, răspunse bătrânul. Dar, ia spune-mi, cine eşti şi cum te cheamă?

— Am fugit din castelul prinţului Potcikev, zise tânăra.

Chipul ciobanului se posomorî şi Nataşa văzu, cu inima strânsă de teamă, expresia întunecată ce se ivise în ochii lui. Făcuse ea vreo nesăbuinţă?

Dar trăsăturile bătrânului luară iarăşi expresia lor obişnuită, de blândeţe.

— Fii liniştită, copila mea, zise el, văzând spaima prinţesei. De mine n-ai ce te teme şi sunt hotărât să te ocrotesc şi de acum înainte, chiar dacă ai fi soţia prinţului. Nu e în firea mea să las pe cineva la impas. Şi apoi, îmi dau seama că eşti o femeie de treabă.

Nataşa răsuflă uşurată şi aţinti asupra ciobanului o privire plină de recunoştinţă. Ce lămuriri să mai dea, oare, acestui om, pentru a-i satisface curiozitatea?

— Păstrează-ţi taina, copila mea! Văd că eşti o femeie tânără şi socot că ai ceva pe suflet, dar nu vreau să aflu ce anume; de asemenea, îmi dau seama că nu eşti în stare să faci vreun rău cuiva… ochii aceştia blânzi şi trăsăturile dumitale nobile îmi spun de ajuns. Acum, însă, mănâncă şi odihneşte-te, iar când vei fi iarăşi în puteri vom vedea ce avem de făcut. Poate că voi putea să-ţi dau vreo mână de ajutor, ca să scapi din încurcătură.

Ochii sărmanei femei se umplură de lacrimi.

— Cum să-ţi mulţumesc? murmură ea, adânc mişcată. Poate că va veni vreodată vremea când îmi va fi dat să-ţi arăt toată recunoştinţa mea.

Bătrânul clătină capul şi-şi îndreptă privirile spre un colţ al

colibei unde se afla o icoană, sub care ardea o candelă. Plin de evlavie, îşi făcu semnul crucii şi rosti o rugăciune scurtă.

Apoi, aduse supa pregătită pentru Nataşa şi o turnă într-un castron pe care i-l întinse.

— Stai culcată astăzi, draga, mea, zise el, după aceea. Mâine dis-de-dimineaţă părăsesc coliba şi mă întorc tocmai seara. Atunci vom chibzui ce e de făcut. Între timp, poţi să-ţi pui în rânduială veşmintele. Văd că ai nevoie de încălţăminte, căci cizmuliţele astea nu mai sunt de purtat. Dar am în ladă o pereche de ghete bune, de la fiul meu, care a murit de multă vreme, aşa că ţi le pot dărui.

Nataşa îngână câteva vorbe de mulţumire. Aşadar, tot mai existau pe pământ oameni buni! Şi bătrânul acesta simplu era unul din ei.

Liniştită întrucâtva, prinţesa adormi din nou. A doua zi, când ciobanul părăsi coliba, Nataşa dormea încă şi nu se trezi decât foarte târziu. Acum se simţea iarăşi în puteri…

Coborî din culcuşul ei şi ieşi afară din căsuţă. O câmpie mare, acoperită cu iarbă măruntă, se întindea înaintea ei. În depărtare se zăreau câteva puncte negre, care se mişcau încolo şi-ncoace. Era turma milosului cioban.

Nataşa se înapoie în colibă şi-şi cercetă veşmintele care se aflau într-o stare nu tocmai bună. Grijile viitorului o cuprinseră iarăşi, deznădejdea se încuibă din nou în inima greu încercatei femei.

La asfinţitul soarelui, ea începu să pregătească cina. Saşa îi dăduse oarecare îndrumări în ale bucătăriei şi asta îi era acum de mare folos.

Când ciobanul se înapoie în colibă, Nataşa era foarte bucuroasă că putea să-i pună dinainte o mâncare aburindă. Bătrânul ridică privirile spre frumoasa femeie şi-i zâmbi prietenos. Apoi mâncă cu poftă, spre marea mulţumire a Nataşei care se aşezase în faţa lui. Credinciosul Vanici păru că împărtăşeşte şi el bucuria aceleia care se adăpostise în coliba lor, căci începu să latre şi să sară spre Nataşa, apoi se culcă liniştit la picioarele ei.

Prinţesa se simţea foarte bine în coliba bătrânului cioban şi

nici nu i-ar fi trecut prin minte s-o părăsească, dacă nu s-ar fi gândit la misiunea ei.

Aici era linişte şi pace, pe când în oraşe oamenii se sfâşiau între ei ca fiarele, uraganul bântuia cu furie…

Iar în câmpiile îngheţate ale Siberiei, dincolo de munţii Ural, Ţarul şi familia sa, cărora Nataşa le jurase credinţă, îşi aşteptau soarta.

Vremurile deveneau tot mai ameninţătoare şi Nataşa îşi dădu seama, mai mult ca oricând, că nu-i era îngăduit să se odihnească până ce prizonierii nu vor fi eliberaţi şi puşi sub ocrotirea suveranilor puternici de dincolo de hotarele Rusiei.

Acesta era ţelul vieţii ei şi pentru împlinirea lui trebuia să se înapoieze la Petrograd cât mai repede cu putinţă.

93. Pe urmele adevărului

Sonia Petrovici rămase câteva clipe cu ochii ţintă la Irina, când aceasta o întrebase de la cine cumpărase palatul. Dar curajoasa revoluţionară îşi reveni repede. Nu degeaba fusese numită membră a Comitetului Central!

În alte împrejurări, ea ar fi izbucnit într-un râs batjocoritor şi ar fi răspuns, cu îndrăzneală: „N-are ce să-ţi pese de asta!”

Acum, însă, nu putea să răspundă astfel, căci Irina era doar sora aceluia care-i aprinsese simţurile şi care trebuia să-i aparţină. Cu toate că nu era decât sora lui vitregă, totuşi revoluţionara ştia că Boris ţine mult la această copilă, şi-i poartă o adevărată dragoste de frate.

— Pentru ce vrei să ştii? întrebă Sonia, la rândul ei.

— Am eu motivele mele, răspunse Irina, după o scurtă şovăire.

— Şi ce motive anume? cercetă revoluţionara.

— Nu pot să-ţi spun… Sonia, îngăduie-mi să nu-ţi răspund la această întrebare…

— Mă rog, nu sunt curioasă de felul meu, zise cealaltă, cu nepăsare. Casa am cumpărat-o de la misitul Mencikovski, care este însărcinat cu vânzarea palatelor din capitală. El a făcut până acum multe afaceri de soiul ăsta, căci nobilii şi

bogătaşii ştiu că nu vor putea să-şi păstreze casele, astfel că le vând pentru o nimica toată. Palatul era foarte ieftin şi de aceea l-am putut cumpăra.

Irina ascultase în tăcere, apoi se uită iarăşi cu îndoială la frumoasa comunistă şi întrebă:

— Ştii cui a aparţinut această casă?

Sonia nu prea se simţea în largul ei; privirea senină a nevinovatei copile o nelinişte a. Irina era o fată neştiutoare, totuşi nu putea fi înşelată atât de lesne.

Revoluţionara chibzui cu înfrigurare. Să treacă sub tăcere ceea ce ştia? Nu, nu voia asta. În cele din urmă, se hotărî să destăinuie numai ce era absolut necesar.

— Ştiu că palatul a aparţinut prinţului Gogineff, zise dânsa. De aceea l-am şi cumpărat, căci voiam să lovesc într-unul din duşmanii noştri înverşunaţi.

— Dar prinţul e mort. Cum puteai, deci, să loveşti în el? replică Irina.

Apoi, se gândi la spusele bolnavului, la învinuirile pe care şi le adusese lui însuşi. O bănuială se trezi în mintea ei. Dacă Nataşa trăia într-adevăr? Dacă Vasilieff şi Sonia ştiau că prinţesa mai e în viaţă?

Inima începu să-i bată năvalnic. Fără să-şi dea seama cum îi venise acest gând, ea bănui că moşierul, care o înconjura cu o dragoste părintească, avea şi el aceeaşi dorinţă ca şi mania Anuşca: Irina să se unească pe veci cu Boris Verodin.

Nu cumva Sonia se înţelesese cu Vasilieff să treacă sub tăcere faptul că Nataşa mai e în viaţă?

Tânăra privi cu teamă la pătimaşa revoluţionară, apoi apropiindu-se şi mai mult de ea, zise cu glas implorator:

— Sonia, te rog, spune-mi dacă prinţesa mai trăieşte, dacă ai văzut o aici?

— Mare năroadă mai eşti, draga mea! De ce te gândeşti la fleacuri din astea!

— Vreau să ştiu, trebuie să ştiu, stărui Irina.

— Nu, n-am văzut-o. Ştiu doar de la Boris că prinţesa a murit, răspunse revoluţionara în cele din urmă.

Irina răsuflă din adânc. Totuşi, nu era mulţumită cu acest

răspuns.

— Vasilieff ştie că acest palat a fost ai prinţului Gogineff? cercetă ea, mai departe.

Sonia se îmbujoră sub privirea sfredelitoare a nevinovatei copile.

— N-aş putea să-ţi răspund la această întrebare, zise ea, cu glas nesigur.

Bănuiala se trezi din nou în mintea Irinei. După cât se părea, Vasilieff ştia cui aparţinuse palatul.

Până acum, tânăra habar n-avea care fusese pricina gravei răniri a ocrotitorului ei. Ce taină ascundea oare?

— Ei, desigur că vei fi vrând să afli şi cum a ajuns Vasilieff în casa mea? urmă Sonia, zâmbind batjocoritor.

— Da, m-ar interesa foarte mult şi... mă va linişti chiar, răspunse Irina.

— Lucrul e foarte simplu: Boris a primit misiunea din partea Comitetului Central, să-l ia prizonier pe prinţul Potcikev, căci acesta e un om vătămător poporului rus. Nu trebuie să-ţi dau prea multe lămuriri în această privinţă, căci ai văzut cu ochii tăi ce ticăloşii a înfăptuit în satul nostru. L-am ademenit încoace pe Potcikev, dar Boris nu a venit, deoarece fusese urmărit de oamenii prinţului şi azvârlit în închisoarea Shlisselburg. În locul său, însă veni Vasilieff, cu ajutorul căruia pusei mâna pe duşmanul nostru şi-l silii să ne destăinuie unde se află fratele tău. Apoi, mă dusei la Shlisselburg însoţită de câţiva tovarăşi, în timp ce prinţul se năpusti asupra lui Vasilieff, în paza căruia îl lăsasem. Şi îţi poţi da seama cât de primejdios şi crud e acest Potcikev, dacă a izbutit el să-şi recapete libertatea, cu toate că era cu mâinile încătuşate şi avea înaintea lui un paznic înarmat. Aşa, iată deci cum a fost rănit Vasilieff şi cum a ajuns în casa mea.

Irina suspină. Ceea ce spusese revoluţionara părea demn de crezare, astfel că se declară mulţumită şi-şi luă rămas bun de la Sonia.

După ce se înapoie în camera ei, tânăra rămase iarăşi pe gânduri. Deodată un gând îi fulgeră prin minte.

Până acum nu prea se sinchisise de cei doi bătrâni servitori

ai palatului. Dar Ipanoff şi nevasta lui fuseseră întotdeauna foarte prietenoşi cu dânsa. Ştia că bunii oameni ar fi fost bucuroşi să poată sta de vorbă cu ea, însă Irina nu prea avusese timp pentru asta.

Tânăra trase cu urechea spre odaia Soniei, dar nu auzi niciun zgomot. Desigur că revoluţionara se culcase.

Atunci coborî scara în vârful picioarelor şi intră în odaia celor doi servitori, care obişnuiau să se culce foarte târziu.

Ipanoff se ridică şi-i ieşi înainte, prietenos.

— Bună seara, copila mea, zise el, întinzându-i mâna.

— Bună seara, tată Ipanoff, răspunse Irina, strângând apoi şi mâna bătrânei. Astă-seară a rămas de veghe sora Veronica, dar nu puteam dormi defel şi, plictisindu-mă singură, am venit să mai stăm niţel de vorbă.

Ipanoff îşi scoase ochelarii de pe nas şi închise Biblia, care se afla înaintea lui.

— După cum văd sunteţi oameni pioşi, zise Irina, plăcut surprinsă.

Şi adăugă, oftând:

— Ei, oamenii au cam uitat de Cel de Sus; ar fi tare bine dacă şi-ar mai aminti de El, căci poate că atunci viitorul Rusiei n-ar fi atât de întunecat.

— Da, ai dreptate, domnişoară Irina, răspunse bătrânul, mâhnit. Dar bogătaşii au purtat de grijă ca cei oropsiţi să uite de Dumnezeu. Poporul a fost asuprit prea rău.

— Eu, una, nu pricep nimic din toate astea, răspunse Irina, aşezându-se.

Rămase apoi câtva timp tăcută, privind spre bătrâna care cârpea o haină veche.

— Aţi fost şi în slujba prinţului Gogineff, fostul proprietar al acestei case? întrebă Irina, deodată.

— Da, l-am servit cu credinţă multă vreme, răspunse Ipanoff.

— Cunoşti şi pe prinţul Potcikev… – tânăra chibzui dacă să-l numească soţul sau logodnicul Nataşei, dar se hotărî pentru aceasta din urmă – logodnicul prinţesei Gogineff?

— Da, fireşte. Nu e un om tocmai bun şi de aceea

compătimeam adesea pe stăpâna noastră.

— Dar unde o fi ea acum? urmă Irina, străduindu-se să pară nepăsătoare, dar rămânând cu ochii aţintiţi asupra celor doi servitori.

— Da, unde să fie? oftă Ipanoff.

Aşadar, bătrânii nu ştiau nimic despre moartea prinţesei?

— Când aţi văzut-o ultima oară? cercetă Irina, mai departe.

— Cât să fie de când a vândut palatul? se adresă Ipanoff, soţiei sale.

— Doar câteva săptămâni, răspunse aceasta; parcă o mai văd şi acum înaintea ochilor, părăsind casa, plină de mâhnire. Tânăra prinţesă a fost foarte bună cu noi, dându-ne o sumuşoară destul de frumoasă, din ceea ce a primit din vânzarea palatului.

Irina se străduia din răsputeri să-şi stăpânească tulburarea.

— Aşadar, de atunci n-au trecut decât vreo câteva săptămâni? întrebă ea.

Bătrânul clătină capul, în senin de confirmare.

— Da, a predat casa noii proprietare, cu care a mai avut o scurtă convorbire, apoi s-a depărtat. La urma urmei, n-avem de ce ne plânge, căci nici stăpâna de acum nu e rea şi o ducem destul de bine la dânsa. Totuşi, soarta prinţesei ne mâhneşte foarte mult. A rămas doar singură pe lume!

— Dar ce-i cu dumneata, domnişoară Irina? exclamă bătrâna, văzând că fata închise ochii şi păli.

— Nu-i nimic… mi-a venit rău, răspunse tânăra, silindu-se să zâmbească.

Aşadar, Sonia o minţise, totuşi? Frumoasa comunistă ştia că prinţesa mai e în viaţă. Ce motive o îndemnaseră să-i tăinuiască acest lucru?

— Ştie… domnul Vasilieff… bolnavul… că prinţesa a fost aici… şi a vândut palatul? bâigui ea.

Răspunsul la această întrebare era de foarte mare însemnătate pentru tânăra fată, care îşi dorea din toată inima ca el să fie negativ. Ipanoff făcu o mutră mirată.

— Fireşte că ştie, zise el. A fost aici doar, şi a întrebat de prinţesa Nataşa. Dar n-am putut să-i răspund decât că ea a

vândut palatul şi a plecat, fără să ne spună ce avea de gând să facă de acum încolo.

Irina îşi înăbuşi un suspin.

De ce îi tăinuise Vasilieff acest fapt? De ce nu spusese nimic lui Boris, pentru a-i spulbera mâhnirea care îl copleşise? De ce?

Dar toate sforţările Irinei de a pătrunde misterul rămaseră zadarnice. Un singur lucru era sigur: Sonia şi Vasilieff ştiau de înapoierea Nataşei, însă nu voiau să pomenească nimic despre acest fapt.

Prinţesa trăia! Aceasta era o veste foarte neliniştitoare pentru Irina. Fără voia ei, Nataşa îi pricinuise mari dureri, de când îi vorbise, în casa pădurarului, despre dragostea pentru Boris Verodin.

Dar Irina era o fire prea nobilă ca să-i poarte pică din această pricină. Ce-i drept, în ultimul timp nădejdea o însufleţise din nou şi crezuse că Boris îi va dărui inima, – totuşi se îndoia adeseori.

Şi acum afla că rivala ei era în viaţă!

Irina izbucni în lacrimi, neputând să-şi mai ascundă chinul ce-i sfâşia inima.

Cei doi bătrâni o priviră nedumeriţi.

— Ce-i cu dumneata, copilă dragă? întrebă Ipanoff.

Tânăra clătină capu-i drăgălaş, şi urmă să plângă încetişor.

În cele din urmă, se mai linişti.

— Soarta prinţesei mă mâhneşte foarte mult, îngână ea, ştergându-şi lacrimile.

— Ai cunoscut-o mai de aproape? cercetă bătrânul servitor.

— Da, suntem din acelaşi ţinut. Reşedinţa de vară a familiei Gogineff se află pe o colină din faţa satului meu. În copilărie, mă jucam adeseori cu prinţesa, căci bătrâna Saşa, pe care cred că o cunoaşteţi, e mătuşa mea.

— Adevărat? strigă Ipanoff, cu însufleţire. Fireşte că o cunoaştem pe bătrâna Saşa. Venea doar aici în fiecare iarnă, împreună cu perechea princiară şi copila lor. De altfel ne-a mirat foarte mult că, de astă dată, prinţesa n-a venit însoţită de camerista ei. Dar cum o mai duce?

— Cred că în curând va sosi şi ea în capitală, răspunse Irina, cu tristeţe. Va fi foarte mâhnită când va afla că prinţesa nu mai a aici.

— Dar, de ce n-a venit odată cu stăpâna ei? întrebă Ipanoff.

— O, voi nu ştiţi ce s-a petrecut acolo, pe ţărmul Volgăi... Totul a fost răsturnat cu josul în sus. Prinţesa fusese condamnată la moarte şi...

Cei doi bătrâni o întrerupseră printr-un ţipăt de spaimă.

— Dar din ce pricină? strigă Ipanoff. Ce rău a putut să facă oamenilor buna prinţesă?

— Niciun rău... sau nimic mai mult decât că era fiica puţin iubitului prinţ Gogineff. Şi apoi, ura sătenilor spori, după ticăloşia prinţului Potcikev, care a dat ordin să se pună foc satului nostru, iar femeile şi copiii să nu fie lăsaţi să iasă din casele cuprinse de flăcări.

— Îngrozitor! murmură bătrânul, făcându-şi semnul crucii.

— De aceea poporul voia să se răzbune împotriva prinţesei Nataşa, dar fratele meu a salvat-o.

— Dar cine e fratele dumitale? Cum îl cheamă?

— Boris Verodin.

— Ah, re...

Cei doi bătrâni se uitară unul la altul. Auziseră mult vorbindu-se de tânărul revoluţionar şi ştiau de la Saşa, că el fusese deportat în Siberia.

Irina mai rămase puţin în camera servitorilor, apoi îşi luă rămas bun de la ei şi urcă treptele, îndreptându-se spre odaia bolnavului.

Dar, când deschise uşa, rămase în prag ca încremenită. Ce-i vedeau ochii? Ce însemna aceasta?

94. Taina maicii Veronica

Irina rămase cu privirile aţintite spre culcuşul bolnavului şi nu-şi veni în fire decât încetul cu încetul. O uimire nespusă se întipări pe chipul ei.

Ce însemna oare purtarea ciudată a sorei Veronica?

Călugăriţa îngenunchease înaintea patului şi, plângând cu

suspine, cuprinsese mâna rănitului.

Vasilieff dormea şi un zâmbet blând plutea pe chipul său distins.

Sora Veronica însă, îi sărută mâna şi rosti, ca în rugăciune, cuvinte neînţelese. Apoi se ridică şi rămase în picioare lângă patul bolnavului, pe care îl privi lung, cu evlavie parcă.

Deodată acesta deschise ochii şi se uită ţintă la dânsa, apoi un zâmbet de fericire încolţi pe buzele sale suple. Şi întinzând braţul spre pioasa femeie, Vasilieff murmură, ca în vis:

— În sfârşit ai venit, scumpa mea Tatiana? Ah, te-am aşteptat atâta!

Călugăriţa îl privi cu duioşie. Rănitul duse mâna ei la buze, în timp ce ea îi puse pe frunte cealaltă mână şi se plecă spre dânsul.

Moşierul închise ochii şi zâmbetul de fericire pluti încă multă vreme pe chipul său tras de boală.

Sora Veronica se plecă şi mai tare spre el, şi – Irina îşi apăsă mâinile pe inimă, care ameninţa să-i spargă pieptul – îşi lipi buzele de gura rănitului.

— Dumnezeule, ce înseamnă asta? murmură tânăra, năucită. Cine e această femeie?

Deodată, multe lucruri i se părură ciudate. Cum ajunsese aici sora Veronica? Abia acum îşi dădea seama că maica se ivise într-o bună zi, şi începuse să-l îngrijească pe bolnav, fără să fie chemată de cineva. Şi nu numai că-l îngrijea, ci se jertfea pentru el, ceea ce stârnise adeseori uimirea tinerei fete.

Acum ea înţelese că exista o legătură tainică între Vasilieff şi sora Veronica, deoarece altminteri călugăriţa nu s-ar fi purtat în acest chip.

Cine era, la drept vorbind, bărbatul acesta care o înconjura cu dragoste de tată? Acum, Irina îşi aminti că moşierul stătuse adeseori de vorbă cu mama Anuşca, ferindu-se ca dânsa să audă ceva din convorbirea lor.

Lucrurile se încâlceau tot mai mult în mintea frumoasei fete. De asemenea îi dădea de gândit şi faptul că sora Veronica adusese la căpătâiul bolnavului pe vestitul medic de

boli mintale.

În cele din urmă, Irina se retrase, fără zgomot. Ceea ce aflase în acea zi era prea mult pentru ea, neobişnuită cu ticăloşia omenească.

Rămase încă multă vreme cu ochii deschişi, neputând să adoarmă, chinuită de atâtea întrebări, la care nu izbuti să găsească răspuns.

În sfârşit, după multe ceasuri de frământări, căzu într-un somn greu, odihnitor.

Soarele strălucea pe cer – trebuie să fi fost amiază – când se trezi. Sări repede din pat, deşi se simţea foarte istovită. Dar gândul că sora Veronica veghease toată noaptea şi jumătate din zi, nu-i dădea răgaz să mai zăbovească mult. Se îmbrăcă în grabă, sorbi câteva înghiţituri de ceai, mâncă o bucăţică de pâine, apoi se duse în odaia bolnavului.

Îi şi bătuse la ochi faptul că o mare însufleţire domnea în palat şi paşi grăbiţi răsunau încolo şi încoace. Deodată, Irina se văzu înaintea călugăriţei ai cărei ochi erau nespus de trişti. După cât se părea, sora Veronica plânsese.

— S-a întâmplat ceva, soră? întrebă Irina, cu teamă.

Maica arătă spre încăperea bolnavului.

— Medicii sunt înăuntru şi au şi început operaţia, zise ea. Ah, e îngrozitor să nu ştii dacă un om va scăpa cu viaţă sau va muri sub cuţitul chirurgului!

Irina înţelese durerea bunei femei şi ea însăşi se cutremură, gândindu-se că bărbatul acesta nobil ar putea să moară. Dar ceea ce nu putu să priceapă frumoasa copilă, era neobişnuita îngrijorare a sorei Veronica.

Întâmplările din ziua trecută îi reveniră în minte şi aţinti o privire cercetătoare asupra acestei femei, care i se păru deodată tot atât de misterioasă ca şi bolnavul.

Da, aceste două fiinţe, erau legate prin oarecare iţe nevăzute. Dar cum aflase călugăriţa că Vasilieff zăcea bolnav în palatul familiei Gogineff?

Irina se aşeză alături de dânsa pe o banchetă de piele. N-aveau nimic de făcut, căci vestiţii medici îşi aduseseră asistenţii cu ei, astfel că cele două îngrijitoare ale bolnavului

erau de prisos, deocamdată.

Tânăra voia cu tot dinadinsul să afle în ce fel ajunsese călugăriţa aici, dar nu ştia cum să înceapă şi aţinti o privire rugătoare pe chipul sorei Veronica.

— Ce-i cu dumneata, Irina? întrebă călugăriţa, sub înrâurirea acestei priviri.

— O, nimic! Voiam doar să ştiu ce au spus medicii? Există vreo speranţă ca domnul Vasilieff să scape?

— Deocamdată, nu ştiu nici ei, murmură maica.

— Dar... cine ţi-a dat de veste că aici, în casă, se află un bolnav? zise tânăra, şovăind.

Sora Veronica tresări. Ce urmărea Irina cu această întrebare?

— Am fost trimisă de conducătoarea ordinului nostru, răspunse ea apoi.

Tânăra se văzu silită să se mulţumească cu acest răspuns. Dar nu cumva călugăriţa minţise?

Se scurseră câteva ceasuri pline de nelinişte. În cele din urmă, medicii se iviră din odaia bolnavului. Erau patru, dintre care doi mai bătrâni. Îndărătul lor se aflau doi asistenţi.

Profesorul Şikorski vorbea cu însufleţire cu asistentul său, doctorul Borneskin. Sora Veronica şi Irina înţeleseră, din cuvintele lor, că operaţia reuşise.

Lacrimi de bucurie umeziră ochii tinerei fete. Dar, în tulburarea ei, nu băgă de seamă că şi călugăriţa tremura de fericire şi-şi ştergea ochii pe furiş. Apoi, însă, sora Veronica luă o înfăţişare liniştită, căci zărise privirile străpungătoare pe care profesorul le aţintise asupra ei.

Şi desigur că bătrânul şoptise ceva asistentului său, căci şi acesta se uită la călugăriţă cu multă luare aminte.

Într-adevăr, cei doi medici vorbiseră despre sora Veronica.

— Ştii că s-a întemeiat şi în Petrograd o filială a ordinului „Maicilor Cenuşii”? întrebă profesorul Şikorski.

— Nu, n-am auzit nimic despre asta, răspunse asistentul său.

— Nu e ciudat că sora asta se află aici? urmă bătrânul.

— Ba da, zise doctorul Borneskin privind cercetător spre călugăriţă; – şi mi se pare foarte cunoscută. M-am gândit la asta, chiar din clipa când am zărit-o pentru întâia oară aici. Aş putea să jur că am mai văzut-o cândva, dar trebuie să fie foarte mult de atunci.

Bătrânul profesor sfredeli din nou cu privirea pe sora Veronica.

— A venit la mine şi m-a rugat să examinez un bolnav, care, probabil, a fost rău tratat, continuă el, adresându-se iar asistentului său. Am însoţit-o, dar nu mică mi-a fost mirarea când mă văzui condus în palatul familiei Gogineff. Spune, nu-i ciudat?

— Ba da, însă n-aţi întrebat-o cum se face că poartă atâta grijă acestui bolnav?

— Nu, sora asta misterioasă are într-însa ceva atât de distins, încât n-am cutezat să-i pun această întrebare. De altminteri, nici nu sunt curios din fire.

Cu aceasta, convorbirea celor doi medici luă sfârşit.

Sora Veronica se apropie de ei, aşteptând în tăcere instrucţiunile cu privire la îngrijirea bolnavului. Irina se afla îndărătul călugăriţei.

— Deocamdată bolnavul trebuie să doarmă – nimic decât să doarmă, zise profesorul. Când se va trezi, îi veţi da o linguriţă din doctoria care se află pe măsuţa de lângă patul lui. E un somnifer. Dacă va avea dureri, îi veţi face o injecţie cu morfină. Trebuie să fiţi, însă, cu mare băgare de seamă ca nu cumva să-şi desfacă bandajul din jurul capului. De aceea, ar fi bine să faceţi de veghe cu rândul, căci cineva trebuie să fie totdeauna lângă el.

Sora Veronica făgădui că va împlini întocmai sfaturile vestitului profesor. Apoi, cei doi medici se apropiară de Irina şi o dezmierdară pe obraji.

— Minunată copilă, zise bătrânul, adresându-se asistentului său, când ieşiră din palat.

După cât se părea, Vasilieff trecuse ca bine criza. Se trezi tocmai a treia zi după operaţie, şi privi în jurul său. Sora Veronica citea o carte, deşi încăperea nu prea era luminată.

— E iarnă! murmură Vasilieff, holbând ochii spre tavanul încăperii.

— Încă nu, domnule Vasilieff, şopti călugăriţa.

Bolnavul întoarse capul, încetişor, spre dânsa. Apoi închise ochii şi un zâmbet încolţi pe chipul său.

— Ah, tu eşti, Tatiana? îngână el. Un înger ţi-a condus paşii spre mine.

Sora Veronica îşi trase şi mai mult boneta peste ochi şi începu să tremure din tot trupul.

— Trebuie să staţi liniştit şi să nu vă enervaţi, răspunse ea, cu glas şi mai slab, altminteri n-o să vă faceţi bine.

— Dă-mi mâna, Tatiana… şi nu te teme, căci eşti sub ocrotirea mea… Sunt lângă tine şi nimeni nu se va încumeta să-ţi facă vreun rău…

— Trebuie să staţi liniştit, domnule Vasilieff, stărui ea, cu lacrimi în ochi.

— Tatiana… în curând o să vină vara şi atunci vom pleca amândoi spre minunatul nostru castel din Livadia… O, ce frumos va fi!… Copilul nostru, scumpul nostru Paul, se va face băiat mare… Şi Ţarul va veghea întotdeauna asupra noastră… Cum, ce spui, Potcikev e duşmanul nostru? Să fi pus la cale, împreună cu Nicolai, pieirea noastră? Nu, Nicolai nu e rău, ci foarte puţin încrezător. Dar el mă cunoaşte şi ştie că-i sunt devotat.

Sora Veronica privea deznădăjduită la Vasilieff, care îi încleştase mâna. O luptă sfâşietoare se dădea în inima ei.

Apoi, însă, se plecă spre bolnav şi o hotărâre neclintită se întipărise pe chipul ei.

— Trebuie să fiţi, liniştit, domnule Vasilieff, foarte liniştit. Închideţi ochii şi dormiţi, altminteri n-o să vă însănătoşiţi niciodată. Medicul a interzis cu desăvârşire să vă frământaţi mintea.

Un zâmbet lumină iarăşi fata palidă a moşierului.

— Aşadar, tot tu, scumpa mea Tatiana… da, ştiam că tu eşti… Acum totul se va întoarce în bine…

Maica îşi pironi privirile pe chipul bolnavului, care mai bâigui câteva cuvinte neînţelese şi adormi.

Cu grijă sora Veronica îşi desprinse mâna dintr-a lui, şi-şi sprijini capul de marginea patului, apăsându-şi perna pe gură, pentru a înăbuşi strigătul ce-i stătea pe buze.

— Sfinte Dumnezeule din Ceruri, murmură ea, de ce mi-a fost dat să mă chinuiesc astfel? De ce m-ai pus la încercări atât de grele?

Rămase multă vreme astfel, în timp ce bolnavul surâdea fericit şi se juca, din somn, cu o panglică din boneta ei albă, care îi căzu de pe cap, când sora se ridică.

În acea clipă intră Irina în încăpere. Maica îşi duse mâinile la cap, căci părul i se despletise şi cădea în valuri peste umerii şi spatele ei. Apoi, zâmbind încurcată, îşi strânse cosiţele şi-şi puse iarăşi boneta.

— Rămâi lângă bolnav, copila mea, căci vreau să dorm câteva ceasuri, zise dânsa.

Irina se aşeză la căpătâiul lui Vasilieff, în timp, ce sora Veronica se depărtă.

Când se înapoie era întuneric afară.

— A fost cineva pe aici? întrebă ea.

— Da, domnul profesor Şikorski, răspunse tânăra. S-a arătat foarte mulţumit de starea bolnavului.

— Atunci, în curând n-o să mai fie nevoie de mine aici. Socot că vei putea îngriji singură de bolnav.

Irina nu răspunse, ci aruncă doar o privire sfioasă spre buna femeie, ale cărei cuvinte sunaseră nespus de trist.

Noaptea rămase de veghe tot sora Veronica. Acum avea foarte puţin de lucru. Cu mâinile împreunate în poală, călugăriţa stătea nemişcată, privind lung spre bolnav. O expresie visătoare, plutea pe faţa ei.

— Ne vom revedea, oare, vreodată, Vasilieff? murmură ea, plină de durere. Va voi soarta să ne mai întâlnim în viaţă?

Se ridică apoi. Hainele moşierului atârnau în dulap. Era cu putinţă ca Vasilieff să părăsească patul peste câteva zile şi buna femeie voia să se încredinţeze dacă hainele erau în rânduială.

Deodată, vestonul îi scăpă din mâini şi un obiect tare căzu pe podea cu o pocnitură. Călugăriţa se plecă să-l ridice, dar

sări în sus ca muşcată de şarpe. Rămase cu ochii ţintă la o casetă mică, veche, de culoare neagră, care căzuse din haina moşierului.

— Ce-i asta? murmură ea, cu glas tremurător, după ce-şi mai revenise puţin în fire. Mi-am pierdut minţile, oare? Sunt trează sau visez? Cum e cu putinţă?

Sora Veronica privea, cu ochii holbaţi, la caseta din mâna ei. Apoi, încercă s-o deschidă, ceea ce îi izbuti. Un giuvaier sclipitor se afla pe fundul cutiuţei. Era acela pe care Vasilieff îl cumpărase de la frumoasa comunistă. Degetele tremurătoare ale călugăriţei mângâiară cu dragoste bijuteria.

— A fost al strămoşilor mei, şopti ea, îndurerată. Se afla în caseta, pe care Anuşca a păstrat-o multă vreme. Cum o fi ajuns aici, după ce Saşa mi-a spus că preţioasa casetă a fost furată?

Zadarnic încercă sora Veronica să-şi adune gândurile. Privi câtva timp la preţiosul giuvaier, apoi îl aşeză iarăşi în cutiuţă, pe care o încuie şi o vârî la loc în buzunarul hainei moşierului.

În acea noapte, călugăriţa luă o hotărâre. Aşteptă până ce bătu ora unu după miezul nopţii, apoi se ridică, îşi puse mantia şi aruncând asupra bolnavului o ultimă privire, se depărtă în vârful picioarelor.

Jos, la ieşire, rămase dezamăgită. Uşa era încuiată. Făcându-şi curaj, maica păşi spre odaia bătrânilor servitori şi ciocăni încet în uşă.

Ipanoff se ivi, buimăcit din somn.

— Dumnezeule, nu cumva bolnavul se simte rău şi vă duceţi după doctor? bâigui el.

— Nu, fii liniştit, Ipanoff, răspunse călugăriţa. Bolnavului îi merge chiar foarte bine. Peste câteva zile o să se dea jos din pat. Eu, însă, trebuie să mă duc astă-seară la alt pacient, care are nevoie de mine. Sper să mă înapoiez foarte curând.

Bătrânul descuia uşa. Un vânt aspru pătrunse în coridor.

— Afurisită vreme, soră! zise Ipanoff. Dumnezeu să te aibă în paza Lui!… Brr!… Ferice de acela care are un acoperiş deasupra capului, pe vremea asta…

Sora Veronica păşi în strada întunecată. Arborii erau demult

desfrunziţi. Un vânt îngheţat îi biciuia faţa, dar ea îşi urmă drumul, netulburată. Din când în când câte o făptură întunecată se ivea în calea ei, însă dispărea repede, căci nici oamenii cei mai cruzi nu se încumetau să se atingă de o slujitoare a Celui de Sus…

Trecu pe străzi, unde femeile uşoare îşi dăduseră întâlnire cu amanţii lor, văzu soldaţi înfrăţindu-se cu mujicii şi adunându-se în jurul focurilor, unde se ţineau cuvântări aţâţătoare.

Totuşi, sora Veronica îşi continua drumul, neînfricoşată. La urma urmei, de cine avea să se teamă?

În apropierea unui bulevard, călugăriţa văzu o femeie zdrenţăroasă, care ducea un copil în braţe, iar altul, de vreo şase ani, se ţinea de poalele ei.

Femeia se propti în calea maicii şi strigă:

— Ei, soră, unde putem găsi un adăpost în oraşul ăsta mare? Ştii, mi-e foame, mie şi copiilor mei; şi, apoi, aş vrea să-i culc.

Era ceva atât de ameninţător în purtarea acestei femei – care desigur că era nenorocită şi mizeria o dusese aproape de deznădejde – încât sora Veronica se dădu înapoi, fără voie. În apropierea lor se aflau câţiva soldaţi.

— Mi-e milă de tine, sărmană femeie, dar nu-ţi pot ajuta cu nimic, zise călugăriţa îndurerată.

— Aşa, refuzi? Vreţi să ne săturaţi numai cu, rugăciuni? făcu nenorocita, în bătaie de joc. Dar las’ că vă învăţăm noi minte! În curând o să se înapoieze de pe front şi Ivanovici al eu… şi atunci, o să dăm foc bisericilor… nici voi nu sunteţi mai buni decât ceilalţi.

— Lasă maica în pace! se răsti unul dintre soldaţi, care se apropiase de cele două femei. Ce ţi-a făcut dânsa? Bogaţi sau săraci, îi ajută pe toţi deopotrivă… asta ar trebui s-o ştii şi tu!

Cealaltă bombăni ceva neînţeles, dar nu voi să se urnească din drum.

— Aşează-te colo, la foc, strigă el, înfuriat. Du-te şi încălzeşte-te; acolo poţi să-ţi culci şi copiii. Ţine şi pătura asta, pâine şi ceai o să capeţi peste un ceas, când bucătăria

de campanie va trece pe aici.

Sora Veronica îşi iuţi paşii. După puţin timp, aproape că şi uitase toată întâmplarea.

Mai străbătu câteva străzi, apoi dispăru într-o casă.

Era locuinţa prezicătoarei Denise Barobleur, unde găsise adăpost şi Virubova, fosta favorită a Ţarinei.

95. Un ciudat rămas bun

Dis-de-dimineaţă, sora Veronica se înapoie la fostul palat al familiei Gogineff. Urcă, treptele şi răsuflă uşurată când îşi dădu seama că, între timp, nimeni nu fusese în camera bolnavului, care mai dormea încă.

Rămase câteva clipe lângă Vasilieff şi-l privi cu durere, apoi puse un plic pe marginea patului. Se răzgândi, însă, repede; luă iarăşi plicul în mână, îl desfăcu, scoase dintr-însul o fotografie şi un bileţel pe care le depuse pe măsuţa de lângă pat, iar plicul îl reţinu. Apoi se depărtă şi părăsi casa pentru a doua oară.

Noaptea ninsese şi acoperişurile caselor erau albe de zăpadă. Larma zilei se şi stârnise. Prăvăliile mari aveau obloanele trase. Chinuiţi de foame, muncitorii îşi părăseau locuinţele şi se îndreptau spre bucătăriile de campanie, unde se dădea de mâncare tuturor.

Marinari şi soldaţi, ţărani şi lucrători străbăteau străzile în maşini care purtau fel de fel de placarde revoluţionare. Pretutindeni fâlfâia drapelul roşu.

Automobile blindate goneau încolo şi încoace, iar soldaţii stăteau ghemuiţi îndărătul plăcilor groase de oţel, ca şi cum focul urma să fie deschis dintr-o clipă în alta.

Aceste automobile nu purtau niciun fel de inscripţie şi nimeni nu ştia dacă fuseseră aduse pentru ocrotirea guvernului provizoriu sau veniseră din propria lor iniţiativă spre a sprijini pe revoluţionari.

Şiruri lungi de muncitori şi soldaţi veneau pe bulevardul Nevski, adresând înjurături sălbatice spre clădirile impunătoare, care erau înşirate de-a lungul străzii.

Casele păreau pustii. Nimeni nu putea spune cine se adăpostea îndărătul uşilor grele, nimeni nu ştia dacă locatarii părăsiseră palatele sau stăteau tremurând cu mâinile deasupra averilor lor, îndărătul ferestrelor oblonite.

Revoluţia ţăranilor şi muncitorilor ameninţa să izbucnească din clipă în clipă. Mulţi bogătaşi ar fi putut să fugă, dar nu voiau să-şi părăsească avutul. O mică parte din ei, îndeosebi nobilii îşi trimiseseră banii şi bijuteriile în străinătate.

Sora Veronica îşi urmă drumul, netulburată. Când ajunse iarăşi la locuinţa prezicătoarei, ea se uită cu băgare de seamă în juru-i, apoi sună. Uşa se deschise fără zgomot şi tot astfel se şi închise în urma misterioasei femei.

Irina coborâse din pat şi se îmbrăcase. O bucurie nespusă îi umplea inima, gândindu-se că bunul ei ocrotitor scăpase cu viaţă. Altminteri, ar fi fost foarte rău de dânsa, căci Vasilieff era singura ei mângâiere, singurul ei sprijin.

Tânăra păşi pragul încăperii bolnavului, dar rămase foarte mirată văzând că sora Veronica nu se afla acolo. Privi în jurul ei, însă nu descoperi nici mantia călugăriţei.

În cele din urmă, Irina ajunse la încredinţarea că buna femeie părăsise casa, dar nu se îndoi defel că se va înapoia în curând.

Liniştită la gândul acesta, se apropie de bolnav şi-l privi cu luare aminte. Se părea că trăsăturile sale se mai însufleţiseră în ultimele trei zile, iar obrajii i se îmbujoraseră puţin. Plină de duioşie, frumoasa fată dezmierdă mâna lui Vasilieff, apoi vru să se retragă, când zări fotografia de pe măsuţă. Şovăi câteva clipe, dar după aceea, o luă în mână şi văzu portretul unei femei tinere şi frumoase, care părea să facă parte dintr-o familie foarte distinsă. Necunoscuta avea în braţe un copilaş fermecător. Şi, lucru ciudat, ochii acestei femei minunate păreau foarte cunoscuţi Irinei.

Ea rămase pe gânduri. Unde mai văzuse acest chip? Se frământă multă vreme, până ce, deodată, se făcu lumină în mintea ei.

În căsuţa lor din satul liniştit, atârna, în odaia Anuşcăi, un

portret înfăţişând o femeie asemănătoare acesteia, dar mai tânără – astfel că se lămurea şi lipsa copilului.

Privirile Irinei erau mereu atrase spre fotografia pe care o pusese pe măsuţă. Duse mâna la frunte şi cu iuţeala fulgerului, înţelese totul. Portretul avea o mare asemănare cu o femeie pe care o cunoştea.

Era sora Veronica.

Nu, nu mai încăpea nicio îndoială. Aceea de pe portret şi călugăriţa din ordinul „Maicilor cenuşii” erau una şi aceeaşi persoană.

Irina luă iarăşi fotografia în mână. Aceasta fusese făcută într-un orăşel din Crimeea şi pe dosul ei era scris: „Tatiana”.

Cine era, oare, această misterioasă călugăriţă? Ce legături existau între ea şi distinsul moşier? Şi n-o recunoscuse oare bolnavul în delirul său?

Tânăra luă biletul, pe care erau scrise doar câteva rânduri. Cuprinsă de mustrări, vru să-l pună repede la loc dar era prea târziu, căci şi apucase să-l citească. Iată ce cuprindea:

„Denise Barobleur mi-a predat, pentru dumneata, această fotografie, susţinând că e o amintire. De unde a căpătat-o, nu ştiu nici eu.

Virubova.”

Cine era această Denise Barobleur? După nume, părea să fie franţuzoaică. Dar ce avea dânsa de-a face cu fotografia?

Irina auzise despre Virubova. Ocrotitorul ei, Vasilieff îi vorbise adeseori de fosta favorită a Ţarinei, care părea să fie în strânse legături cu el.

La acest gând, o mare nelinişte puse stăpânire pe frumoasa fată. Ea ştia că Boris e un revoluţionar înfocat şi luptase cu îndârjire împotriva monarhiei, iar acum împotriva republicii; ştia că fratele ei e duşmanul neîmpăcat al ţarismului.

Cu Vasilieff, însă, ce putea să fie? După cât se părea, moşierul era monarhist, aşadar, trebuia să fie vrăjmaşul lui Boris. Cu toate acestea, cei doi bărbaţi se înţelegeau de minune şi erau în strânse legături de prietenie. Să nu fi cunoscut Boris părerile politice ale moşierului? Nu, asta era cu

neputinţă.

Oricum ar fi fost, Irina ştia un lucru, sau bănuia cel puţin: pe vremurile acelea era foarte primejdios să nutreşti gânduri monarhiste.

În cele din urmă, tânăra se retrase din camera bolnavului, hotărâtă să se prefacă cum că nu ştia nimic de bilet şi fotografie.

În acea dimineaţă, Irina se înapoie adeseori pentru a vedea dacă bolnavul se trezise, dar acesta dormea adânc.

Cam pe la prânz ea auzi zgomote în odaia lui şi, deodată, o exclamaţie de uimire îi ajunse la urechi.

Vasilieff se trezise. După primejdioasa operaţie aceasta era cea dintâi zi când moşierul avea mintea limpede. Abia acum izbuti să-şi amintească întâmplările ce se desfăşuraseră înaintea rănirii sale, care era cât p-aci să-l coste viaţa.

Rămase multă vreme cu ochii deschişi; îşi aduse aminte de atacul prinţului Potcikev, dar apoi amintirile i se încâlceau iarăşi. Totuşi, i se părea că vedea mereu înaintea ochilor chipul unei surori de caritate, cu o înfăţişare nespus de atrăgătoare.

— Ea a fost îngerul meu cel bun, murmură Vasilieff. Avea trăsăturile Tatianei… De altminteri, cred că o voi revedea în curând. Sau, să fi fost numai un vis?

Întoarse capul şi, deodată, zări fotografia şi biletul, pe care le luă de pe măsuţă.

Dar abia aruncase o privire asupra portretului, că scoase un strigăt de bucurie şi rămase cu privirile pironite pe el.

— Tatiana! îngână dânsul, apăsându-şi buzele pe portret.

Amintiri din trecut se perindară în mintea moşierului. Se vedea plimbându-se, alături de soţia lui, pe aleile minunatului castel din Livadia. Din când în când scumpa lui Tatiana ridica spre el ochii-i strălucind de bucurie şi murmura cuvinte drăgăstoase. Miresme îmbătătoare pluteau în jurul lor. Amândoi erau ameţiţi de fericirea care îi copleşea aproape.

Apoi, însă, veniră vremurile grele – vremurile, când fericirea lor fu distrusă.

Moşierul clătină capul. Nu, nu voia să se gândească la asta. Nu voia să-şi mai amintească de arestarea sa şi întemniţarea în celula înfiorătoare din Shlisselburg.

De atunci, începu să urască ţarismul. Nu pe Ţar însuşi, ci uneltele sale, pe linguşitorii săi.

Vasilieff îşi aminti de clipa când i se vestise moartea soţiei sale şi a copilaşului. Scumpa lui Tatiana nu mai era printre cei vii.

Rămase câtva timp pe gânduri, apoi citi biletul.

— Trebuie să mă mai duc o dată la prezicătoarea aceasta, murmură el. O voi sili să-mi destăinuiască cum a ajuns fotografia în mâinile ei! Da, îi voi smulge taina!

În cele din urmă Irina socoti că poate intra în camera bolnavului. Tuşi uşor, aşteptă câteva clipe, apoi păşi pragul.

Un zâmbet luminos se înfiripă pe chipul moşierului şi ochii i se aţintiră cu dragoste spre gingaşa făptură. Şi când Irina se apropie de el, Vasilieff îi cuprinse capul, îl trase spre dânsul şi privi îndelung în ochii ei albaştri.

— Întreagă mama ei, îngână el, apoi.

— Ai cunoscut-o pe mama? întrebă tânăra, cu teamă şi uimire în acelaşi timp.

— Da, am cunoscut-o. Şi acum, copila mea, te rog să-mi spui „tată”. Asta e singura mea dorinţă. Vrei să mi-o împlineşti? În orice caz, tu vei fi moştenitoarea mea – de acum încolo vreau să muncesc numai pentru tine.

Irina se făcu roşie ca para focului.

— Nici nu poate exista fericire mai mare pentru mine, răspunse ea, adânc mişcată.

— Aşadar, începând de azi, sunt tatăl tău, copilă dragă, urmă Vasilieff, cu duioşie. Nimeni nu va putea să ne mai despartă.

— Vom rămâne veşnic împreună, tată, încuviinţă ea, copleşită de fericire.

Moşierul o sărută pe ochi.

— Am avut visuri ciudate, copila mea, continuă el, apoi, dus pe gânduri. Mi se părea că văd o zână – o zână frumoasă şi blândă… Ştiu că tu m-ai îngrijit, te auzeam adesea, simţeam

că eşti lângă mine... Dar încă o femeie se afla în cameră – un înger bun, care veghea la căpătâiul meu... Cine era dânsa? Unde e acum?

— Era o călugăriţă din ordinul „Maicilor cenuşii”.

— Din ordinul „Maicilor cenuşii”? repetă moşierul. Dar cum a ajuns aici? Cine a adus-o?

— Asta nu ştiu nici eu, tată. Într-o bună zi, s-a ivit ca din senin şi, de atunci s-a jertfit pentru dumneata, veghind zi şi noapte la căpătâiul dumitale.

Vasilieff rămase pe gânduri.

— Cum arăta la faţă? întrebă el, deodată. Irina tocmai voi să spună că sora Veronica semăna aidoma cu femeia de pe portret, când un glas lăuntric o îndemnă să tacă. Fără să-şi dea seama din ce pricină, ea se supuse.

— Era o călugăriţă frumoasă şi foarte tăcută, zise apoi.

— Ciudat, murmură moşierul. Dacă n-aş fi ştiut că e cu neputinţă, aş fi putut să jur că Tatiana a fost lângă mine. Dar, desigur că nu era decât spiritul ei, care a luat înfăţişarea blândei călugăriţe.

Irina încuviinţă din cap.

— Cine a adus fotografia asta? urmă Vasilieff arătându-i portretul.

Tânăra păru foarte surprinsă, trebuia să se prefacă, dacă voia să scape de întrebările lui.

— N-am văzut-o încă, până acum, răspunse ea cu glas nesigur.

Moşierul privi din nou spre portret, astfel că nu băgă de seamă tulburarea fetei.

— A fost Virubova aici? întrebă bolnavul, mai departe.

— Nu, nici n-o cunosc măcar.

Vasilieff se strădui să pătrundă misterul, dar sforţările sale rămaseră zadarnice.

— Totuşi, cineva trebuie să fi adus biletul şi fotografia, reluă el. În sfârşit, după ce m-oi da jos din pat, am să fac o vizită Virubovei, care o să mă poată lămuri, căci doar dânsa a scris biletul care însoţea fotografia. Dar, ia spune, Irina, cunoşti acest portret?

Tânăra făcu în aşa fel, ca şi cum ar fi chibzuit, în timp ce privea fotografia.

— Are o mare asemănare cu portretul care se afla în odaia mamei Anuşca, răspunse ea, după câtva timp. Dacă nu mă înşel, e vorba de aceeaşi doamnă.

Moşierul clătină capul, cu însufleţire.

— Da, aşa e, încuviinţă el. Ţi-a spus vreodată mama Anuşca pe cine înfăţişează portretul?

— Nu, tată, nu mi-a vorbit nimic despre asta. De altminteri, nici n-am întrebat-o. Ştiu, însă, că Saşa, mătuşa mea, care era camerista prinţesei Gogineff, a încercat adeseori să afle de la mama cine e această doamnă, dar totul a fost în zadar.

— Mama Anuşca a fost o femeie isteaţă, zise bolnavul.

Irina se aştepta ca Vasilieff să vorbească mai departe despre această chestiune şi să-i destăinuiască pe cine înfăţişa portretul, dar dânsul nu-i împlini această dorinţă.

Bolnavul împături cu grijă biletul, apoi îl vârî împreună cu fotografia, în portofelul său.

Puţin mai târziu se ivi şi Sonia, care păru foarte bucuroasă, văzând că moşierul se întremase.

De câtva timp, Irina căuta să aibă cât mai puţin de-a face cu frumoasa revoluţionară. Fără să-şi dea seama de ce anume, tânăra simţea tot mai mult dezgust pentru această femeie, cu ochii ca doi cărbuni aprinşi.

Sonia însă nu prea observa asta, căci avea alte preocupări. Se ducea la Boris în fiecare zi şi-i descria cu măiestrie întâmplările ce se petreceau în capitală şi în restul ţării. Tânărul, însă, aştepta cu nerăbdare ziua când va putea părăsi patul, spre a începe din nou lupta pentru libertate.

— În curând va veni clipa când năzuinţele noastre se vor împlini, zise comunista, o dată. Asupritorii poporului rus îşi vor lua răsplata, steagurile roşii vor fâlfâi pretutindeni, iar fraţii noştri, îngenuncheaţi vor saluta cu bucurie eliberarea lor din jugul greu. Ah, Boris şi noi vom lua parte la toate acestea! Dacă ai şti cât mă bucur că n-am rămas în satul nostru!

Luntraşul o privi cu mândrie. Dar se simţi dezgustat, când

revoluţionara îl cuprinse cu braţele şi-şi apăsă buzele pe gura lui. Uneori, îmbrăţişarea ei pătimaşă îi aprindea simţurile, dar îndată ce icoana blândă a Nataşei, neuitata lui iubită, se ivea înaintea ochilor minţii sale, o mâhnire nemărginită punea stăpânire pe inima lui.

— Tot mai vrei să pleci la Tobolsk? întrebă Sonia, în altă zi.

Boris Verodin înălţă din umeri.

— Nu ştiu ce părere au în această chestiune cei de la Comitetul Central. De altminteri, îmi închipui că a fost trimis un altul în locul meu.

— Da, fireşte, răspunse Sonia. Şi am mai aflat că vei primi altă misiune. Nu ştiu despre ce e vorba, dar au să te lămurească ei când te vei duce acolo.

— Sunt gata să fac orice mi s-ar cere, zise Boris Verodin. Mi-ar face însă mare plăcere dacă mi s-ar da însărcinarea să-l scot pe Potcikev din bârlogul lui.

— Ticălosul ăsta trebuie să moară! zise Sonia, cu însufleţire. Cine ştie cât o să ne mai înfrunte! După cât am auzit, şi soldaţii lui au început să murmure, astfel că nu se mai poate bizui pe ei.

— Dar nu s-a luat încă nicio măsură împotriva lui? întrebă tânărul, încruntat.

— Nu, deocamdată nu cutezăm să-l atacăm deschis. Dar înaintăm cu paşi mari, astfel că Potcikev e pierdut în orice caz.

Veni şi ziua când Boris Verodin se duse la adunarea delegaţilor sovietelor. Tovarăşii săi îl primiră cu chiote de bucurie, şi abia acum îşi dădu seama tânărul cât de mult era iubit.

Sonia nu se dezlipea de lângă el şi, mai ales, nu răbda să rămână singur cu Vera Ulkitzki.

Tânăra prinţesă recunoscuse demult că această femeie stăruitoare şi pătimaşă, o înlăturase din calea luntraşului. Adeseori plângea în taină, dar nu era geloasă, ci numai nespus de tristă. Pe de altă parte ştia că Boris Verodin nu va fi fericit alături de frumoasa comunistă. Da, prietenul fratelui ei

fusese cuprins de o beţie a simţurilor, dar nimic mai mult – asta o ştia prea bine tânăra soră de caritate.

Iesta o mângâia adeseori cu vorbe blânde, dar Vera se silea să zâmbească – ea nu voia să fie compătimită.

În acelaşi timp, Vasilieff se pregătea să iasă şi el din casă. Cel dintâi drum al său avea să fie la locuinţa prezicătoarei şi a Virubovei.

Cu prilejul rânduirii lucrurilor sale, moşierul dădu şi de caseta neagră, pe care o deschise. Un strigăt înăbuşit ieşi de pe buzele lui. Îngrozit de moarte, privea înlăuntrul casetei. Era goală, giuvaierul dispăruse.

96. Pe drumuri neumblate

Într-o seară, ciobanul care o salvase şi dăduse adăpost Nataşei, veni acasă mai de vreme ca de obicei. Tânăra prinţesă citi pe chipul său că i se întâmplase ceva foarte neplăcut.

Bătrânul se aşeză la masă, tăcut, şi privi îngândurat înaintea lui, în timp ce prinţesa îi aduse mâncarea. Era o cină sărăcăcioasă, căci merindele se împuţinau tot mai mult.

Bunul cioban începu să amestece supa cu lingura, în vreme ce gândurile-i erau tot departe!

— Astăzi au atacat castelul baronului, iar acesta şi familia sa au fost ucişi, zise el deodată.

Nataşa scoase un ţipăt uşor şi duse mâna la inimă.

— Da, aşa e, întări bătrânul. După cât se pare, republica nu mai are mult de trăit. Ce-o mai fi, ştie Dumnezeu. Ne aşteaptă vremuri îngrozitoare... La oraş, merindele sunt şi mai puţine decât la ţară. Obştile trebuie să trimită acolo hrană pentru revoluţionari. Dar fiindcă n-au, ţăranii nu se codesc mult, pătrund în castelele şi palatele boierilor şi-şi iau de acolo tot ceea ce are nevoie statul. La cea mai mică împotrivire, nenorociţii sunt împuşcaţi. Mi-e milă de baron căci nu era om rău... Dar crapă fierea în mine când mă gândesc că vagabondul ăla, Altaţkin, care n-a muncit niciodată în viaţa lui a ajuns acum la loc de seamă. El a pus la cale răscoala şi a

pornit în fruntea răzvrătiţilor. Tot el l-a împuşcat pe baron, fiindcă – cel puţin aşa se zice – s-a împotrivit să scoată la iveală merindele şi să le pună la dispoziţia statului.

Inima Nataşei bătea cu putere. Sărmana prinţesă bănuia de ce îi povestea bătrânul toate acestea. Îşi dădea seama că ocrotita lui se afla în primejdie de moarte.

Ea începu să plângă, iar bătrânul rămase tăcut câtva timp, privind cu strângere de inimă spre dânsa. Până şi câinele, care o saluta întotdeauna cu lătrături vesele, se culcase lângă ea şi-i lingea mâna, ca şi cum ar fi vrut s-o mângâie.

— Da, copila mea, urmă ciobanul, trebuie cu orice preţ să găsim un mijloc ca să ajungi la oraş. Într-acolo voiai să te duci, nu-i aşa?

Prinţesa dădu din cap în semn de încuviinţare.

— Da, la Petrograd… sau chiar la Moscova, căci de acolo pot lua trenul spre capitală.

— După cât se vede iei lucrurile foarte uşor, observă ciobanul.

— Nu, deloc, răspunse Nataşa. Totuşi trebuie să ajung în oraş, căci doar nu pot rămâne aici.

— Asta e adevărat…

Se întrerupse şi trase cu urechea spre uşă, căci Vanici, credinciosul câine, făcuse o săritură spre intrarea colibei şi începuse să latre furios. Părea că vine cineva. Bătrânul se ridică şi aruncă repede o privire în jurul său.

— Suie sus şi acoperă-te cu plapuma, zise el, în şoaptă. Nu trebuie să fii văzută. Locuitorii satului ar putea să se lege de dumneata.

Nataşa avusese şi ea acelaşi gând, căci nu voia să dea ochi cu nimeni. Se căţără repede în firida de deasupra vetrei şi abia avu timp să se vâre sub plapumă, când uşa se deschise.

Patru bărbaţi intrară în colibă. În fruntea lor se afla un ţăran burtos, cu haine bune, care făcea o mutră deznădăjduită. Era starostele. El îşi pusese, de bună voie, toată averea la dispoziţia sovietului, altminteri ar fi fost alungat din casă.

Însoţitorii săi aveau înfăţişări suspecte. Mai ales, unul din ei, pe care ceilalţi îl numeau „tovarăşul Demidov” şi care,

părea un adevărat tâlhar. Acesta luă cuvântul şi întrebă, cu glas aspru, pe cioban, câte vite se găsesc în staul.

Bătrânul răspunse la întrebare.

— Treizeci de oi vor fi trimise la Petrograd, porunci Demidov. O să-ţi aducem un om, care o să le păzească bine. Mâine vor porni la drum.

— Dar cum vrei să fie transportate vitele? interveni starostele. Ştii doar prea bine, tovarăşa Demidov, că trenul nu mai trece pe aici, căci guvernul se teme să nu fie atacat de revoluţionari.

— Atunci le vom trimite cu vaporul, hotărî celălalt. Dacă tovarăşii de la oraş n-or avea ce să mănânce, va fi tot spre răul nostru, căci revoluţia va fi înăbuşită mai uşor.

„N-au decât să moară de foame – îşi zise starostele. Să fie după mine, aş da totul soldaţilor, iar pe ceilalţi i-aş lăsa să flămânzească. Dacă s-ar trimite numai câte o sută de soldaţi în fiecare sat răzvrătit, ar fi de ajuns ca ticăloşii ăştia s-o ia la goană”.

Dar burtosul se feri să rostească vreo vorbă din ceea ce gândea, căci altminteri toate nădejdile sale ar fi fost spulberate.

— Da, însă ştii că trec şi multe vapoare de-ale guvernului, zise el îngândurat. Dacă or vedea vitele, n-au să stea mult la gânduri să pună mâna pe ele.

— Am eu destule legături, ca să pot afla când o să treacă pe aici vreun vapor de al nostru, făcu Demidov, cu trufie. În orice caz, pregăteşte vitele, m-ai înţeles?

Ciobanul dădu din cap. Câinele, care se ţinuse până acum liniştit şi urmărise cu încordare pe cei patru bărbaţi, îşi aduse aminte deodată de Nataşa şi, lătrând, începu să sară spre vatră.

Prinţesa se simţea trecută de sudori sub plapuma caldă. La un moment dat, îi veni să strănute. Se strădui ea, sărmana pe cât putu, să-şi înăbuşe strănutul, totuşi se auzi un zgomot uşor Şi, apoi, purtarea câinelui dădea de bănuit.

— Ce-i asta? întrebă Demidov, aruncând o privire spre firida de deasupra vetrei.

Ciobanul nu-şi pierdu cumpătul. Trebuia, cu orice chip, să salveze pe tânăra femeie. Altminteri, l-ar fi mustrat cugetul mereu.

— Am nişte căţei, zise el, zâmbind. Vanici ăsta e turbat de-a binelea când vede aici oameni străini.

Ceilalţi se mulţumiră cu acest răspuns şi porniră spre uşă. Când ajunseră în prag, Demidov se mai opri o dată.

— Ai arme? întrebă el.

— Nu! La ce ar putea să-mi folosească mie, om bătrân? răspunse ciobanul.

— În acest caz, am să-ţi trimit mâine o puşcă şi muniţiile trebuincioase, zise revoluţionarul. Prin împrejurimi se află mulţi fugari. Câţiva ofiţeri şi însuşi prinţul Potcikev au şters-o din castel. Dacă se arată vreun om pe care nu-l cunoşti, ia-l la rost numaidecât. Dacă se împotriveşte, împuşcă-l fără milă! O femeie a fugit, de asemenea, din castelul prinţului Potcikev. Nu ştiu cine e, dar dacă se iveşte aici, trebuie să punem mâna pe dânsa.

Bătrânul clătină capul în semn de încuviinţare. Răsuflă uşurat, când Demidov se depărtă. Mai rămase tăcut câteva clipe, apoi o strigă pe prinţesă. Dar mare fu mirarea lui, văzând că nimeni nu-i răspunde.

— Dumnezeule, a murit de spaimă! exclamă el, îngrozit, şi se urcă pe vatră.

Nataşa stătea nemişcată în culcuşul ei, cu chipul galben ca ceara.

— E numai leşinată! murmură ciobanul, după ce pusese urechea la gura prinţesei şi se încredinţase că aceasta răsuflă.

Coborî, luă de pe laviţă o sticlă cu un lichid aromatic, îşi turnă câteva picături în palmă şi frecă tâmplele Nataşei. După câteva clipe, aceasta deschise ochii şi un zâmbet de recunoştinţă se înfiripă pe buzele sale.

— Te-am adus în mare primejdie, zise ea, îndurerată. Nu lipsea mult şi aş fi fost descoperită… Atunci, s-ar fi sfârşit cu mine, dar şi cu dumneata.

— Aşa e, însă nimeni nu mă poate abate de la datoria mea

de om, răspunse bătrânul.

— Bine, dar ai auzit, doar, că sunt urmărită.

Ciobanul zâmbi dispreţuitor.

— Cu toate acestea, te voi ajuta şi de acum încolo.

Prinţesa îi cuprinse mâna şi o strânse cu recunoştinţă. Deodată, un gând păru că străbătuse mintea bătrânului.

— Ascultă-mă, ai avea curajul să porţi haine bărbăteşti? întrebă el.

— Da, dacă e cu putinţă… răspunse Nataşa, cu glas nesigur.

Ciobanul scotoci în cufărul sau şi scoase la iveală mai întâi o pereche de bocanci, apoi un rând de haine bărbăteşti.

Prinţesa le încercă; bocancii îi erau cam mari, însă la nevoie, puteau fi folosiţi.

— Dar ce facem cu părul? întrebă ciobanul.

— Dacă nu se poate altfel, am să-l tai, zise tânăra, cu hotărâre.

— Ia să încercăm, poate n-o să fie nevoie, urmă bătrânul, cuprins de milă. Îmbracă-ţi căciula asta mare, de blană… Aşa, îndeas-o bine pe ochi… Dar să n-o scoţi nici ziua, nici noaptea.

Nataşa se privi în geamul murdar, care slujea de oglindă.

— Nimănui n-o să-i vină să creadă că sunt bărbat, zise ea.

Dar ciobanul o scoase din încurcătură şi de astă dată.

— Mâine dimineaţă am să-ţi dau o licoare cu care ai să-ţi ungi mâinile şi faţa. De altfel, în timpul pribegiei dumitale ai să te şi murdăreşti niţel, aşa că o să meargă.

A doua zi dimineaţă Nataşa porni la drum. Veşmintele ei şi le pusese într-o legătură, trecută printr-un băţ pe care îl ducea pe umăr. La braţ avea o panglică roşie, aşa cum purtau cea mai mare parte din tineri, pe vremea aceea. În noua ei înfăţişare nu mai era de recunoscut.

Ciobanul îi descrise drumul în amănunţime. Trebuia să străbată câteva oraşe şi cel puţin douăzeci de sate, până ce avea să ajungă la o staţie de unde putea să ia trenul spre Petrograd. Trenurile localnice, care făceau legătura cu acea staţie fuseseră scoase din funcţiune, căci nu mai erau

cărbuni.

În prima zi de drum, Nataşa ajunse într-un sat în jurul căruia se afla o pădure deasă. Încercă să-şi găsească un adăpost pentru noapte, dar oamenii erau foarte neîncrezători şi o alungară aproape. Un ţăran însă îi îngădui să se culce în hambar.

Prinţesa vorbise puţin; dar, la auzul glasului ei, săteanul o măsurase din creştet până-n tălpi, îşi sfredelise privirea în ochii ei, apoi arătase spre hambar şi se depărtase.

Biata Nataşa fu cuprinsă de teamă. Se aşeză pe o grămadă de fân şi rămase pe gânduri.

Deodată, câinii începură să latre pe şosea. Fără să mai şovăie, prinţesa îşi părăsi sărăcăciosul ei culcuş şi porni în noapte. Dar abia străbătuse câteva sute de metri pe şoseaua întunecată, când zări doi bărbaţi, care veneau spre dânsa.

Tânăra se piti repede la marginea drumului.

— Crede-mă, Simolski, e o femeie, se cunoaşte după voce – şi încă una din lumea mare – zise unul din ei, pe care Nataşa îl recunoscu după glas, că era ţăranul care îi dăduse adăpost. O să căpătăm o răsplată bună.

— Să nădăjduim că n-ai avut vreo nălucire, răspunse o voce aspră.

Nataşa se simţi străbătută de fiori. Aşadar, fugise la vreme! Dar încotro să pornească acum? Nu cumva cei doi bărbaţi o vor urmări pe şosea?

Lucrul cel mai bun era să se înapoieze pe acelaşi drum pe tare venise, căci acesta ducea prin pădure, unde putea să se ascundă la nevoie.

Aşteptă până ce ţăranii dispăruseră în curte, apoi o luă la goană spre pădure.

O piatră i se luă de pe inimă, când văzu satul în urma ei. De acum încolo, era hotărâtă să se ferească, pe cât cu putinţă, de orice aşezări omeneşti.

Două zile mai târziu, se ivi în zare un orăşel. În faţa prinţesei înainta o turmă de oi. Nataşa le numără, erau treizeci. Un bărbat voinic le păzea.

După cât se părea, acesta o zărise, căci întoarse de câteva

ori capul, ca şi cum ar fi căutat-o cu privirea. Ba, parcă îşi şi încetinise mersul.

Tânăra se sfinţi iarăşi cuprinsă de teamă. Să fugă? Să se-napoieze?

Dar în chipul acesta nu mai ieşea niciodată la capăt. Trebuia să cuteze s-o ia înaintea lui. Poate că o va lăsa în pace şi nu-i va vorbi.

Abia ajunse lângă turmă, şi bărbatul se şi alătură de ea. Era un ţăran voinic, cu priviri viclene şi părea să caute tovarăşi de drum.

— Încotro, prietene? întrebă el. Spre oraş?

Prinţesa tuşi de câteva ori şi, când crezu că glasul îi era destul de răguşit, încercă să mai spună ceva. Dar, în chip cu totul ciudat, sau poate din pricina spaimei, vocea-i deveni şi mai ascuţită.

Ţăranul o privi cu coada ochiului.

— La oraş e şi mai mare halima, ca aici, zise el, pe ton glumeţ. Am fost trimis cu oile la Petrograd, dar nu ştiu, zău, cum o s-o scot la capăt. Tare mi-e teamă să nu păţesc ceva pe drum.

Clipi şiret, din ochi, apoi râse:

— Treizeci de oi înseamnă ceva; aş putea lua bani frumoşi pe ele. Dacă izbutesc să le dau cu preţ bun, rămân la oraş.

Nataşa făcu o mutră speriată şi uitând cu totul că trebuie să-şi prefacă glasul, zise:

— Bine, dar asta e curată hoţie. Nu-i frumos ceea ce vrei să faci!

— Nu-i frumos? Hoţie? repetă ţăranul, râzând din toată inima. Dar cine nu înşală azi? Toată lumea face la fel… chiar şi tu.

— Eu? făcu tânăra, pălind.

— Da, fireşte! Sau nu cumva îţi închipui că te cred bărbat? Eşti tot atât de puţin bărbat, pe cât sunt eu femeie.

Prinţesa îşi dădu seama că orice tăgadă era de prisos. Aşadar, trebuia să se pună bine cu omul acesta.

— Bine, dacă asta e părerea dumitale, eu n-am să caut să ţi-o schimb, zise dânsa.

— De altfel, eşti destul de drăguţă, cu toate că te-ai mânjit pe faţă, râse ţăranul, încercând s-o ciupească de obraji.

Nataşa se dădu înapoi, speriată.

— Ascultă-mă, ai putinţa să câştigi ceva bani, dacă mă ajuţi să ajung la Petrograd, zise ea. M-am folosit de travestirea asta, numai fiindcă nu aveam însoţitor şi îmi era teamă să nu mi se facă greutăţi pe drum.

— Şi cât vrei să dai? întrebă ţăranul, după câteva clipe de gândire. Am acte la mine şi aş putea să te dau drept fiica mea, dacă nu vrei să rămâi în hainele pe care le porţi.

— Îţi dau douăzeci de lire sterline.

Ţăranul rămase locului, uimit.

— Douăzeci de lire? bâigui el. Douăzeci de lire sterline? Ei drace, ştii că asta e ceva! Pentru banii ăştia te duc şi mai departe de Petrograd.

— Jumătate îi vei primi acum, iar restul în capitală, urmă prinţesa. Vrei?

Celălalt îi întinse mâna.

Nataşa fusese atât de prevăzătoare încât să nu ţină toţi banii la un loc. O mică parte îi avea în buzunar, iar restul şi-i cususe în căptuşeala hainei.

Astfel, ţăranul văzu că, în afară de cele douăzeci de lire, Nataşa nu mai avea decât vreo câteva monede mici. Apoi luă banii cu mâini tremurătoare şi începu să flecărească, în timp ce păşeau, unul lângă altul:

— Ei, draga mea, nici nu-ţi închipui măcar ce hoţi sunt tovarăşii ăştia care stau acum în fruntea noastră. De pildă, la noi e unul, anume Demidov, care trebuie să fie cel mai mare tâlhar de pe faţa pământului. Locuieşte într-o colibă de la marginea satului şi zice că e olar. Dar sunt sigur că în viaţa lui n-a făcut mai mult de o sută de oale. Când îl întâlneai, era beat. Trăia numai din furtişaguri. O dată, stăpânul său l-a rănit cu un glonte, fiindcă se năpustise asupra lui. Acum, Demidov ăsta s-a numit cu de la sine putere comisar al sovietului şi, nimeni nu cutează să i se împotrivească. A luat locul starostelui, în cancelaria acestuia, şi de acolo împarte poruncile. Individul ăsta m-a trimis la Petrograd cu treizeci de

oi, pe care tovarăşii le aşteaptă cu nerăbdare. Hm, vrea să se pună bine cu ei! Uite şi biletul pe care mi l-a dat… nespălatul ăsta nici nu ştie măcar să scrie ca lumea… Oile sunt trimise pe adresa lui Lenin. Pe semne că Demidov urmăreşte să capete vreo slujbă în Petrograd… Ia spune, dacă aşa stau lucrurile, ar fi păcat să duc oile în altă parte? Tovarăşii nu-mi dau nimic pe ele… şi acum carnea e foarte scumpă în capitală… Hm, ce zici?

Nataşa avu un zâmbet trist. Da, omul acesta avea dreptate întrucâtva. Fiecare caută să înşele pe semenul său. Chiar dânsa văzuse, în satul de pe malul Volgăi, cum oamenii cei mai ticăloşi izbutiseră să se cocoţeze la loc de frunte.

Şi astfel de nemernici voiau să cârmuiască poporul! Totuşi, nu era mai puţin adevărat că existau şi revoluţionari mai cumsecade, care se jertfeau pentru idealul lor.

Cei doi rămaseră împreună şi Nataşa trecea drept fiul ţăranului, căci socotise că e mai bine să-şi urmeze drumul, travestită ca bărbat.

După patru zile ajunseră la un port de pe malul râului.

Tovarăşul Volcin – cum se numea ţăranul – se opri acolo, împreună cu turma lui. După cât se părea, avea un plan anumit; căci, când Nataşa stărui după două zile, să pornească mai departe, Volcin zâmbi şiret, zicând:

— Doar nu putem cuteza să ne apropiem de orice corabie. Dacă găsesc vreuna care să fie pe placul meu, suntem în curând la Petrograd.

Prinţesa îşi dădu seama că n-are încotro şi rămase cu oile, în timp ce ţăranul umbla mai toată ziua prin port.

În cele din urmă, Volcin găsi o corabie, care avea să-i ducă până în apropierea capitalei, urmând ca restul drumului să-l facă cu trenul.

Când ajunseră la debarcader, Nataşa văzu o corabie greoaie, de culoare cenuşie, al cărei proprietar, un bărbat spătos, luase loc pe punte. Acesta pipăi fiecare oaie în parte, apoi zâmbi foarte mulţumit.

Prinţesa îşi dădu seama că Volcin făcuse ceea ce-şi pusese în gând să facă: vânduse corăbierului oile sau i le încredinţase

spre vânzare. Lucrul acesta o indignă, dar nu scoase o vorbă.

La un moment dat vru să se despartă de însoţitorul ei, dar nu se încumetă, căci acesta îi cunoştea taina şi pe de altă parte, o ajutase să străbată o bună bucată de drum.

După puţin timp, vasul se puse în mişcare şi Nataşa se ghemui printre oi, în timp ce Volcin şi corăbierul începură să joace cărţi.

Frumoasa femeie nu băgase de seamă că ochii de kalmuc ai corăbierului se aţinteau mereu asupra ei?

A doua zi, proprietarul vasului puse deodată mâna pe umărul lui Volcin şi zise:

— Ascultă-mă, prietene, de ce faci mascarada asta cu femeia?

Ţăranul zâmbi, încurcat. Apoi, cei doi vorbiră în şoaptă câtăva vreme.

A doua zi dis-de-dimineaţă, Nataşa mai dormea printre oi. Era foarte frig. Animalele se strânseseră laolaltă, pentru a se mai încălzi. Pe puntea vasului, un felinar se mişca încolo şi încoace, căci ajunseseră iarăşi înaintea unui oraş.

Proprietarul corabiei voia tocmai să ridice ancora, când un bărbat se ivi pe mal. Era învăluit într-o manta largă şi-şi ridicase gulerul până peste urechi. Avea chipul palid şi doi ochi sclipitori, care priveau neliniştiţi în jurul lor.

— Ei, cine e proprietarul vasului? strigă el.

Corăbierul i se înfăţişă la parapet.

— Se poate pleca cu voi spre Petrograd?

— De ce nu; dar cât dai?

Necunoscutul spuse un preţ şi celălalt se declară mulţumit. Noul călător, care n-avea cu el niciun bagaj, se urcă pe punte şi-şi căută un loc, unde era ferit de vântul aspru.

— Respingător tovarăş, murmură corăbierul. De la ăsta te poţi aştepta la orice. Şi are o faţă de parcă Diavolul ar fi spintecat lemne pe dânsa.

În timpul zilei, ţăranul avu o convorbire cu „fiul” său. Proprietarul vasului stătea pe aproape şi-i observa. Deodată, acesta simţi o mână pe umăr şi, întorcându-se, zări chipul ciupit de vărsat al noului său călător. Ochii ciudatului bărbat

aveau o expresie înfiorătoare şi păreau să citească până în adâncul sufletului. Un zâmbet batjocoritor plutea în jurul gurii sale.

— Cine e femeia? întrebă el.

— Ce te priveşte pe dumneata? răspunse proprietarul vasului.

Celălalt vârî mâna în buzunar şi o scoase plină de monezi, pe care le întinse corăbierului. Acesta se îmbună numaidecât.

— Ei, cine vrei să fie? zise el. Omul care duce oile, zice că e fiica lui. Eu, însă, nu-l cred. Dacă femeia te interesează, pot să ţi-o prezint.

Necunoscutul izbucni într-un râs răguşit. Apoi clătină capul şi se apropie de urechea celuilalt. Vorbiră câtăva vreme în şoaptă. Ceva mai târziu, li se alătură şi tovarăşul Volcin. În timpul convorbirii, acesta îşi freca mereu mâinile şi privirea cu coada ochiului spre Nataşa.

Aceasta nu băgă de seamă nimic, şi habar n-avea că cei trei bărbaţi vorbiseră despre dânsa. Sărmana nici nu bănuia măcar, că acela care îşi luase sarcina s-o ducă la Petrograd, o trădase.

În sfârşit, după alte două zile, ajunseră la ţinta călătoriei lor. Oile fură transportate în tren şi porniră mai departe. Corabia rămăsese ancorată la ţărm, căci proprietarul ei îl însoţea pe Volcin spre capitală.

Călătorul ciudat, cu ochi străpungători, era mereu în apropierea Nataşei. Când aceasta dormea sau privea liniştită, pe fereastra vagonului, cei doi bărbaţi vorbeau în şoaptă cu necunoscutul.

În cele din urmă, ajunseră la Petrograd..

Prinţesa dădu lui Volcin a doua jumătate din suma făgăduită, apoi vru să se depărteze, când acesta zise:

— Ascultă-mă, n-ai nevoie de un adăpost. Dacă vrei, pot să te duc într-un loc unde să te mai întremezi niţel.

Nataşa chibzui câteva clipe. Trebuia să se pună în legătură cu monarhiştii. Poate că va izbuti să dea de urma lui Vasilieff? În orice caz, până una alta, avea nevoie de un acoperiş deasupra capului.

Primi deci cu bucurie propunerea ţăranului.

Oile rămaseră deocamdată în gară, iar cei doi bărbaţi, corăbierul şi Volcin porniră spre oraş, împreună cu Nataşa, care mergea în mijlocul lor.

În cele din urmă, se opriră într-o uliţă foarte murdară. O bănuială se trezi în mintea ei. Ţăranul băgă de seamă şovăiala femeii şi zise cu blândeţe:

— Aici locuieşte fratele meu, un om sărman şi care, pe deasupra, mai are şi o soţie bolnavă.

Nataşa se lăsă înduplecată şi trecu pragul, însoţită de cei doi bărbaţi. Apoi, urcară mai multe trepte şi, ajungând înaintea unei uşi, se opriră şi Volcin bătu de câteva ori. După câtva timp, uşa se deschise şi ţăranul fu întâmpinat de un bărbat, care nu putea fi recunoscut din pricina întunericului ce domnea în încăpere.

Ţăranul şi Nataşa păşiră într-o odaie joasă, destul de bine mobilată. Uşa fu încuiată în urma lor.

— Mă înapoiez numaidecât. Vreau doar, să dau fratelui meu lămuriri asupra dumitale, zise Volcin, depărtându-se.

Nataşa privi în jurul ei. De afară se auzeau şoapte. De ce totul era atât de misterios? Ce se punea la cale îndărătul uşii?

Se apropie de fereastră. Oblonul greu era tras. Deasupra lui se afla o deschidere în formă de inimă. Din ce în ce mai neliniştită, prinţesa se urcă pe un scaun şi privi afară.

Cât cuprindea cu ochii, nu se zărea nicio casă; jos, curgea o apă murdară.

Cuprinsă de spaimă, Nataşa alergă spre uşă şi încercă s-o deschidă, dar în zadar.

Se năpusti în uşă cu toată greutatea trupului ei, strigă din răsputeri după ajutor, izbi cu pumnii în lemn – însă nimeni nu-i răspunse.

— Sfinte Dumnezeule, ce înseamnă asta? strigă prinţesa deznădăjduită. Ce au de gând cu mine? Tovarăşe Volcin, deschide! răcni ea, din nou.

De astă dată, paşi greoi răsunară pe coridor şi, îndată după aceea, uşa se deschise. Nataşa se dădu înapoi şi, văzu un bărbat spătos, învăluit într-o manta cenuşie. Dar acesta era

doar călătorul de pe corabie! Ce căuta el aici? Şi de ce o încuiaseră în odaie?

Înainte de a putea rosti vreun cuvânt, adevărul înfiorător se dezvălui înaintea prinţesei.

Străinul îşi dăduse jos gulerul şi un chip palid ieşi la iveală. Doi ochi străpungători erau aţintiţi asupra bietei femei, care se clătină pe picioare şi căută un sprijin.

Căpitanul Semelov, unealta prinţului Potcikev, se afla înaintea ei.

97. Bănuiala Saşei

De când frumoasa şi distinsa ţărancă fusese la ea, Saşa nu mai avea răgaz în ascunzătoare. Voia cu orice preţ să plece la Petrograd, căci dorul după prinţesă, după „porumbiţa ei”, o chinuia nespus. Pe de altă parte, însă, se simţea foarte nenorocită, la gândul că nu-şi ţinuse făgăduiala dată bătrânei sale surori.

Zi şi noapte, fosta cameristă îşi frământa mintea să afle cine furase preţioasa casetă. Dar toate sforţările rămaseră fără folos.

În cele din urmă, delegaţii sovietelor se înapoiară în satele lor. Pe chipurile tuturor se putea citi că trecuseră prin multe în Petrograd.

Primiseră porunci foarte aspre să aştepte în linişte semnalul care avea să fie dat în capitală. Peste puţin timp urma să izbucnească revoluţia, pusă la cale de ţărani, soldaţi şi muncitori.

Saşa îşi dădu seama că dacă va rămâne în pivniţa castelului, nu va izbuti niciodată să dea de urma îndrăzneţului hoţ. Ea coborî din nou în sat şi luă chiar parte la adunări. În acest chip nădăjduia să afle şi câte ceva despre Boris Verodin şi despre Vasilieff.

Dacă nu izbutea să descopere hoţul, în timp scurt, era hotărâtă să părăsească ţinutul şi să pornească într-acolo unde o trimisese frumoasa ţărancă.

Delegatul Gabustin, care primise această slujbă, pentru că

era cel mai isteţ bărbat din tot ţinutul, povestea locuitorilor ultimele întâmplări din capitală. Alături de el se afla tovarăşul Medjkoff, delegatul satului învecinat.

Saşa stătea, printre celelalte femei, la lumina slabă a lămpii, şi asculta spusele celor doi bărbaţi. După câtva timp, se apropie de ei.

— Noroc, Gabustin! se adresă bătrâna, unuia din cei doi delegaţi. Frumos ai vorbit! Dac-o fi aşa cum spui tu, ţara noastră va deveni un adevărat rai pe pământ. Dar nu asta mă interesează… Ascultă, ai auzit ceva despre nepotul meu Boris Verodin?

Gabustin îşi înălţă trupul.

— Ba am şi avut de-a face cu el, răspunse dânsul. De altminteri, nu cred să mai dea pe aici niciodată, căci e nevoie de el în locuri mai însemnate. Acum, de pildă, a primit sarcina să inspecteze garda care păzeşte pe Ţar şi familia imperială, în Tobolsk.

— Boris Verodin să inspecteze garda care păzeşte pe Ţar? repetă Saşa, făcând ochi mari. Boris a primit sarcina asta? Dar cum de i s-a încredinţat tocmai lui?

Gabustin şi Medjkoff zâmbiră.

— Ehei, acum misiunile se împart cu nemiluita, o lămuri cel dintâi. Nepotul tău poate să ajungă chiar ministru. Şi dacă nu mă înşel n-o să mai treacă multă vreme, până ce o să aibă în buzunar numirea în această slujbă înaltă.

— Boris… ministru? exclamă bătrâna, neputând să-şi mai stăpânească bucuria.

— Da, da, bun băiat Boris ăsta! întări Medjkoff. Nu-i vorbă, are el mulţi duşmani şi încă foarte primejdioşi. Lumea nu prea ştie că tânărul era cât pe aici să dea ortul popii… n-avem voie să vorbim despre asta… Ştiţi, prinţul Potcikev, duşmanul său de moarte, îşi are mâna în joc…

— Câinele! strigară ceilalţi. Când o să-şi ia răsplata ticălosul ăsta?…

Gabustin ridică mâna, făcându-le semn să se potolească.

— N-o să mai treacă multă vreme, fiţi pe pace! zise el. Potcikev nu mai are putere asupra soldaţilor săi şi în curând

va fi alungat din fruntea lor.
Ascultătorii bătură din palme.
— Dar despre Vasilieff aţi auzit ceva? întrebă Saşa, adresându-se iarăşi celor doi delegaţi.
— La început, imediat după sosirea noastră în capitală, l-am văzut de câteva ori; apoi, însă, a dispărut, răspunse Gabustin.
— Şi Irina, nepoata mea?
— Nu ştiu nimic cu privire la ea.
Bătrâna rămase câtva timp pe gânduri, apoi urmă:
— Dar Sonia Petrovici nu s-a întors acasă?
Cei doi bărbaţi izbucniră în râs.
— Asta nu se mai întoarce niciodată, zise unul din ei. Trebuie să fi săvârşit vreo faptă mare, care i-a adus glorie, dar şi bogăţie. A devenit atât de mândră, că abia se mai uită la noi.
— Cu toate că e comunistă? întrebă Saşa, uimită.
— Da, fireşte, răspunse Medjkoff, râzând cu poftă.
— Dar cum a pus mână pe bogăţii?
— N-aş putea să-ţi spun. În schimb, am auzit că are un palat şi am văzut-o eu însumi cu nişte briliante care sclipeau de-ţi luau ochii.
Bătrâna duse mâna la cap, simţind că totul se învârteşte în jurul ei.
Sonia se îmbogăţise? Şi încă peste noapte? Nu cumva dânsa furase caseta?
De furie, ochii Saşei se umplură de lacrimi.
— Cum erau giuvaerurile pe care le purta Sonia? întrebă ea, străduindu-se să pară liniştită, pentru a nu trezi bănuielile celorlalţi.
Gabustin râse.
— Aha, înţeleg, făcu el. Crezi că Sonia a furat caseta pe care o cauţi?
Fosta cameristă clătină capul în semn de aprobare.
— Da, asta cred, zise ea, cu ochii scânteietori.
— Avea o pereche de cercei lungi, cu perle, iar la gât purta o salbă foarte frumoasă.

Saşa părăsi încăperea şi se înapoie la ruine. Acum nu mai încăpea niciun fel de şovăială, trebuia neapărat să plece la Petrograd, unde, nădăjduia că va izbuti să dea de urma Soniei şi se va încredinţa dacă bijuteriile pe care le purta făceau parte din cele care fuseseră în casetă.

Cum de nu se gândise numaidecât la asta? Da, revoluţionara o iscodise în acea noapte. Desigur că se ascunsese prin apropierea ruinei şi urmărise dezgroparea casetei şi îngroparea ei în moloz.

— Ticăloasa, diavoliţa aceea frumoasă! scrâşni bătrâna.

În acea noapte, Saşa dormi foarte puţin. Iar dimineaţă, când răsări soarele, era pe drum de două ceasuri. În mână avea un sac de voiaj, de culoare pestriţă, pe care îl ducea cu mare greutate.

— În curând voi fi lângă tine, porumbiţa mea, inimioara mea! murmură dânsa. Ah, ce ai să te mai bucuri când vei vedea pe bătrâna ta Saşa! Şi tu, scumpă Irina, copiliţa mea bună… nici tu nu vei fi supărată că mătuşa ta va veni lângă tine.

Astfel îşi urmă ea drumul, plină de ură împotriva presupusei hoaţe, iar pe de altă parte fericită la gândul că le va revedea pe cele două fiinţe dragi.

În sfârşit, a doua zi, spre seară, bătrâna ajunse în Petrograd. De obicei în capitală, Saşa se simţea tot atât de bine ca şi în satul ei. Înainte vreme, venea, doar, în fiecare an, la reşedinţa de iarnă a familiei Gogineff. Trăise şi ea întrucâtva viaţa nobililor şi ştia ce se petrece în palatele lor.

Acum, însă, când intră în oraş, Saşa holbă ochii de uimire. Palatele impunătoare şi bulevardele largi rămăseseră la locul lor. Cupolele aurite ale bisericilor străluceau ca şi odinioară. Totuşi, nu mai era acelaşi Petrograd.

Oraşul luase o înfăţişare cu totul revoluţionară.

Pretutindeni nu se auzeau decât strigăte, zăngănit de arme, uruit de automobile; pretutindeni nu se vedeau decât priviri întunecate şi ameninţătoare, drapele roşii, un talmeş-balmeş ca la bâlci. Din loc în loc se aprinseseră focuri, la care se încălzeau bărbaţi, femei şi copii. Cea mai mare parte din

bărbaţi purtau uniforme militare şi mantalele lor negre, produceau o impresie adâncă asupra fostei cameriste.

Dar ceea ce uimea peste măsură pe bătrâna Saşa, era faptul că nicăieri nu se zărea vreun ofiţer. Numai soldaţi în uniforme murdare, căci stăteau rezemaţi de zidurile caselor, sau se ghemuiseră în automobile, ţinând armele pregătite şi privind întunecaţi înaintea lor, ca bandiţii din vremurile de odinioară.

Saşa clătină capul. Cum să găsească drumul în vârtejul acesta ameţitor? Ochii i se împăienjeniră, urechile-i vâjâiau. Dar Sonia Petrovici, hoaţa casetei, se afla în acest oraş. Şi gândul acesta dădu puteri noi bătrânei cameriste, care porni înainte, spre palatul familiei Gogineff, unde nădăjduia să dea de „inimioara” ei. O! cum se va mai bucura Nataşa! Dar nu cumva îl va găsi acolo şi pe Boris Verodin?

Saşa se simţi îngrijorată, căci ştia că luntraşul fusese hotărât pentru Irina. Se vor uni vreodată cei doi tineri?

În sfârşit, ajunse înaintea palatului, care fusese reşedinţa de iarnă a stăpânilor săi.

Sună, căci uşa era încuiată. După câteva clipe, auzi pasul cunoscut al lui Ipanoff. Imediat după aceea, servitorul se afla înaintea ei, Saşa trecu pragul şi cuprinse mâna bătrânului, pe care îl salută cum îi era obiceiul; dar, în bucuria ei, nu băgă de seamă, că acesta ofta mereu.

În cele din urmă, Ipanoff o conduse în odaia lor, unde se afla şi nevastă-sa, care de frig se învelise cu câteva pături.

— Ei, ce se mai aude pe la voi? întrebă fosta cameristă, zâmbind prietenos celor doi servitori.

— Nu tocmai bine, Saşa, se tângui bătrânul. Altfel era când stăpânii noştri se mai aflau aici.

— Ce vrei să spui cu asta? făcu Saşa, bănuitoare. Nu cumva stăpâna noastră, prinţesa, nu e aici?

Cei doi se posomorâră şi mai mult.

— După cât se pare, nu ştii ce s-a petrecut în capitală în vremea din urmă, zise Ipanoff. Poate că mâine o să fie şi mai rău. Nu ştiu când se va dezlănţui uraganul, dar mult nu mai poate să treacă până atunci. Trebuia să spunem totul

prinţesei, căci altminteri Dumnezeu ştie ce s-ar fi întâmplat cu dânsa. Buna noastră stăpână şi-a dat seama că aveam dreptate şi a vândut palatul. Mult n-a luat pe el – în orice caz, însă, atât ca să poată pleca în străinătate şi să trăiască acolo câtva timp.

Saşa îşi reveni repede din uimire.

— A plecat singură în străinătate?

— Probabil, căci a venit aici neînsoţită de nimeni şi tot astfel a plecat.

— A stat mult în palat? urmă bătrâna.

— Câteva săptămâni; de la plecarea ei au mai trecut iar câteva săptămâni. Între timp s-au petrecut lucruri grozave. Un bărbat a fost împuşcat chiar aici, în casă…

Fosta cameristă nu luă în seamă cuvintele din urmă ale servitorului, căci era preocupată de soarta Nataşei. Încotro se îndreptase dânsa? Cum va izbuti ea să se descurce în viaţă?

— Dar Boris Verodin a fost pe aici? întrebă după un răstimp.

— Nu.

— Ciudat, murmură bătrâna. Şi Vasilieff?

— Da, răspunse Ipanoff. Ăsta e doar bărbatul care a fost împuşcat şi era cât pe aici să-şi piardă viaţa.

— Ce căuta Vasilieff aici? Voia să vorbească cu prinţesa?

— Da, însă ea îşi vânduse palatul.

Saşa clătină capul. Nu mai înţelegea nimic din toate astea. Prinţesa vânduse palatul, fără să ceară sfatul cuiva? Să fi luat ea această hotărâre, fără să întrebe pe Vasilieff, omul acesta deştept şi binevoitor, sub a cărui ocrotire se putea pune oricând!

Adânc mâhnită, Saşa povesti bătrânilor ce se petrecuse în satul ei, iar la urmă începu să se tânguiască, neputându-şi învinge durerea pricinuită de plecarea „porumbiţei” ei.

În cele din urmă, luă hotărârea să se ducă doua zi la Boris, care trebuia să ştie unde se afla Nataşa, căci era doar iubitul ei. De asemenea tânărul va putea să-i spună unde locuiau Irina şi Vasilieff.

Nu-i va fi prea greu să dea de urma lui Boris. În orice caz, bătrâna voia să rămână noaptea la palat şi fireşte că cei doi

bătrâni îi împliniră dorinţa.

A doua zi, dis-de-dimineaţă, Saşa era în picioare. Nu-şi mai găsea odihnă, trebuia neapărat să vorbească ţiganca, s-o silească la mărturii. Nici nu-i trecea prin minte că frumoasa revoluţionară era în imediata ei apropiere, că tocmai se afla în fostul salon al prinţesei, pregătindu-se să ia parte la şedinţa Comitetului Central.

Ce-i drept, Ipanoff îi spusese că palatul fusese cumpărat de o comunistă, dar că era vorba Sonia Petrovici – la asta nu se gândise nicio clipă bătrâna femeie.

În acea zi, primul drum voia să-l facă la adresa pe care i-o dăduse frumoasa ţărancă. Cine să fie, oare, această Denise Barobleur?

Saşa părăsi clădirea. Pe străzi domnea o însufleţire şi mai mare decât în ziua trecută. Tot oraşul clocotea. Din loc în loc se vedeau grupuri de oameni, în mijlocul cărora se afla câte un muncitor sau soldat, ţinând o cuvântare aţâţătoare. În cele din urmă Saşa ajunse la locuinţa prezicătoarei.

Când văzu că uşa se deschide în chip misterios, bătrâna rămase uluită; totuşi, porni înainte pe coridor şi, deodată, negrul se ivi în faţa ei. Un strigăt de spaimă ieşi de pe buzele fostei cameriste. Apoi, însă, îşi recăpătă cumpătul şi zise, întinzându-i o fiţuică:

— Aş vrea să vorbesc cu ţăranca cea frumoasă, care a fost în satul meu şi mi-a dat adresa asta.

Negrul se retrase, dar se înapoie repede şi o rugă să-l urmeze.

După câteva clipe, bătrâna se afla în cabinetul prezicătoarei Denise Barobleur.

Lumina roşie o orbea aproape. Ce însemna asta? Ea voia doar să stea de vorbă cu ţăranca. De ce n-o duseseră la dânsa?

Deodată, lumina se stinse şi Saşa se văzu într-o încăpere care avea doar o masă în mijloc. În acea clipă o uşă se deschise şi frumoasa ţărancă se ivi în prag.

Cele două femei îşi strânseră mâinile cu căldură.

98. Giuvaierul furat

Vasilieff nu-şi reveni atât de repede din uluirea pricinuită de dispariţia giuvaierului. Cuprins de deznădejde, moşierul îşi duse mâinile la tâmple şi încercă să-şi adune gândurile. Oare rana gravă de la cap îi răpise lumina minţii?

Dar nu, asta era cu neputinţă, căci îşi amintea lămurit tot ce se petrecuse înainte de rănirea lui. Giuvaierul fusese furat – nu mai încăpea îndoială.

Moşierul privi întunecat înaintea lui.

— Aşadar, ticăloşii m-au jefuit în timp ce zăceam pe patul de suferinţă? murmură el.

Orice altă pierdere ar fi îndurat-o cu uşurinţă, dar acest giuvaier era lucrul său cel mai de preţ, şi nu prin valoarea lui, ci prin amintirea care era legată de el.

Împotriva cui să-şi îndrepte bănuielile? Cine fusese în jurul său? În primul rând, Irina.

Dar gândul că nevinovata copilă ar fi putut fura giuvaierul, era atât de nebunesc, încât moşierul îl alungă numaidecât.

Misterioasa călugăriţă? Nu, nici ea nu putea fi.

Mai rămâneau cei doi bătrâni servitori şi Sonia Petrovici.

Ipanoff şi nevasta lui fuseseră multă vreme în slujba familiei Gogineff şi aveau o înfăţişare atât de blândă, păreau atât de credincioşi şi cinstiţi, încât nimeni nu i-ar fi crezut în stare să se atingă de bunul altuia.

Dar Sonia Petrovici? Nu, ar fi fost o nelegiuire fără seamăn ca revoluţionara să-i fure giuvaierul, după ce i-l vânduse mai întâi. Frumoasa femeie nu era în stare de o asemenea faptă.

Deodată, moşierul se gândi la Potcikev. Era cu putinţă, oare? Să-i fi furat prinţul bijuteria? Da, numai el putea să fie hoţul. Aşadar, ticălosul nu se mulţumise numai să-l rănească de moarte, ci îl şi jefuise?

Tocmai voia să iasă din încăpere, când Sonia se ivi în prag. Nu mică fu uimirea lui Vasilieff, văzând cât se schimbase această femeie pătimaşă.

— Ei, te-ai întremat cu desăvârşire, domnule Vasilieff? întrebă revoluţionara, întinzând moşierului mâna.

— După cum vezi, sunt iar pe picioare, răspunse acesta. Îţi mulţumesc din toată inima pentru devotamentul cu care am fost îngrijit în casa dumitale.

— Să lăsăm asta, domnule Vasilieff! făcu frumoasa comunistă. Din păcate, sunt silită să mărturisesc că nu prea m-am interesat de soarta dumitale, căci stăteam acasă, foarte puţin timp. Nu-i vorbă, nici nu era mare nevoie de mine, căci aveai două îngrijitoare devotate.

— Dar cum se simte Boris Verodin? întrebă moşierul. S-a înzdrăvenit şi el?

Vasilieff nu băgă de seamă sclipirea care se ivi în ochii negri ai Soniei.

— Da, a părăsit patul de două zile, răspunse ea. O! multe a mai pătimit!

— Dar nici nu mi-ai spus măcar, unde şi cum l-ai găsit?

Comunista se posomorî, amintindu-şi de cele petrecute în Shlisselburg.

Apoi istorisi aventura chipeşului luntraş şi Vasilieff rămase îngrozit. Nici nu-i trecuse prin minte că, în afară de celula numărul optsprezece, exista în Shlisselburg una şi mai înfiorătoare.

După câtva timp, moşierul îşi luă rămas bun de la Sonia, vrând să se ducă la Boris Verodin.

— Dar Boris nu e acasă, domnule Vasilieff, zise revoluţionara, repede.

— Nu e acasă? Dar de unde ştii dumneata?

— Mi-am dat… întâlnire… cu el… în oraş, răspunse Sonia, roşind.

Vasilieff o privi cu luare aminte, căci o bănuială se trezise în mintea lui. Această comunistă înfocată, frumoasă, era femeia care putea să prindă pe Boris în mrejele ei. Aşadar, moşierul trebuia să fie cu ochii în patru, căci ar fi fost o mare lovitură pentru el dacă tocmai femeia asta i-ai fi încurcat socotelile acum, după ce izbutise să o înlăture pe Nataşa din calea tânărului revoluţionar.

Moşierul era foarte abătut când părăsi casa.

— Acesta e blestemul nelegiuirii mele, îngână el. Poate că

voi fi aspru pedepsit, fiindcă am cutezat să-l despart pe Boris de iubita lui.

Simţea iarăşi mustrări de cuget. Şi, ceea ce îl chinuia mai mult, era nesiguranţa cu privire la locul unde se afla Nataşa, care fusese martoră la crima săvârşită în căsuţa din fundătură. Era cu neputinţă ca ea însăşi să fi căzut jertfă ucigaşului, căci altminteri s-ar fi găsit cadavrul ei. Totuşi, din acea zi, prinţesa dispăruse fără urmă.

Poate că Virubova ştia ceva despre dânsa? Moşierul îşi iuţi paşii. După câtva timp, ajunse la casa prezicătoarei, unde de astă dată negrul îl conduse direct înaintea Virubovei.

Fosta favorită a Ţarinei era foarte mâhnită; după cât se părea plânsese. Da, acum plângea mereu, căci grija pentru soarta familiei imperiale o chinuia nespus. Se descoperise şi noua ei ascunzătoare, dar deocamdată Virubova nu fusese arestată. Ba, mai mult, i se îngăduise să corespondeze cu prizonierii din Tobolsk. Cu toate acestea, simţea prea bine că pe măsură ce trecea vremea, se împuţinau şi şansele ca familia imperială să fie eliberată.

Aşadar, trebuiau să treacă la fapte, cât mai grabnic cu putinţă. Monarhiştii ţinuseră dese întruniri în casa unui bărbat, care, în ultima vreme, făcuse să se vorbească mult despre el. Totuşi, nu ajunseseră la nicio hotărâre, căci erau prea dezbinaţi. Fiecare partid voia să încerce, pe cont propriu, eliberarea familiei imperiale şi toate sforţările făcute pentru unirea lor rămaseră zadarnice.

Virubova se arătă foarte veselă revăzându-l pe Vasilieff, de a cărui rănire auzise.

— Ah, dacă aş şti unde se află prinţesa Gogineff! zise ea. Nu există cineva mai potrivit, care să poată face legătura dintre noi şi familia imperială. Apoi, numai ea se bucură de toată încrederea Ţarinei.

Vasilieff se întristă.

— Şi eu care nădăjduiam să aflu de la dumneata noul adăpost al prinţesei! oftă el. Sunt foarte îngrijorat de soarta ei.

— De atunci, n-am mai revăzut-o.

— Dar nu cumva Timetrius Halbah ştie adresa ei?

Fosta favorită a Ţarinei clătină capul.

— Nu ştie, nu ştie. Şi, lucru ciudat, tânărul pare tot atât de îngrijorat de soarta Nataşei ca şi dumneata. Când a auzit că nu-i pot da nicio informaţie cu privire la dânsa, sărmanul părea zdrobit cu totul.

Vasilieff cunoştea pricina. Timetrius Halbah se temea că prinţesa fusese omorâtă de ucigaşul surorii sale şi, în acest caz, numai el purta toatei vina, căci o adusese pe Nataşa în căsuţa din fundătură.

Apoi, Virubova zugrăvi vizitatorului ei situaţia din tabăra monarhiştilor şi stabiliră ca Vasilieff să ia parte la viitoarea lor întrunire.

Deodată, moşierul aduse vorba despre fotografia pe care i-o trimisese prezicătoarea.

— Cine mi-a adus portretul? întrebă el.

— Aflasem că eşti bolnav în fostul palat al familiei Gogineff. Între timp, vorbisem cu Denise Barobleur despre portretul pe care l-ai văzut aici. Într-una din zile, prezicătoarea mi l-a încredinţat, rugându-mă să ţi-l predau. Fără să mai pierd vremea, am pornit imediat spre palatul Gogineff şi l-am înmânat unei călugăriţe din ordinul „Maicilor cenuşii”, care mi-a ieşit în întâmpinare.

Vasilieff aţinti asupra Virubovei o privire cercetătoare, apoi întrebă:

— Ai vorbit mai mult cu dânsa?

— Nu. Mi-a spus doar, că trebuie să te fereşti de orice enervare şi că, dacă vreau să vorbesc cu dumneata, va trebui să mă înapoiez ceva mai târziu.

Moşierul îşi sprijini capul în palme…

— E ceva foarte ciudat cu aceasta femeie, zise el, apoi. S-a ivit, ca un înger bun, la căpătâiul meu şi a vegheat tot timpul până ce m-am însănătoşit. Nimeni n-a chemat-o – cel puţin cei din jurul meu nu ştiu nimic despre asta. Spune; nu-i ciudat?

Virubova ridică din umeri.

— Călugăriţele nu prea fac caz de operele lor de

binefacere, răspunse ea. Poate că te cunoaşte mai demult şi, auzind din întâmplare, despre crima făptuită împotriva dumitale, a socotit de datoria ei să-ţi poarte de grijă.

Vasilieff clătină capul, în semn de împotrivire.

— Cunoşti dumneata trecutul meu, doamnă Virubova? întrebă el, deodată.

— Nu, nu-l cunosc. Nu-i vorbă, nici n-am fost curioasă, căci altminteri aş fi putut afla mai mult decât ştiu despre dumneata. Mi-ai fost descris ca un om în care se poate avea deplină încredere – şi atâta mi-a fost de ajuns.

Rămase câteva clipe pe gânduri, apoi urmă:

— Nu-mi amintesc cine mi-a spus cândva că, odinioară, ai fost un om cu mare trecere şi aveai strânse legături de prietenie cu împăratul. De asemenea am auzit că răposatul ţar Alexandru, ţinea foarte mult la dumneata. Însă, după cum am spus, n-am căutat să aflu mai mult.

Vasilieff părea foarte îndurerat şi nici nu auzise ultimele cuvinte ale Virubovei, căci gândurile sale erau departe.

— Doamnă Virubova, zise el, apoi, vrei să-mi faci un serviciu?

— Cu plăcere, numai să-mi stea în putere... Despre ce e vorba?

— Cunoşti ordinul „Maicilor cenuşii” din Moscova?

Fosta favorită a Ţarinei zâmbi.

— Fireşte, cine nu-l cunoaşte? Ba, odinioară, mă hotărâsem, ca multe alte doamne din înalta societate, să mă alătur acestui ordin. Aşa ne poruncise „sfântul”.

Virubova îşi acoperi ochii cu mâna, căci amintirea lui Rasputin o tulbura întotdeauna. Moşierul ştia despre cine pomenise femeia dinaintea lui şi cunoştea zvonurile care se răspândiseră cu privire la legăturile dintre călugărul siberian şi fosta favorită a Ţarinei.

— Dar ai auzit cumva că s-a stabilit şi la Petrograd o filială a „Maicilor cenuşii”? întrebă el, mai departe.

— Nu, n-am auzit nimic despre asta, domnule Vasilieff.

— Dar n-ai putea să afli dacă e adevărat? Dumneata ai doar mai multe legături ca mine.

— Bine, am să încerc. Imediat ce voi izbuti să aflu ceva, îţi voi da de veste. Unde locuieşti acum?

— Tot în casa prinţului Ulkitzki.

Virubova dădu din cap:

— Această familie era odinioară foarte credincioasă familiei imperiale. Dar, după cât am auzit, copiii au pornit pe căi cu totul opuse.

— Sunt oameni foarte cumsecade. Fiica lor e o fată bună, nobilă şi plină de farmec. Ce-i drept, a îmbrăţişat cu însufleţire cauza revoluţionarilor, dar ştiu că a făcut-o din motive demne de laudă. Soarta tragică a fratelui ei, prinţul Iesta Ulkitzki, a hotărât-o să treacă de partea răzvrătiţilor. Părinţii lor sunt nespus de îndureraţi din această pricină, dar îşi iubesc copiii foarte mult.

— Nu cumva putem să câştigăm de partea noastră, cel puţin pe părinţi? întrebă Virubova.

Moşierul se încruntă:

— Să lăsăm glumele, doamnă! La drept vorbind, nici eu nu sunt monarhist din convingere. Acelaşi lucru şi cu dumneata, care o iubeşti pe Ţarină, şi de aceea îi eşti devotată. Şi eu iubesc familia imperială, dar nu ţarismul, care a păcătuit mult. Ţarul îşi are partea lui de vină în evenimentele care se desfăşoară acum. Şi-a meritat soarta şi, din această pricină, mulţi monarhişti credincioşi stau deoparte, nevrând să mai ştie nimic de regimul ţarist sau, cel puţin, de familia Romanovilor. Acelaşi lucru se întâmplă şi cu bătrânul Ulkitzki şi soţia lui. Şi cine o să tragă ponoasele? Cine va avea mai mult de suferit de pe urma întâmplărilor viitoare? Toţi aceia care aveau până acum demnităţi mari şi treceau drept oameni bogaţi. Revoluţionarii nu vor ţine seama de nimic şi vor lua tot ce le va cădea în mână. La niciun popor nu se va întâmpla vreodată ca pătura le jos să urască cu mai multă înverşunare pe nobili, ca la noi, poporul rus.

Virubova părea cuprinsă de deznădejde.

— Şi nu există niciun mijloc, spre a se înlătura dezastrul? murmură ea. Ce-ar fi să te mai duci o dată la Kerenski să-l mai îmboldeşti puţin? Am auzit că prinţul Potcikev se poate

bizui pe armatele lui. N-ar fi mai bine dacă s-ar încerca să se potolească răscoala, dacă s-ar da o luptă pe viaţă şi pe moarte cu trupele revoluţionare?

Moşierul făcu un gest de împotrivire.

— E prea târziu… Şi, chiar dacă ar mai fi timp, tot n-aş primi propunerea dumitale. Îmi iubesc poporul, fără să fac deosebire între bogat şi sărac. Dacă cei din fruntea ţării n-ar fi păcătuit atâta, n-am fi ajuns în situaţia în care ne aflăm. Ţarismul a fost o plagă pe trupul sănătos al poporului rus.

— Dacă n-aş şti că eşti un monarhist convins şi un bun prieten al Ţarului, mai că aş putu să te socot drept unul din duşmanii cauzei noastre, zise Virubova, adânc mâhnită.

— Nu, partizan al fostului regim nu sunt, dar îmi iubesc împăratul! răspunse moşierul cu ci hotărâre. Şi, acum, să schimbăm vorba… Când are loc viitoarea întrunire a monarhiştilor?

— Deocamdată, nu ştiu nici eu, domnule Vasilieff.

— Ascultă-mă, trebuie neapărat să vorbesc cu Timetrius Halbah. Dacă-l vezi, spune-i, te rog, să treacă pe la mine.

Fosta favorită a Ţarinei clătină capul în semn de încuviinţare.

— Ştii că am primit o scrisoare de la împărătească? întrebă ea, apoi.

— Nu, de unde vrei să ştiu?

— Ţarina îmi împărtăşeşte că o duc cam prost cu hrana. Încolo, lucrurile nu stau atât de rău, căci mişcarea revoluţionară n-a prins încă rădăcini în Tobolsk. Numai soldaţii comunişti şi muncitorii se amestecă în treburile familiei imperiale, cerând ca Ţarul şi ai săi să fie păziţi cu mai multă străşnicie. De asemenea, vor să-i oprească să meargă la biserică. Cu toate acestea, împăratul şi soţia lui au cele mai frumoase nădejdi şi aşteaptă, din zi în zi, lovitura care să le redea libertatea. Din nefericire, comandantul gărzii a fost demis din slujbă, şi s-a trimis un altul în locul lui. Ţarul îşi doreşte ca şi acesta să-i poarte tot atâta grijă ca şi colonelul Kobilinski.

— Mi se pare că împăratul Nicolai mai e şi acum un mare

optimist, răspunse Vasilieff.

— Da, poate că vede totul prea în roz, încuviinţă ea. În tot cazul, am luat măsurile trebuincioase ca prizonierii să nu ducă nicio lipsă. S-au făcut mari cumpărături de merinde, care vor fi trimise la Tobolsk chiar într-una din zilele următoare.

— Nădăjduiesc că nu le veţi trimite şi băuturi?

— Bine, dar ştii şi dumneata, domnule Vasilieff, că împăratului îi plac mult băuturile alcoolice, zise ea cu jumătate de glas.

— Mare minune dacă nu se întâmplă ceva! bombăni moşierul.

— Fii fără grijă! încercă ea să-l liniştească.

— Transportul a fost declarat ca merinde şi lucruri de ale îmbrăcămintei. Împărăteasa mi-a mai scris că episcopul Germogen din Tobolsk vrea să ia conducerea acţiunii de eliberare, astfel că trebuie să ne adresăm lui.

— Înainte de toate, însă, avem nevoie de cineva care să plece la Tobolsk şi să ne pună în legătură cu prizonierii, zise moşierul.

— Da, în curând se va întâmpla şi asta. Acum câteva zile a fost aici fiica lui Rasputin. Dacă prinţesa Gogineff nu iese la iveală în timp scurt, atunci vom hotărî pe altcineva în locul ei.

„Prinţesa Gogineff nu va pleca la Tobolsk – de asta voi purta eu de grijă” îşi zise Vasilieff.

Apoi, îşi luă rămas bun de la fosta favorită a Ţarinei, rugând-o înc-o dată să comunice lui Timetrius Halbah că vrea să-i vorbească.

După ce părăsi casa prezicătoarei, moşierul se îndreptă spre locuinţa prinţului Ulkitzki. Îi era dor de oamenii aceştia nobili şi de Boris Verodin.

99. Întâmplări misterioase

În timp, ce păşea pe străzile însufleţite, mintea lui Vasilieff era frământată de întâmplările desfăşurate în urmă.

Lucrurile păreau să ia o întorsătură ameninţătoare. Pe când el zăcea pe patul de suferinţă şi cele două femei îl îngrijeau

cu devotament, situaţia din oraş se înrăutăţea şi mai mult.

Muncitorii, ţăranii şi soldaţii revoluţionari luaseră o atitudine tot mai provocatoare. Cei din pătura mijlocie – burghezii – rămâneau în casele lor sau îşi vedea de treburi, fără să cuteze să ia parte la adunările de pe stradă sau să se amestece în discuţii.

Bogaţii şi nobilii se încumetau cu atât mai puţin să se aventureze afară din locuinţele lor. Toţi acei care aveau legături cu guvernul căutau să-şi facă rost, cât mai curând, de un paşaport, pentru ca să poată părăsi ţara.

Revoluţia ameninţa să izbucnească dintr-o clipă într-alta şi să-şi înceapă opera ei nimicitoare.

Şi atunci, o soartă grozavă era hărăzită acelora care aveau duşmani în rândurile poporului. Se şoptea că însuşi Kerenski poruncise, în taină, să fie pregătit un tren cu care să poată părăsi oraşul, când valurile revoluţiei se vor revărsa asupra lui.

Cu toate acestea, misteriosul bărbat care trăise atâta vreme în singurătate, în mijlocul pădurii, avea acum alte griji.

Vasilieff ştia că are mulţi duşmani şi că diferite tabere îl urmăresc îndeaproape. Şi mai ştia, că putea chiar să fie arestat. Dacă se întâmpla asta, Irina rămânea fără sprijin, căci Boris Verodin, revoluţionarul înfocat, care trăia numai pentru idealul său, avea prea puţin timp ca să se ocupa de sora lui.

Înainte de toate, trebuia să facă în aşa fel ca Nataşa să plece în străinătate.

Ah, dacă ar fi ştiut unde se află prinţesa! Dar încotro ar fi putut să se îndrepte ea, după ce se făptuise crima aceea înfiorătoare, căreia îi căzuse jertfă sora lui Timetrius Halbah şi sărmanul ei copilaş?

Mai trăia, oare?

Vasilieff crezu că poate fi liniştit în această privinţă, căci inima-i spunea că prinţesa mai e în viaţă.

Cel mai bun lucru ar fi fost să nici nu mai dea ochii cu monarhiştii. Da, va purta el de grijă, ca Nataşa să fie cât mai curând dincolo de hotarele tării. De asemenea, şi Irina trebuia să plece în străinătate, căci nici pentru dânsa nu era mai

puţin primejdios să rămână în Petrograd.

Furtul giuvaierului preocupa şi el mintea lui Vasilieff. Unde fusese atâţia ani preţioasa bijuterie? Cum pusese mâna pe ea misteriosul soldat care o vânduse Soniei?

Giuvaierul acela aparţinuse femeii care însemnase totul în viaţa mult încercatului om şi moşierul fierbea de mânie, gândindu-se că Potcikev, ticălosul care voia să ajungă dictatorul Rusiei, se înjosise să-l fure. Dar aveau ei să se mai întâlnească o dată şi, atunci, nemernicul îşi va lua răsplata.

Dar ceea ce preocupa mai mult mintea lui Vasilieff era călugăriţa şi portretul pe care prezicătoarea i-l trimisese prin Virubova. Nu, n-avea să-şi îngăduie odihnă până ce n-o va descoperi pe misterioasa femeie. Dacă n-o va găsi în Petrograd fără îndoială că va da de ea la Moscova. Sau poate că va căpăta lămuriri la sediul Ordinului? Nu cumva era dânsa o fostă prietenă a Tatianei?

Moşierul se gândi şi la familia imperială. Cel mai bun lucru ar fi fost ca prizonierii să părăsească Rusia, căci nimeni nu putea să prevadă ce vor aduce întâmplările viitoare. Va fi oare guvernul în stare să ocrotească pe Ţar şi ai săi? Va avea el destulă putere pentru asta?

Când Vasilieff, intră în casa prinţului Ulkitzki, Boris tocmai se pregătea să iasă în oraş.

Tânărul revoluţionar întinse mişcat, amândouă mâinile părintescului său prieten.

— Ah, nici nu-ţi poţi închipui cât mă bucur că te văd iar sănătos, zise el, cu însufleţire. În timp ce zăceam pe patul de suferinţă, Irina mi-a povestit atacul mişelesc ce s-a dat împotriva dumitale şi care era cât p-aci să te coste viaţa.

Moşierul puse mâna pe umărul luntraşului.

— Şi, dumneata, Boris? murmură el, înduioşat. Oare dumneata n-ai trecut prin clipe şi mai grele, din pricina ticăloşiei unui om?

Revoluţionarul îşi îndreptă trupu-i bine legat şi răsuflă din adânc. În ochii săi se ivi o strălucire ameninţătoare, iar glasu-i tremura de mânie.

— Da, ai dreptate, domnule Vasilieff, încuviinţă el. Un

ticălos m-a ţinut prizonier în cea mai înfiorătoare celulă a Rusiei şi care aminteşte, de toate grozăviile făptuite în timpul regimului ţarist. Numai un om ca Potcikev e în stare să pună la cale o asemenea mârşăvie. Şi, dacă nu şi-a ajuns ţinta, asta se datorează şi dumitale în bună parte. Din nefericire, nu mai lipsea mult şi ai fi plătit cu viaţa încercarea de a-mi înlesni punerea în libertate…

Tânărul vru să continue, arătându-şi toată recunoştinţa pe care o purta nobilului bărbat, dar acesta se împotrivi cu hotărâre.

— Nu cumva ştii unde se află Potcikev? întrebă moşierul, apoi.

— Nu, nu ştiu nimic despre el. Probabil, însă că s-a înapoiat în tabăra trupelor sale. Dar nu-i va folosi la nimic, căci mie nu-mi scapă el.

Boris Verodin se uită la ceasornic.

— Din păcate, am foarte puţin timp acum, domnule Vasilieff, zise el. Poate că vom mai sta de vorbă astă-seară. Acum mă duc la Comitetul Central. Nu ştiu pentru ce am fost chemat, dar bănuiesc că e în legătură cu misiunea mea la Tobolsk, care, între timp s-a încredinţat altuia.

— Boris îţi aminteşti ce mi-ai făgăduit odinioară? întrebă el, privindu-l stăruitor în ochi.

— Da. Îmi amintesc. Fii sigur că voi şti să-mi respect cuvântul. Cu ştirea mea, nimeni nu va face vreun rău prizonierilor.

— Atunci, sunt liniştit, Boris, răspunse moşierul, răsuflând uşurat.

Luntraşul se depărtă în grabă, urmărit de privirile celuilalt, care murmură:

— Aş da mult să ştiu ce mă leagă de bărbatul acesta înflăcărat. Rareori mi s-a întâmplat să mă interesez atât de mult de soarta cuiva.

În timp ce urca treptele, îşi aminti că Boris pomenise numai de Sonia şi tresărise la rostirea numelui ei. Căzuse, oare, în mrejele acesteia? După cât se părea, aşa stăteau lucrurile.

Simţi iarăşi mustrări de cuget. Urmărise fericirea Irinei,

înfăptuise o nelegiuire, numai spre a o aduce alături de Boris Verodin. Atunci când dăduse cu ochii de Nataşa, nu-i pomenise nimic că iubitul ei mai trăia; de asemenea, nu destăinuise luntraşului că aceea pe care o credea moartă se mai afla în viaţă.

Da, păcătuise greu şi acum soarta se răzbuna împotriva lui, făcând ca pătimaşa comunistă să pună stăpânire pe inima lui Boris Verodin.

Adânc îndurerat, moşierul urcă treptele ce duceau spre încăperea prinţului Ulkitzki.

Mare fu bucuria celor doi bătrâni, când se revăzură. Prinţul sări în sus, cu o vigoare neobişnuită la vârsta lui, şi ieşi în întâmpinarea noului sosit. Acesta îl îmbrăţişă cu căldură, sărută mâna prinţesei, apoi se aşezară cu toţii în jurul mesei. În cămin pâlpâia un foc vesel.

— Grele vremuri! oftă bătrânul. Nu mai aveam lemne şi am fost nevoiţi să tăiem pomi din grădină, ca să nu îngheţăm. Nu-i vorbă, că noi tot nu ne-am mai fi putut folosi de ei…

— Şi de ce, mă rog? întrebă Vasilieff.

— Într-adevăr nu ştii, sau te faci numai? replică prinţul, îndurerat. Multă vreme nu mai putem rămâne aici. De altminteri cred că s-au şi găsit amatori. Un individ care are legături cu cei ce vor veni în fruntea ţării, mi-a făcut o ofertă pentru cumpărarea casei. Preţul e caraghios de mic, însă voi fi nevoit să-l primesc, căci altminteri au să mă alunge de aici într-o bună zi, fără să-mi dea nimic. Acei care vor aduce fericirea poporului colindă oraşul în elegantele lor automobile – pe care le-au furat fireşte – şi se îngrijesc să-şi facă rost de case pentru ei şi oamenii lor. Sunt ca lupii…

— Prea vezi totul în negru, răspunse moşierul.

— Ba nu, aşa este, ştiu prea bine, stărui celălalt.

— Şi ce vrei să faci, după ce vei vinde casa?

Prinţul Ulkitzki privi în gol, îndurerat.

— Deocamdată nu ştiu nici eu, însă nu mai încape îndoială ca voi fi nevoit să-mi părăsesc patria.

Şi întorcându-se spre soţia lui, adăugă cu un zâmbet care ar fi vrut să pară vesel:

— Nu-i aşa, draga mea, că vom găsi şi noi prin Franţa sau Belgia, vreun locşor unde să putem trăi în linişte?… O să treacă multă vreme până când Rusia va reveni la vechea ei strălucire! În orice caz, noi nu mai apucăm asta… poate nici copiii noştri…

O mâhnire se întipări pe chipul distins al bătrânului prinţ; soţia lui îşi strivi o lacrimă între pleoape.

— Copiii noştri! repetă el. Eh acum s-au înstrăinat de noi… Cu toate acestea, nu le port pică…

— Bine, dar uiţi că fiul dumitale…

Bătrânul îl întrerupse cu un gest.

— Ştiu ce vrei să spui, domnule Vasilieff. Totuşi, Iesta nu trebuia să uite din cine se trage.

Moşierul îşi dădu seama că orice încercare de a mângâia pe cei doi bătrâni, ar fi fost de prisos.

Părăsi încăperea. În jurul său, pretutindeni nu era decât mizerie şi dureri.

Deodată, se opri înaintea odăii lui Iesta, de unde se auzea un glas de femeie, întretăiat de suspine. La început, crezu că e glasul Irinei, dar se încredinţă repede că în odaie se afla tânărul prinţ şi sora lui. Uşa era întredeschisă, astfel că putea să desluşească fiecare cuvânt.

— Fii liniştită, surioară, zise Iesta Ulkitzki. Boris e prea deştept ca să se lase prins cu totul în mrejele sălbaticei Sonia.

— Dar n-ai băgat de seamă ce bine se pricepe să-l încătuşeze de dânsa? zise printre lacrimi, frumoasa soră de caritate. Femeia asta îl duce la pierzanie. Într-o bună zi, după ce beţia va trece şi Boris îşi va veni în minţi şi se va depărta de Sonia, răzbunarea ei se va abate asupra prietenului tău.

Tânărul oftă, părând că dă dreptate surorii sale.

— Ştiam că aşa o să se întâmple, zise el, după un răstimp. Poate că ar fi fost cu totul altfel, dacă erai mai puţin tăcută. Dacă un bărbat nu ştie că o femeie ţine la el, aceasta nu poate cere să-i dea o atenţie deosebită.

— Ah, frăţioare, tocmai tu spui asta, care nu te încumeţi să-i arăţi Irinei nici prin cel mai mic semn, că ţii la dânsa? Nici nu bănuieşte dragostea ta şi are ochi numai pentru Boris

Verodin.

— Aşadar, trebuie să ne mângâiem unul pe altul, surioară.

Vasilieff se retrase în camera lui, unde rămase iarăşi pe gânduri. Aflase din nou câteva lucruri care nu prea îi erau plăcute. Vera Ulkitzki era şi ea îndrăgostită de Boris Verodin, iar iubirea-i nu era împărtăşită. Iesta, tânărul revoluţionar ţinea la Irina. Această primejdie trebuia înlăturată cu orice preţ. Sora lui Boris nu trebuia să afle nimic din simţămintele prinţului. Fireşte că acesta era un om nobil, o fire aleasă, totuşi Irina fusese hărăzită lui Boris Verodin şi lui trebuia să-i aparţină.

Deodată, Vasilieff zări pe masă un pacheţel, cane îi era adresat. Şovăi câteva clipe, apoi desfăcu sfoara şi începu să-l dezvelească din hârtie.

Un strigăt de uimire scăpă de pe buzele lui, căci avea în faţă giuvaierul furat. Privirile-i rămaseră pironite de micuţul obiect. Ce însemna asta? Cine îl trimisese? Vasilieff se uită la adresă, dar nu putu recunoaşte scrierea.

Pacheţelul fusese predat la poşta din Petrograd, în timpul când el zăcea bolnav în fostul palat Gogineff.

Cine furase giuvaierul şi cine i-l înapoiase? În cele din urmă îl duse la buze şi depuse o sărutare pe medalionul, înăuntrul căruia ştia că se află fotografia scumpei lui Tatiana. Apoi, apăsă pe buton şi capacul sări în sus.

Vasilieff se frecă la ochi, părându-i-se că nu vede bine. Totuşi, nu se înşela. Portretul se zărea foarte lămurit, dar nu înfăţişa pe tânăra Tatiana, aşa cum o cunoscuse el, ci o călugăriţă din ordinul „Maicilor cenuşii” cu aceleaşi trăsături, dar ceva mai bătrână.

Şi, cu toate acestea, moşierul ştia bine că, înainte de furt, fotografia tinerei Tatiana se mai afla în medalion.

100. În azilul de noapte

Mare fu spaima Nataşei când se văzu pe neaşteptate înaintea omului care îi amintea de clipele cele mai grozave din viaţa ei. Gândurile i se încâlciră în minte, şi nu-şi putu da

seama care era înlănţuirea faptelor. Un lucru, însă, nu mai putea fi pus la îndoială: ţăranul, căruia îi dăduse cele douăzeci de lire, o trădase.

Dar, acum nu mai era vreme de pierdut, căci „Tiranul” se apropie de dânsa şi, după cât se părea, avea de gând să înfăptuiască nelegiuirea de la care îl împiedicase Crişan cel Negru, în castelul prinţului Potcikev.

Nataşa privi deznădăjduită în jurul ei. Deodată apucă cu iuţeala fulgerului un scaun, pe care îl azvârli spre Semelov.

Dar după asta puterile începură s-o părăsească şi un văl tot mai des i se aşternu înaintea ochilor.

„Dumnezeule, nu-mi răpi forţele, dă-mi putinţa să mă apăr!” se ruga ea, în gând.

Căpitanul scoase un blestem grozav. Izbutise să prindă scaunul, totuşi, fusese lovit la frunte. Prinţesa încercă să se folosească de uluirea lui, pentru a se furişa spre uşă, dar nu izbuti, căci ticălosul stătea la pândă şi o împinse spre peretele opus.

Cu puterea disperării, Nataşa ridică alt scaun şi-l zvârli în geam, care se sparse în zeci de bucăţi.

Lumina pătrunse în încăpere, căci obloanele se dăduseră în lături, pe semne că verigile fuseseră prea slabe.

Fără să-şi mai dea seama ce face, mânată numai de gândul că trebuie să scape de omul acesta înfiorător, prinţesa se năpusti spre fereastră şi, înainte ca Semelov s-o poată împiedica, se şi azvârlise în apa neagră, care curgea la temelia clădirii.

Căpitanul rămase locului ca încremenit.

— Ei drace, nu asta voiam eu, murmură el, palid de groază.

În clipa următoare îşi dădu seama că lucrul cel mai bun era să şteargă putina cât mai repede cu putinţă, căci tovarăşii săi plecaseră, lăsându-l singur. Dacă era găsit acolo, desigur că-l vor lua la cercetări, ba se putea foarte lesne să cadă în mâinile revoluţionarilor, şi atunci ştia ce-l aşteaptă, căci aceştia îl urau de moarte.

Nataşa simţi cum valurile o acoperiră. Fiori reci îi străbătură trupul. Totuşi, începu să dea din mâini şi din picioare, astfel

că ieşi iar la suprafaţă. Un strigăt deznădăjduit, izbucni de pe buzele ei.

Doi bărbaţi alergară spre mal, şi zăriră trupul care tocmai ieşise din nou la iveală.

— N-am niciun interes să câştig medalia pentru salvarea înecaţilor, zise unul din ei. Încearcă tu, căci mie mi-e frig şi aşa… Dacă individul ăsta, s-a săturat de viaţă, o fi având el motivele lui.

Dar nici celălalt nu părea să aibă poftă de o baie rece în apa murdară. Totuşi, după câteva clipe se lăsă în genunchi şi zise tovarăşului său:

— Ţine-mă de picioare, Ianek, poate izbutesc să-l scot din apă.

Şi izbuti.

Trupul Nataşei fu înhăţat de braţul vânjos al omului, care o trase pe uscat. După puţin timp… prinţesa deschise ochii şi răsuflă din adânc.

— La drept vorbind, ai merita să-ţi scărmănăm niţel pielea, dragul meu, zise salvatorul. N-ai nici şaisprezece ani. Cum de ţi-a trăsnit prin minte să te arunci în apă, ca să sperii oamenii?

Tânăra tremura ca varga. Ce putea să răspundă? Dacă povestea ce i se întâmplase, ieşea la iveală toată înşelătoria ei, trebuia să recunoască faptul că se travestise pentru a se feri de oameni răi. Şi cine ştie dacă aceştia erau mai buni?

— Am căzut de pe fereastră, răspunse ea, cu glas slab şi cu privirile plecate în pământ.

Cei doi bărbaţi izbucniră în râsete batjocoritoare.

— Ia mai las-o fiule, doar n-ei fi vrând să-ţi dăm crezare, făcu unul din ei. Hai şterge-o şi, dacă te mai hotărăşti vreodată să te sinucizi, uită-te bine în jur, şi vezi dacă nu-i cineva pe aproape.

Nataşa porni cu paşi grăbiţi, în timp ce râsetele celor doi răsunară în urma ei. După ce se depărtă o bucată bună se opri ca să mai răsufle, apoi îşi continuă drumul. Trecătorii se uitau bănuitori la ea, căci veşmintele-i erau leoarcă de apă, care picura pe trotuar.

Deodată, când tocmai cotise într-o stradă lăturalnică şi voia să străbată o piaţă, se prăbuşi la pământ scoţând un ţipăt. Un fior de gheaţă îi trecu prin inimă, apoi nu mai ştiu ce se întâmplă cu dânsa.

Când îşi reveni în simţiri, se văzu într-o încăpere lungă şi slab luminată. Lângă ea se afla o sobă, care răspândea o căldură înăbuşitoare. Cu toate acestea nu părea să fi fost prea cald în odaie, căci aruncând o privire sfioasă în jurul ei, Nataşa zări nişte feţe palide schimonosite de frig şi foame. Ochii tuturor se însufleţiră, când se auzi zângănitul pricinuit de lovirea între ele a vaselor de tinichea.

Nataşa închise ochii, străbătută de fiori. Sângele îi curgea năvalnic prin vine. Unde ajunsese, oare? În oraşul acesta îngrozitor nu existau decât locuri de mizerie? Erau animale sau oameni, aceia care se adunaseră aici?

Hainele-i mai erau ude, astfel că prinţesa se înveli mai bine în pătura murdară şi rău mirositoare.

Deodată, intrară în sală doi bărbaţi cu chipuri încruntate, care începură să împartă celorlalţi un lichid negru, fierbinte dintr-un cazan cât toate zilele.

Bărbaţii înfometaţi se năpustiră cu lăcomie spre „mâncare” şi o înghiţiră pe nerăsuflate, apoi se tolăniră iar pe culcuşurile lor.

— Ţine! porunci un individ, cu priviri sălbatice, apucând pe Nataşa de braţ. Dacă nu-ţi găseşti de lucru rămâi fără mâncare şi adăpost. Mâine nu te mai primim aici, aşa că o să cam rabzi de foame. Hai, mănâncă!

Prinţesa murmură câteva cuvinte, spunând că, deocamdată, nu-i era foame; dar individul îi turnă în strachină câteva linguri din lichidul dezgustător, apoi porni mai departe.

Alături de Nataşa, un bărbat tuşi uşor. Tânăra se întoarse.

— Ce… doreşti? întrebă ea, cu glas slab.

Celălalt izbucni într-un hohot de râs. Era un om cu un singur ochi, pe care îl pironise asupra Nataşei. Un fior de groază o străbătu; apoi scoase un ţipăt, când îşi dădu seama că individul are un braţ de lemn.

— După cât se vede, n-ai mai fost pe aici? întrebă ciungul,

cu glas răguşit.

— Nu, n-am fost, încuviinţă Nataşa, închizând ochii.

Înfăţişarea nenorocitului era înfiorătoare. Focul care pâlpâia în sobă, lumina chipul său roşu, schimonosit de răni şi ciupituri de vărsat, şi pe lângă toate astea, îi mai lipsea şi jumătate din nas.

— Nu prea sunt frumos, zise ciungul cu blândeţe. Totuşi sunt mulţumit că am scăpat cu viaţă din război. Dar ia dă haleala încoace, căci văd că nu prea îţi este foame.

— Poftim, răspunse tânăra, întinzându-i strachina şi privi spre nenorocit, care înghiţi mâncarea cu lăcomie.

După ce se uită cu teamă în jurul său, acesta scoase de sub pătură un muc de ţigară şi-l apropie de cărbunii din sobă. Fumând alene, înghiţi ceea ce mai rămăsese în strachină.

Aruncând o privire în jurul ei, Nataşa se înfioră. Ce fel de oameni erau aceştia? Cum era cu putinţă atâta mizerie omenească? Cei mai mulţi erau schilozi.

Din când în când se auzea câte o vorbă, pe care sărmana prinţesă n-o pricepea, însă bănuia că trebuie să fie ceva foarte murdar, căci toţi râdeau în hohote.

— Aşadar, zici că n-ai fost niciodată pe aici? reluă ciungul.

— Nu, domnule, niciodată, răspunse Nataşa.

Celălalt izbucni în râs.

— Domnule? Să nu mai vorbeşti asemenea vorbe. Aici nu există decât tovarăşi. Te afli într-un azil de noapte. „Popa” zicea că te-au cules de pe stradă. Desigur că ai încercat să te sinucizi… Sau, nu cumva ai căzut în apă, din greşeală?

— Da, am căzut în apă.

— Las’ că ştim noi… Dar ai dreptate, dragul meu, cine s-a săturat de viaţă, trebuie să se lepede de ea… Cine te-a scos din apă?

— Doi oameni, răspunse Nataşa, cu glasul stins.

— Măgarii, merită să fie pedepsiţi, căci astăzi fiecare ar trebui să aibă dreptul să moară când îi vine pofta. Măcar atâta să folosim şi noi de pe urma revoluţiei… Dar ia spune-mi, de unde te tragi, fiindcă eşti foarte drăguţ şi ai un glas neobişnuit de plăcut?

Prinţesa roşi până în albul ochilor, neştiind ce să răspundă. Dar ciungul nu prea părea curios să afle.

— Nu vrei să tragi şi tu un fum? întrebă el, după un răstimp, întinzând prinţesei mucul de ţigară.

Ea clătină, doar capul, în semn de refuz, neputând să rostească nici un singur cuvânt, căci dinţii-i clănţăneau în gură.

— Numai de nu m-aş îmbolnăvi, numai de nu m-aş îmbolnăvi! murmură dânsa, străduindu-se să-şi adune puterile.

— Ei, mai eşti treaz, camarade? întrebă iarăşi omul de lângă ea.

Nataşa îndreptă asupra lui o privire nespus de îndurerată.

— Mi-e milă de tine! urmă ciungul. Dacă nu ştii încotro să te duci, vino mâine cu mine. Revoluţionarii au înfiinţat o hală unde îngheţaţii se pot încălzi. Acolo putem rămâne tot timpul zilei, iar noaptea ne ducem în alt azil.

Tânăra încuviinţă din cap, nădăjduind că a doua zi, se va ivi vreun prilej să scape de acest tovarăş dezgustător.

În acest timp, ciungul, care nu prea părea să aibă chef de dormit, continuă să flecărească.

— Da, mult am mai pătimit şi eu! Trei zile am zăcut printre reţelele de sârmă ghimpată, întinse de-a lungul Carpaţilor. Când austriecii au vrut să mă scoată de acolo, tovarăşii mei au început să tragă asupra lor, aşa că m-au lăsat în plata Domnului. Piciorul mi-a îngheţat şi au trebuit să mi-l taie pe jumătate. Apoi, am fost nevoit să mă lipsesc de partea de jos a braţului. De asemenea, şi nasul, era pe semne prea mare căci mi-au ciopârţit jumătate din el. Austriecii m-au scos, totuşi, din reţele, după ce compania mea a fost respinsă... O, nici nu-ţi poţi închipui cât e în stare să rabde un om! Am scăpat cu viaţă şi am dus-o destul de bine în spitalele austriece. În cele din urmă am ajuns iar printre ai mei, când s-a făcut un schimb de prizonieri... Tovarăşii aveau nevoie de mine, căci eram un fenomen vrednic de văzut!

Nenorocitul izbucni într-un râs înfiorător.

— Nu, nu mint defel, crede-mă... După ce-am ajuns în

lagărul armatelor noastre, au început să mă trimită de la un spital la altul, fiindcă mai aveam câte ceva care putea să fie tăiat…

— O, dar asta e groaznic, murmură Nataşa, care ascultase, străbătută de fiori.

Şi când sărmanul om îşi dezveli piciorul amputat, prinţesa începu să plângă.

— Ei, nu face nimic, urmă ciungul, ca şi cum ar fi vrut s-o mângâie. Nădăjduiesc că viitorul guvern o să fie mai bun cu mine şi o să-mi facă rost de un braţ şi un picior de lemn. La nas, renunţ. Şi apoi, sub noul regim va trebui să se găsească pentru mine vreo slujbuliţă, căci umblu haimana de patru luni şi n-am nimic de lucru.

Prinţesa adormise, copleşită de oboseală.

A doua zi dimineaţă, câţiva din tovarăşii de azil se apropiară ameninţători de culcuşul ei, vrând s-o potolească prin lovituri, căci nenorocita începuse să zbiere şi să se zvârcolească încoace şi încolo. Dar îşi dădură seama că „tânărul” acesta, plăpând şi murdar, era foarte bolnav. Spre norocul Nataşei, căciula îi rămăsese îndesată pe cap, astfel că ceilalţi nu observară că au de-a face cu o femeie.

Când clopotul răsună în sală şi se împărţi iarăşi mâncarea, prinţesa fu cuprinsă de friguri şi vorbea în delir. În cele din urmă fu luată cu targa şi dusă la infirmerie.

Medicul, un bărbat cu faţa buhavă şi nas roşu de beţiv, aruncă o privire asupra „vagabondului”, apoi strigă:

— Duceţi-o în partea rezervată femeilor. Ăsta nu e bărbat. Cine ştie ce poamă o mai fi!

După patru zile, când îşi reveni în simţiri, Nataşa privi mirată la pereţii albi ai încăperii în care se afla şi-şi aminti, ca prin vis, de sala înnegrită de fum, cu soba încinsă de căldură şi nenorociţii cu feţele respingătoare. O infirmieră mai în vârstă, cu chipul aspru, se apropie de patul ei şi o privi îndelung. Oare minunăţii ochi ai bolnavei sau înfăţişarea ei nevinovată, produseră o impresie adâncă asupra infirmierei? Căci, privirea acesteia se îmblânzi şi un zâmbet binevoitor încolţi pe buzele ei.

— Ai fost foarte bolnavă! copila mea, zise dânsa.

Nataşa îi cuprinse mâna şi o sărută cu recunoştinţă.

— Ce faci, prostuţo? exclamă infirmiera, retrăgându-şi braţul. Dacă ar fi văzut cineva asta? Aici nu trebuie să existe milă.

— Dar eşti atât de bună!

— Ia lasă astea şi mai bine spune-mi, de ce te-ai îmbrăcat în haine bărbăteşti? Aha, înţeleg, adăugă ea în şoaptă, uitându-se în jurul ei. Eşti vreo fiică de baron, sau aşa ceva, şi ai fugit de teama bolşevicilor?

Prinţesa nu răspunse nimic, ceea ce întări presupunerea celeilalte.

— Mare prostie ai făcut! zise infirmiera. Ar fi fost vai de dumneata, dacă cei din azil şi-ar fi dat seama că au de-a face cu o femeie.

Tânăra se înfioră, gândindu-se la primejdia prin care trecuse.

După două zile, infirmiera se apropie iarăşi de patul ei.

— Trebuie să pleci, zise dânsa. Azi, la amiază revine medicul, un om nu tocmai bun, care alungă cu asprime pe orice bolnav care se mai poate ţine pe picioare. Ar fi trebuit să-ţi dau drumul încă de ieri.

— Atunci, mă duc… Dar veşmintele mele s-au uscat între timp?

— Vrei să îmbraci iarăşi hainele bărbăteşti? întrebă femeia, zâmbind cu bunăvoinţă.

Nataşa tresări.

— Dar nici n-am altele, murmură ea, oftând.

— Bani ai?

Prinţesa se gândi la „comoara” ei şi spaima o cuprinse. Dacă rămânea fără bani, era pierdută!

— Dă-mi, te rog, lucrurile mele! se rugă ea.

Infirmiera se depărtă, dar reveni numaidecât ducând subsuoară legătura cu hainele prinţesei. Aceasta scoase repede surtucul şi-l pipăi, cu degete tremurânde. Răsuflă uşurată, când constată că banii, pe care avusese prevederea să-i coasă în căptuşeală, mai erau la locul lor.

Apoi, scoase pe furiş o bancnotă şi o întinse infirmierei, cu rugămintea să-i facă rost de haine.

Peste un ceas, femeia se înapoie. Cheltuise doar a cincea parte din bani şi prinţesa voi să-i dăruiască restul, dar cealaltă se împotrivi.

La amiază, Nataşa părăsi spitalul.

— Dacă nu ştii ce să faci, aş putea să-ţi dau o mână de ajutor, se oferi infirmiera, când îşi luă rămas bun de la ea.

Dar tânăra refuză, nădăjduind că va izbuti să se pună în legătură cu monarhiştii, chiar în aceeaşi zi, ceea ce ar fi însemnat că deocamdată se află la adăpost.

Începu să cutreiere oraşul frământat de revoluţie şi biciuit de ger. Spre seară, când genunchii începură să-i tremure, o cuprinse iarăşi spaima că se va îmbolnăvi.

Nu, numai asta nu trebuia să se întâmple! Dar ce era de făcut? Să ia o cameră la hotel? Nu se încumeta. Tot chibzuind, coti într-o stradă largă, liniştită. Un zâmbet se ivi pe buzele prinţesei, când, ridicând privirea, se văzu înaintea fostului ei palat.

Acum el aparţinea unei femei care cu puţin timp înainte umbla desculţă şi păzea gâştele în satul ei. Totuşi, nu-i purta pică, deoarece ştia că dacă n-ar fi cumpărat Sonia palatul, s-ar fi ivit altcineva în locul ei.

Deodată, zări lumină în odaia celor doi bătrâni servitori. Nataşa se apropie de fereastră şi bătu încet în geam. După câteva clipe, Ipanoff veni la uşă şi întrebă cine e afară. În ultimul timp, de când cu atacul împotriva lui Vasilieff, bătrânul devenise foarte bănuitor.

— Ipanoff, eu sunt… eu… prinţesa Nataşa, şopti tânăra.

— Ah, e cu putinţă?

Servitorul era atât de tulburat, încât nu mai putu spune niciun cuvânt. În cele din urmă deschise uşa, şi, cu mâna tremurândă o trase înăuntru pe fosta lui stăpână.

101. Uneltiri criminale

— Iată-mă, zise Saşa, când se văzu înaintea presupusei

ţărănci. Desigur că nu te-ai aşteptat la vizita mea?

— M-am gândit în fiecare zi la dumneata... Spuneai, însă, că n-ai să vii până nu dai de urma hoţului casetei. L-ai găsit?

Bătrâna îşi netezi rochia.

— Altminteri crezi că m-ai vedea aici? făcu dânsa.

— Cum, ştii cine e hoţul? exclamă cealaltă.

— Nădăjduiesc că sunt pe drumul cel bun.

— Spune, cine a furat caseta? întrebă ţăranca, abia putându-şi stăpâni curiozitatea.

— Ai răbdare şi ai să afli totul... În ultimul timp, n-am mai trăit retrasă de locuitorii satului, căci îmi dădeam seamă că astfel n-ajung la vreun rezultat. Aşadar, coborâi iarăşi în sat. Delegaţii comunei noastre se întorseseră acasă, dar lipsea unul din ei, o femeie, ceea ce m-a mirat foarte mult. Întrebând pe ceilalţi, mi s-a răspuns că aceasta ajunsese în Petrograd o revoluţionară de seamă şi dobândise bogăţii nemăsurate. Lucrul mi-a bătut la ochi şi, interesându-mă de aproape, aflai că femeia poartă nişte cercei cu perle şi un colier foarte preţios. Mi s-a mai spus, de asemenea, că era proprietara unui palat minunat, şi astea toate le dobândise în câteva săptămâni. Aşadar, nu mai încăpea îndoială că era ceva necurat la mijloc. Apoi, mi-am amintit că în seara aceea, atât de însemnată pentru mine, revoluţionara s-a apropiat de ruinele căsuţei Anuşcăi şi m-a întrebat ce fac acolo la o oră atât de târzie. Desigur că m-a urmărit şi, după ce am plecat, ticăloasa a dezgropat caseta din moloz şi a fugit cu ea la Petrograd. Dar n-o las eu să-mi scape! Dacă nu înapoiază tot ce-a găsit înăuntru, o strâng de gât cu mâinile mele.

— Şi cum îi zice femeii? întrebă apoi, părând că şi în mintea ei se trezise o bănuială.

— Sonia Petrovici, o revoluţionară nespus de frumoasă.

„A! bănuiam eu asta” se gândi cealaltă.

Apoi, cu glas tare:

— Te înşeli, draga mea, eşti pe o urmă greşită.

— Şi de unde ştii dumneata, mă rog?

— Fiindcă unul din giuvaeruri l-am găsit la un bărbat pe care îl cunosc de multă vreme. Şi, deoarece acest giuvaer se

afla în casetă, nu mai încape îndoială că acesta şi-a însuşit şi celelalte lucruri de valoare, precum şi documentele.

Bătrâna rămase cu gura căscată.

— Şi, mai departe? făcu dânsa. L-ai silit la mărturisiri pe vechiul dumitale cunoscut?

— Nu, asta nu se poate, răspunse ţăranca, oftând.

— Ei, ştii că-mi placi! replică fosta cameristă, cu ochii sclipind de furie. Eu, una, dacă aş vedea că cineva mi-a furat un lucru, i l-aş lua înapoi, chiar dacă ar fi fratele meu.

— Aici, însă, nu merge.

— Nu mai înţeleg nimic, zise bătrâna, dând din cap.

Şi adăugă cu hotărâre:

— La urma urmei, dumneata crezi ce vrei; eu, însă, nu renunţ la cercetările mele. Fireşte că mai întâi trebuie să dau de urma femeii; apoi, am s-o silesc să-mi destăinuiască de unde are bogăţiile, căci acasă n-avea nici măcar ghete în picioare.

— Ascultă-mă, ai vorbit cu Vasilieff? întrebă ţăranca, deodată.

— Nu, nici nu ştiu unde stă.

— A fost bolnav multă vreme... Dacă ai şti ce nelegiuiri se petrec în oraşul ăsta! Un ticălos s-a năpustit asupra moşierului şi l-a rănit atât de grav încât a trebuit să fie operat. Din fericire, însă, a scăpat cu viaţă.

— Şi de unde ştii dumneata toate astea? întrebă Saşa, pe care această veste o tulburase foarte mult. Ai stat de vorbă cu Vasilieff?

— Nu, mi-a povestit un prieten.

— Atunci, poate că ştii ceva şi despre nepoată-mea, Irina Verodin?

— E bine, sănătoasă, răspunse ţăranca.

— O cunoşti?

— Nu, dar am auzit de dânsa.

Purtarea ţărăncii dădea tot mai mult de bănuit fostei cameriste.

— Ciudat, foarte ciudat! murmură ea.

— Aici, în Petrograd, multe lucruri o să ţi se pară ciudate,

răspunse cealaltă, cu tristeţe.

— Asta am şi băgat de seamă, încuviinţă Saşa. Dar spune-mi, nu cumva îl cunoşti şi pe nepotul meu, Boris Verodin?

Ţăranca dădu din cap în semn de negare.

— Nu, dar aş vrea să fac cunoştinţă, atât cu el cât şi cu Irina, sora lui, răspunse ea.

— Dacă vrei, am să-ţi împlinesc dorinţa. Acum, însă, trebuie să mă grăbesc, ca să dau de urma prietenilor şi rudelor mele. Nădăjduiesc că nu-mi va fi prea greu.

— Unde stai? Dacă nu ţi-ai găsit adăpost, ai putea să locuieşti la mine.

— Nu, mulţumesc. Deocamdată m-a găzduit intendentul fostului palat al familiei Gogineff.

Ţăranca rămase foarte mirată, însă camerista nu băgă nimic de seamă, fiind preocupată de gândurile ei.

— Nu-ţi pare rău de moartea prinţesei? întrebă ţăranca.

Saşa scoase un ţipăt şi cuprinse braţele femeii dinaintea sa.

— Cine… cine a murit? Nataşa… prinţesa Gogineff? strigă bătrâna, îngrozită.

O clipă, domni tăcere adâncă în încăpere. Ţăranca răsufla din greu.

— Cum, nu ştiai asta? întrebă ea, apoi cu teamă.

— Prinţesa mea e moartă? murmură bătrâna, deznădăjduită. Nataşa mea… inimioara mea? Nu, asta e cu neputinţă!

Şi izbucni într-un plâns amarnic.

Trecu multă vreme, până ce se mai linişti puţin. Ţăranca o privea cu milă, şi în acelaşi timp îşi urmărea propriile-i gânduri.

— Când a murit prinţesa? întrebă Saşa, după un răstimp.

— Sunt luni de atunci. După cât am auzit, nenorocirea s-ar fi întâmplat pe vremea când fugise împreună cu nepotul dumitale.

Fosta cameristă ciuli urechile. Mintea ei nu putea să priceapă una ca asta.

— Când… când s-a întâmplat? întrebă ea, din nou.

Cealaltă povesti tot ce ştia.

— E cu neputinţă, zise bătrâna, cu hotărâre. Ştiu din izvor foarte sigur că prinţesa a fost la Petrograd şi, abia înainte cu câteva săptămâni, a vândut palatul.

— Cum? strigă ţăranca, în culmea uimirii. Prinţesa a vândut ea însăşi palatul?

Bătrâna încuviinţă din cap, surprinsă de tulburarea ciudatei femei. De ce se interesa ea de Nataşa? Doar spunea că nici n-o cunoaşte?

— Da, asta am aflat-o de la cei doi bătrâni servitori, răspunse Saşa. M-am mirat şi eu că prinţesa a vândut palatul fără să se sfătuiască cu Vasilieff. Nici măcar părerea lui Boris n-a cerut-o.

Ţăranca nu mai ştia ce să creadă. Simţea nevoia să rămână singură, pentru a putea chibzui în linişte. Deocamdată, era hotărâtă să nu destăinuie bătrânei locul unde se adăpostise Vasilieff De asemenea, trecu sub tăcere faptul că Sonia Petrovici, era comunista care cumpărase palatul familiei Gogineff.

— Când mai vii pe la mine? întrebă ea, adresându-se Saşei, când aceasta voi să se îndepărteze. Îmi făgăduieşti că mai treci pe aici zilele astea?

Bătrâna făgădui, arzând de nerăbdare să pornească cât mai repede în căutarea nepotului ei, a Irinei, şi a lui Vasilieff.

Saşa colindă străzile marelui oraş, până ce ajunse în cartierul unde se afla palatul guvernatorului şi sediul Comitetului Central. Ochii ei de vultur scrutau totul cu luare-aminte. Văzu trecând în goană maşinile pline de oameni înarmaţi, văzu chipurile încruntate ale soldaţilor şi muncitorilor revoluţionari, ascunşi îndărătul mitralierelor, văzu convoaiele înfometaţilor pribegind în căutate de hrană.

Şi pretutindeni, steaguri roşii, oratori şi instigatori. Aproape toţi erau înarmaţi. Maţele le chiorăiau de foame, însă niciunul nu voia să lase armele din mâini. La toate colţurile de stradă se construiseră mici gherete, unde se vindeau revolvere, puşti şi muniţii.

Deodată bătrâna se opri, căci văzuse, ca printr-un văl, o femeie frumoasă, cu ochii negri, care trecuse pe dinaintea ei,

într-o maşină elegantă. O recunoscuse imediat – era Sonia Petrovici.

Dar şi revoluţionara o zărise pe fosta cameristă a familiei Gogineff, care începu să-şi croiască drum prin mulţime. Frumoasa femeie simţi că era ameninţată de o primejdie. Ce voia de la dânsa bătrâna zgripţuroaică?

În cele din urmă, Saşa se văzu silită să rămână pe loc, din pricina unui grup de bărbaţi care îi tăiau calea spre maşina Soniei.

— Acum poţi să-mi arăţi că-mi eşti un adevărat prieten, şopti comunista, adresându-se însoţitorului ei, burtosul Mencikovski. Coboară şi dă ordin ca bătrâna aceea să fie arestată! Vezi de caută un motiv oarecare... spune, de pildă, că a pus ceva la cale împotriva revoluţiei. Apoi o să se odihnească vreo câteva săptămâni într-una din celulele fortăreţei Petru şi Pavel.

Misitul nu cuteză să se împotrivească şi coborî din automobil. Şi Sonia n-ajunsese încă la colţul străzii, când un ţipăt ajunse la urechile ei. Întoarse capul şi zări pe Saşa luptându-se cu câţiva revoluţionari, care îndeplineau slujba de poliţişti. Ţiganca zâmbi batjocoritor. Bătrâna asta n-avea să-i mai aţină calea.

102. Taina ţărăncii

Vasilieff venea la fiecare două-trei zile la Virubova, ca să se informeze unde ajunseseră monarhiştii.

Dar scopul ascuns al vizitei sale era cu totul altul. Neliniştea sa cu privire la dispariţia Nataşei sporea zi de zi, căci îl mustra cugetul că îi ascunsese lui Boris Verodin faptul că iubita lui trăia.

Moşierul se îngrozea gândindu-se că înşelăciunea sa ar putea ieşi la iveală. Dar îşi spunea îndată că nu va lăsa el ca lucrurile să ajungă până acolo. O va duce pe prinţesă la Londra, unde va trăi retrasă, iar Irina şi Boris Verodin vor deveni o pereche fericită.

La gândul acesta din urmă, Vasilieff zâmbi înduioşat.

Virubova era acum foarte ocupată. Aproape în fiecare zi o vizita un bărbat care îşi zicea Soloviev, şi care trecea drept un comunist înfocat… Virubova şi el iscodiseră un plan îndrăzneţ.

Tatăl lui Soloviev fusese vistiernicul Sinodului. Rasputin făcuse dintr-însul un om puternic şi cu vază şi amândoi avuseseră aventuri nenumărate în Petrograd, cheltuind banii cu nemiluita.

Oameni de soiul acesta duceau dorul ţarismului, căci credeau că vor putea relua viaţa uşuratică dinainte, cu petreceri, femei şi tot cortegiul de plăceri pe care ţi-l oferă banul.

Şi episcopul Germogen făcea parte din cercul acelora care urmăreau eliberarea familiei imperiale, şi luase în mână, în Siberia, toată întreprinderea aceasta îndrăzneaţă.

În Tobolsk se adunau tot mai mulţi monarhişti şi populaţia de acolo, care nu fusese câştigată încă pentru cauza revoluţiei, îi lăsa să lucreze în voie. Numai sfaturile soldaţilor, ţăranilor şi lucrătorilor din Petrograd ţineau ochii deschişi, exercitând un control riguros.

Soloviev veni şi astăzi la doamna Virubova şi după ce o salută respectos, întrebă;

— Prinţesa Nataşa de Gogineff tot nu s-a arătat încă?

— Din păcate, nu, răspunse fosta favorită a Ţarinei.

— Ciudat! să i se fi întâmplat o nenorocire? Apoi, după o clipă de gândire: Nu mai putem aştepta. Chiar dacă împrejurările de acolo nu se aseamănă ce cele de aici, e de temut, totuşi, că răscoala se va produce şi la Tobolsk. Singura deosebire este că înaintează mai încet ca aici. Lucrătorii din fabricile de acolo au şi ameninţat cu revolta…

— Cum stai cu proiectul dumitale de căsătorie? căută să schimbe vorba Virubova.

— Progresează bine. Fiica lui Rasputin e de acord în totul. Aş dori numai să mă îndepărtez cât mai în taină din Petrograd, căci am mirosit că sunt spionat.

— Şi dumneata? exclamă Virubova, speriată.

— Nu te înspăimânta! râse Soloviev, dispreţuitor. Guvernul nu-mi pune nicio piedică în cale… E drept însă că mult nu va

mai sta la cârmă. Am stat de vorbă cu cineva din apropierea lui Kerenski şi – între noi fie vorba – preşedintele consiliului se pregăteşte de fugă, căci stă deasupra unui butoi cu pulbere.

Virubova oftă, dar Soloviev îşi frecă mâinile şi zise cu un aer victorios:

— Să nu ne pierdem capul, doamnă. Micii negustori şi meseriaşi din Tobolsk au fost câştigaţi cauzei noastre, iar episcopul Germogen i-a organizat cum trebuie. Se poate să-i eliberăm pe Romanovi prin forţă. Dar dacă nu izbutim în felul acesta, atunci mai e timp să aducem la îndeplinire al doilea plan. Dar ne trebuie o femeie de încredere care să mijlocească legătura cu lumea de afară şi pentru asta se potriveşte de minune prinţesa Gogineff. Ţarina e bănuitoare de felul ei, dar în această femeie are deplină încredere. Până acum am stat în legătură cu familia Ţarului prin două foste servitoare...

— Asta nu e bine, îl întrerupse Virubova. Cu astfel de oameni nu ştii niciodată unde ajungi.

După ce mai stătură de vorbă câtva timp, Soloviev plecă, făgăduind să mai vină a doua zi.

Abia se îndepărtase, că ţăranca intră în casă. O salută pe fosta favorită a Ţarinei şi întrebă:

— Până unde aţi ajuns? E timpul să-ţi duci misiunea la sfârşit.

Virubova dădu din cap. Tot mai mult simţea o neîncredere faţa de această femeie. Prezicătoarea, însă, ar fi pus mâna în foc pentru dânsa. Virubova se întâlnea rar cu franţuzoaica, dar când cele două femei se întâlneau, Denise Barobleur vorbea întotdeauna cu respect despre misterioasa ţărancă.

— A mai fost pe aici domnul Vasilieff? întrebă aceasta din urmă, aşezându-se lângă Virubova.

— Da, a fost ieri.

— Şi ce-a vrut?

Fosta damă de onoare o privi străpungător şi deodată, întrebă:

— Cine eşti dumneata, de fapt? De ce te interesezi mereu de Vasilieff şi de ce nu te-ai recomandat lui? Ai fost în palatul

Gogineff şi l-ai îngrijit pe moşier sub mantia unei călugăriţe din ordinul „Surorilor cenuşii”. Îi dai de lucru fără niciun folos, căci el va pune în mişcare cerul şi pământul ca să afle unde locuieşti.

— Nu mă va găsi, răspunse ţăranca, îndurerată.

— Îmi dai voie să-ţi spun însă că nu e frumos din partea dumitale că procedezi astfel. Am fost nevoită să mint... Ţinând seamă de rugămintea dumitale am primit să-i spun că am căpătat fotografiile de la Denise Barobleur şi că le-am înmânat „surorii cenuşii” din palatul Gogineff. De ce toate astea? Pe viitor te-aş ruga să nu mă mai amesteci în jocul dumitale.

Ţăranca făcu o mutră speriată şi Virubovei îi păru rău de cuvintele aspre pe care le rostise.

— Pune-te şi dumneata în situaţia mea... zise ea cu glas mai blând.

— Tocmai voiam să te mai rog azi să-mi faci un serviciu, zise ţăranca, cu umilinţă.

— Şi anume? întrebă Virubova.

Cealaltă oftă şi apropiindu-se de fosta damă de onoare, îi mângâie mâna.

— Uite ce te-aş ruga... când mai vine domnul Vasilieff, caută să afli de la el de la cine a primit giuvaierul. Vrei?

— De care giuvaier vorbeşti? întrebă Virubova, mirată. Doar nu-l pot întreba de un giuvaier despre care nu ştiu nimic.

— Va pricepe el îndată de ce e vorba.

— Dar mă va întreba de unde şi până unde mă interesez eu de asta.

Frumoasa ţărancă îndreptă o privire rugătoare spre Virubova.

— Cu puţină şiretenie vei izbuti să ocoleşti răspunsul la această întrebare.

— Bine, voi încerca. Dar nu-ţi făgăduiesc că voi izbuti.

Ţăranca răsuflă uşurată.

— Când pot veni să iau răspunsul? întrebă ea.

— Nu ştiu când va mai veni domnul Vasilieff. Până acum venea în fiecare zi, dar ştiu eu când se va mai arăta?

— Va veni! zise ţăranca, încetişor.

— Eşti rudă cu prezicătoarea? întrebă, deodată, Virubova.

— De departe, răspunse cealaltă, cu un zâmbet misterios.

— Dar nu vei nega că dumneata eşti femeia de pe portretul care atârnă pretutindeni în casa aceasta şi din care ai dat şi domnului Vasilieff un exemplar?

Cealaltă recunoscu în tăcere, apoi zise:

— Te rog însă să nu spui domnului Vasilieff că există o soră de caritate care seamănă cu o ţărancă.

— Dacă ţii neapărat, voi tăcea, răspunse Virubova.

Deodată se păru că-i dă ceva în gând şi zise repede:

— Ştii ce bănuială am?

Şi deoarece ţăranca nu răspunse, ci o privi doar întrebător, urmă:

— Eşti însărcinată de Denise Barobleur să-i iscodeşti pe oameni, apoi îi raportezi ei. Asta e meseria dumitale.

Ochii ţărăncii se umplură de lacrimi. Virubova păru încurcată.

Erau lacrimi adevărate sau se prefăcea această femeie? Dar suspinele pe care le auzea în acelaşi timp îi îndepărtară îndoiala.

— Eşti nedreaptă cu mine, doamnă Virubova, zise ţăranca, cu glas tremurător. Eu nu fac astfel de lucruri.

— Nu mi-o lua în nume de rău, dar nu-i de mirare că-ţi vin astfel de gânduri în faţa misterului de care te înconjuri dumneata.

După câtva timp, ţăranca plecă.

A doua zi spre seară Virubova trimise s-o cheme.

— Prezicătoarea tot nu s-a întors încă din călătorie? o întrebă ea.

— Încă nu. Va sosi probabil abia mâine sau poimâine.

— Să mă vesteşti te rog când va fi aici, căci trebuie să stau de vorbă cu ea. Îţi pot spune astăzi de la cine a cumpărat giuvaierul domnul Vasilieff, zise Virubova.

— L-a… l-a cumpărat? murmură ţăranca, agitată. Adevărat, l-a cumpărat?

— N-am niciun motiv să mă îndoiesc de cuvintele domnului

Vasilieff, căci aşa cum l-am cunoscut până acum, e un om căruia îi place adevărul.

— Şi de la cine l-a cumpărat? întrebă ţăranca.

— De la o comunistă care se numeşte Sonia Petrovici, aceeaşi căreia îi aparţine azi fostul palat Gogineff.

„Vasăzică totuşi? murmură ţăranca, îngălbenind. Aşadar tot avea dreptate bătrâna cameristă” – adăugă ea ca pentru sine.

Cele două femei mai stătură de vorbă câtva timp, apoi ţăranca plecă.

Când Vasilieff veni a doua zi, află de la Virubova că prezicătoarea se întorsese. Moşierul deveni agitat, şi plecă repede.

Peste un sfert de ceas se afla în încăperea luminată în roz, unde prezicătoarea îşi ţinea şedinţele. Negrul îl condusese aici, lăsându-l singur. O perdea se mişca necontenit în fundul odăii.

Deodată ciudata bătrână intră înăuntru, pe nesimţite. Purta o rochie largă şi părul alb şi-l acoperise cu o basma de mătase.

— Bună ziua, domnul meu, îl salută pe vizitator. Doriţi un horoscop?

— Mă cunoşti? întrebă cu asprime moşierul căutând s-o pătrundă cu privirea.

— Nu vă cunosc, răspunse Denise Barobleur, măsurându-l din cap până în picioare.

Apoi îşi trecu mâna peste frunte, părând să chibzuiască.

— Ba îmi pare că tot vă cunosc, adăugă încetişor. A!… aţi mai fost o dată aici, nu?

— Da, aşa e. Şi afară de asta, mă cunoaşte doamna Virubova. Ea m-a încunoştinţat că te-ai întors din călătorie.

— Ce doriţi să ştiţi? întrebă prezicătoarea.

— Spune-mi ceva, răspunse el şi-i întinse mâna.

Misterioasa bătrână privi mult timp palma moşierului şi în acelaşi timp caută să-i citească în ochi. Apoi zise:

— Văd îngerul morţii într-o încăpere unde se află doi bărbaţi care se ocupă de dumneavoastră. Văd că sunt medici.

Aţi fost greu bolnav. Un om rău v-a adus aproape de moarte… Dar aţi învins boala, şi astăzi sunteţi omul dinainte.

Făcu o pauză şi cercetă iar cu băgare de seamă palma vizitatorului. Apoi clătină capul şi-l privi pătrunzător.

— Vă lipseşte ceva. Nu sunteţi mulţumit în sinea dumneavoastră, aţi făcut o nedreptate. Tineri fericiţi vă înconjoară, dar nu v-aţi purtat cinstit cu ei. Aţi trecut sub tăcere existenţa unei tinere doamne, ştiţi ca ea n-a murit, dar alţii sunt încredinţaţi de contrariul.

Moşierul lăsase capul în pământ. Cuvintele îi ajungeau la ureche ca de la mare depărtare.

Deodată îşi înălţă trupul; chipul îi era întunecat.

— Lasă asta! zise el. Nu vreau să aud despre chestia aceasta. Am venit să stau de vorbă cu dumneata într-o afacere personală. Răspunde-mi te rog la o întrebare: De unde ai luat fotografia pe care mi-ai trimis-o prin doamna Virubova?

Prezicătoarea zâmbi şi-l privi ţintă în ochi. Moşierul îşi pierdu calmul şi se răsti aproape:

— Vorbeşte odată!

— Fotografia vine de la fiică-mea, care a fost prietenă bună cu doamna în chestie; aceasta însă a murit demult.

Moşierul îi cuprinse mâna:

— Dar fiica dumitale mai trăieşte?

Bătrâna clătină capul cu tristeţe.

— A murit demult şi ea.

Pieptul îi fu zguduit de un plâns amar. Vru să se ridice şi să părăsească odaia, dar Vasilieff o opri.

Era cuprins de o agitaţie nespusă. De ce era atât de zguduită femeia aceasta? Oare din pricina morţii fiicei sale?

— Rămâi aici şi vorbeşte! îi strigă el, ţinând-o de mână.

Bătrâna scoase un ţipăt şi în aceeaşi clipă moşierul se simţi apucat de braţe. Se întoarse şi văzu ochii scânteietori ai negrului aţintiţi asupră-i.

— Dă-i drumul! se răsti uriaşul şi-l trase înapoi.

Perdeaua din fund se mişcă şi prezicătoarea se făcuse nevăzută.

Moşierul ieşi, clătinându-se. Nu ştia ce să creadă de toată întâmplarea aceasta. În timpul şedinţei nu-şi putuse lua ochii de pe aceia ai prezicătoarei. Avea impresia că-l hipnotizase.

Mergea pe stradă ca un beat. De la cine ştia toate acestea misterioasa femeie? Flecărise oare Virubova? Dar nu voia s-o întrebe, astfel că nici nu mai dădu ochi cu dânsa în ziua aceea.

——————————————
Urmează: Cap. 103. Aventura Irinei
din fascicola nr. 57
——————————————